

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τονικότητα και Ρυθμός ως Δομικοί Δείκτες στη Μουσική: Υπολογιστικές Προσεγγίσεις στην
Ανάλυση Μουσικών Αποσπασμάτων

Του φοιτητή

Χαλαϊδόπουλου Μιλτιάδη Παναγιώτη

Αρ. Μητρώου:2020187

Επιβλέπων:

Κωτσάκης Ρήγας

Αναπληρωτής Καθηγητής

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2026

Ημερομηνία 22/01/2026

Τίτλος Δ.Ε: Τονικότητα και Ρυθμός ως Δομικοί Δείκτες στη Μουσική: Υπολογιστικές Προσεγγίσεις στην Ανάλυση Μουσικών Αποσπασμάτων

Κωδικός Δ.Ε.: **26810**

Όνοματεπώνυμο φοιτητή/τών:

Χαλαϊδόπουλος Μιλτιάδης Παναγιώτης

Όνοματεπώνυμο εισηγητή:

Ρήγας Κωτσάκης

Ημερομηνία ανάληψης Δ.Ε. : 17-09-2025

Ημερομηνία περάτωσης Δ.Ε: 22-01-2026

Βεβαιώνω ότι είμαι ο συγγραφέας αυτής της εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, έχω καταγράψει τις όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών, εικόνων και κειμένου, είτε αυτές αναφέρονται ακριβώς είτε παραφρασμένες. Επιπλέον, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία προετοιμάστηκε από εμένα προσωπικά, ειδικά ως διπλωματική εργασία, στο Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Ηλεκτρονικών Συστημάτων του ΔΙ.ΠΑ.Ε.

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή Χαλαϊδοπούλου Μιλτιάδη Παναγιώτη που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης, ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδος άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσης της εργασίας διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της εργασίας, δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού, ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, πώληση, εμπορική χρήση, διανομή, έκδοση, μεταφόρτωση (downloading), ανάρτηση (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού.

Η έγκριση της διπλωματικής εργασίας από το Τμήμα Μηχανικών Πληροφορικής και Ηλεκτρονικών Συστημάτων του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα, εκ μέρους του Τμήματος.

«Στη Σοφία»

Πρόλογος

Από μικρή ηλικία ασχολούμαι ενεργά με τη μουσική, αποκτώντας σταδιακά μια σφαιρική γνώση τόσο της θεωρητικής όσο και της πρακτικής της διάστασης. Η βαθύτερη κατανόηση των μουσικών φαινομένων και η επιθυμία μου να διερευνήσω τις εσωτερικές τους δομές με οδήγησε να προσεγγίσω τη μουσική μέσα από μια αλγοριθμική και υπολογιστική οπτική. Συνδυάζοντας τη μουσική μου την παιδεία με σύγχρονες μεθοδολογίες ανάλυσης και τεχνολογικά εργαλεία, επιδιώξα να διαμορφώσω μια πιο αντικειμενική εικόνα για τον τρόπο με τον οποίο η τονικότητα και ο ρυθμός συνιστούν τα βασικά δομικά χαρακτηριστικά της μουσικής.

Αναγνωρίζοντας τα θεμελιώδη στοιχεία και τα επιμέρους γνωρίσματα αυτών των δύο πυλώνων, επιχειρώ να αναλύσω τη δομή τους και να διαχωρίσω μουσικά αποσπάσματα με βάση τα χαρακτηριστικά τους, αξιοποιώντας υπολογιστικές τεχνικές εξηγήσεις και επεξεργασία χαρακτηριστικών. Μέσα από αυτή τη διαδικασία στοχεύω να εντοπίσω πρότυπα και σχέσεις που ενδέχεται να μην είναι άμεσα αντιληπτά μέσα από τη συμβατική, ακουστική ή θεωρητική προσέγγιση. Η προσέγγιση που ακολουθήθηκε διαμορφώθηκε σταδιακά κατά τη διάρκεια της ερευνητικής διαδικασίας, μέσα από πειραματισμό και επαναξιολόγηση των διαθέσιμων εργαλείων ανάλυσης.

Ελπίζω ότι μέσα από την παρούσα εργασία που συμβάλω, έστω και σε μικρό βαθμό, στον εμπλουτισμό του πεδίου της μουσικής ανάλυσης, αξιοποιώντας τόσο τη μουσική μου εμπειρία όσο και τις δεξιότητές μου στην πληροφορική και την επεξεργασία δεδομένων. Η προσπάθεια αυτή αποσκοπεί στη γεφύρωση του χάσματος ανάμεσα στη μουσική δημιουργία και την υπολογιστική κατανόησή της, αναδεικνύοντας τις δυνατότητες της σύγχρονης τεχνολογίας ως εργαλείου ερμηνείας και ανάλυσης της μουσικής.

Περίληψη

Η μουσική, ως πολυσύνθετο και δυναμικό φαινόμενο, συνδυάζει ηχητικές, χρονικές και συναισθηματικές διαστάσεις, οι οποίες μπορούν να αναλυθούν τόσο υποκειμενικά όσο και αντικειμενικά. Δύο από τους πλέον θεμελιώδεις άξονες της μουσικής δομής είναι η τονικότητα και ο ρυθμός, οι οποίοι καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τον χαρακτήρα και την αντιληπτική εμπειρία ενός μουσικού έργου. Η μελέτη αυτών των δομικών δεικτών έχει απασχολήσει τη θεωρητική και την αναλυτική μουσικολογία επί αιώνες ωστόσο, η σύγχρονη υπολογιστική μουσικολογία προσφέρει νέα εργαλεία και μεθοδολογίες για την ποσοτική ανάλυσή τους[2].

Η πρόοδος στην επεξεργασία ψηφιακού ήχου και στις τεχνολογίες μηχανικής μάθησης έχει καταστήσει εφικτή την εξαγωγή πληροφορίας από ηχητικά δεδομένα με μεγάλη ακρίβεια και αυτοματοποίηση. Ειδικότερα, η πλατφόρμα Essentia, μια βιβλιοθήκη ανοιχτού κώδικα που αναπτύχθηκε από το Music Technology Group του Universitat Pompeu Fabra, παρέχει ένα ολοκληρωμένο σύνολο εργαλείων για την ανάλυση, επεξεργασία και εξαγωγή χαρακτηριστικών (features) από μουσικά σήματα[1]. Μέσω της ενσωμάτωσης της Essentia με τη γλώσσα , είναι δυνατή η ανάπτυξη πειραματικών διαδικασιών που εξετάζει την υπολογιστική διερεύνηση της τονικότητας, της ρυθμικής δομής και των μεταξύ τους αλληλεπιδράσεων.

Η παρούσα εργασία εστιάζει στην ανάλυση των τονικών και ρυθμικών δεικτών ως βασικών στοιχείων της μουσικής δομής, με σκοπό την ποσοτική αποτύπωσή τους και την αξιολόγηση της σχέσης τους με το ύφος και το είδος των μουσικών αποσπασμάτων.

Η ανάλυση αυτή στοχεύει όχι μόνο στην καλύτερη κατανόηση των μουσικών φαινομένων αλλά και στη δημιουργία ενός υπολογιστικού πλαισίου που μπορεί να αξιοποιηθεί σε εφαρμογές όπως η αυτόματη κατηγοριοποίηση μουσικής, ή η αναγνώριση μουσικού είδους. Μέσα από την πειραματική διαδικασία που θα επιχειρηθεί να αναδειχθεί ο τρόπος με τον οποίο η συνδυαστική αξιοποίηση των ρυθμικών και των χαρακτηριστικών μπορεί να οδηγήσει σε πιο ολοκληρωμένα μοντέλα μουσικής κατανόησης.

Tonality and Rhythm as Structural Indicators in Music: Computational Approaches to the Analysis of Musical Excerpts

Abstract

Music, as a multifaceted and dynamic phenomenon, combines sonic, temporal, and emotional dimensions that can be analyzed both subjectively and objectively. Two of the most fundamental axes of musical structure are tonality and rhythm, which largely determine the character and perceptual experience of a musical work. The study of these structural indicators has occupied theoretical and analytical musicology for centuries; however, modern computational musicology offers new tools and methodologies for their quantitative analysis[2].

Advances in digital audio processing and have made it possible to extract information from audio data with high precision and automation. In particular, the Essentia platform an open-source library developed by the Music Technology Group at the Universitat Pompeu Fabra provides a comprehensive set of tools for the analysis, processing, and extraction of audio features from musical signals[1]. Through the integration of Essentia with the Python programming language, it becomes feasible to design experimental procedures that enable the computational exploration of tonality, rhythmic structure, and their interrelations.

This study focuses on the analysis of tonal and rhythmic indicators as fundamental components of musical structure, aiming at their quantitative representation and the evaluation of their relationship to the style and genre of musical excerpts.

The purpose of this analysis is not only to enhance the understanding of musical phenomena but also to develop a computational framework that can be applied to tasks such as automatic music classification or genre recognition. Through the experimental process, the study seeks to highlight how the combined utilization of rhythmic and tonal features can lead to more comprehensive models of music understanding.

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση αυτής της διπλωματικής εργασίας ένα μεγάλο ταξίδι φτάνει προς το τέλος του. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους φίλους και την συντροφιά μου που ήταν δίπλα μου όλα αυτά τα χρόνια . Τους γονείς μου και τις αδελφές μου που με στηριξαν για να είναι εφικτή η ολοκλήρωση των σπουδών μου. Τους καθηγητές μου έναν προς έναν για τον ατελείωτες ώρες που αφιέρωσα για τα μαθήματά τους. Και τέλος τον συντοπίτη και επιβλέποντα αυτής της εργασίας Ρήγα Κωτσάκη, που μου επέτρεψε να συνδυάσω τις δυο ζωές μου σε αυτό το κείμενο καθώς και για την όμορφη συνεργασία .

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	- 4 -
Περίληψη.....	- 5 -
Abstract	- 6 -
Ευχαριστίες.....	- 7 -
Κατάλογος θεωρητικών εικόνων	- 11 -
Κατάλογος Θεωρητικών Πινάκων.....	- 12 -
1^ο Κεφάλαιο	- 14 -
1.1 Εισαγωγή Α Κεφαλαίου	- 14 -
1.2 Ήχος	- 14 -
1.2.1 Κύμα.....	- 15 -
1.2.2 Ακοή.....	- 15 -
1.2.3 Επεξεργασία Κύματος.....	- 16 -
1.2.4 Δειγματοληψία.....	- 17 -
1.2.5 Κβάντιση.....	- 17 -
1.2.6 Κωδικοποίηση	- 19 -
1.3 Από το κύμα στη μουσική.....	- 19 -
1.4 Μουσική.....	- 20 -
1.5 Δομικά χαρακτηριστικά μουσικής	- 20 -
1.5.1 Η έννοια της τονικότητας.....	- 21 -
1.5.2 Η Έννοια του ρυθμού.....	- 22 -
1.5.3 Αρμονία/Μελωδία.....	- 23 -
1.5.4 Λοιπά Χαρακτηριστικά	- 25 -
2^ο Κεφάλαιο	- 26 -
2.1 Εισαγωγή Β Κεφαλαίου	- 26 -
2.2 Τονικότητα	- 26 -
2.2.1 Κλειδιά	- 27 -
2.2.2 Νότες.....	- 29 -
2.2.3 Αλλοιώσεις.....	- 31 -
2.2.4 Οπλισμός.....	- 33 -
2.2.5 Κλίμακες.....	- 34 -
2.2.6 Αρμονία.....	- 37 -
2.3 Ο Ρυθμός στη μουσική	- 39 -
2.3.1 Μέτρο	- 39 -

2.3.2 Αξίες.....	- 40 -
2.3.3 Παύσεις.....	- 41 -
2.3.4 Μετρικές Υπογραφές.....	- 42 -
2.3.5 Χτύποι ανά λεπτό / Beats per minute (BPM).....	- 43 -
3° Κεφάλαιο	- 45 -
3.1 Εισαγωγή Γ κεφαλαίου	- 45 -
3.2 Αλγόριθμοι Αναγνώρισης Τονικότητας Essentia	- 46 -
3.2.1 Προφίλ Κατηγορίας Αρμονικού Υψους/Harmonic Pitch Class Profile (HPCP)	- 46 -
3.2.2 Κλειδί / Key.....	- 46 -
3.2.3 Εξαγωγή Κλειδιού / KeyExtractor	- 47 -
3.2.4 Χρωμόγραμμα / Chromagram.....	- 48 -
3.2.5 Φασματικές Κορυφές +Αρμονικές Κορυφές / SpectralPeaks + HarmonicPeaks..	- 48 -
3.2.6 Ανίχνευση Συγχορδιών / ChordsDetection	- 49 -
3.2.7 Ανίχνευση συγχορδιών με βάση τον ρυθμό/ ChordsDetectionBeats	- 50 -
3.2.8 Περιγραφές Συγχορδιών / ChordsDescriptors.....	- 50 -
3.2.9 Κυρίαρχη Μελωδία / PredominantPitchMelodia (or Pitch Saliency / Predominant Pitch).....	- 51 -
3.2.10 Συχνότητα Συντονισμού / Tuning Frequency.....	- 51 -
3.3 Αλγόριθμοι Αναγνώρισης Ρυθμού Essentia	- 52 -
3.3.1 Εξαγωγή ρυθμού 2013 /RhythmExtractor2013.....	- 52 -
3.3.2 Περιγραφείς Ρυθμού / RhythmDescriptors	- 53 -
3.3.3 Παρακολούθηση ρυθμού Degara / BeatTrackerDegara.....	- 53 -
3.3.4 Πολυλειτουργική Ανίχνευση Ρυθμου / BeatTrackerMultiFeature.....	- 54 -
3.3.5 Περιγραφείς Ιστογράμματος Bpm / BpmHistogramDescriptors	- 55 -
3.3.6 Καμπύλη Καινοτομίας / NoveltyCurve	- 55 -
3.3.7 Ανίχνευση Έναρξης / OnsetDetection - OnsetDetectionGlobal	- 56 -
3.3.8 Ιστόγραμμα Bpm / BpmHistogram.....	- 57 -
3.3.9 Ηχηρότητα Ρυθμού / BeatsLoudness	- 58 -
3.3.10 Μετασχηματισμός Ρυθμού /RhythmTransform	- 59 -
Πειραματικό Μέρος	- 61 -
4° Κεφάλαιο	- 62 -
4.1 Εισαγωγή Πειραματικού Μέρους	- 62 -
4.2 Προετοιμασία.....	- 62 -
4.3 Το Τραγούδι	- 64 -

4.3.1 Τονικότητα Τραγουδιού.....	- 66 -
4.3.2 Ρυθμός Τραγουδιού	- 66 -
4.3.3 Συνδυασμός Τονικότητας και Ρυθμού	- 67 -
4.4 Αλγόριθμοι Τονικότητας Essentia	- 68 -
4.4.1 HPCP (Harmonic Pitch Class Profile)	- 68 -
4.4.2 Key	- 71 -
4.4.3 KeyExtractor	- 73 -
4.4.4 Chromagram.....	- 80 -
4.4.5 SpectralPeaks + HarmonicPeaks.....	- 85 -
4.4.6 ChordsDetection	- 91 -
4.4.7 ChordsDetectionBeats	- 96 -
4.4.8 ChordsDescriptors	- 100 -
4.4.9 PredominantPitchMelodia (or Pitch Saliency / Predominant Pitch)	- 106 -
4.4.10 TuningFrequency	- 109 -
4.5 Αλγόριθμοι Αναγνώρισης Ρυθμού Essentia	- 113 -
4.5.1 RhythmExtractor2013.....	- 113 -
4.5.2 RhythmDescriptors	- 119 -
4.5.3BeatTrackerDegara	- 124 -
4.5.4 BeatTrackerMultiFeature	- 128 -
4.5.5 BpmHistogramDescriptors	- 134 -
4.5.6 NoveltyCurve.....	- 140 -
4.5.7 OnsetDetection / OnsetDetectionGlobal	- 144 -
4.5.8 BpmHistogram.....	- 150 -
4.5.9 BeatsLoudness.....	- 154 -
4.5.10 RhythmTransform.....	- 158 -
5° Κεφάλαιο	- 164 -
5.1 Συμπεράσματα και Μελλοντικές Προεκτάσεις	- 164 -
5.1.1 Συμπεράσματα	- 164 -
5.1.2 Περιορισμοί και Δυσκολίες της Έρευνας.....	- 164 -
5.1.3 Μελλοντικές Προεκτάσεις και Ερευνητικές Κατευθύνσεις	- 165 -
5.1.4 Σκοπιμότητα και Συνεισφορά της Εργασίας.....	- 165 -
5.2 Πηγές	- 166 -

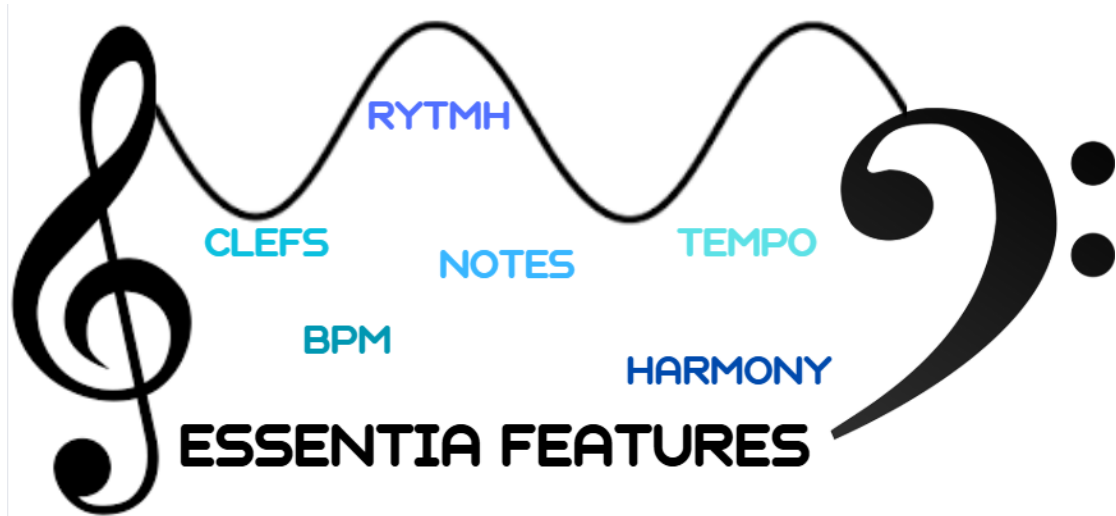
Κατάλογος θεωρητικών εικόνων

Εικόνα 1.1 Αναπαραστάσεις Ήχου	7
Εικόνα 1.2 Απεικόνιση Κύματος	8
Εικόνα 1.3 Μεταφορά πίεσεως Κύματος	10
Εικόνα 1.4 Από το δείγμα στην ψηφιακή μορφή	14
Εικόνα 1.5 Ημίτονο ήχου με σφάλμα κβάντισης	16
Εικόνα 1.6 Μετατροπή Κύματος σε «Γλώσσα Μηχανής»	17
Εικόνα 1.7 Κίνηση σωματιδίων αέρα	20
Εικόνα 1.8 Κύκλος Τονικότητας	25
Εικόνα 1.9 Μετρονόμος με ρυθμικά κλάσματα	28
Εικόνα 1.10 Θέμα αρμονίας πανελληνίων 2000 λυμένο από τον Κ. Κεντρώτη	31
Εικόνα 2.1 Κλειδί του Σολ	37
Εικόνα 2.2 Κλειδί του Φα	38
Εικόνα 2.3 Κλειδί του Ντο	39
Εικόνα 2.4 Τοποθέτηση κλίμακας του Ντο	43
Εικόνα 2.5 Απεικόνιση Δίεσης και Ύφεσης	47
Εικόνα 2.6 Απεικόνιση Διπλής Δίεσης και Διπλής Ύφεσης	48

Κατάλογος Θεωρητικών Πινάκων

Πίνακας 2.1 Είδη Κλειδιών	42
Πίνακας 2.2 Κλίμακες και συχνότητες	46
Πίνακας 2.3 Οι αλλοιώσεις στη μουσική	50
Πίνακας 2.4 Οπλισμός κάθε κλίμακας	54

Θεωρητικό Μέρος

1^ο Κεφάλαιο

1.1 Εισαγωγή Α Κεφαλαίου

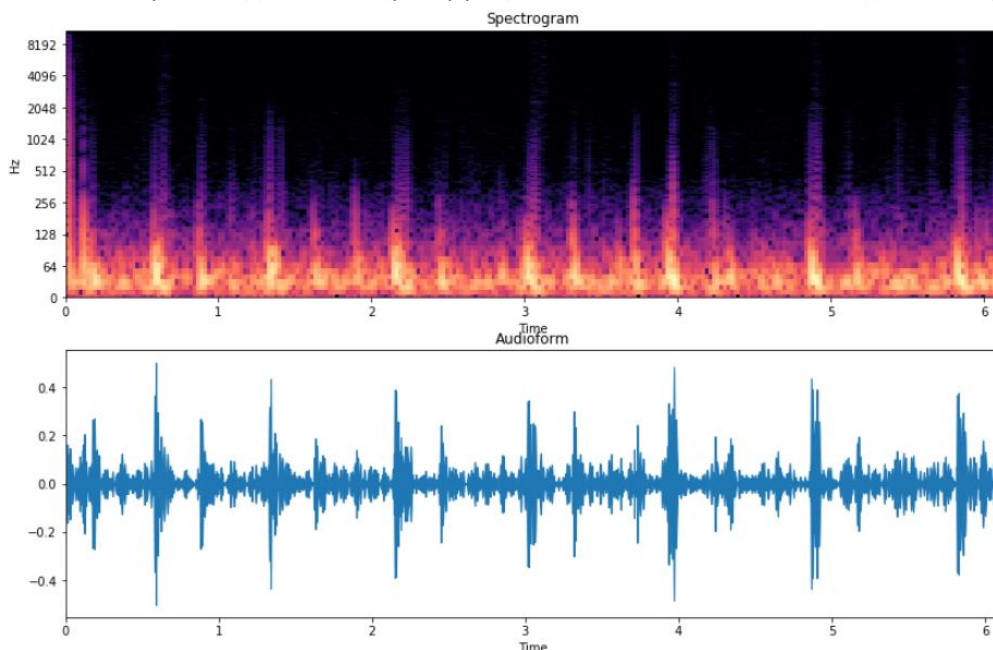
Σε αυτό το κεφάλαιο θα αναλυθεί η έννοια του ήχου, η μουσική ως ακουστικό φαινόμενο και τα δομικά χαρακτηριστικά που τη συγκροτούν. Θα εξεταστεί ο τρόπος με τον οποίο οι φυσικές και αντιληπτικές του ιδιότητες συμβάλλουν στη διαμόρφωση της μουσικής εμπειρίας. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν τα κύρια στοιχεία που καθορίζουν τη μουσική δομή, με στόχο την κατανόηση των σχέσεων και της σημασίας τους για την ανάλυση και ερμηνεία ενός μουσικού έργου.

1.2 Ήχος

Ο ήχος αποτελεί ένα φαινόμενο που προκύπτει από τη μηχανική δόνηση ενός σώματος και τη μετάδοση των ταλαντώσεων αυτών μέσω ενός ελαστικού μέσου, όπως ο αέρας, το νερό ή τα στερεά[11]. Οι ταλαντώσεις αυτές δημιουργούν περιοχές συμπίεσης και αραιώσης των μορίων του μέσου, οι οποίες διαδίδονται με τη μορφή ηχητικών κυμάτων. Ο ήχος χαρακτηρίζεται από τέσσερις βασικές φυσικές παραμέτρους:

- συχνότητα, που καθορίζει το ύψος
- ένταση, που σχετίζεται με την ισχύ του σήματος
- χροιά, που διαφοροποιεί τις πηγές
- διάρκεια, που καθορίζει τη χρονική του έκταση.

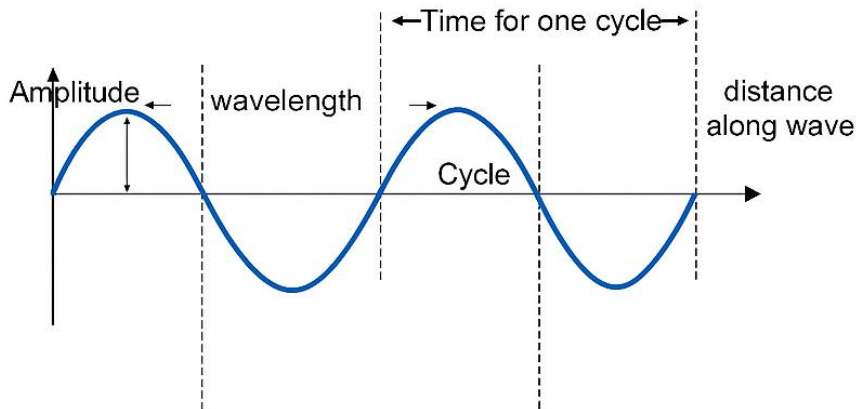
Ο συνδυασμός αυτών των χαρακτηριστικών καθιστά τον ήχο το θεμελιώδες δομικό στοιχείο κάθε μουσικής δημιουργίας και ακουστικής εμπειρίας.

Εικόνα 1.1 Αναπαράστασεις Ήχου

1.2.1 Κύμα

Ένα ηχητικό κύμα είναι μια μηχανική διαταραχή που προκαλείται από την ταλάντωση μιας πηγής και διαδίδεται σε κάποιο μέσο. Κατά τη διάδοση αυτή, τα μόρια του μέσου δεν μετακινούνται μαζικά, αλλά πάλλονται γύρω από τη θέση ισορροπίας τους, μεταφέροντας ενέργεια και πίεση από το ένα σημείο στο άλλο. Τα ηχητικά κύματα είναι διαμήκη, δηλαδή οι ταλαντώσεις των μορίων πραγματοποιούνται προς την ίδια κατεύθυνση με τη διάδοση του κύματος. Η περιοδική εναλλαγή συμπιέσεων και αραιώσεων των μορίων του μέσου δημιουργεί τις διαφορές πίεσης που αντιλαμβανόμαστε ως ήχο.

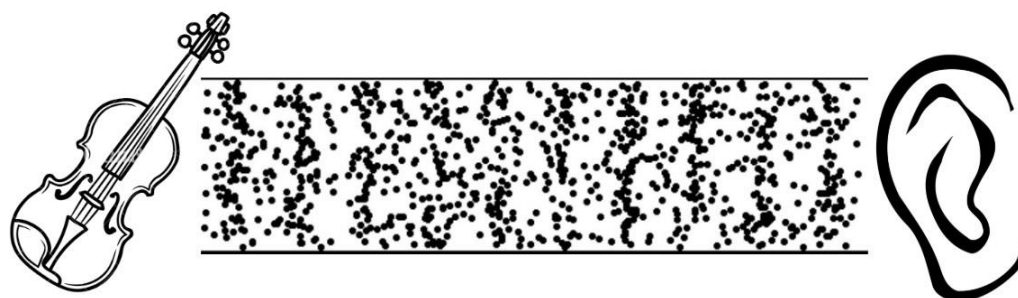
Εικόνα 1.2 Απεικόνιση Κύματος

1.2.2 Ακοή

Η αντίληψη του ήχου από τον άνθρωπο στηρίζεται στην ικανότητα του αυτιού να μετατρέπει τα ηχητικά κύματα σε νευρικά σήματα που μεταφράζονται από τον εγκέφαλο[11]. Όταν ένα ηχητικό κύμα φτάνει στο αυτί, πρώτα εισέρχεται στον εξωτερικό ακουστικό πόρο, ο οποίος συγκεντρώνει και κατευθύνει τον ήχο προς το τύμπανο. Η ταλάντωση του τυμπάνου μεταφέρεται στα οστάρια του μέσου αυτιού (σφύρα, άκμονας και αναβολέας) τα οποία ενισχύουν και μετατρέπουν τις ταλαντώσεις σε μηχανική κίνηση που φτάνει στον κοχλία.

Ο κοχλίας, είναι γεμάτος με υγρό και εσωτερικά επενδεδυμένος με τριχοφόρα κύτταρα. Λειτουργεί ως μηχανισμός μετατροπής της μηχανικής ενέργειας σε ηλεκτρικά σήματα. Η κίνηση του υγρού προκαλεί κάμψη των τριχοφόρων κυττάρων, με αποτέλεσμα τη δημιουργία ηλεκτρικών ροών στα ακουστικά νεύρα. Η συχνότητα του ήχου καθορίζουν ποια κύτταρα ενεργοποιούνται και με ποιο ρυθμό, προσδίδοντας πληροφορίες σχετικά με το ύψος και την ένταση του ήχου.

Τα νευρικά σήματα μεταφέρονται μέσω του ακουστικού νεύρου στον εγκέφαλο, όπου οι περιοχές του φλοιού που είναι εξειδικευμένες για την επεξεργασία ακουστικών ερεθισμάτων αναλύουν τις πληροφορίες και δημιουργούν την αντιληπτική εμπειρία του ήχου. Η διαδικασία αυτή επιτρέπει στον άνθρωπο να διακρίνει φθόγγους, μελωδίες, ρυθμούς και χροιές. Εντοπίζει την προέλευση του ήχου και να αντιλαμβάνεται την ένταση και την ποιότητα του ακουστικού ερεθίσματος. Με αυτόν τον τρόπο, το αυτί μετατρέπει τα φυσικά ηχητικά κύματα σε αντιληπτική εμπειρία, καθιστώντας δυνατή την επικοινωνία, τη

Εικόνα 1.3 Μεταφορά πίεσεως Κύματος

1.2.3 Επεξεργασία Κύματος

Η επεξεργασία κύματος αποτελεί βασική και θεμελιώδη διαδικασία στην ανάλυση του ήχου. Επιτρέπει την κατανόηση, την ερμηνεία και τη μεταβολή των φυσικών και αντιληπτικών του χαρακτηριστικών [13]. Κάθε ηχητικό κύμα, φέρει πληροφορία σχετικά με το πλάτος, τη συχνότητα, τη φάση και τη χρονική εξέλιξη. Μέσω της επεξεργασίας, οι ιδιότητες αυτές μπορούν να αναλυθούν, να απομονωθούν ή να τροποποιηθούν.

Η διαδικασία περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα τεχνικών που επιτρέπουν τη διερεύνηση και αναδόμηση του ηχητικού σήματος. Με εργαλεία όπως η ανάλυση Fourier ή η ανάλυση κυματομορφών στον χρόνο και τη συχνότητα, καθίσταται δυνατός ο διαχωρισμός ενός σύνθετου κύματος στα απλά αρμονικά του συστατικά[7]. Μέσω αυτής της διαδικασίας, μπορούμε να κατανοήσουμε τη φασματική σύσταση του ήχου, να εντοπίσουμε τις κυρίαρχες συχνότητες και να αποδώσουμε χαρακτηριστικά όπως η χροιά και η ηχητική υφή.

Επιπλέον, η επεξεργασία κυμάτων χρησιμοποιείται και για βελτίωση της ποιότητας του ήχου, ενίσχυσης ή απομόνωσης συγκεκριμένων συχνοτικών περιοχών. Παράλληλα, μπορεί να εφαρμοστεί για ανίχνευση ρυθμικών προτύπων, ανάλυση τονικότητας[3][9]. Οι διαδικασίες αυτές βρίσκουν εφαρμογή τόσο στη μουσική τεχνολογία και την μουσική παραγωγή ήχου, όσο και στην ακουστική έρευνα, τη φωνητική ανάλυση και την υπολογιστική μουσικολογία.

Η σημασία της επεξεργασίας κυμάτων δεν περιορίζεται μόνο στη βελτίωση της ακουστικής εμπειρίας, αλλά επεκτείνεται και στη γνωστική κατανόηση του ήχου[2]. Μέσα από την ανάλυση των φυσικών και χρονικών χαρακτηριστικών ενός κύματος, αποκαλύπτονται πρότυπα που σχετίζονται με τη μουσική δομή, τη ρυθμική οργάνωση και την αντιληπτική λειτουργία του ανθρώπινου ακουστικού συστήματος. Κατά συνέπεια, η επεξεργασία κύματος αποτελεί έναν κρίσιμο κρίκο ανάμεσα στη φυσική του ήχου και στη μουσική του ερμηνεία, γεφυρώνοντας τον κόσμο της τεχνολογίας με αυτόν της αισθητικής εμπειρίας. Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, οι εργασίες αυτές προέκυψαν από τη βάση για τη μετάβαση από το θεωρητικό μοντέλο του ήχου στην υπολογιστική ανάλυση των μουσικών χαρακτηριστικών.

1.2.4 Δειγματοληψία

Η δειγματοληψία αποτελεί το πρώτο και καθοριστικό στάδιο στη διαδικασία ψηφιοποίησης του ήχου, μέσω του οποίου ένα αναλογικό ηχητικό κύμα μετατρέπεται σε μια σειρά διακριτών τιμών που μπορούν να αποθηκευτούν και να υποστούν επεξεργασία από ηλεκτρονικά συστήματα. Ουσιαστικά, η δειγματοληψία συνίσταται στη μέτρηση του πλάτους του αναλογικού σήματος σε τακτά χρονικά διαστήματα, που ονομάζονται δείγματα (samples)[14]. Ο ρυθμός με τον οποίο πραγματοποιούνται οι μετρήσεις αυτές ονομάζεται συχνότητα δειγματοληψίας (sampling rate) και εκφράζεται σε Hertz (Hz).

Εικόνα 1.4 Από το δείγμα στην ψηφιακή μορφή

Η επιλογή της συχνότητας δειγματοληψίας είναι κρίσιμη, καθώς καθορίζει την πιστότητα με την οποία αναπαρίσταται το αρχικό αναλογικό σήμα. Σύμφωνα με το Θεώρημα Δειγματοληψίας Nyquist-Shannon, για να μπορεί ένα αναλογικό σήμα να αναπαρασταθεί χωρίς απώλειες, η συχνότητα δειγματοληψίας πρέπει να είναι τουλάχιστον διπλάσια από τη μέγιστη συχνότητα που περιέχεται στο σήμα. Για παράδειγμα, ο ανθρώπινος ακουστικός φάσμα φτάνει περίπου τα 20 kHz, επομένως μια τυπική συχνότητα δειγματοληψίας για μουσικές εφαρμογές είναι τα 44.1 kHz.

Εάν η δειγματοληψία πραγματοποιηθεί με μικρότερο ρυθμό, εμφανίζεται το φαινόμενο του aliasing, δηλαδή η λανθασμένη αναπαράσταση υψηλών συχνοτήτων ως χαμηλότερων. Για την αποφυγή του, χρησιμοποιούνται φίλτρα αποκοπής υψηλών συχνοτήτων πριν από τη διαδικασία της δειγματοληψίας.

Η δειγματοληψία δεν μεταβάλλει τη φύση του ήχου, αλλά τον δομεί ξανά σε ψηφιακή μορφή, δημιουργώντας τη βάση για περαιτέρω επεξεργασία, ανάλυση και αποθήκευση. Χωρίς αυτήν, η υπολογιστική ανάλυση μουσικών σημάτων, όπως η εξαγωγή τονικών και ρυθμικών χαρακτηριστικών μέσω εργαλείων όπως το Essentia, δεν θα ήταν εφικτή[5]. Έτσι, η δειγματοληψία αποτελεί τον κρίσιμο σύνδεσμο ανάμεσα στον φυσικό κόσμο του ήχου και την ψηφιακή του αναπαράσταση.

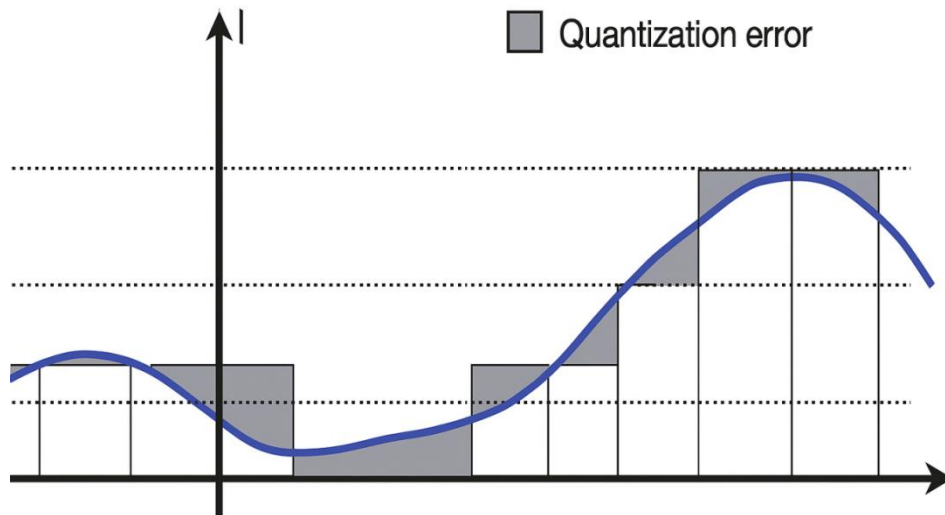
1.2.5 Κβάντιση

Η κβάντιση αποτελεί το δεύτερο στάδιο μετά τη δειγματοληψία στη διαδικασία ψηφιοποίησης του ήχου, κατά το οποίο οι συνεχείς τιμές πλάτους του αναλογικού σήματος μετατρέπονται σε διακριτές αριθμητικές τιμές.

Κάθε δείγμα του ήχου, που έχει ληφθεί μέσω δειγματοληψίας, αντιστοιχίζεται στην πλησιέστερη τιμή μέσα σε ένα προκαθορισμένο σύνολο επιπέδων πλάτους. Η διαδικασία

αυτή καθιστά δυνατή την ψηφιακή αναπαράσταση του σήματος, επιτρέποντας την αποθήκευση και επεξεργασία του από ηλεκτρονικά συστήματα[8].

Ο αριθμός των διαθέσιμων επιπέδων εξαρτάται από το βάθος bit (bit depth), δηλαδή τον αριθμό των δυαδικών ψηφίων που χρησιμοποιούνται για την περιγραφή κάθε δείγματος. Για παράδειγμα, στην τυπική μουσική ποιότητα CD χρησιμοποιούνται 16 bit ανά δείγμα, γεγονός που αντιστοιχεί σε 65.536 δυνατές στάθμες πλάτους. Όσο μεγαλύτερο είναι το βάθος bit, τόσο μεγαλύτερη είναι η δυναμική περιοχή του ήχου και τόσο μικρότερη η παραμόρφωση που προκύπτει από την κβάντιση.

Εικόνα 1.5 Ημίτονο ηχου με σφάλμα κβάντισης

Η κβάντιση, ωστόσο, εισάγει ένα μικρό αλλά αναπόφευκτο σφάλμα, γνωστό ως θόρυβος κβάντισης, που προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της πραγματικής τιμής του δείγματος και της πλησιέστερης επιτρεπτής τιμής[13]. Παρόλο που το σφάλμα αυτό μπορεί να επηρεάσει την ακουστική ποιότητα, στις σύγχρονες τεχνολογίες ψηφιακής ηχογράφησης και επεξεργασίας μειώνεται σημαντικά μέσω τεχνικών όπως το dithering, το οποίο προσθέτει ελεγχόμενο θόρυβο για να εξομαλύνει τις παραμορφώσεις.

Η διαδικασία της κβάντισης είναι καθοριστικής σημασίας, καθώς ορίζει το εύρος δυναμικής και την ακρίβεια με την οποία καταγράφεται και αναπαρίσταται ένα ηχητικό σήμα. Σε εφαρμογές υπολογιστικής μουσικολογίας, όπου η λεπτομερής ανάλυση ρυθμικών και τονικών χαρακτηριστικών είναι ουσιώδης, η σωστή κβάντιση εξασφαλίζει την αξιοπιστία των δεδομένων που χρησιμοποιούνται.

Εικόνα 1.6 Μετατροπή Κύμματος σε «Γλώσσα Μηχανής»

1.2.6 Κωδικοποίηση

Η κωδικοποίηση αποτελεί το τελικό στάδιο της διαδικασίας ψηφιοποίησης ενός ηχητικού σήματος, στο οποίο τα δείγματα που έχουν προκύψει από τη δειγματοληψία και την κβάντιση μετατρέπονται σε μορφή κατάλληλη για αποθήκευση, μετάδοση ή ανάλυση. Στόχος της κωδικοποίησης είναι η αποδοτική αναπαράσταση του ήχου, ώστε να διατηρείται η ποιότητα με τη μικρότερη δυνατή κατανάλωση υπολογιστικών πόρων.

Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την οργάνωση των ψηφιακών δεδομένων σε μορφή που μπορεί να ερμηνευθεί από υπολογιστικά συστήματα και λογισμικό ήχου[4]. Ανάλογα με την εφαρμογή, η κωδικοποίηση μπορεί να είναι ασυμπίεστη ή συμπιεσμένη.

- Στην πρώτη περίπτωση, όπως στα WAV, τα δεδομένα αποθηκεύονται χωρίς απώλειες, εξασφαλίζοντας την απόλυτη πιστότητα του σήματος αλλά με αυξημένες απαιτήσεις σε χώρο.
- Στη δεύτερη, όπως στα MP3, εφαρμόζονται αλγόριθμοι συμπίεσης με απώλειες, οι οποίοι εκμεταλλεύονται τα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης ακοής για να αφαιρέσουν πληροφορία που δεν είναι αντιληπτή.

Η κωδικοποίηση με απώλειες (lossy) και η κωδικοποίηση χωρίς απώλειες (lossless) διαφέρουν ως προς την ακρίβεια και την αναστρεψιμότητα των δεδομένων. Στη μουσική τεχνολογία, η επιλογή της κατάλληλης μορφής εξαρτάται από την ισορροπία μεταξύ ποιότητας και αποδοτικότητας. Για παράδειγμα, η συμπίεση μπορεί να διευκολύνει τη μετάδοση και ανάλυση μεγάλου όγκου δεδομένων, ενώ οι ασυμπίεστες μορφές είναι προτιμητέες για πειραματική ανάλυση και επεξεργασία.

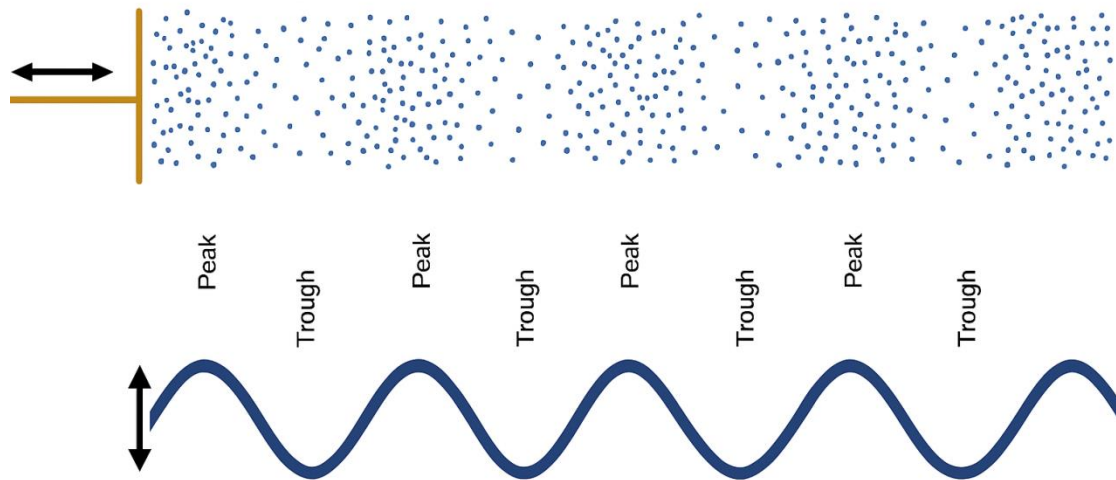
1.3 Από το κύμα στη μουσική

Το ηχητικό κύμα αποτελεί τη θεμελιώδη φυσική μορφή του ήχου. Η ανθρώπινη ακοή αντιλαμβάνεται αυτές τις ταλαντώσεις ως ήχο, όμως η μετάβαση από τον ήχο στη μουσική δεν είναι απλώς φυσική διαδικασία. Πρόκειται για μια πολύπλοκη διαδικασία, μέσα από την οποία το ωμό φυσικό φαινόμενο αποκτά οργάνωση, τάξη και νόημα.

Η μουσική γεννιέται όταν ο ήχος οργανώνεται συστηματικά μέσα στον χρόνο, σύμφωνα με αρχές ρυθμού, μελωδίας, αρμονίας και δυναμικής[11]. Τα χαρακτηριστικά του ηχητικού κύματος όπως η συχνότητα, το πλάτος και η φασική του συμπεριφορά μεταφράζονται σε μουσικές ιδιότητες όπως το ύψος, η ένταση και η χροιά, οι οποίες αποτελούν το ουσιαστικό υλικό της μουσικής έκφρασης. Η αντίληψη αυτών των ιδιοτήτων, και κυρίως των σχέσεων μεταξύ τους, είναι που επιτρέπει στον άνθρωπο να αναγνωρίζει μοτίβα, να προβλέπει εξελίξεις και να βιώνει τη μουσική ως συνεκτική εμπειρία και όχι ως απομονωμένους ήχους.

Στο πλαίσιο αυτό, η μετάβαση από το κύμα στη μουσική είναι ουσιαστικά η μετάβαση από τη φυσική διάσταση του ήχου στην αντιληπτική του διάσταση[6]. Το ηχητικό κύμα αποτελεί το υλικό υπόβαθρο, ενώ η μουσική είναι η οργανωμένη μορφή αυτού του υλικού, που αποκτά σημασία μέσω της ανθρώπινης αντίληψης.

Longitudinal or compression wave

Εικόνα 1.7 Κίνηση σωματιδίων αέρα

1.4 Μουσική

Η μουσική αποτελεί ένα από τα πιο σύνθετα και πολυδιάστατα φαινόμενα της ανθρώπινης εμπειρίας, καθώς συνδυάζει φυσικά, αντιληπτικά, και συναισθηματικά στοιχεία. Σε θεμελιώδες επίπεδο, μπορεί να θεωρηθεί ως η οργανωμένη μορφή ήχου στον χρόνο, όπου οι φυσικές ιδιότητες του ήχου, όπως η συχνότητα, η ένταση και η χροιά, αποκτούν συγκεκριμένη δομή και σημασία. Η οργάνωση αυτή εκδηλώνεται μέσω βασικών μουσικών παραμέτρων, όπως ο ρυθμός, η τονικότητα, η μελωδία, η αρμονία και η μορφή, που παρέχουν ένα πλαίσιο για την αντίληψη και την ερμηνεία των μουσικών φαινομένων.

Η μουσική δεν περιορίζεται στην απλή παρουσίαση ήχων. Απαιτεί την ύπαρξη σχέσεων μεταξύ των στοιχείων της. Ο άνθρωπος, μέσω της αντίληψης, αναγνωρίζει μοτίβα, επαναλήψεις και αλληλουχίες, μετατρέποντας το ηχητικό υλικό σε συνεκτική και νοηματική εμπειρία[15]. Μέσω αυτής της διαδικασίας, η μουσική αποκτά αξία επικοινωνίας, έκφρασης και δημιουργικότητας, επιτρέποντας την έκφραση συναισθημάτων και την αισθητική απόλαυση.

Επιπλέον, η μουσική αποτελεί αντικείμενο συστηματικής ανάλυσης και μελέτης, τόσο σε θεωρητικό όσο και σε υπολογιστικό επίπεδο. Η χρήση τεχνολογικών εργαλείων, όπως η βιβλιοθήκη Essentia, καθιστά δυνατή την εξαγωγή ποσοτικών χαρακτηριστικών που συνδέονται με τον ρυθμό, την τονικότητα και τη μορφή της μουσικής.

1.5 Δομικά χαρακτηριστικά μουσικής

Η μουσική, συγκροτείται και αναλύεται μέσα από ένα σύνολο παραμέτρων που καθορίζουν τη δομή, τη συνοχή και την αισθητική της ταυτότητα. Η κατανόηση των δομικών χαρακτηριστικών της μουσικής αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ανάλυση και ερμηνεία της, καθώς επιτρέπει την αποκάλυψη των μηχανισμών που επιτρέπουν τη δημιουργία, τη μορφή και την αντίληψή της[15]. Τα χαρακτηριστικά αυτά συνθέτουν ένα πλαίσιο μέσα στο

οποίο ο ήχος μετασχηματίζεται σε οργανωμένο μουσικό λόγο, προσδίδοντας νόημα και εκφραστικότητα στο ακουστικό φαινόμενο[6].

Η μελέτη των δομικών στοιχείων της μουσικής συνδέει τη θεωρητική προσέγγιση με την εμπειρική και υπολογιστική ανάλυση, προσφέροντας μια ολοκληρωτική κατανόηση του τρόπου με τον οποίο η μουσική λειτουργεί ως ολοκληρωμένο σύστημα[2]. Στο πλαίσιο αυτό, η διερεύνηση των επιμέρους παραμέτρων της μουσικής συμβάλλει όχι μόνο στη θεωρητική γνώση, αλλά και στην ανάπτυξη μεθόδων που επιτρέπουν την ποσοτική και αντικειμενική ανάλυση της μουσικής δομής. Η επιλογή εστίασης σε συγκεκριμένα δομικά χαρακτηριστικά έγινε με κριτήριο τη δυνατότητα υπολογιστικής τους αποτύπωσης.

1.5.1 Η έννοια της τονικότητας

Η τονικότητα αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη συστήματα οργάνωσης της δυτικής μουσικής και αναφέρεται στη σχέση και ιεραρχία των φθόγγων μέσα σε ένα μουσικό πλαίσιο, γύρω από έναν κεντρικό φθόγγο ή τονικό κέντρο. Το σύστημα αυτό καθορίζει τη λειτουργία και τη συνάφεια κάθε νότας μέσα στη μουσική φράση, δημιουργώντας αίσθηση σταθερότητας, έντασης και λύσης. Θεωρητικά, η τονικότητα διαμορφώνει ένα δίκτυο σχέσεων μεταξύ φθόγγων, διαστημάτων και συγχορδιών, το οποίο ορίζει τη μουσική κατεύθυνση και τη συναισθηματική ταυτότητα ενός έργου.

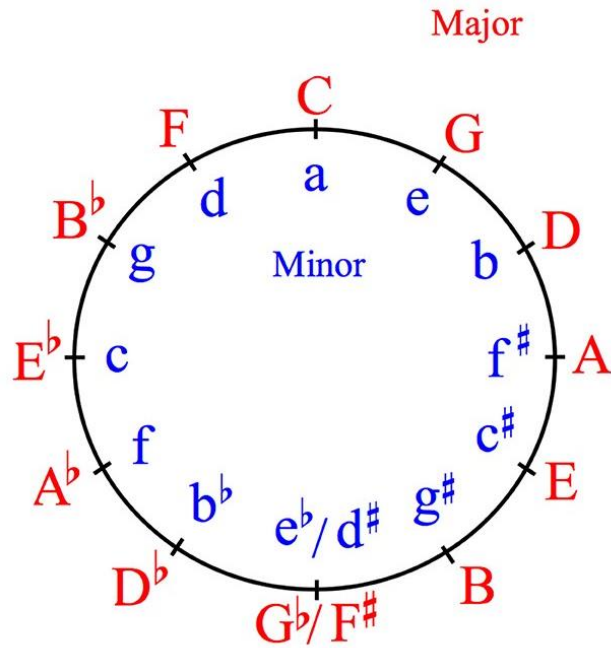
Σε ψυχοακουστικό επίπεδο, η αντίληψη της τονικότητας βασίζεται στην αναγνώριση προτύπων συχνοτήτων και στη συσχέτισή τους με προσδοκίες που έχουν διαμορφωθεί μέσα από την ακουστική εμπειρία και τη μουσική εκπαίδευση[14]. Ο ανθρώπινος εγκέφαλος τείνει να οργανώνει τα ακουστικά ερεθίσματα γύρω από έναν “βασικό” φθόγγο, αναγνωρίζοντας αρμονικές σχέσεις που δημιουργούν την αίσθηση της “οικειότητας” ή της “επίλυσης”.

Στο πλαίσιο της υπολογιστικής μουσικολογίας, η τονικότητα προσεγγίζεται μέσω αλγοριθμικών και φασματικών αναλύσεων, οι οποίες επιτρέπουν την ποσοτική περιγραφή των σχέσεων μεταξύ των συχνοτικών στοιχείων ενός μουσικού αποσπάσματος[1]. Η υπολογιστική ανάλυση τονικότητας βασίζεται σε τεχνικές που εντοπίζουν το φασματικό περιεχόμενο του ήχου και αντιστοιχούν τις σχετικές συχνότητες με μουσικές νότες ή διαστήματα[7].

Μέσω πολλών αλγοριθμικών χαρακτηριστικών, η τονικότητα γίνεται υπολογιστικά μετρήσιμη έννοια, επιτρέποντας τη στατιστική ανάλυση, τη σύγκριση μουσικών αποσπασμάτων και την ταξινόμηση με βάση τονικό προφίλ[6]. Επιπλέον, η μελέτη της τονικότητας συμβάλλει στην κατανόηση της μουσικής συνοχής και της εκφραστικής λειτουργίας των έργων, συνδέοντας τη θεωρητική μουσική γνώση με τη σύγχρονη ανάλυση ψηφιακού ήχου.

Έτσι, η τονικότητα δεν αποτελεί μόνο μουσικό κανόνα ή σύστημα, αλλά και αντικείμενο υπολογιστικής διερεύνησης, όπου η φυσική διάσταση του ήχου και η αντιληπτική εμπειρία

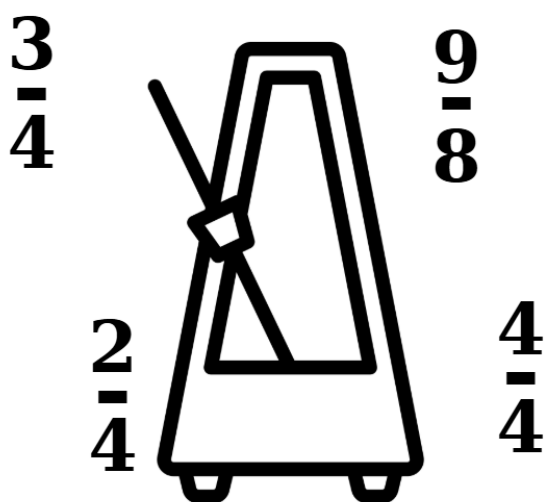
συνυπάρχουν μέσα από τη μαθηματική περιγραφή των αρμονικών σχέσεων[11].

Εικόνα 1.8 Κύκλος Τονικότητας

1.5.2 Η Έννοια του ρυθμού

Ο ρυθμός αποτελεί έναν από τους κεντρικούς άξονες της μουσικής δομής και συνιστά την οργάνωση των ηχητικών γεγονότων μέσα στον χρόνο. Αποτελεί το στοιχείο που καθορίζει τη χρονική διάταξη, τη διάρκεια και τη δυναμική σχέση των ήχων, διαμορφώνοντας την κίνηση και τη ροή ενός μουσικού έργου. Θεωρητικά, ο ρυθμός δεν περιορίζεται μόνο στην περιοδικότητα ή στη μετρική του διάσταση, αλλά εκτείνεται και σε πιο σύνθετες μορφές χρονικής οργάνωσης που σχετίζονται με το μουσικό ύφος, τη φόρμα και την εκφραστικότητα.

Σε ψυχοακουστικό επίπεδο, ο ρυθμός συνδέεται άμεσα με τη γνωστική ικανότητα του ανθρώπου να ανιχνεύει πρότυπα χρονικών σχέσεων. Ο εγκέφαλος τείνει να ομαδοποιεί τα ηχητικά γεγονότα σε αντιληπτικές μονάδες, σχηματίζοντας αίσθηση παλμού (beat) και μετρικού πλαισίου (meter)[9]. Αυτή η ικανότητα οργάνωσης του χρόνου επιτρέπει την προβλεψιμότητα και τη συμμετοχή του ακροατή. Χαρακτηριστικό που καθιστά τον ρυθμό βασικό μέσο συναισθηματικής και κινητικής εμπλοκής στη μουσική εμπειρία.

Εικόνα 1.9 Μετρονόμος με ρυθμικά κλάσματα

Στην υπολογιστική μουσικολογία, ο ρυθμός αναλύεται μέσω τεχνικών που επιχειρούν να εξαγάγουν χρονικά χαρακτηριστικά (temporal features) από το ηχητικό σήμα[2]. Οι μέθοδοι αυτές περιλαμβάνουν :

- ανίχνευση παλμού (beat detection)
- εκτίμηση τέμπο (tempo estimation)
- αναγνώριση ρυθμικών μοτίβων (rhythmic pattern recognition)
- ανάλυση ενεργειακής κατανομής στον χρόνο (onset detection)

Οι μέθοδοι αυτοί επιτρέπουν τη ποσοτική περιγραφή της χρονικής οργάνωσης της μουσικής, παρέχοντας τη δυνατότητα σύγκρισης ρυθμικών προτύπων μεταξύ διαφορετικών ειδών, συνθετών ή πολιτισμικών πλαισίων[3]. Επιπλέον, η συνδυαστική ανάλυση των ρυθμικών χαρακτηριστικών με τα τονικά δεδομένα μπορεί να αποδώσει πληρέστερα μοντέλα μουσικής κατανόησης και αυτόματης κατηγοριοποίησης[5].

Έτσι, ο ρυθμός, πέρα από καλλιτεχνική συνιστώσα, αποτελεί και δομικό δείκτη που μπορεί να περιγραφεί, να μετρηθεί και να αναλυθεί υπολογιστικά. Αντιπροσωπεύει τη χρονική διάσταση της μουσικής οργάνωσης, συνδέοντας τον φυσικό χρόνο με τον αντιληπτό χρόνο συμβάλλοντας καθοριστικά στη νοηματοδότηση του μουσικού λόγου.

1.5.3 Αρμονία/Μελωδία

Η αρμονία και η μελωδία αποτελούν δύο από τους πλέον θεμελιώδεις και αλληλένδετους πυλώνες της μουσικής δομής. Η αρμονία αφορά την κατακόρυφη οργάνωση των ήχων, δηλαδή τη συνύπαρξη και τη σχέση πολλαπλών φθόγγων που ηχούν ταυτόχρονα, ενώ η μελωδία αναφέρεται στη διαδοχική οργάνωση των φθόγγων μέσα στον χρόνο, σχηματίζοντας ένα συνεκτικό μουσικό σύνολο με κατεύθυνση και εκφραστικότητα. Η μελωδία εκφράζει τη “φωνή” της μουσικής, ενώ η αρμονία διαμορφώνει το πλαίσιο μέσα στο οποίο αυτή αποκτά νόημα, υποστηρίζοντας ή αντιπαραβάλλοντας τη.

Από θεωρητική άποψη, η αρμονία βασίζεται σε συστήματα διαστημάτων, συγχορδιών και λειτουργικών σχέσεων, τα οποία καθορίζουν την ένταση, τη λύση και την αρμονική πορεία ενός έργου. Η μελωδία, από την άλλη, οργανώνει τις συχνότητες σε γραμμικές ακολουθίες που ενσωματώνουν ρυθμικά, τονικά και δυναμικά στοιχεία. Η αλληλεπίδραση των δύο δημιουργεί τη μουσική ροή, την εσωτερική συνοχή και την εκφραστική πληρότητα του έργου[12].

Σε ψυχοακουστικό επίπεδο, η αντίληψη της αρμονίας και της μελωδίας βασίζεται στη συνδυαστική επεξεργασία φασματικών και χρονικών πληροφοριών. Ο ακροατής αναγνωρίζει σχέσεις μεταξύ φθόγγων, αντιλαμβάνεται την τάση για επίλυση ή ένταση και διαμορφώνει προσδοκίες σχετικά με την εξέλιξη του μουσικού υλικού. Η ικανότητα αυτή έχει βαθιές νευρογνωστικές ρίζες και συνδέεται με τη λειτουργία της μνήμης και της πρόβλεψης.

Πανελληνίων 2000

e: I II⁶ 3 V⁴ 3 I - 2 VI IV⁴ 3 - - V² 3

I⁴ 3 V/V - 3 I⁴ IV⁵ Ger. V /ab: V - 7 II⁴ - V⁵ I - - -

(3η μ.) /E: V - 7 II⁴ - V⁵ I I⁹ - 7 6 IV VII/V⁵_{3/4} V VI⁷ b: IV V₂ D: V⁷ 3 c#: IV_{Δ2} VII₆ V¹⁷

I V⁵ I I₆ V₆ I₂ /a: V V/V⁵ V - 2 I₆ V₆ I₂ G:V 2 [=a:II⁴] [=b:II⁴]

/b:V 2 I₆ [IIΔ] VII₆ I V₆ /e: V₂ 7/2 I₆ IV⁹ 8 7 V₄ 3 I

©Κ. Κεντρωτής

Εικόνα 1.10 Θέμα αρμονίας πανελληνίων 2000 λυμένο από τον Κ.ΚΕΝΤΡΩΤΗ

1.5.4 Λοιπά Χαρακτηριστικά

Πέρα από την τονικότητα, τον ρυθμό, και τα υπόλοιπα αναφερθέντα χαρακτηριστικά η μουσική συγκροτείται επίσης από μια σειρά συμπληρωματικών δομικών χαρακτηριστικών που συμβάλλουν καθοριστικά στη μορφή, στην εκφραστικότητα και στην αισθητική της ταυτότητα. Μεταξύ αυτών, κεντρικό ρόλο κατέχουν η δυναμική, η χροιά και η υφή, παράμετροι που εμπλουτίζουν την ακουστική εμπειρία και καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο το ακροατήριο αντιλαμβάνεται και ερμηνεύει τη μουσική[6].

Η δυναμική αναφέρεται στις μεταβολές της έντασης του ήχου μέσα στον χρόνο και εκφράζει το βαθμό ενέργειας και εκφραστικότητας ενός μουσικού αποσπάσματος.

Η χροιά αποτελεί ίσως το πιο πολυδιάστατο δομικό χαρακτηριστικό της μουσικής, καθώς καθορίζει το “χρώμα” του ήχου αυτό που επιτρέπει στον ακροατή να διακρίνει δύο ήχους ίδιας συχνότητας και έντασης αλλά διαφορετικών οργάνων ή φωνών [12]. Από φυσική άποψη, η χροιά σχετίζεται με τη φασματική σύνθεση του ήχου και τη σχετική ένταση των αρμονικών του. Η επεξεργασία αυτών των δεδομένων επιτρέπει τη χαρτογράφηση των φασματικών ιδιοτήτων και τη διαφοροποίηση μεταξύ μουσικών οργάνων ή ειδών.

Η μορφή περιγράφει τη μακροσκοπική δομή ενός μουσικού έργου, τον τρόπο με τον οποίο οργανώνονται και επαναλαμβάνονται οι επιμέρους ενότητες (όπως εισαγωγή και κορύφωση). Σε υπολογιστικό επίπεδο, η ανάλυση της μορφής βασίζεται στην αναγνώριση επαναλαμβανόμενων προτύπων και στην ανίχνευση ομοιοτήτων στο φασματικό ή ρυθμικό περιεχόμενο.

Τέλος, η υφή αναφέρεται στον τρόπο συνύπαρξης των μουσικών φωνών και στη σχέση τους μέσα στο ακουστικό πεδίο. Μπορεί να είναι μονοφωνική, ομοφωνική, πολυφωνική ή αντιστικτική, καθορίζοντας τη χωρική και αντιληπτική διάσταση του έργου. Υπολογιστικά, η υφή μπορεί να διερευνηθεί μέσω χαρακτηριστικών που περιγράφουν τη πολυπλοκότητα του φάσματος, τη συσχέτιση φασματικών στοιχείων και τη διακύμανση της ενεργειακής κατανομής μεταξύ καναλιών ή οργάνων.

Η ανάλυση των χαρακτηριστικών αυτών ολοκληρώνει την κατανόηση της μουσικής δομής, αποκαλύπτοντας το πώς οι φυσικές, φασματικές και χρονικές διαστάσεις του ήχου συνενώνονται για να δημιουργήσουν μια συνεκτική αισθητική εμπειρία. Σε υπολογιστικό πλαίσιο, η διερεύνησή τους συμβάλλει καθοριστικά στο χαρακτηρισμό και τη κατηγοριοποίηση μουσικών έργων, ενισχύοντας την αντικειμενικότητα και την ακρίβεια της μουσικής ανάλυσης.

2^ο Κεφάλαιο

2.1 Εισαγωγή Β Κεφαλαίου

Η βασική θεωρητική μουσική συνιστά τον πρωταρχικό άξονα οργάνωσης και ερμηνείας των δομικών στοιχείων της μουσικής. Αποτελεί ένα ολοκληρωμένο σύστημα που επιδιώκει τη συστηματική περιγραφή των ακουστικών φαινομένων τα οποία συγκροτούν το μουσικό έργο, μέσω συμβολικών, μαθηματικών και αναλυτικών εργαλείων. Η θεωρία της μουσικής λειτουργεί, επομένως, ως μεταγλωσσικό πεδίο: ένα σύνολο αφηρημένων κανόνων και αρχών που καθιστούν δυνατή την κατανόηση, αναπαράσταση και αναπαραγωγή των μουσικών δομών.

Η συγκρότηση του θεωρητικού πλαισίου βασίζεται στην ανάλυση των σχέσεων μεταξύ ύψους, διάρκειας, έντασης και χροιάς των τεσσάρων θεμελιωδών διαστάσεων του ήχου. Οι σχέσεις αυτές δεν υφίστανται μεμονωμένα, αλλά αλληλεπιδρούν σε ένα πολυδιάστατο σύστημα οργάνωσης, όπου η γραμμική διάσταση (μελωδία) και η κάθετη διάσταση (αρμονία) συνενώνονται υπό τον ρυθμικό και τονικό προσδιορισμό. Η θεωρία καθιστά εφικτή την αποτύπωση αυτών των σχέσεων μέσω της μουσικής σημειογραφίας, η οποία επιτελεί λειτουργία αναλυτική, αναπαραστατική και εκτελεστική ταυτόχρονα.

Η μελέτη των θεμελιωδών αρχών της θεωρίας επιτρέπει τη μετάβαση από την εμπειρική ακουστική αντίληψη στην εννοιολογική κατανόηση των μουσικών φαινομένων. Η κατανόηση αυτή αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ανάλυση, τη σύνθεση και την ερμηνεία του μουσικού υλικού, καθώς παρέχει το γνωσιολογικό υπόβαθρο πάνω στο οποίο θεμελιώνεται κάθε μορφή μουσικής πράξης. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η βασική θεωρητική μουσική δεν αποτελεί απλώς ένα εργαλείο σημειογραφικής καταγραφής, αλλά ένα δυναμικό πλαίσιο εννοιολόγησης της μουσικής εμπειρίας και των μηχανισμών που τη διέπουν.

2.2 Τονικότητα

Η τονικότητα αποτελεί ένα από τα πλέον καθοριστικά συστήματα οργάνωσης του μουσικού υλικού στη δυτική μουσική παράδοση. Ο όρος αναφέρεται στο σύνολο των αρμονικών και μελωδικών σχέσεων που συγκροτούν ένα ιεραρχημένο σύστημα γύρω από έναν κεντρικό φθόγγο, γνωστό ως τονική. Στο πλαίσιο αυτού του συστήματος, κάθε φθόγγος, συγχορδία ή μελωδικό στοιχείο αποκτά λειτουργική σημασία σε σχέση με την τονική βάση, δημιουργώντας ένα πεδίο έλξης και τάσης που προσδίδει κατευθυντικότητα και σταθερότητα στο μουσικό γίγνεσθαι.

Από θεωρητική άποψη, η τονικότητα δεν αποτελεί απλώς μια μελωδική ή αρμονική συνθήκη, αλλά ένα δομικό και αντιληπτικό σύστημα που οργανώνει τη μουσική σκέψη και την ακουστική εμπειρία. Στο πλαίσιο του δυτικού διαστηματικού συστήματος, η τονικότητα προκύπτει από την ιεράρχηση των βαθμίδων της διατονικής κλίμακας, όπου συγκεκριμένες βαθμίδες (δεσπόζουσα, υποδεσπόζουσα, υποτονική) αναλαμβάνουν καθορισμένες λειτουργίες ως προς την τονική [20]. Αυτή η λειτουργικότητα των βαθμίδων καθιστά δυνατή την αρμονική κατεύθυνση και τη δημιουργία διανυσματικών σχέσεων τάσης και λύσης, που αποτελούν τη βάση της αρμονικής συνοχής και της μουσικής αφηγηματικότητας.

Η έννοια της τονικότητας έχει επίσης ψυχοακουστική και γνωστική διάσταση, καθώς βασίζεται στην αντιληπτική ικανότητα του ακροατή να αναγνωρίζει ένα κέντρο βάρους ή ένα σημείο αναφοράς μέσα στο ακουστικό φάσμα. Η αναγνώριση αυτή προκύπτει από τη στατιστική συχνότητα εμφάνισης φθόγγων, τις συνηχήσεις και τις διαδοχές συγχορδιών που ενισχύουν συγκεκριμένες αρμονικές προσδοκίες. Με αυτόν τον τρόπο, η τονικότητα λειτουργεί ως συνθετικό και αντιληπτικό σύστημα, όπου η μουσική σημασία παράγεται όχι από μεμονωμένες νότες, αλλά από τη δικτύωση των σχέσεών τους σε ένα τονικό πλαίσιο.

Σε ιστορικό επίπεδο, η τονικότητα αποτέλεσε την εξέλιξη του τροπικού συστήματος της Αναγέννησης, απομακρυνοντας σταδιακά την έννοια της μείζονος και ελάσσονος κλίμακας και των συναφών λειτουργικών αρμονικών σχέσεων. Η επικράτησή της συνοδεύτηκε από την ανάπτυξη της λειτουργικής αρμονίας, σύμφωνα με την οποία κάθε συγχορδία ορίζεται ως προς τη θέση και τη λειτουργία της μέσα στο τονικό σύστημα (τονική, υποδεσπόζουσα, δεσπόζουσα).

Στη σύγχρονη μουσικολογική σκέψη, η τονικότητα δεν περιορίζεται αποκλειστικά στο λειτουργικό πλαίσιο του κλασικού ή ρομαντικού ιδιώματος, αλλά αντιμετωπίζεται ως γενικευμένη αρχή οργάνωσης. Επομένως, η τονικότητα συνιστά μια πολυεπίπεδη θεωρητική κατηγορία, που εμπεριέχει τόσο τη θεωρητική-αναλυτική περιγραφή των διαστημικών και αρμονικών σχέσεων όσο και την ψυχολογική τους πρόσληψη στο πλαίσιο της μουσικής εμπειρίας. Η παρουσίαση των εννοιών αυτών κρίνεται για την κατανόηση των αλγοριθμικών αποτελεσμάτων που ακολουθούν..

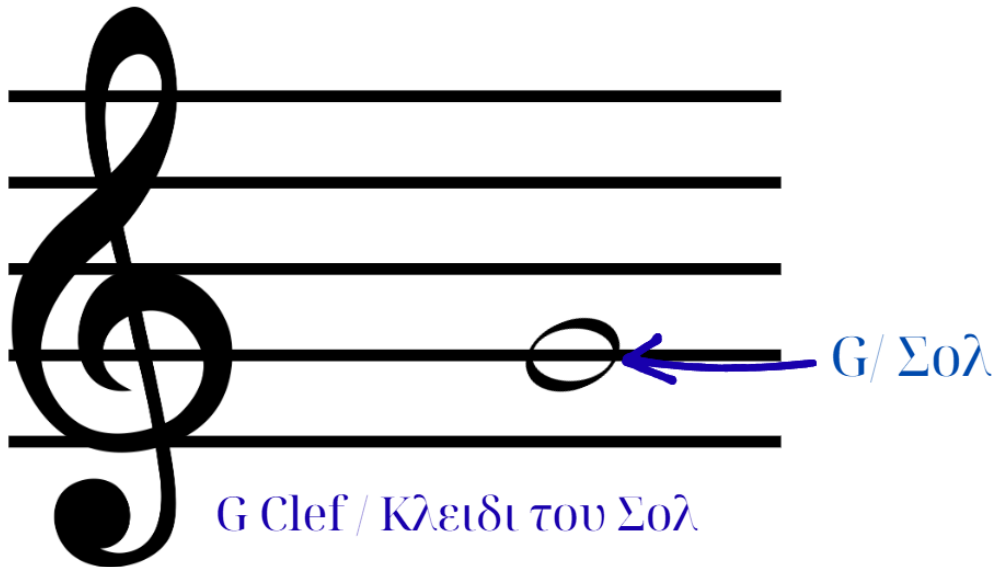
2.2.1 Κλειδιά

Τα κλειδιά (clefs) είναι μουσικά σύμβολα που τοποθετούνται στην αρχή του πενταγράμμου και καθορίζουν το ύψος των φθόγγων που αντιστοιχούν στις γραμμές και στα διαστήματα του πενταγράμμου. Πρακτικά, το κλειδί λειτουργεί ως σημείο αναφοράς που προσδιορίζει ποια νότα αντιστοιχεί σε κάθε γραμμή ή διάστημα[17]. Χωρίς την ύπαρξη κλειδιού, η ανάγνωση της μουσικής σημειογραφίας θα ήταν αδύνατη, καθώς δεν θα υπήρχε καθορισμένο σύστημα αντιστοίχισης των ηχητικών υψών.

Υπάρχουν τρεις βασικοί τύποι κλειδιών, καθένας εκ των οποίων λαμβάνει το όνομά του από τη νότα αναφοράς που δηλώνει: το κλειδί του Σολ (G clef), το κλειδί του Φα (F clef) και το κλειδί του Ντο (C clef)[18].

α) Κλειδί του Σολ (G clef)

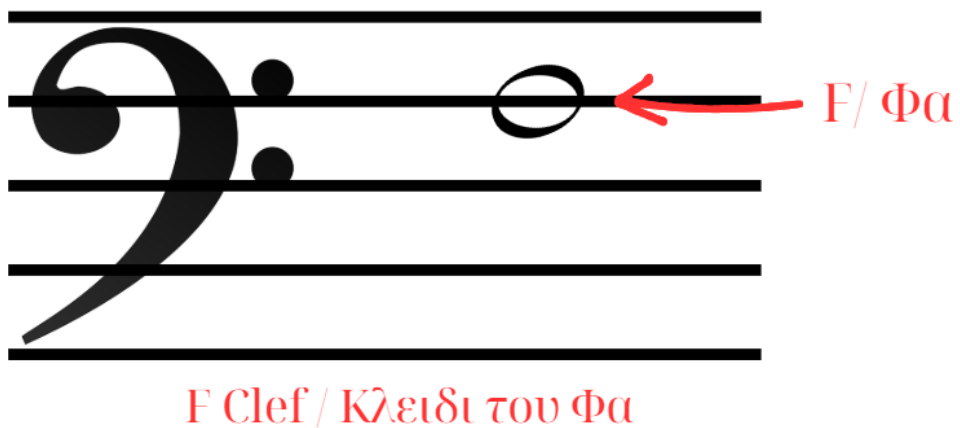
Το κλειδί του Σολ δηλώνει ότι η γραμμή από την οποία ξεκινά η σπείρα του κλειδιού αντιστοιχεί στη νότα Σολ. Τοποθετείται συνήθως στη δεύτερη γραμμή του πενταγράμμου και χρησιμοποιείται κυρίως για τα όργανα μεσαίου και υψηλού ρεζίστρου (π.χ. βιολί, φλάουτο, δεξί χέρι πιάνου).

Εικόνα 2.1 Κλειδί του Σολ

β) Κλειδί του Φα (F clef)

Το κλειδί του Φα δηλώνει ότι η γραμμή που βρίσκεται ανάμεσα στις δύο τελείες του συμβόλου αντιστοιχεί στη νότα Φα. Τοποθετείται στην τέταρτη γραμμή του πενταγράμμου και χρησιμοποιείται για τα χαμηλά όργανα (π.χ. βιολοντσέλο, φαγκότο, κοντραμπάσο, αριστερό χέρι πιάνου).

Εικόνα 11.2 Κλειδί του Φα

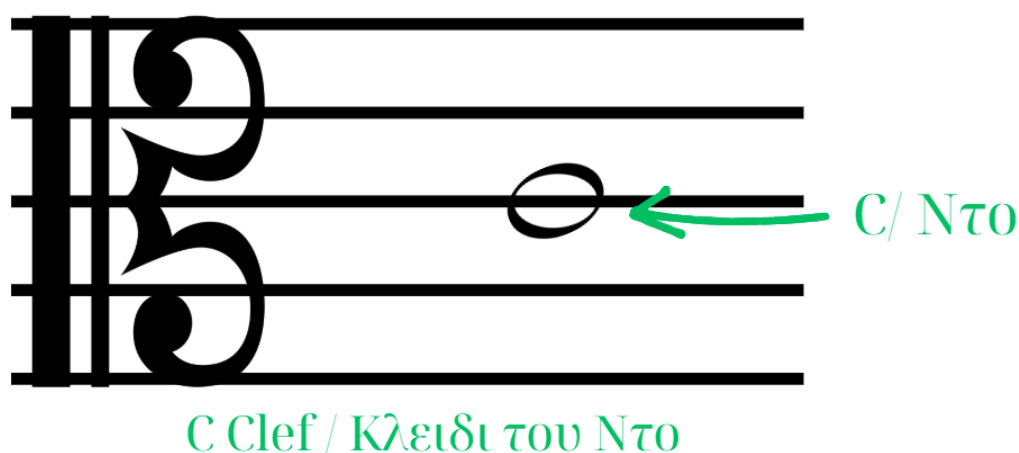
γ) Κλειδί του Ντο (C clef)

Το κλειδί του Ντο δηλώνει ότι η γραμμή που περνά μέσα από το κέντρο του συμβόλου αντιστοιχεί στη νότα Ντο. Αυτό το κλειδί μπορεί να τοποθετηθεί σε διάφορες γραμμές του

πενταγράμμου, ανάλογα με το ύψος της φωνής ή του οργάνου. Έτσι προκύπτουν διαφορετικά είδη:

- Κλειδί του Ντο στη πρώτη γραμμή → για σοπράνο
- Κλειδί του Ντο στη δεύτερη γραμμή → για μέτζο σοπράνο
- Κλειδί του Ντο στη τρίτη γραμμή → για άλτο
- Κλειδί του Ντο στη τέταρτη γραμμή → για τενόρο

Το πιο συνηθισμένο σήμερα είναι το κλειδί του άλτο (στην 3η γραμμή), που χρησιμοποιείται κυρίως για τη βιόλα, και το κλειδί του τενόρου (στην 4η γραμμή) για φωνές ή όργανα μεσαίου ρεζίστρου.

Εικόνα 2.3 Κλειδί του Ντο

Είδος Κλειδιού	Θέση στο Πεντάγραμμο	Αντιστοιχία Νότας	Συνήθη Όργανα / Φωνές
Κλειδί Σολ	2η γραμμή	Σολ	Βιολί, Φλάουτο, Πιάνο (δεξί χέρι)
Κλειδί Φα	4η γραμμή	Φα	Βιολοντσέλο, Φαγκότο, Πιάνο (αριστερό χέρι)
Κλειδί Ντο	1η-4η γραμμή	Ντο	Βιόλα, Τενόρος, Άλτο, Σοπράνο

Πίνακας 2.1 Είδη Κλειδιών

2.2.2 Νότες

Οι νότες αποτελούν τα θεμελιώδη δομικά στοιχεία της μουσικής γραφής και της ακουστικής αναπαράστασης του ήχου. Κάθε νότα αντιστοιχεί σε έναν μουσικό φθόγγο, δηλαδή σε έναν ήχο με καθορισμένο ύψος (συχνότητα), ένταση και χροιά[18]. Στο πλαίσιο της μουσικής σημειογραφίας, η νότα λειτουργεί ως σύμβολο που αποτυπώνει οπτικά το ύψος και τη χρονική αξία ενός φθόγγου, επιτρέποντας έτσι τη συστηματική καταγραφή, ανάγνωση και εκτέλεση της μουσικής.

Στη δυτική μουσική θεωρία, το σύστημα των νοτών βασίζεται στη διατονική κλίμακα και περιλαμβάνει επτά βασικά ονόματα φθόγγων: **Ντο (C), Ρε (D), Μι (E), Φα (F), Σολ (G), Λα (A), Σι (B)**. Οι φθόγγοι αυτοί επαναλαμβάνονται κυκλικά σε διαφορετικές οκτάβες, διατηρώντας την ίδια ονομασία αλλά διαφοροποιούμενοι ως προς το ύψος (δηλαδή τη συχνότητα ταλάντωσης).

Η θέση μιας νότας πάνω στο πεντάγραμμο καθορίζει το ύψος του φθόγγου, σύμφωνα με το κλειδί που χρησιμοποιείται. Από ακουστικής και φυσικής άποψης, κάθε νότα αντιστοιχεί σε μια συγκεκριμένη θεμελιώδη συχνότητα (π.χ. το Λα₄ = 440 Hz), ενώ οι ενδιάμεσες νότες προκύπτουν από διαστήματα που ορίζονται μαθηματικά, συνήθως με βάση τη δεκαδωδεκάφθογγη κλίμακα[20]. Έτσι, η μουσική σημειογραφία αποτελεί μια συμβολική αναπαράσταση του ηχητικού φαινομένου, όπου η νότα συνδέει το ακουστικό γεγονός με τη γραπτή του απεικόνιση.

Συνοψίζοντας, οι νότες δεν αποτελούν απλώς γραφικά σύμβολα, αλλά ένα σύνθετο θεωρητικό και αντιληπτικό σύστημα, μέσω του οποίου καθίσταται δυνατή η αντιστοίχιση, η σύγκριση και η αναπαραγωγή των μουσικών υψών και ρυθμών. Αποτελούν δηλαδή τη γλωσσική μονάδα της μουσικής σημειογραφίας, ανάλογη προς το γράμμα ή τη συλλαβή στη γλωσσική επικοινωνία, και συνιστούν την αναγκαία προϋπόθεση για την ορθολογική οργάνωση του μουσικού λόγου.

Εικόνα 2.4 Τοποθέτηση κλίμακας του ντο σε διαφορετικά κλειδιά

Νότα	Οκτάβα	Συχνότητα (Hz)
Ντο ₀ (C ₀)	0	16.35
Ντο [#] /Ρε ₀ \flat	0	17.32
Ρε ₀ (D ₀)	0	18.35
Ρε [#] /Μι ₀ \flat	0	19.45
Μι ₀ (E ₀)	0	20.60
Φα ₀ (F ₀)	0	21.83
Φα [#] /Σολ ₀ \flat	0	23.12
Σολ ₀ (G ₀)	0	24.50

Νότα	Οκτάβα	Συχνότητα (Hz)
Σολ [#] /Λα ^b ₀	0	25.96
Λα ₀ (A0)	0	27.50
Λα [#] /Σι ^b ₀	0	29.14
Σι ₀ (B0)	0	30.87
Ντο ₁ (C1)	1	32.70
Ντο ₂ (C2)	2	65.41
Ντο ₃ (C3)	3	130.81
Ντο ₄ (C4)	4	261.63
Ρε ₄ (D4)	4	293.66
Μι ₄ (E4)	4	329.63
Φα ₄ (F4)	4	349.23
Σολ ₄ (G4)	4	392.00
Λα ₄ (A4)	4	440.00
Σι ₄ (B4)	4	493.88
Ντο ₅ (C5)	5	523.25
Ντο ₆ (C6)	6	1046.50
Ντο ₇ (C7)	7	2093.00
Ντο ₈ (C8)	8	4186.01

Πίνακας 2.2 Κλίμακες και συχνότητες

Η συχνότητα κάθε φθόγγου σε ισοσυγκερασμένο σύστημα υπολογίζεται από τον τύπο:

$$f = 440 * 2^{n/12}$$

όπου

- **f** = συχνότητα του φθόγγου (σε Hz)
- **n** = αριθμός ημιτονίων από τη νότα Λα₄ (A₄).

Για παράδειγμα, η νότα Ντο₄ (C₄) βρίσκεται 9 ημιτόνια χαμηλότερα από το Λα₄, άρα:

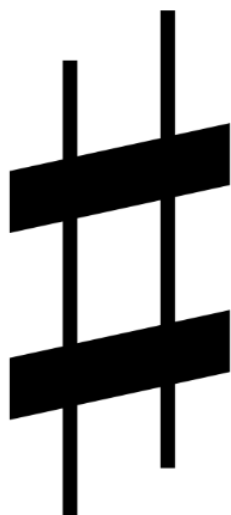
$$f = 440 * 2^{-9/12} = 261.63 \text{ Hz}$$

2.2.3 Αλλοιώσεις

Οι αλλοιώσεις είναι μουσικά σύμβολα που χρησιμοποιούνται για να μεταβάλουν το ύψος μιας νότας κατά συγκεκριμένο διαστηματικό μέγεθος, χωρίς να αλλάζει το όνομα του φθόγγου. Ουσιαστικά, οι αλλοιώσεις επιτρέπουν την προσωρινή μετατόπιση των φθόγγων μέσα στο διαστηματικό σύστημα, επεκτείνοντας τη δυνατότητα έκφρασης της μουσικής πέρα από τα όρια της βασικής διατονικής κλίμακας.

Στο πλαίσιο της κλίμακας, κάθε αλλοίωση μεταβάλλει τη συχνότητα μιας νότας κατά ένα ημιτόνιο (ή πολλαπλάσιά του)[18]. Υπάρχουν τρεις κύριες κατηγορίες αλλοιώσεων:

1. **Δίεση (#)** — αυξάνει το ύψος της νότας κατά ένα ημιτόνιο.
Παράδειγμα: Ντο (C) → Ντο# (C#).
2. **Υφέση (b)** — μειώνει το ύψος της νότας κατά ένα ημιτόνιο.
Παράδειγμα: Σι (B) → Σι b (B b).
3. **Αναίρεση (♮)** — επαναφέρει τη νότα στην φυσική της θέση, ακυρώνοντας προηγούμενη δίεση ή ύφεση.

Δίεση

Υφέση

Εικόνα 2.5 Απεικόνιση Δίεσης Και Υφέσης

Εκτός από τις βασικές αλλοιώσεις, χρησιμοποιούνται και οι διπλές αλλοιώσεις, οι οποίες μεταβάλλουν το ύψος κατά δύο ημιτόνια:

- **Διπλή δίεση** → αυξάνει το ύψος κατά δύο ημιτόνια.
- **Διπλή ύφεση** → μειώνει το ύψος κατά δύο ημιτόνια.

Διπλή δίεση

Διπλή ύφεση

Εικόνα 2.6 Απεικόνιση Διπλής Δίεσης και Υφέσης

Από θεωρητική άποψη, οι αλλοιώσεις αποτελούν μηχανισμό ευελιξίας του τονικού συστήματος, καθώς επιτρέπουν τη μετατροπή (modulation), δηλαδή τη μετάβαση από μία τονικότητα σε άλλη, καθώς και τη διαμόρφωση χρωματικών ή αρμονικών εντάσεων. Μέσω αυτών, η μουσική αποκτά πλουσιότερη εκφραστική και αρμονική δυναμική, ενώ καθίσταται δυνατή η ύπαρξη ημιτονιακών σχέσεων μεταξύ φθόγγων.

Σύμβολο	Ονομασία	Επίδραση στο ύψος	Παράδειγμα
#	Δίεση	+1 ημιτόνιο	Ντο → Ντο#
b	Ύφεση	-1 ημιτόνιο	Μι → Μι b
♯	Αναίρεση	Ακύρωση αλλοίωσης	Ντο# → Ντο
x	Διπλή δίεση	+2 ημιτόνια	Φα → Φα x
b b	Διπλή ύφεση	-2 ημιτόνια	Σολ → Σολ b b

Πίνακας 2.3 Οι αλλοιώσεις στην μουσική

Θεωρητική επισήμανση

Οι αλλοιώσεις συνδέονται άμεσα με την έννοια του ημιτονίου, το οποίο αποτελεί το μικρότερο διάστημα στο σύγχρονο δυτικό διαστηματικό σύστημα. Έτσι, κάθε αλλοίωση μεταβάλλει τη συχνότητα μιας νότας σύμφωνα με τον τύπο:

$$f' = f * 2^{\pm 1/12}$$

όπου

- f είναι η αρχική συχνότητα της νότας,
- και ± 1 εκφράζει την ανοδική (δίεση) ή καθοδική (ύφεση) μεταβολή κατά ένα ημιτόνιο.

2.2.4 Οπλισμός

Ο οπλισμός είναι το σύνολο των αλλοιώσεων που τοποθετούνται στην αρχή κάθε πενταγράμμου, αμέσως μετά το κλειδί, και προσδιορίζουν τη τονικότητα στην οποία είναι γραμμένο ένα μουσικό έργο ή τμήμα του [17]. Ουσιαστικά, ο οπλισμός αποτελεί συμβατική ένδειξη που καθορίζει ποιες νότες αλλοιώνονται διαρκώς σε όλο το κομμάτι, χωρίς να χρειάζεται να σημειώνονται εκ νέου σε κάθε εμφάνισή τους μέσα στο μέτρο.

Από θεωρητική άποψη, ο οπλισμός λειτουργεί ως γραφική αναπαράσταση της τονικότητας. Κάθε οπλισμός αντιστοιχεί σε μία μείζονα (ματζόρε) και μία ελάσσονα (μινόρε) κλίμακα, οι οποίες έχουν κοινό σύνολο αλλοιώσεων, αλλά διαφορετική τονική.

Μορφολογία και τοποθέτηση

Οι αλλοιώσεις του οπλισμού τοποθετούνται πάντα με συγκεκριμένη σειρά επάνω στο πεντάγραμμο, ανεξαρτήτως κλειδιού:

- **Σειρά διέσεων:** Φα#, Ντο#, Σολ#, Ρε#, Λα#, Μι#, Σι#
- **Σειρά υφέσεων:** Σι b, Μι b, Λα b, Ρε b, Σολ b, Ντο b, Φα b

Η θέση των αλλοιώσεων παραμένει σταθερή για κάθε είδος κλειδιού (Σολ, Φα, Ντο), έτσι ώστε ο εκτελεστής να αναγνωρίζει άμεσα την τονικότητα με βάση τον αριθμό και τη σειρά των διέσεων ή υφέσεων.

Θεωρητική λειτουργία

Ο οπλισμός δεν έχει μόνο σημειογραφική, αλλά και αρμονική λειτουργία, καθώς καθορίζει το τονικό πλαίσιο μέσα στο οποίο οργανώνονται οι συγχορδίες, τα διαστήματα και οι μελωδικές γραμμές. Ουσιαστικά, προσδιορίζει το σύστημα έλξης και τάσης μεταξύ των φθόγγων, θεμελιώνοντας τη λειτουργική αρμονία του έργου.

Η παρουσία οπλισμού επιτρέπει την οικονομία στη γραφή, αφού οι αλλοιώσεις δεν χρειάζεται να επαναλαμβάνονται σε κάθε μέτρο. Αντίθετα, κάθε φθόγγος που περιλαμβάνεται στον οπλισμό θεωρείται διαρκώς αλλοιωμένος (εκτός αν αναιρεθεί με ανείρεση ή).

Μεταβολές οπλισμού

Κατά τη διάρκεια ενός μουσικού έργου, ο οπλισμός μπορεί να μεταβληθεί, όταν αλλάζει η τονικότητα (μετατροπία). Στην περίπτωση αυτή, τοποθετείται νέος οπλισμός στο σημείο αλλαγής, ο οποίος αντικαθιστά πλήρως τον προηγούμενο[18]. Η μεταβολή αυτή δηλώνει τη μετάβαση σε νέο αρμονικό περιβάλλον και συνιστά διαρθρωτικό στοιχείο της μουσικής μορφής.

Οπλισμός	Αριθμός αλλοιώσεων	Τύπος αλλοιώσεων	Μείζων κλίμακα	Ελάσσων κλίμακα
Καμία αλλοίωση	0	—	Ντο ματζόρε	Λα μινόρε
1 δίαση	#	Φα#	Σολ ματζόρε	Μι μινόρε
2 διέσεις	##	Φα#, Ντο#	Ρε ματζόρε	Σι μινόρε
3 διέσεις	###	Φα#, Ντο#, Σολ#	Λα ματζόρε	Φα# μινόρε
4 διέσεις	####	Φα#, Ντο#, Σολ#, Ρε#	Μι ματζόρε	Ντο# μινόρε
1 ύφεση	b	Σι b	Φα ματζόρε	Ρε μινόρε
2 υφέσεις	b b	Σι b , Μι b	Σι b ματζόρε	Σολ μινόρε
3 υφέσεις	b b b	Σι b , Μι b , Λα b	Μι b ματζόρε	Ντο μινόρε

Πίνακας 2.4 Οπλισμός κάθε κλίμακας

2.2.5 Κλίμακες

Οι κλίμακες αποτελούν το θεμελιώδες σύστημα ταξινόμησης και οργάνωσης των μουσικών φθόγγων μέσα σε μία τονικότητα. Μια κλίμακα ορίζεται ως διατεταγμένο σύνολο φθόγγων που διαρθρώνεται σύμφωνα με συγκεκριμένες διαστηματικές σχέσεις μεταξύ των διαδοχικών νοτών. Κάθε φθόγγος της κλίμακας έχει καθορισμένη βαθμίδα (π.χ. πρώτη,

δεύτερη, τρίτη κλπ.), ενώ η αλληλουχία των διαστημάτων (τόνων και ημιτονίων) προσδίδει στην κλίμακα το ιδιαίτερο ηχητικό και εκφραστικό της χαρακτήρα.

Από θεωρητική άποψη, η κλίμακα αποτελεί αφηρημένο μοντέλο πάνω στο οποίο θεμελιώνεται ολόκληρη η τονική και αρμονική δομή της μουσικής. Κάθε κλίμακα συνδέεται με μία τονική, δηλαδή τον φθόγγο που λειτουργεί ως κέντρο έλξης και σημείο σταθερότητας μέσα στο σύστημα[17]. Όλοι οι υπόλοιποι φθόγγοι αποκτούν λειτουργική σημασία σε σχέση με την τονική, δημιουργώντας σχέσεις τάσης και λύσης που καθορίζουν τη μουσική κατεύθυνση.

Τύποι κλιμάκων

Στο δυτικό μουσικό σύστημα, οι πιο διαδεδομένες κλίμακες είναι οι **διατονικές** και οι **χρωματικές**, οι οποίες αποτελούν τη βάση του συστήματος της τονικότητας.

1. Διατονικές κλίμακες

Αποτελούνται από επτά φθόγγους (επταφωνικές) και χαρακτηρίζονται από εναλλαγές τόνων (T) και ημιτονίων (H) σε καθορισμένο πρότυπο.

- **Μείζων (ματζόρε) κλίμακα:** T – T – H – T – T – T – H
Παράδειγμα: Ντο ματζόρε → Ντο – Ρε – Μι – Φα – Σολ – Λα – Σι – Ντο
- **Ελάσσων (μινόρε) κλίμακα:** έχει τρεις βασικές μορφές
 - **Φυσική μινόρε:** T – H – T – T – H – T – T
 - **Αρμονική μινόρε:** T – H – T – T – H – 1½T – H
 - **Μελωδική μινόρε (ανιούσα):** T – H – T – T – T – T – H

2. Χρωματική κλίμακα

Περιλαμβάνει όλους τους δώδεκα φθόγγους της ισοσυγκερασμένης οκτάβας, δηλαδή διαστήματα **μόνο ημιτονίων** (12 βήματα ανά οκτάβα).

Παράδειγμα:

Ντο – Ντο# – Ρε – Ρε# – Μι – Φα – Φα# – Σολ – Σολ# – Λα – Λα# – Σι – Ντο

3. Άλλες κλίμακες

Εκτός του διατονικού συστήματος, υπάρχουν και τροπικές, πεντατονικές και μικτές κλίμακες, που χρησιμοποιούνται σε διάφορα μουσικά ιδιώματα (λαϊκά, παραδοσιακά, τζαζ, σύγχρονη μουσική κ.ά.). Αυτές βασίζονται σε εναλλακτικές διαστηματικές σχέσεις και παρουσιάζουν διαφορετικά συστήματα τονικότητας ή τροπικότητας.

Λειτουργική σημασία

Οι κλίμακες αποτελούν τη θεμελιώδη αναφορά για τη σύνθεση, την εκτέλεση και την ανάλυση της μουσικής. Μέσα από αυτές καθορίζονται:

- οι βαθμίδες και η αρμονική λειτουργία των φθόγγων (π.χ. τονική, δεσπόζουσα, υποδεσπόζουσα),
- η δομή των συγχορδιών,
- και η μελωδική ανάπτυξη.

Η κατανόηση της κλίμακας επιτρέπει τη συνειδητοποίηση της τονικής συνοχής και της μελωδικής λογικής ενός έργου, λειτουργώντας ως σημείο αναφοράς για κάθε μορφή αρμονικής ανάλυσης.

Βαθμίδα	Ονομασία	Νότα	Διάστημα
I	Τονική	Ντο	—
II	Υπερτονική	Ρε	T
III	Μεσότονη	Μι	T
IV	Υποδεσπόζουσα	Φα	H
V	Δεσπόζουσα	Σολ	T
VI	Υπομεσότονη	Λα	T
VII	Υποτονική	Σι	T
VIII	Οκτάβα	Ντο	H

Πίνακας 2.5 Βαθμίδες στην κλίμακα Ντο

ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΚΛΙΜΑΚΩΝ

α) Κλίμακες χωρίς οπλισμό

Ελάσσονες μελωδικές
Αναστάσις Καταστάσις

Εικόνα 2.7 Κλίμακες με διέσεις από το βιβλίο Θεωρητικά της μουσικής του Μ.Καλομήρη[17]

γ) Κλίμακες με υφέσεις

Από τους πίνακες αυτούς βλέπουμε πως έχουμε από μία μείζονα και μία ελάσσονα κλίμακα χωρίς οπλισμό στο κλειδί, κι αυτό επτά μείζονες και ελάσσονες με διέσεις και με υφέσεις.

Εικόνα 2.8 Κλίμακες με υφέσεις από το βιβλίο Θεωρητικά της μουσικής του Μ.Καλομήρη[17]

2.2.6 Αρμονία

Η κλίμακα και η αρμονία αποτελούν δύο αλληλένδετες και αμοιβαία εξαρτώμενες δομές του τονικού συστήματος. Ενώ η κλίμακα περιγράφει το σύνολο των φθόγγων που ανήκουν σε μια συγκεκριμένη τονικότητα, η αρμονία ορίζει τον τρόπο με τον οποίο αυτοί οι φθόγγοι συνδυάζονται ταυτόχρονα για να σχηματίσουν συγχορδίες και αρμονικές ακολουθίες.

Με άλλα λόγια, η κλίμακα παρέχει το υλικό της μουσικής, ενώ η αρμονία καθορίζει το σύστημα κανόνων με βάση το οποίο οι φθόγγοι αυτοί οργανώνονται, ώστε να παραχθεί τονική συνοχή και λειτουργική σχέση[19].

Θεωρητική Σύνδεση

1. Προέλευση των συγχορδιών

Οι συγχορδίες προκύπτουν από την υπερθέση φθόγγων μιας κλίμακας σε διαστήματα τρίτης.

Για παράδειγμα, στην κλίμακα Ντο ματζόρε (C–D–E–F–G–A–B), οι βασικές τριφωνικές συγχορδίες είναι:

- I: C–E–G → Ντο ματζόρε
- II: D–F–A → Ρε μινόρε
- III: E–G–B → Μι μινόρε
- IV: F–A–C → Φα ματζόρε
- V: G–B–D → Σολ ματζόρε
- VI: A–C–E → Λα μινόρε
- VII°: B–D–F → Σι ελαττωμένη

Αυτές οι συγχορδίες συνθέτουν το αρμονικό λεξιλόγιο της κλίμακας. Επομένως, κάθε τονικότητα καθορίζει το σύνολο των συγχορδιών που είναι “φυσικές” σε αυτήν.

2. Λειτουργική αρμονία

Μέσα από τις συγχορδίες που απορρέουν από μια κλίμακα, καθορίζονται λειτουργικές σχέσεις μεταξύ των βαθμίδων:

- **Τονική (I)** → σημείο σταθερότητας και κατάληξης
- **Υποδεσπόζουσα (IV)** → προετοιμασία
- **Δεσπόζουσα (V)** → ένταση και κίνηση προς την τονική

Η αλληλουχία αυτών των λειτουργιών (π.χ. I–IV–V–I) συνιστά τη βασική αρχή της τονικής αρμονίας, και στηρίζεται αποκλειστικά στη διαστηματική δομή της αντίστοιχης κλίμακας.

3. Αρμονική επεξεργασία

Η αρμονία μπορεί να εμπλουτίζει ή να μεταλλάσσει την κλίμακα μέσω αλλοιώσεων (π.χ. δανεισμένων συγχορδιών, χρωματικών κινήσεων ή μετατροπιών), διατηρώντας όμως την αρχική της λογική ως σημείο αναφοράς. Έτσι, η κλίμακα λειτουργεί σαν σταθερό πλαίσιο, ενώ η αρμονία αποτελεί το δυναμικό σύστημα που κινείται μέσα ή γύρω από αυτό.

Συχνότητες και Αρμονικές Σχέσεις

Σε φυσικό επίπεδο, οι φθόγγοι μιας κλίμακας είναι αναλογίες συχνοτήτων που σχηματίζουν αρμονικές σχέσεις μεταξύ τους. Για παράδειγμα, τα διαστήματα τρίτης, πέμπτης και οκτάβας βασίζονται σε απλούς λόγους συχνοτήτων γεγονός που εξηγεί γιατί οι συγχορδίες ακούγονται «συμφωνες» [20]. Συνεπώς, η κλίμακα και η αρμονία συνδέονται και ακουστικά, μέσω της φυσικής δομής του ηχητικού φάσματος.

Bb: IV iii vi V IV ii vi IV vii^{o7} ii

Εικόνα 2.9 Θέμα αρμονίας σε Bb

2.3 Ο Ρυθμός στη μουσική

Ο ρυθμός αποτελεί μία από τις παραμέτρους της μουσικής. Στη θεωρία της μουσικής, ο ρυθμός ορίζεται ως το σύστημα οργάνωσης των χρονικών διάρκειών των ήχων και των σιωπών μέσα σε ένα καθορισμένο χρονικό πλαίσιο. Αποτελεί, δηλαδή, την μορφοποίηση του μουσικού χρόνου, ο οποίος, σε αντίθεση με τον φυσικό ή μετρονομικό χρόνο, γίνεται αισθητός και νοηματικός μέσω της εναλλαγής των διάρκειων, των τονισμών και των επαναλήψεων.

Από θεωρητική άποψη, ο ρυθμός συνιστά τη χρονική αρχιτεκτονική ενός μουσικού έργου το πώς δηλαδή κατανέμονται οι ήχοι σε σχέση με τη ροή του χρόνου. Ορίζει την αναλογία μεταξύ των φθόγγων ως προς τη διάρκειά τους και τον τρόπο ομαδοποίησής τους μέσα σε μετρικά σχήματα[20]. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία προκύπτει η αντιληπτή ροή της μουσικής φράσης.

Σε επίπεδο αντίληψης, ο ρυθμός είναι η ανθρώπινη εμπειρία της χρονικότητας στη μουσική. Προκύπτει από την περιοδική εναλλαγή ήχων και παύσεων, που προκαλεί την αίσθηση παλμού (beat) και κυματικής ροής.

Σε συνθετικό και αναλυτικό επίπεδο, ο ρυθμός λειτουργεί ως δομικός παράγοντας μορφοποίησης. Μέσω αυτού επιτυγχάνεται η ισορροπία ανάμεσα στην κίνηση και την ανάπαυση, στη συμμετρία και την ασυμμετρία. Έτσι, ο ρυθμός δεν είναι απλώς ένα ποσοτικό μέτρο χρόνου, αλλά ένα ποιοτικό στοιχείο οργάνωσης, που καθορίζει την εκφραστική ένταση της μουσικής.

Συνοψίζοντας, ο ρυθμός αποτελεί το δομικό και αντιληπτικό θεμέλιο της μουσικής χρονικότητας, μέσα από το οποίο κάθε μουσική ιδέα αποκτά τάξη, αναλογία και έκφραση. Αποτελεί το στοιχείο που συνδέει τη φυσική διάσταση του χρόνου με τη μουσική εμπειρία, λειτουργώντας ως ο πυρήνας της κινητικότητας και της ζωτικότητας του μουσικού έργου.

2.3.1 Μέτρο

Το μουσικό μέτρο αποτελεί έναν από τους βασικούς παράγοντες της ρυθμικής οργάνωσης στη μουσική και συνιστά καίριο στοιχείο τόσο της μουσικολογικής θεωρίας όσο και της αναλυτικής ερμηνείας ενός έργου. Ως έννοια, το μέτρο αναφέρεται στη δομημένη κατανομή του μουσικού χρόνου σε ισόχρονες, επαναλαμβανόμενες μονάδες, οι οποίες προσδίδουν στον ρυθμό συμμετρία, κανονικότητα και προβλεψιμότητα[18]. Η παρουσία του μέτρου επιτρέπει τη συστηματική οργάνωση των ρυθμικών αξιών και την καθιέρωση ενός πλαισίου μέσα στο οποίο οι ρυθμικές αποκλίσεις και οι συνθετικές παρεκκλίσεις αποκτούν λειτουργική σημασία.

Από μουσικολογική σκοπιά, το μέτρο δεν αποτελεί απλώς τεχνικό εργαλείο χρονικής οριοθέτησης, αλλά δομικό και αντιληπτικό μηχανισμό μέσω του οποίου ο ακροατής αντιλαμβάνεται τη ρυθμική συνοχή και τη μορφολογική συνέχεια του έργου. Η μετρική αγωγή συμβάλλει καθοριστικά στη σχέση μεταξύ ρυθμού και φράσης, επηρεάζοντας τόσο τη συνθετική διαδικασία όσο και την ερμηνευτική προσέγγιση. Εντός της μουσικής ανάλυσης, η μελέτη του μέτρου επιτρέπει την ανάδειξη σχέσεων συμμετρίας, μετατόπισης και ρυθμικής έντασης, που συντελούν στη συνολική μορφολογική και εκφραστική δομή ενός έργου.

2.3.2 Αξίες

Οι ρυθμικές αξίες αποτελούν ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία της μουσικής σημειογραφίας και εκφράζουν τη σχετική χρονική διάρκεια κάθε ήχου ή παύσης μέσα στο μουσικό έργο. Με άλλα λόγια, προσδιορίζουν πόσο διαρκεί ένας φθόγγος σε σχέση με έναν άλλο, καθορίζοντας έτσι τη ρυθμική οργάνωση και τη χρονική συνοχή της μουσικής δομής.

Στη δυτική μουσική παράδοση, οι ρυθμικές αξίες έχουν αναλογική σχέση μεταξύ τους, βασισμένη σε διαιρέσεις του χρόνου. Κάθε αξία ισοδυναμεί με το ήμισυ της προηγούμενης και διπλάσια διάρκεια από την επόμενη. Η μεγαλύτερη κοινή μονάδα είναι η ολόκληρη νότα, ενώ η μικρότερη μπορεί να επεκτείνεται θεωρητικά επ' άπειρον, ανάλογα με το επίπεδο λεπτομέρειας που απαιτεί η σύνθεση ή η εκτέλεση[17].

Η διάρκεια των φθόγγων δεν έχει απόλυτη χρονική αξία — εξαρτάται από τη μετρική υπογραφή (π.χ. 4/4, 3/8) και την αγωγή (BPM) του έργου.

Το ολόκληρο		που διαρκεί 4 χρόνους
το μισό		= 2 χρόνους
το τέταρτο		= 1 χρόνος
το όγδοο		= μισός χρόνος
το δέκατο έκτο		= μισό χρόνο από το όγδοο
το τριακοστό δεύτερο		= μισό απ' το δέκατο έκτο
το εξηκοστό τέταρτο		= μισό απ' το τριακοστό δεύτερο.

Εικόνα 2.10 Μουσικές Αξίες

Επιπλέον συμβολισμοί και επεκτάσεις διάρκειας

1. **Τελεία (.)**:
Αυξάνει τη διάρκεια της νότας κατά το ήμισυ της αξίας της.
2. **Δεύτερη τελεία (..)**:
Προσθέτει το ήμισυ του ήμισυ, δηλαδή το 1/4 της αρχικής αξίας.
3. **Δεσμός (tie)**:
Ενώνει δύο νότες της ίδιας ονομασίας σε μία ενιαία διάρκεια.
Χρησιμοποιείται συχνά για να παρατείνει μια νότα πέρα από τα όρια ενός μέτρου.

2.3.3 Παύσεις

Οι παύσεις αποτελούν αναπόσπαστο στοιχείο της μουσικής γραφής και εκτέλεσης, καθώς αντιπροσωπεύουν στιγμές σιωπής ή διακοπής του ήχου μέσα στη ροή του μουσικού χρόνου. Παρότι χαρακτηρίζονται από την απουσία ηχητικού γεγονότος, η λειτουργία τους είναι βαθιά δομική και εκφραστική, καθώς συντελούν στη φραστική άρθρωση, την αναπνοή, τη δυναμική αντίθεση και την ισορροπία της μουσικής πρότασης.

Από θεωρητική άποψη, κάθε παύση έχει ίση χρονική διάρκεια με την αντίστοιχη ρυθμική αξία. Έτσι, μια παύση τετάρτου διαρκεί όσο και μια νότα τετάρτου, μια παύση όγδοου όσο μια νότα όγδοου, και ούτω καθεξής[20]. Οι παύσεις, επομένως, δεν αποτελούν απλώς «κενά» στη μουσική, αλλά ενεργά χρονικά διαστήματα που ορίζουν τη δομή και το ρυθμικό ανάγλυφο ενός έργου.

Η χρήση των παύσεων ποικίλλει ανάλογα με το ύφος, το μέτρο και την εκφραστική πρόθεση του συνθέτη. Στη λόγια μουσική, συχνά χρησιμοποιούνται για να τονίσουν ρυθμικές μετατοπίσεις ή φραστικές παύσεις, ενώ στη σύγχρονη μουσική και τη τζαζ μπορεί να λειτουργούν ως στιγμές σιωπής με σημασιολογική ή δραματουργική βαρύτητα.

1.	Ολόκληρο		
2.	Μισό		
3.	Τέταρτο		
4.	Όγδοο		
5.	Δέκατο έκτο		
6.	Τριακοστό δεύτερο		
7.	Εξηκοστό τέταρτο		

Εικόνα 2.11 Μουσικές Παύσεις

Στη μουσική ανάλυση, οι παύσεις συχνά λειτουργούν ως:

- **οριακοί δείκτες** φράσεων ή θεματικών ενοτήτων,
- **μηχανισμοί έντασης–αποφόρτισης,**
- ή ακόμη ως **σημεία αφηγηματικής παύσης,** ιδίως σε συμφωνικά και φωνητικά έργα.

Στη σύγχρονη μουσική, η σιωπή αποκτά αισθητική και φιλοσοφική υπόσταση, αποτελώντας ισότιμο μέρος του ηχητικού υλικού και αναδεικνύοντας την αντίληψη του χρόνου ως δομικού στοιχείου.

2.3.4 Μετρικές Υπογραφές

Στη μουσική θεωρία, τα μουσικά κλάσματα γνωστά και ως μετρικές υπογραφές αποτελούν το συμβολικό σύστημα με το οποίο αποτυπώνεται η μετρική δομή ενός έργου. Η μετρική υπογραφή τοποθετείται στην αρχή του πενταγράμμου και εκφράζεται με τη μορφή κλάσματος, π.χ. 4/4, 3/4, 6/8 κ.ο.κ.[17].

- Ο αριθμητής του κλάσματος δηλώνει πόσοι χρόνοι (beats) περιέχονται σε κάθε μέτρο.
- Ο παρονομαστής υποδεικνύει ποια ρυθμική αξία (είδος νότας) αντιστοιχεί σε έναν χρόνο.

Έτσι, το μέτρο **4/4** σημαίνει ότι κάθε μέτρο περιλαμβάνει τέσσερις χρόνους, καθένας από τους οποίους ισοδυναμεί με μία νότα τετάρτου. Αντίστοιχα, στο μέτρο 6/8, κάθε μέτρο περιλαμβάνει έξι όγδοα, τα οποία οργανώνονται συνήθως σε δύο ομάδες των τριών, δίνοντας ένα σύνθετο δίσημο χαρακτήρα.

Οι μετρικές υπογραφές διακρίνονται συνήθως σε:

- **Απλές (simple meters)**, όπου κάθε χρόνος μπορεί να διαιρεθεί σε δύο ίσα μέρη (π.χ. 2/4, 3/4, 4/4).
- **Σύνθετες (compound meters)**, όπου κάθε χρόνος διαιρείται σε τρία ίσα μέρη (π.χ. 6/8, 9/8, 12/8).
- **Μικτές ή ανώμαλες (complex/irregular meters)**, που αποτελούνται από συνδυασμούς απλών και σύνθετων μονάδων (π.χ. 5/8, 7/8), συχνά χαρακτηριστικές της βαλκανικής και νεοελληνικής παραδοσιακής μουσικής.

Μουσικό Κλάσμα	Ονομασία Ρυθμού	Κατηγορία Μέτρου	Ρυθμική Αίσθηση / Ιδιαιτερότητα	Ενδεικτικά Είδη ή Παραδείγματα
2/4	Δίσημος ρυθμός	Απλό μέτρο	Δύο χρόνοι ανά μέτρο, γρήγορη αγωγή	Μαζούρκα, πορείες, εμβατήρια
3/4	Τρίσημος ρυθμός	Απλό μέτρο	Τρεις χρόνοι ανά μέτρο, έμφαση στον πρώτο	Βαλς, μενουέτο
4/4	Τετράσημος ρυθμός (Common time)	Απλό μέτρο	Συμμετρικός, ισορροπημένος ρυθμός	Ποικίλα είδη – κλασική, ποπ, ροκ
6/8	Σύνθετος δίσημος	Σύνθετο μέτρο	Δύο ομάδες τριών όγδων, "χορευτική" ροή	Ιρλανδικά jig, μπαλάντες
9/8	Σύνθετος τρίσημος	Σύνθετο μέτρο	Τρεις ομάδες τριών όγδων	Ανδαλουσιακοί ή βαλκανικοί ρυθμοί
12/8	Σύνθετος τετράσημος	Σύνθετο μέτρο	Τέσσερις ομάδες τριών όγδων	Μπλουζ, gospel, αφρικανικοί ρυθμοί
5/8	Ανώματος ρυθμός	Μικτό μέτρο	Συνδυασμός 2+3 ή 3+2 όγδων	Ελληνικός "καλαματιανός", βαλκανική παράδοση
7/8	Ανώματος	Μικτό μέτρο	Συνδυασμός 2+2+3 ή	Τσάμικος, μακεδονικοί

Μουσικό Κλάσμα	Όνομασία Ρυθμού	Κατηγορία Μέτρου	Ρυθμική Αίσθηση / Ιδιαιτερότητα	Ενδεικτικά Είδη ή Παραδείγματα
	ρυθμός		3+2+2 όγδων	χοροί
10/8	Ανώμαλος σύνθετος	Μικτό μέτρο	ρυθμική δομή 3+3+2+2 ή 2+2+3+3	Βαλκανικοί, λόγια μουσική του 20ού αι.
5/4	Ανώμαλος τετράσημος	Μικτό μέτρο	Επέκταση του 4/4 με έναν επιπλέον χρόνο	"Take Five" – Dave Brubeck

Πίνακας 2.6 Τα συχνότερα μουσικά κλάσματα

2.3.5 Χτύποι ανά λεπτό / Beats per minute (BPM)

Στη μουσική θεωρία και ανάλυση, ο όρος BPM (Beats Per Minute), δηλαδή *Χτύποι ανά λεπτό*, χρησιμοποιείται για να ποσοτικοποιήσει την ταχύτητα εκτέλεσης ή την αγωγή (*tempo*) ενός μουσικού έργου. Ουσιαστικά, το BPM προσδιορίζει πόσοι ρυθμικοί χρόνοι (beats) αντιστοιχούν σε ένα λεπτό του πραγματικού χρόνου, παρέχοντας έτσι ένα αντικειμενικό μέτρο της ρυθμικής πυκνότητας και ενεργητικότητας ενός κομματιού.

Η ένδειξη BPM συνοδεύει συχνά τις ιταλικές ορολογίες αγωγής (π.χ. *Largo*, *Allegro*, *Presto*) και τοποθετείται στην αρχή του μουσικού έργου, συνήθως πάνω από το πρώτο μέτρο. Παράδειγμα:

$$\text{♩} = 120 \text{ BPM}$$

σημαίνει ότι εκτελούνται 120 χτύποι του τετάρτου ανά λεπτό.

Η ακριβής ταχύτητα ενός έργου επηρεάζει όχι μόνο τη ρυθμική αίσθηση, αλλά και την εκφραστικότητα, τη δυναμική αντίληψη του χρόνου και τη μορφολογική συνοχή του. Στη μουσικολογική ανάλυση, η μελέτη των BPM συνδέεται συχνά με ζητήματα εσωτερικού παλμού, κινητικής ενέργειας και αισθητικής χρονικότητας.

Όνομασία Αγωγής	Εύρος BPM	Χαρακτηρισμός / Ρυθμική Αίσθηση	Ενδεικτικά Είδη ή Παραδείγματα
Grave	20–40	Πολύ αργή, σοβαρή, επιβλητική αγωγή	Θρησκευτικά μέλη, αργές εισαγωγές συμφωνιών
Largo	40–60	Αργή και εκτεταμένη κίνηση	Μπαλάντες, αργά μέρη σονάτας
Adagio	60–76	Αργή, εκφραστική αγωγή	Ρομαντικές αργές κινήσεις, άριες
Andante	76–108	«Βηματιστή» ταχύτητα, φυσική ροή	Μουσική δωματίου, λυρικά θέματα
Moderato	108–120	Μετριοπαθής ταχύτητα, ισορροπημένος ρυθμός	Κλασική συμφωνική γραφή, ποπ
Allegro	120–168	Ζωντανή, γρήγορη αγωγή	Κοντσέρτα, σονάτες, ροκ κομμάτια
Vivace	168–176	Πολύ ζωηρή, ενεργητική	Ορχηστρικά φινάλε, χορευτικά

Ονομασία Αγωγής	Εύρος BPM	Χαρακτηρισμός / Ρυθμική Αίσθηση	Ενδεικτικά Είδη ή Παραδείγματα Θέματα
Presto	176–200	Εξαιρετικά γρήγορη, τεχνικά απαιτητική	Βιρτουοζικά περάσματα, φούγκες
Prestissimo	200+	Υπέρτατα γρήγορη, οριακή ταχύτητα	Σύγχρονη λόγια μουσική, ηλεκτρονική techno

Πίνακας 2.7 Τυπικές ονομασίες ανά BPM

3^ο Κεφαλαίο

3.1 Εισαγωγή Γ κεφαλαίου

Η Essentia αποτελεί μία από τις πιο ολοκληρωμένες και ευρέως χρησιμοποιούμενες ανοιχτού κώδικα βιβλιοθήκες για την ανάλυση, περιγραφή και επεξεργασία ηχητικών σημάτων, με ιδιαίτερη έμφαση στη μουσική πληροφορική και στην έρευνα της υπολογιστικής μουσικολογίας. Αναπτύχθηκε από το Music Technology Group (MTG) του Universitat Pompeu Fabra στη Βαρκελώνη και συνδυάζει αλγορίθμους υψηλής απόδοσης σε γλώσσα C++ με ένα φιλικό περιβάλλον Python, διευκολύνοντας τόσο την ερευνητική ανάλυση όσο και την ανάπτυξη πειραματικών εφαρμογών.

Η βιβλιοθήκη έχει σχεδιαστεί με στόχο να καλύψει όλο το φάσμα της επεξεργασίας ήχου, από τη χαμηλού επιπέδου ανάλυση του ακουστικού σήματος έως την εξαγωγή ανώτερων μουσικολογικών περιγραφών. Υποστηρίζει την επεξεργασία μονοφωνικών και στερεοφωνικών ηχητικών δεδομένων, παρέχοντας ευελιξία στη φόρτωση, μετατροπή και ανάλυση διαφορετικών μορφών αρχείων ήχου. Παράλληλα, ενσωματώνει πληθώρα εργαλείων για στατιστική επεξεργασία, ανάλυση χαρακτηριστικών και οπτικοποίηση, καθιστώντας την ένα ισχυρό πλαίσιο για ερευνητικές και εφαρμοσμένες εργασίες που σχετίζονται με τη μουσική.

Ένα από τα βασικά πλεονεκτήματα της Essentia είναι η αρθρωτή της αρχιτεκτονική, η οποία επιτρέπει στον χρήστη να συνδυάζει επιμέρους λειτουργικές ενότητες (modules) ανάλογα με τις απαιτήσεις του εκάστοτε πειράματος. Η δομή αυτή ευνοεί την ευκολία επέκτασης και προσαρμογής, καθιστώντας τη βιβλιοθήκη κατάλληλη τόσο για βασική ανάλυση ηχητικών ιδιοτήτων όσο και για σύνθετες εργασίες, όπως η αναγνώριση είδους μουσικής, η ανάλυση ρυθμού, η ανίχνευση τονικότητας ή η εξαγωγή συναισθηματικών χαρακτηριστικών.

Η αξιοπιστία και η επιστημονική εγκυρότητα της Essentia έχουν οδηγήσει στην ευρεία της χρήση σε ερευνητικά έργα, πανεπιστημιακά ιδρύματα και βιομηχανικές εφαρμογές που σχετίζονται με τη μουσική ανάλυση, τη σύσταση (recommendation systems) και την ανίχνευση χαρακτηριστικών ήχου. Η βιβλιοθήκη υποστηρίζεται από εκτενή τεκμηρίωση και ενεργή κοινότητα χρηστών, γεγονός που συμβάλλει στην συνεχή εξέλιξή της και στη διασφάλιση της επιστημονικής της εγκυρότητας.

Στο πλαίσιο της παρούσας πτυχιακής εργασίας, η Essentia χρησιμοποιείται ως το κύριο εργαλείο για την εξαγωγή και ανάλυση χαρακτηριστικών μουσικών αποσπασμάτων, με στόχο τη διερεύνηση της τονικότητας και του ρυθμού ως θεμελιωδών δομικών δεικτών στη μουσική. Η αξιοποίηση της βιβλιοθήκης επιτρέπει μια ακριβή, επαναλήψιμη και τεκμηριωμένη υπολογιστική προσέγγιση στη μελέτη αυτών των μουσικών παραμέτρων, συμβάλλοντας στην κατανόηση της σχέσης ανάμεσα στη δομή και την αντίληψη της μουσικής. Η επιλογή των συγκεκριμένων αλγορίθμων πραγματοποιήθηκε με γνώμονα τη διαθεσιμότητά τους, τη βιβλιογραφική τους τεκμηρίωση και την καταλληλότητά τους για ανάλυση δυτικής τονικής μουσικής.

3.2 Αλγόριθμοι Αναγνώρισης Τονικότητας Essentia

3.2.1 Προφίλ Κατηγορίας Αρμονικού Ύψους/Harmonic Pitch Class Profile (HPCP)

Το χαρακτηριστικό Προφίλ Κατηγορίας Αρμονικού Ύψους (HPCP) είναι ένα από τα πιο διαδεδομένα και αποτελεσματικά εργαλεία για την ανάλυση της τονικότητας στο πεδίο της Μουσικής Πληροφορικής. Αναπτύχθηκε ως εξέλιξη των μεθόδων chroma, με στόχο την ακριβέστερη αποτύπωση της αρμονικής οργάνωσης ενός μουσικού αποσπάσματος και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της ανάλυσης σε θόρυβο και φασματικές παραμορφώσεις.

Το HPCP περιγράφει την κατανομή της ενεργειακής έντασης ανά κατηγορία (pitch class), ανεξάρτητα από την οκτάβα εμφάνιση του εκάστοτε φθόγγου, παρέχοντας έτσι μια συμπαγή και μουσικά ερμηνευτική αναπαράσταση της τονικής πληροφορίας.

Η εξαγωγή του HPCP βασίζεται στη φασματική ανάλυση του ηχητικού σήματος. Αρχικά, το σήμα μετασχηματίζεται στο συχνό πεδίο μέσω του γρήγορου μετασχηματισμού Fourier (FFT). Στη συνέχεια, οι αρμονικές συνιστώσες του φάσματος αντιστοιχίζονται στις δώδεκα κατηγορίες ύψους του ίδιου συγκερασμού, με την αντίστοιχη ενέργεια να αθροίζεται και να κανονικοποιείται. Το αποτέλεσμα είναι ένα διάνυσμα 12 διαστάσεων, το οποίο συνοψίζει την κυρίαρχη αρμονική δομή του σήματος σε δεδομένη χρονική στιγμή ή χρονικό παράθυρο.

Η αναπαράσταση αυτή καθιστά δυνατή τη συστηματική σύγκριση των μουσικών αποσπασμάτων ή θεωρητικών προτύπων, επιτρέποντας τον προσδιορισμό της τονικής βάσης και του τρόπου (μείζονα ή ελάσσονα) μέσω αντιστοίχισης με κατάλληλα τονικά χαρακτηριστικά. Με τον τρόπο αυτό, το HPCP λειτουργεί ως θεμελιώδης ενδιάμεση αναπαράσταση για την εξαγωγή και ανάλυση υψηλότερου επιπέδου των χαρακτηριστικών.

3.2.2 Κλειδί / Key

Ο αλγόριθμος Κλειδί (Key) της βιβλιοθήκης Essentia αποτελεί βασικό μηχανισμό για την αυτόματη εκτίμηση της τονικότητας ενός μουσικού αποσπάσματος, μετασχηματίζοντας χαμηλού επιπέδου αρμονικές πληροφορίες σε ανώτερο επίπεδο μουσικολογικής περιγραφής. Η τονικότητα, ως θεμελιώδης έννοια της μουσικής θεωρίας, οργανώνει τις μελωδικές και αρμονικές σχέσεις γύρω από έναν κεντρικό φθόγγο, και η υπολογιστική αναγνώριση της αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για πλήθος εφαρμογών μουσικής ανάλυσης και σύγκρισης.

Η υλοποίηση του αλγορίθμου βασίζεται στη φασματική ανάλυση του ηχητικού σήματος και στη σύγκριση αρμονικών. Συγκεκριμένα, ο αλγόριθμος αξιοποιεί τα Harmonic Pitch Class Profiles (HPCP) του σήματος, τα οποία συνοψίζουν την κατανομή της αρμονικής ενέργειας στις δώδεκα κατηγορίες. Τα παραγόμενα HPCP συσχετίζονται με ένα σύνολο θεωρητικών προτύπων τονικότητας (key profiles), τα οποία περιγράφουν τις αναμενόμενες σχετικές εντάσεις των φθόγγων για κάθε μείζονα και ελάχιστη τονικότητα.

Η διαδικασία εκτίμησης μπορεί να περιγραφεί συνοπτικά σε τρία βήματα:

(α) εξαγωγή αρμονικών πληροφοριών μέσω φασματικής ανάλυσης

(β) υπολογισμός κανονικοποιημένων διανυσμάτων HPCP

(γ) σύγκριση των διανυσμάτων αυτών με πρότυπα που αντιστοιχούν στις 24 βασικές τονικότητες.

Η τονικότητα που παρουσιάζει τη μέγιστη τιμή συσχέτισης επιλέγεται ως η επικρατούσα τονική βάση του αποσπάσματος.

Ως έξοδος, ο αλγόριθμος παρέχει τον κεντρικό φθόγγο και τον τύπο της κλίμακας (μείζονα ή ελάσσονα), καθώς και έναν δείκτη ισχύος (δύναμη), ο οποίος εκφράζει τον βαθμό συμφωνίας μεταξύ του αρμονικού περιεχομένου του σήματος και του επιλεγμένου τονικού προτύπου. Η παραμετρική φύση της υλοποίησης επιτρέπει την προσαρμογή της ανάλυσης σε διαφορετικά μουσικά είδη και συνθήκες, καθορίζοντας τον αλγόριθμο κατάλληλο για ευρύ φάσμα εφαρμογών υπολογιστικής μουσικής

3.2.3 Εξαγωγή Κλειδιού / KeyExtractor

Ο Εξαγωγή Κλειδιού (KeyExtractor) αποτελεί έναν υψηλό επίπεδο αλγόριθμο της βιβλιοθήκης Essentia για την αυτόματη εκτίμηση της τονικότητας μουσικών αποσπασμάτων. Σε αντίθεση με τον βασικό αλγόριθμο Key, ο οποίος προϋποθέτει την παροχή ήδη υπολογιστικών αρμονικών χαρακτηριστικών, ο KeyExtractor ενσωματώνει πλήρως όλα τα απαραίτητα στοιχεία επεξεργασίας, από την ανάλυση του ηχητικού σήματος έως την εξαγωγή της τελικής περιγραφής. Με τον τρόπο αυτό, παρέχει μια ενιαία και αυτοματοποιημένη διαδικασία ανίχνευσης τονικότητας.

Η λειτουργία του KeyExtractor βασίζεται σε διαδοχική εφαρμογή επιμέρους αλγορίθμων επεξεργασίας ήχου, οι οποίοι εκτελούν προεπεξεργασία, φασματική ανάλυση και εξαγωγή αρμονικών χαρακτηριστικών. Αρχικά, το ηχητικό σήμα κανονικοποιείται και μετατρέπεται σε κατάλληλη μορφή για ανάλυση, διασφαλίζοντας τη συγκρισιμότητα των δεδομένων. Στη συνέχεια, το σήμα μετασχηματίζεται στο συχνό πεδίο και εξηγούνται οι κυρίαρχες αρμονικές συνιστώσες, οι τελευταίες λέξεις για τον υπολογισμό του (HPCP). Το HPCP συνοψίζει την ενεργειακή κατανομή των φθόγγων στις δώδεκα κατηγορίες ύψους, ανεξαρτήτως οκτάβας, και λειτουργεί ως ενδιάμεση αναπαράσταση της αρμονικής δομής του αποσπάσματος.

Στο τελικό στάδιο, το παραγόμενο HPCP συγκρίνεται με ένα σύνολο θεωρητικών προτύπων τονικότητας (key profiles), που αντιστοιχούν στις 24 βασικές τονικότητες του δυτικού τονικού συστήματος. Μέσω μετρικών ομοιότητας, ο KeyExtractor προσδιορίζει την επικρατούσα τονική βάση και τον τύπο της κλίμακας (μείζονα ή ελάσσονα), καθώς και έναν δείκτη ισχύος, ο οποίος εκφράζει τον βαθμό συμφωνίας μεταξύ του αρμονικού περιεχομένου του σήματος και του επιλεγμένου προτύπου.

Η ενσωμάτωση όλων των επιμέρους σταδίων σε έναν ενιαίο αλγόριθμο καθιστά τον KeyExtractor ιδιαίτερα κατάλληλο για συστηματική και επαναληπτική ανάλυση τονικότητας, μειώνοντας την ανάγκη χειροκίνητης ρύθμισης χαμηλού επιπέδου παραμέτρων. Παράλληλα, η δυνατότητα παραμετροποίησης του αλγορίθμου επιτρέπει την προσαρμογή της ανάλυσης σε διαφορετικά μουσικά είδη και αναλυτικά πλαίσια, επεκτείνοντας τη χρήση του πέρα από τη στενή εφαρμογή στη δυτική τονική μουσική.

3.2.4 Χρωμόγραμμα / Chromagram

Το Χρωμόγραμμα (Chromagram) αποτελεί κλασική αναπαράσταση για την ανάλυση της αρμονικής δομής και της τονικότητας στη μουσική πληροφορική. Στο πλαίσιο της βιβλιοθήκης Essentia, ο αλγόριθμος Chromagram αποτυπώνει την κατανομή της ενεργειακής έντασης του ηχητικού σήματος στις δώδεκα κατηγορίες ύψους του ίσου συγκερασμού, ανεξάρτητα από την οκτάβα. Με τον τρόπο αυτό, παρέχει μια συμπαγή και μουσικά ερμηνευτική περιγραφή του φθογγικού περιεχομένου ενός μουσικού αποσπάσματος.

Η εξαγωγή του Chromagram βασίζεται στη φασματική ανάλυση του σήματος, κατά την οποία η ενέργεια των συχνοτήτων προβάλλεται στις αντίστοιχες κατηγορίες ύψους και κανονικοποιείται ώστε να αποτυπώνεται η σχετική συμμετοχή κάθε φθόγγου. Η διαδικασία αυτή οδηγεί σε χρονοεξαρτώμενη αναπαράσταση, η οποία επιτρέπει την παρακολούθηση της αρμονικής εξέλιξης και των μεταβολών της τονικότητας στο χρόνο.

Η ανεξαρτησία από την οκτάβα καθιστά το Chromagram ιδιαίτερα κατάλληλο για τη σύλληψη της τονικής σταθερότητας και της αρμονικής συνοχής, ακόμη και σε περιπτώσεις μεταβολής του ύψους ή ενορχήστρωσης. Στο πλαίσιο υπολογιστικών προσεγγίσεων, το Chromagram λειτουργεί ως βασική ενδιάμεση αναπαράσταση, πάνω στην οποία στηρίζονται αλγόριθμοι ανώτερου επιπέδου, όπως η εκτίμηση της ποιότητας μέσω των Key και KeyExtractor.

Με τη χρήση του Chromagram καθίσταται δυνατή η ποσοτική ανάλυση της αρμονικής πληροφορίας και η συστηματική εξαγωγή δεικτών που σχετίζονται με την τονικότητα και τη δομική οργάνωση της μουσικής.

3.2.5 Φασματικές Κορυφές +Αρμονικές Κορυφές / SpectralPeaks + HarmonicPeaks

Οι Φασματικές Κορυφές και Αρμονικές Κορυφές(SpectralPeaks και HarmonicPeaks) της βιβλιοθήκης Essentia αποτελούν βασικά στάδια εξαγωγής αρμονικής πληροφορίας από το φασματικό περιεχόμενο ενός ηχητικού σήματος. Ο SpectralPeaks στοχεύει στην ανίχνευση των κυρίαρχων κορυφών ενέργειας στο φάσμα συχνοτήτων, μετά τον μετασχηματισμό του σήματος στο συχνό πεδίο μέσω Fourier. Οι κορυφές αυτές περιγράφονται από τις αντίστοιχες συχνότητες και πλάτους και αποτυπώνουν τις σημαντικότερες φασματικές συνιστώσες του ήχου.

Η εξαγόμενη πληροφορία χρησιμοποιείται για τη μείωση της φασματικής πολυπλοκότητας, επιτρέποντας την απομόνωση των συνιστωσών που συμβάλλουν ουσιαστικά στη μουσική αντίληψη, όπως η θεμελιώδης συχνότητα και οι ενισχυμένες αρμονικές περιοχές. Ο SpectralPeaks λειτουργεί έτσι ως ενδιάμεση αναπαράσταση, η οποία τροφοδοτεί αλγορίθμους ανώτερου επιπέδου ανάλυσης.

Ο HarmonicPeaks επεκτείνει τη λειτουργία του SpectralPeaks εστιάζοντας στον εντοπισμό αρμονικών δομών. Βασιζόμενος στις ανιχνευμένες φασματικές κορυφές, ο αλγόριθμος αναγνωρίζει εκείνες που σχηματίζουν αρμονικές ακολουθίες, δηλαδή ακέραια πολλαπλάσια μιας θεμελιώδους συχνότητας. Με τον τρόπο αυτό, παράγεται μια συμπαγής αναπαράσταση της αρμονικής δομής του ήχου, αποτελούμενη από σύνολα αρμονικών συχνοτήτων και των αντίστοιχων πλατών τους.

Η αρμονική αυτή περιγραφή αποτελεί κρίσιμη είσοδο για την εξαγωγή χαρακτηριστικών υψηλότερου επιπέδου, όπως τα Harmonic Pitch Class Profiles (HPCP), και κατ' επέκταση για αλγορίθμους εκτίμησης τονικότητας και αρμονικής ανάλυσης. Μέσω της στοχευμένης μείωσης της φασματικής πληροφορίας χωρίς απώλεια ουσιωδών δεδομένων, οι SpectralPeaks και HarmonicPeaks συμβάλλουν καθοριστικά στη σταθερότητα και την ακρίβεια των υπολογιστικών δεικτών που αναφέρονται στην ανάλυση των μουσικών αποσπασμάτων.

3.2.6 Ανίχνευση Συγχορδιών / ChordsDetection

Ο αλγόριθμος Ανίχνευση Συγχορδιών (ChordsDetection) της βιβλιοθήκης Essentia στοχεύει στην αυτόματη αναγνώριση συγχορδιών και στη χαρτογράφηση της αρμονικής εξέλιξης ενός μουσικού αποσπάσματος. Η αναγνώριση συγχορδιών συνιστά κρίσιμο στάδιο υπολογιστικής μουσικής, καθώς επιτρέπει τη μετάβαση από φθογγικές και τονικές αναπαραστάσεις σε ανώτερο επίπεδο αρμονικής περιγραφής.

Η λειτουργία του αλγορίθμου βασίζεται στη σύγκριση φθογγικών προφίλ, όπως τα Harmonic Pitch Class Profiles (HPCP) ή τα Chromagram, με ένα σύνολο θεωρητικών προτύπων συγχορδιών (chord templates). Τα πρότυπα αυτά αναπαριστούν τις σχετικές φθογγικές συνθέσεις κοινών συγχορδιών (π.χ. μείζονες, ελάσσονες, αυξημένες, ελαττωμένες). Σε κάθε χρονικό πλαίσιο, το προφίλ του σήματος συσχετίζεται με τα διαθέσιμα πρότυπα μέσω μετρικών ομοιοτήτων, και επιλέγεται η συγχορδία που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συμφωνία με το αρμονικό περιεχόμενο.

Ως έξοδος, ο ChordsDetection παρέχει τη χρονική μεταβαλλόμενη ακολουθία συγχορδιών, συνοδευόμενη από δείκτη εμπιστοσύνης, ο οποίος αποτυπώνει τη βεβαιότητα της εκτίμησης. Για τη διασφάλιση αρμονικής συνοχής, εφαρμόζονται τεχνικές χρονικής ομαδοποίησης, μειώνοντας ασυνέχειες που οφείλονται σε τοπικές φασματικές διακυμάνσεις.

Η πληροφορία που προκύπτει από το ChordsDetection επιτρέπει τη συστηματική μελέτη της αρμονικής πορείας και των προόδων συγχορδιών, λειτουργώντας συμπληρωματικά για

την εκτίμηση της ακρίβειας μέσω αλγορίθμων όπως τα Key και KeyExtractor. Με τον τρόπο αυτό, η αρμονική ανάλυση εντάσσεται σε ένα ενιαίο υπολογιστικό πλαίσιο, το οποίο συνδέει τη φασματική περιγραφή του ήχου με τη μουσικολογική ερμηνεία της δομής του

3.2.7 Ανίχνευση συγχορδιών με βάση τον ρυθμό/ ChordsDetectionBeats

Ο αλγόριθμος Ανίχνευση συγχορδιών με βάση τον ρυθμό (ChordsDetectionBeats) της βιβλιοθήκης Essentia επεκτείνει την αυτόματη αναγνώριση συγχορδιών ενσωματώνοντας ρυθμική πληροφορία, ώστε η αρμονική ανάλυση να ευθυγραμμίζεται με τη μετρική δομή του μουσικού αποσπάσματος. Σε αντίθεση με τις συνεχείς χρονικές προσεγγίσεις, η εκτίμηση συγχορδιών σε επίπεδο beats, επιτρέπει τη συσχέτιση της αρμονικής εξέλιξης με τον αντιληπτό ρυθμό.

Η λειτουργία του αλγορίθμου βασίζεται στον συνδυασμό αρμονικών αναπαραστάσεων, όπως τα Harmonic Pitch Class Profiles (HPCP) ή τα Chromagram, με χρονικούς δείκτες που προκύπτουν από αλγορίθμους ανίχνευσης beats. Τα φθογγικά δεδομένα ομαδοποιούνται ανά beat και συγκρίνονται με σύνολα θεωρητικών προτύπων συγχορδιών (chord templates) μέσω μετρικών ομοιότητας. Για κάθε beat επιλέγεται η συγχορδία που παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συμφωνία με το μέσο αρμονικό προφίλ, συνοδευόμενη από δείκτη εμπιστοσύνης.

Η beat-based προσέγγιση μειώνει αστάθειες που οφείλονται σε τοπικές φασματικές διακυμάνσεις και παρέχει μουσικά συνεπή αναπαραστάση των προόδων συγχορδιών. Με τον τρόπο αυτό, η αρμονική πληροφορία εντάσσεται σε ένα ενιαίο υπολογιστικό πλαίσιο που συνδέει ρυθμό και αρμονία, επιτρέποντας τη συστηματική μελέτη της δομικής συνοχής και της μορφής μουσικών αποσπασμάτων.

3.2.8 Περιγραφές Συγχορδιών / ChordsDescriptors

Ο αλγόριθμος ChordsDescriptors της βιβλιοθήκης Essentia αποτελεί εργαλείο ανώτερου επιπέδου για την ποσοτική περιγραφή της αρμονικής δομής ενός μουσικού αποσπάσματος. Σε αντίθεση με αλγορίθμους ανίχνευσης συγχορδιών, όπως οι ChordsDetection και ChordsDetectionBeats, ο ChordsDescriptors δεν αποσκοπεί στην αναγνώριση νέων αρμονικών γεγονότων, αλλά στη συνοπτική αποτύπωση της συμπεριφοράς των ήδη ανιχνευτικών συγχορδιών μέσω περιγραφικών και στατιστικών δεικτών.

Η είσοδος του αλγορίθμου αποτελείται από χρονοσειρές συγχορδιών και τις αντίστοιχες χρονικές διαστάσεις τους, αυτές προκύπτουν από διαδικασίες αναγνώρισης συγχορδιών. Με βάση τα δεδομένα αυτά, εξηγούνται δείκτες που περιγράφουν την ποικιλία, τη συχνότητα εμφάνισης και τη χρονική κατανομή των συγχορδιών, καθώς και τη σταθερότητα ή την εναλλαγή των αρμονικών προτύπων κατά τη διάρκεια του μουσικού αποσπάσματος.

Οι παραγόμενοι περιγραφείς δείχνουν τη μετατροπή της αρμονικής πληροφορίας από τοπική και χρονική εξαρτημένη ανάσταση σε συνοπτική και συγκρίσιμη μορφή. Με τον

τρόπο αυτό, ο ChordsDescriptors λειτουργεί ως μηχανισμός σύνοψης της αρμονικής συμπεριφοράς, διευκολύνοντας τη συστηματική ανάλυση και σύγκριση μουσικών αποσπασμάτων με βάση τη δομική τους οργάνωση.

Η ποσοτικοποίηση της αρμονικής πληροφορίας μέσω των ChordsDescriptors καθιστά δυνατή τη συσχέτιση της αρμονικής σταθερότητας με άλλους δομικούς δείκτες, όπως η τονικότητα και η ρυθμιστική οργάνωση, υποστηρίζει ολοκληρωμένες υπολογιστικές προσεγγίσεις στη μελέτη της μουσικής μορφής.

3.2.9 Κυρίαρχη Μελωδία / PredominantPitchMelodia (or Pitch Salience / Predominant Pitch)

Ο αλγόριθμος της Κυρίαρχης Μελωδίας (PredominantPitchMelodia) της βιβλιοθήκης Essentia χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της κυρίαρχης μελωδικής γραμμής σε πολυφωνικά μουσικά σήματα, επιτρέποντας την ανίχνευση και την παρακολούθηση της αντιληπτικής κυρίας ύψους σε κάθε χρονική στιγμή. Η μέθοδος εκαθιερωθεί ως αξιόπιστη προσέγγιση για την εξαγωγή μελωδίας σε σύνθετα ακουστικά περιβάλλοντα.

Η λειτουργία του αλγορίθμου στηρίζεται στη φασματική ανάλυση του σήματος και στον υπολογισμό ενός χάρτη pitch salience, ο οποίος εκτιμά τη σχετική προεξοχή πιθανών θεμελιωδών συχνοτήτων λαμβάνοντας υπόψη τη συνεισφορά των αρμονικών τους. Από τον χάρτη αυτό επιλέγεται, ανά χρονικό βήμα, η συχνότητα με τη μέγιστη προβολή, ενώ τεχνική χρονικής εξομάλυνσης και παρακολούθησης εξασφαλίζουν τη συνέχεια και τη μουσική συνοχή της παραγόμενης μελωδικής καμπύλης.

Η έξοδος του PredominantPitchMelodia είναι μια χρονοσειρά τιμών συχνότητας που αναπαριστά τη μελωδική πορεία του αποσπάσματος και μπορεί να μετασχηματιστεί σε μουσικές νότες ή κατηγορίες ύψους. Η πληροφορία αυτή επιτρέπει την ποσοτική ανάλυση της μελωδικής κίνησης και της σταθερότητας του ύψους, καθώς και τη συσχέτιση της με αρμονικούς και ρυθμικούς δείκτες. Με τον τρόπο αυτό, η μελωδική πληροφορία εντάσσεται σε ένα ενιαίο υπολογιστικό πλαίσιο ανάλυσης, συμβάλλοντας στη μελέτη της τονικότητας και της δομικής οργάνωσης της μουσικής.

3.2.10 Συχνότητα Συντονισμού / Tuning Frequency

Ο αλγόριθμος Συχνότητα Συντονισμού (Tuning Frequency) της βιβλιοθήκης Essentia χρησιμοποιείται για την εκτίμηση της πραγματικής συχνότητας κούρδισματος ενός μουσικού αποσπάσματος, παρέχοντας τη βασική συχνότητα αναφοράς πάνω στην οποία είναι δομημένο το φθογγικό του περιεχόμενο. Η εκτίμηση αυτή είναι σύγχρονη σε περιπτώσεις όπου το κούρδισμα αποκλίνει από το πρότυπο των 440 Hz, είτε λόγω εκτελεστικών, ιστορικών ή αισθητικών παραγόντων.

Η λειτουργία του αλγορίθμου βασίζεται στην ανάλυση του φθογγικού περιεχομένου του σήματος και στη σύγκριση των παρατηρούμενων συχνοτήτων με τις θεωρητικές συχνότητες

του ίδιου συγκερασμού. Μέσω της στατιστικής εκτίμησης της απόκλισης των φθόγγων από το θεωρητικό πρότυπο, αναλύεται η συχνότητα αναφοράς που ελαχιστοποιεί τη συνολική απόκλιση, αποτυπώνοντας έτσι το πραγματικό κούρδισμα της ηχογράφησης.

Ως είσοδος για χρήση φασματικά και αρμονικά χαρακτηριστικά, όπως τα SpectralPeak, HarmonicPe ή τα Harmonic Pitch Class Profiles (HPCP), τα οποία παρέχουν αξιόπιστες πληροφορίες για τη συχνή κατανομή των φθόγγων. Η εκτιμώμενη συχνότητα κουρδίσματος αξιοποιείται στη συνέχεια για την ευθυγράμμιση των φθογγικών αναπαραστάσεων.

Η εκτίμηση της σωστής συχνότητας κουρδίσματος αποτελεί κρίσιμη προϋπόθεση για την αξιόπιστη ανάλυση του όγκου και της αρμονίας, καθώς διασφαλίζει ότι αλγόριθμοι όπως οι HPCP, Key και ChordsDetection λειτουργούν σε συνεπές τονικό πλαίσιο. Με τον τρόπο αυτό, ο TuningFrequency συμβάλλει καθοριστικά στη σταθερότητα και την ακρίβεια των υπολογισμών που αναφέρονται στη μελέτη της τονικότητας και της δομικής οργάνωσης της μουσικής.

3.3 Αλγόριθμοι Αναγνώρισης Ρυθμού Essentia

3.3.1 Εξαγωγή ρυθμού 2013 /RhythmExtractor2013

Ο αλγόριθμος Εξαγωγή ρυθμού 2013 (RhythmExtractor2013) της βιβλιοθήκης Essentia αποτελεί βασικό εργαλείο για την αυτόματη εξαγωγή ρυθμικών χαρακτηριστικών από μουσικά αποσπάσματα, παρέχοντας αξιόπιστες εκτιμήσεις του τέμπο και των χρονικών θέσεων των beats. Ως εξέλιξη προηγούμενων σχεδίων, ενσωματώνει βελτιωμένες τεχνικές beat tracking και εκτίμησης περιοδικότητας, γεγονός που το καθιστά ανθεκτικό σε ποικίλες μουσικές δομές και μεταβαλλόμενα ρυθμικά πρότυπα.

Η λειτουργία του βασίζεται σε πολυεπίπεδη ανάλυση του ηχητικού σήματος, συνδυάζοντας χρονικά και φασματικά χαρακτηριστικά. Αρχικά προκύπτει μια συνάρτηση ανίχνευσης onsets, η οποία αποτυπώνει απότομες μεταβολές στη φασματική ενέργεια και υποδηλώνει πιθανά ρυθμικά γεγονότα. Στη συνέχεια, ανάλυση περιοδικότητας για την εκτίμηση του επικρατέστερου τέμπο, ενώ ένα στάδιο beat tracking προσδιορίζει τη χρονική συνεπή ακολουθία beats που μεγιστοποιεί τη ρυθμική σταθερότητα.

Η έξοδος του RhythmExtractor2013 περιλαμβάνει την τιμή του τέμπο (σε BPM), τις χρονικές θέσεις των beats και έναν δείκτη εμπιστοσύνης, ο οποίος εκφράζει την αξιοπιστία της εκτίμησης. Τα χαρακτηριστικά αυτά παρέχουν ρυθμιστική ποσοτική περιγραφή της οργανωτικής οργάνωσης και την έναρξη της ανάλυσης της ρυθμικής σταθερότητας και μεταβλητότητας ενός μουσικού αποσπάσματος.

Η ρυθμική πληροφορία που εξάγεται λειτουργεί ως θεμελιώδης χρονικός άξονας για την ευθυγράμμιση αρμονικών και μελωδικών αναλύσεων. Μέσω της χρονικής αναφοράς που παρέχουν τα beats, καθίσταται δυνατή η συσχέτιση ρυθμιστικών δομών με μεταβολές στη συγχορδιακή και μελωδική συμπεριφορά, υποστηρίζοντας τη συνδυαστική μελέτη ρυθμού, τονικότητας και αρμονικής εξέλιξης στο πλαίσιο της υπολογιστικής ανάλυσης της μουσικής.

3.3.2 Περιγραφείς Ρυθμού / RhythmDescriptors

Οι Περιγραφείς Ρυθμού (RhythmDescriptors) της βιβλιοθήκης Essentia αποτελεί εργαλείο ανώτερου επιπέδου για την ποσοτική περιγραφή της ρυθμικής δομής ενός μουσικού αποσπάσματος. Σε αντίθεση με αλγόριθμους που επικεντρώνονται στην άμεση ανίχνευση ρυθμικών γεωγραφικών, όπως το τέμπο ή οι χρονικές θέσεις των beats, ο RhythmDescriptors εστιάζει στη συνοπτική αποτύπωση της ρυθμικής συμπεριφοράς μέσω στατιστικών και περιγραφικών δεικτών.

Η λειτουργία του βασίζεται στην επεξεργασία των εξόδων αλγορίθμων ανάλυσης ρυθμού, όπως ο RhythmExtractor2013, μετασχηματίζοντας τις χρονικές διαστάσεις των beats και των χρονικών διαστημάτων μεταξύ τους σε δείκτες που περιγράφουν τη ρυθμική σταθερότητα, τη μεταβλητότητα και τη χρονική συνοχή. Ενδεικτικές παραμέτρους που αναφέρονται περιλαμβάνουν τη μέση τιμή και την τυπική απόκλιση του τέμπο (brm_mean, brm_std), τη μέση τιμή και τη διακύμανση των χρονικών αποστάσεων μεταξύ διαδοχικών beats (beat_lag_mean, beat_lag_std), καθώς και τον αριθμό εντοπισμένων beats (beats_count).

Επιπλέον, ο αλγόριθμος εξάγει δεικτές αντιληπτικής ποιότητας του ρυθμού, όπως η pulse clarity, η οποία αποτυπώνει τον βαθμό στον οποίο ο ρυθμικός παλμός γίνεται αντιληπτός ως σαφής και σταθερός από τον ακροατή. Οι παράμετροι αυτές τη διάκριση μεταξύ ρυθμικών συνεπειών και ρυθμικών ασταθών αποσπασμάτων, καθώς και την ποσοτική εκτίμηση της ρυθμικής πολυπλοκότητας.

Οι παραγόμενοι περιγραφείς παρέχουν μια μακροδομική ανάλυση της ρυθμικής οργάνωσης, επιτρέποντας τη συστηματική σύγκριση μουσικών αποσπασμάτων και τη συσχέτιση της ρυθμικής συμπεριφοράς με άλλους δομικούς δείκτες, όπως η αρμονική και η τονική εξέλιξη. Με τον τρόπο αυτό, ο RhythmDescriptors λειτουργεί ως μηχανισμός σύνοψης της ρυθμικής πληροφορίας, υποστηρίζει ολοκληρωμένες υπολογιστικές προσεγγίσεις στη μελέτη της μουσικής μορφής.

3.3.3 Παρακολούθηση ρυθμού Degara / BeatTrackerDegara

Ο αλγόριθμος Παρακολούθησης ρυθμού Degara BeatTrackerDegara της βιβλιοθήκης Essentia αποτελεί καθιερωμένη προσέγγιση για την αυτόματη ανίχνευση ρυθμικού παλμού σε μουσικά σήματα, βασισμένη σε πιθανή μοντελοποίηση της χρονικής δομής. Αναπτύχθηκε στο πλαίσιο ερευνητικών εργασιών του Music Technology Group (MTG) και έχει σχεδιαστεί ώστε να προσαρμόζεται σε μεταβαλλόμενες συνθήκες και μη απολύτως περιοδικά ρυθμικά πρότυπα.

Η λειτουργία του αλγορίθμου ξεκινά με την εξαγωγή συνάρτησης ανίχνευσης onsets (Onset Detection Function), η οποία αποτυπώνει χρονικές στιγμές έντονων φασματικών μεταβολών. Στη συνέχεια, εύκολη πιθανή διαδικασία παρακολούθησης βασισμένης σε

δυναμικό μοντέλο Bayes, το οποίο εκτιμά τη χρονική ακολουθία των beats μέσω της από κοινού μοντελοποίησης του ρυθμικού διαστήματος (beat period) και της φάσης του παλμού. Η τελική ακολουθία beats επιλέγεται έτσι ώστε να μεγιστοποιεί τη συμφωνία μεταξύ των ακουστικών ενδείξεων και του χρονικού μοντέλου.

Η έξοδος του BeatTrackerDegara περιλαμβάνει τις χρονικές θέσεις των εντοπισμένων beats, έναν δείκτη αξιοπιστίας της ανίχνευσης και, προαιρετικά, εκτίμηση του τέμπο. Η πληροφορία αυτή παρέχει ένα συνεπές χρονικό πλαίσιο, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για beat-synchronous αναπαραστάσεις και για τη χρονική ευθυγράμμιση μελωδικών και αρμονικών χαρακτηριστικών.

Με τον τρόπο αυτό, ο BeatTrackerDegara λειτουργεί ως κρίσιμο ενδιάμεσο στάδιο στην υπολογιστική ανάλυση μουσικής, υποστηρίζοντας τη σύνδεση της ρυθμικής ροής με την αρμονική και μελωδική εξέλιξη και επιτρέποντας τη μελέτη της χρονικής οργάνωσης ως δομικού δείκτη της μουσικής μορφής.

3.3.4 Πολυλειτουργική Ανίχνευση Ρυθμού / BeatTrackerMultiFeature

Η Πολυλειτουργική Ανίχνευση Ρυθμού (BeatTrackerMultiFeature) της βιβλιοθήκης Essentia αποτελεί προηγμένη προσέγγιση για την αυτόματη ανίχνευση ρυθμικού παλμού, βασισμένη στον συνδυασμό πολλαπλών ακουστικών χαρακτηριστικών. Σε αντίθεση με μονοδιάστατες μεθόδους, ο BeatTrackerMultiFeature αξιοποιεί ταυτόχρονα χρονικές, φασματικές και δυναμικές πληροφορίες, επιτρέποντας πιο ανθεκτική και προσαρμοστική μοντελοποίηση της ρυθμικής δομής.

Η λειτουργία του αλγόριθμου βασίζεται στην εξαγωγή και συνδυασμό πολλαπλών συναρτήσεων ανίχνευσης onsets (Onset Detection Functions), οι οποίες αποτυπώνουν διαφορετικές πτυχές της ρυθμικής δραστηριότητας του σήματος. Οι επιμέρους αυτές αναπαραστάσεις συγχωνεύονται σε ένα ενιαίο σήμα, πάνω στο οποίο ανάλυση περιοδικότητας για την εκτίμηση του τέμπο και τον δυναμικό προγραμματισμό για τον προσδιορισμό της βέλτιστης ακολουθίας beats.

Η έξοδος του BeatTrackerMultiFeature περιλαμβάνει τις χρονικές θέσεις των beats, την εκτιμώμενη τιμή τέμπο και έναν δείκτη αξιοπιστίας, παρέχοντας μια λεπτομερή αλλά συνεκτική περιγραφή της ρυθμικής παλμικότητας. Η πολυχαρακτηριστική προσέγγιση καθιστά τον αλγόριθμο ιδιαίτερα αποτελεσματικό σε πολύπλοκα μουσικά περιβάλλοντα, όπου το τέμπο μεταβάλλεται ή η ρυθμική δομή δεν είναι αυστηρά περιοδική.

Η παραγόμενη beat-synchronous πληροφορία λειτουργεί ως θεμελιώδης χρονικός άξονας για την ευθυγράμμιση αρμονικών και τονικών αναπαραστάσεων, υποστηρίζοντας τη συνδυαστική ανάλυση ρυθμού, αρμονίας και τονικότητας. Με τον τρόπο αυτό, ο BeatTrackerMultiFeature συμβάλλει καθοριστικά στη διερεύνηση της μουσικής ροής και της χρονικής οργάνωσης ως δομικών δεικτών της μουσικής μορφής.

3.3.5 Περιγραφείς Ιστογράμματος Bpm / BpmHistogramDescriptors

Ο αλγόριθμος Περιγραφείς Ιστογράμματος Bpm (BpmHistogramDescriptors) της βιβλιοθήκης Essentia χρησιμοποιείται για την περιγραφική και στατιστική ανάλυση της κατανομής του σε ένα μουσικό απόσπασμα. Σε αντίθεση με μεθόδους που αποδίδουν μία μοναδική τιμή BPM, ο αλγόριθμος παρέχει μια ιστογραμμική αναπαράσταση των τιμών τέμπο, επιτρέποντας την ποσοτική αποτύπωση της ρυθμικής σταθερότητας και μεταβλητότητας στο χρόνο.

Η λειτουργία του βασίζεται στα αποτελέσματα αλγορίθμων ανίχνευσης beats, όπως ο RhythmExtractor2013. Από τα χρονικά διαστήματα μεταξύ διαδοχικών beats υπολογίζονται οι τιμές BPM, οι οργανώνονται σε κανονικοποιημένο ιστόγραμμα. Από την κατανομή αυτή εξάγονται στατιστικοί δείκτες, όπως η επικρατούσα τιμή τέμπο (peak_bpm), ο μέσος όρος (mean_bpm) και η διακύμανση (bpm_variance), οι οποίοι συνοψίζουν τη ρυθμική συμπεριφορά του αποσπάσματος.

Οι παραγόμενοι περιγραφείς προκαλούν τη διάκριση μεταξύ ρυθμικών σταθερών και ρυθμικών μεταβαλλόμενων μουσικών δομών, καθώς και τον εντοπισμό πολυρυθμικών ή μη μονορυθμικών χαρακτηριστικών. Με τον τρόπο αυτό, ο BpmHistogramDescriptors λειτουργεί ως μηχανισμός ποσοτικοποίησης της ρυθμικής συνοχής, παρέχοντας δείκτες που μπορούν να συσχετιστούν με την αρμονική και την πολιτική οργάνωση.

Η ιστογραμμική ανάλυση του τέμπο καθιστά δυνατή τη συγκριτική μελέτη μουσικών αποσπασμάτων και ειδών, καθώς και τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ ρυθμικής σταθερότητας και τονικής συνέπειας. Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, οι δείκτες αυτοί συμβάλλουν στη μελέτη του ρυθμού όχι μόνο ως χρονικού πλαισίου, αλλά ως δομικού παράγοντα που επηρεάζει και αλληλεπιδρά με την τονικότητα.

3.3.6 Καμπύλη Καινοτομίας / NoveltyCurve

Η Καμπύλη Καινοτομίας NoveltyCurve της βιβλιοθήκης Essentia χρησιμοποιείται για την ανίχνευση χρονικών μεταβολών στο ακουστικό περιεχόμενο ενός μουσικού αποσπάσματος, παρέχοντας ποσοτική περιγραφή της δυναμικής και δομικής εξέλιξης του σήματος. Η καμπύλη καινοτομίας εκφράζει τον βαθμό διαφοροποίησης μεταξύ διαδοχικών χρονικών πλαισίων και αποτελεί θεμελιώδη αναπαράσταση για την ανάλυση των μουσικών γεγονότων, μεταβάσεων και αλλαγών στη μουσική ροή.

Η λειτουργία του αλγορίθμου βασίζεται στη σύγκριση διαδοχικών φασματικών αναπαραστάσεων του σήματος, οι οποίες προκύπτουν μέσω βραχυχρόνιας φασματικής ανάλυσης (STFT). Από τη σύγκριση υπολογίζεται μια χρονική συνάρτηση μεταβολής, χρησιμοποιώντας μετρικές όπως το spectral flux, μετρήσεις αποστάσεων ή συσχέτισης φασματικών προτύπων. Υψηλές τιμές της καμπύλης υποδεικνύουν πιθανά σημεία έναρξης νέων μουσικών γεγονότων ή δομικών αλλαγών, όπως ρυθμικές μεταβάσεις, αλλαγές υφής, δυναμικής ή αρμονικού περιεχομένου.

Το NoveltyCurve έχει αποτέλεσμα τη βάση για πληθώρα μοντέλων χρονικής ανάλυσης στη μουσική πληροφορική, όπως μοντέλα ανίχνευσης onsets, beat tracking, καθώς και αλγορίθμους δομικής τμηματοποίησης που εντοπίζουν αλλαγές ενοτήτων ή μορφολογικών φάσεων. Η έξοδος του αλγορίθμου, δηλαδή μια χρονοσειρά τιμών καινοτομίας, μπορεί να υποβληθεί σε ανίχνευση κορυφών (peak picking) ή σε τεχνική ομαδοποίησης, ώστε να εξακολουθήσουν χρονικά σημεία αναφοράς για περαιτέρω ανάλυση.

Σε ερευνητικό επίπεδο, η NoveltyCurve χρησιμοποιείται εκτενώς σε εφαρμογές όπως:

- εντοπισμός onsets και ρυθμικών γεγονότων
- δομική τμηματοποίηση μουσικών έργων (π.χ. αλλαγές ενοτήτων ή μορφές)
- ανάλυση δυναμικών και υψής σε πολυφωνικά σήματα,
- ευθυγράμμιση μουσικών χαρακτηριστικών σε beat- ή section-level,
- μελέτη της χρονικής εξέλιξης σε αυτοσχεδιαστικές ή μη περιοδικές μουσικές δομές.

Στο πλαίσιο της παρούσας ανάλυσης, η NoveltyCurve λειτουργεί ως κρίσιμος ενδιάμεσος χρονικός δείκτης, γεφυρώνοντας τη μικροχρονική ανάλυση (αρχές και τοπικές μεταβολές) με τη μακροδομική περιγραφή της μουσικής μορφής. Μέσω των χρονικών σημείων αλλαγής που παρέχει, καθίσταται δυνατή η ευθυγράμμιση ρυθμικών, αρμονικών και τονικών χαρακτηριστικών, υποστηρίζοντας τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ ρυθμού, δομικών οργανώσεων και την εξέλιξη.

3.3.7 Ανίχνευση Έναρξης / OnsetDetection - OnsetDetectionGlobal

Ο αλγόριθμος Ανίχνευσης Έναρξης (OnsetDetection και OnsetDetectionGlobal) της βιβλιοθήκης Essentia για την ανίχνευση έναρξης μουσικών γεγονότων (onsets), δηλαδή των χρονικών στιγμών όπου παρατηρούνται σημαντικές μεταβολές στο ακουστικό σήμα. Η ανίχνευση onsets αποτελεί θεμελιώδες στάδιο στην υπολογιστική ανάλυση του ρυθμού, καθώς τα σημεία έναρξης συνιστούν τη μικροχρονική βάση για τον εντοπισμό beats, την εκτίμηση τέμπο και τη μοντελοποίηση ρυθμικών μοτίβων.

Η λειτουργία των αλγορίθμων βασίζεται στη μέτρηση φασματικών μεταβολών μεταξύ διαδοχικών χρονικών πλαισίων, που προκύπτουν μέσω βραχυχρόνιας φασματικής ανάλυσης (STFT). Ο OnsetDetection επιτρέπει την επιλογή διαφορετικών συναρτήσεων ανίχνευσης, όπως το spectral flux, το high-frequency content (HFC), τις βασικές μεθόδους στον σύνθετο τομέα, καθώς και τις μετρικές ενέργειες ή τη φασματική απόκλιση, ώστε να προσαρμόζεται σε διαφορετικούς τύπους ηχητικά γεγονότα (κρουστικά, μελωδικά ή σύνθετα).

Ο OnsetDetectionGlobal επεκτείνει τη βασική αυτή προσέγγιση συνδυάζοντας τις εξόδους πολλαπλών μεθόδων OnsetDetection σε μία ενιαία, συνθετική καμπύλη ανίχνευσης. Η πολυπαραμετρική αυτή σύνθεση αυξάνει τη σταθερότητα και την αξιοπιστία της ανίχνευσης, μειώνοντας τα ψευδώς θετικά αποτελέσματα και καθιστώντας τον αλγόριθμο πιο ανθεκτικό σε πολυφωνικά ή ρυθμικά ασαφή μουσικά σήματα.

Η έξοδος των αλγορίθμων είναι μια χρονική συνάρτηση πιθανότητας εμφάνισης, από την οποία μπορεί να εξαχθούν συγκεκριμένες χρονικές θέσεις μέσω τεχνικών ανίχνευσης κορυφών (peak picking). Οι χρονικές αυτές θέσεις στην αρχή ως είσοδος σε επόμενα στάδια ανάλυσης, όπως η ανίχνευση beats, η εκτίμηση τέμπο και η εξαγωγή ρυθμικών περιγραφών.

Από την αντιληπτική σκοπιά, τα onsets αντιστοιχούν στις στιγμές όπου ο ακροατής αντιλαμβάνεται την έναρξη ενός νέου μουσικού γεγονότος ή μιας σημαντικής αλλαγής στη ροή του ήχου. Οι αλγόριθμοι OnsetDetection και OnsetDetectionGlobal επιχειρούν να προσεγγίσουν υπολογιστικά αυτή τη διαδικασία, μοντελοποιώντας τις ακουστικές ενδείξεις που καθορίζονται ένα γεγονός χρονικά «σαφές» και αντιληπτό. Η σύνδεση αυτή καθιστά τα αποτελέσματα της ανίχνευσης έναρξης ιδιαίτερα κατάλληλα για αναλύσεις που σχετίζονται με τη ρυθμική αίσθηση και τη χρονική οργάνωση που βιώνεται από την ακροατή.

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, οι OnsetDetection και OnsetDetectionGlobal λειτουργούν ως βασικός μηχανισμός μικροχρονικής ανάλυσης, παρέχοντας τα σημεία αναφοράς που επισημαίνουν την ακριβή ευθυγράμμιση ρυθμικών, αρμονικών και των χαρακτηριστικών. Με τον τρόπο αυτό, συμβάλλουν ουσιαστικά στη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ ρυθμικής δραστηριότητας, αντιληπτής παλμικότητας και δομικής οργάνωσης της μουσικής.

3.3.8 Ιστογράμμα Bpm / BpmHistogram

Ο αλγόριθμος ιστογραμματος BPM (BpmHistogram) της βιβλιοθήκης Essentia χρησιμοποιείται για τη στατιστική ανάλυση και οπτικοποίηση της κατανομής του τέμπο (Beats Per Minute – BPM) σε ένα μουσικό απόσπασμα. Μέσω της δημιουργίας ιστογράμματος BPM, ο αλγόριθμος αποτυπώνει τη συχνότητα εμφάνισης διαφορετικών ρυθμικών ταχυτήτων κατά τη διάρκεια του έργου, παρέχοντας μια εικόνα της ρυθμικής σταθερότητας ή μεταβλητότητας.

Σε αντίθεση με μεθόδους που αποδίδουν μία μόνο τιμή τέμπο, το BpmHistogram αναδεικνύει το πλήρες φάσμα των ρυθμικών ταχυτήτων που εντοπίζονται στο μουσικό σήμα, επιτρέποντας τη μελέτη σύνθετων ρυθμικών φαινομένων, όπως σταδιακές επιταχύνσεις, επιβραδύνσεις ή εναλλαγές ρυθμικών προτύπων.

Η λειτουργία του αλγορίθμου βασίζεται στα χρονικά διαστήματα μεταξύ διαδοχικών beats (inter-beat intervals), τα οποία έχουν προηγουμένως εξαχθεί από αλγορίθμους beat tracking, όπως ο RhythmExtractor2013 ή ο BeatTrackerMultiFeature. Αν θεωρηθεί ότι εμφανίζονται δύο διαδοχικά beat στις χρονικές στιγμές t_i και t_{i+1}

$$\Delta_{t_i} = t_{i+1} - t_i$$

Η στιγμιαία τιμή τέμπο που αντιστοιχεί στο διάστημα αυτό υπολογίζεται ως:

$$Bpm_i = \frac{60}{\Delta_{t_i}}$$

όπου Δτι εκφράζεται σε δευτερόλεπτα. Το σύνολο των τιμών BPMi που προκύπτουν από όλα τα διαδοχικά beats συγκεντρώνεται και οργανώνεται σε προκαθορισμένα διαστήματα τιμών (bins), σχηματίζοντας ένα ιστόγραμμα συχνοτήτων BPM. Η κατανομή αυτή μπορεί να κανονικοποιηθεί ώστε να εκφράζει πιθανότητες εμφάνισης κάθε τιμής τέμπο.

Η οπτική αναπαράσταση του BpmHistogram προσφέρει άμεση εποπτεία της ρυθμικής συμπεριφοράς ενός μουσικού αποσπάσματος. Μια μονοκορυφική κατανομή υποδηλώνει υψηλή ρυθμική σταθερότητα και σαφές αντιληπτό τέμπο, ενώ μια πολυκορυφική ή ευρεία κατανομή αποκαλύπτει μεταβολές, πολυρυθμικά χαρακτηριστικά ή ερμηνευτικές αποκλίσεις.

Η οπτικοποίηση αυτή καθιστά δυνατή τη σύγκριση διαφορετικών μουσικών αποσπασμάτων, επιτρέποντας την αναγνώριση προτύπων ρυθμικής συμπεριφοράς που δεν είναι εύκολα ανιχνεύσιμα μέσω μίας και μόνο τιμής BPM.

Η έξοδος του BpmHistogram περιλαμβάνει:

- το διάνυσμα του ιστογράμματος συχνοτήτων BPM
- το αντίστοιχο διάνυσμα των τιμών BPM για κάθε bin

Τα δεδομένα αυτά αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό των περιγραφικών δεικτών υψηλότερου επιπέδου, όπως η μέση τιμή τέμπο, η διακύμανση και ο βαθμός σταθερότητας του ρυθμού, μέσω του αλγορίθμου BpmHistogramDescriptors.

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, ο BpmHistogram λειτουργεί ως ενδιάμεσο στατιστικό στάδιο που μετασχηματίζει τη χρονολογία των beats σε ποσοτική αναπαράσταση της ρυθμικής οργάνωσης. Η ανάλυση αυτή επιτρέπει τη συστηματική σύγκριση των μουσικών αποσπασμάτων και υποστηρίζει τη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ της ρυθμικής σταθερότητας και της συνέπειας, αντιμετωπίζοντας το τέμπο ως δομικό δείκτη της μουσικής μορφής.

3.3.9 Ηχηρότητα Ρυθμού / BeatsLoudness

Ο αλγόριθμος Ηχηρότητας Ρυθμού BeatsLoudness της βιβλιοθήκης Essentia χρησιμοποιείται για την ανάλυση της έντασης (loudness) σε συνάρτηση με τον ρυθμικό παλμό, συνδέοντας τη δυναμική διάσταση της μουσικής με τη χρονική της οργάνωση. Η βασική της λειτουργία είναι η εκτίμηση της αντιληπτής έντασης που αντιστοιχεί σε κάθε ρυθμό, επιτρέποντας την ποσοτικοποίηση της δυναμικής συμπεριφοράς του ρυθμού κατά μήκος της μουσικής ροής.

Η λειτουργία του αλγορίθμου βασίζεται στις χρονικές θέσεις των beats, οι οποίες έχουν προηγουμένως εντοπιστεί από αλγορίθμους beat tracking, όπως ο RhythmExtractor2013. Το ηχητικό σήμα τμηματοποιείται σε διαδοχικά χρονικά διαστήματα που ορίζονται από τα beats, και για κάθε τμήμα που αναλογεί η ένταση με βάση την ενεργειακή και φασματική κατανομή του σήματος. Ο υπολογισμός της loudness σύμφωνα με τα ψυχοακουστικά μοντέλα, που λαμβάνονται υπόψη όχι μόνο τη συνολική ενέργεια, αλλά και τη συχνή της κατανομή, προσεγγίζοντας έτσι την ανθρώπινη αντίληψη της έντασης.

Το αποτέλεσμα της διαδικασίας είναι μια beat-synchronous χρονοσειρά τιμών loudness, όπου κάθε τιμή αντιστοιχεί σε έναν ρυθμικό παλμό. Από τη χρονική στιγμή αυτή μπορεί να εξακολουθήσει να έχει πρόσθετα στατιστικά και περιγραφικά μέτρα, όπως η μέση ένταση ανά beat, η διακύμανση της δυναμικής, καθώς και λόγοι έντασης μεταξύ διαδοχικών beats ή μεταξύ ισχυρών και ασθενών παλμών. Τα χαρακτηριστικά αυτά παρουσιάζουν την ανάλυση της δυναμικής άρθρωσης του ρυθμού και την αναγνώριση ρυθμικών τονισμών (accents), οι οποίοι αποτελούν θεμελιώδες στοιχείο της μουσικής εκφραστικότητας.

Από την αντιληπτική σκοπιά, οι μεταβολές της έντασης που ευθυγραμμίζονται με τα beats που σχετίζονται άμεσα με την αίσθηση του παλμού, του groove και της κινητικότητας της μουσικής, βιώνονται από την ακροατή. Ο BeatsLoudness επιχειρεί να μοντελοποιήσει υπολογιστικά αυτή τη σχέση, αποτυπώνοντας τον τρόπο με τον οποίο οι δυναμικές διακυμάνσεις ενισχύουν ή αποδυναμώνουν τη ρυθμική έμφαση και επηρεάζουν την αντιληπτή σταθερότητα του ρυθμού.

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, ο BeatsLoudness αξιοποιείται για τη μελέτη της δυναμικής συμπεριφοράς του ρυθμού και τη συσχέτιση της με την τονική και αρμονική οργάνωση. Η ανάλυση της έντασης σε επίπεδο beat επιτρέπει τη διερεύνηση του κατά πόσο οι δυναμικές μεταβολές λειτουργούν ως δομικοί δείκτες μουσικής μορφής, συμπληρώνοντας τη χρονική ανάλυση του ρυθμού με πληροφοριακή έκφραση και αντιληπτή έμφαση.

3.3.10 Μετασχηματισμός Ρυθμού /RhythmTransform

Ο αλγόριθμος RhythmTransform της βιβλιοθήκης Essentia αποτελεί ένα προχωρημένο εργαλείο μετασχηματιστικής ανάλυσης του ρυθμικού περιεχομένου μουσικών σημάτων. Στόχος του είναι η αναπαράσταση της χρονικής πληροφορίας του ρυθμού στο πεδίο της συχνότητας, επιτρέποντας την ανίχνευση περιοδικών, ρυθμικών παλμών και επαναλαμβανόμενων μοτίβων, κατά την ανάλυση με τη φασματική ανάλυση του ήχου μέσω μετασχηματισμών Fourier.

Η προσέγγιση του RhythmTransform βασίζεται στην έννοια του ρυθμικού φάσματος (rhythmic spectrum), το οποίο εκφράζει τις συχνότητες επανάληψης των ρυθμικών γεγονότων στο χρόνο. Με τον τρόπο αυτό, ο ρυθμός δεν αντιμετωπίζεται αποκλειστικά ως χρονοσειρά beats, αλλά ως φαινόμενο περιοδικότητας που μπορεί να αναλυθεί στο πεδίο της συχνότητας.

Η λειτουργία του αλγορίθμου στηρίζεται στην εφαρμογή μετασχηματισμού συχνοτήτων στο αυτοσυσχετιστικό σήμα της ρυθμικής ενέργειας. Συγκεκριμένα:

- Εξάγεται ένα ρυθμικό σήμα ενέργειας, συνήθως από NoveltyCurve ή δεδομένα onsets, το οποίο αποτυπώνει τις χρονικές μεταβολές του σήματος.
- Υπολογίζεται ο αυτοσυσχετισμός του σήματος αυτού, ώστε να αναδειχθούν οι κυρίαρχες ρυθμικές περιοδικότητες.
- Εφαρμόζεται μετασχηματισμός Fourier (FFT) στο αυτοσυσχετιστικό σήμα, παράγοντας ενός φάσματος ρυθμικών συχνοτήτων.

- Το παραγόμενο φάσμα αποτυπώνει ποιες συχνότητες ρυθμικής επανάληψης είναι κυρίαρχες, με την ισχυρότερη κορυφή να αντιστοιχεί στην επικρατούσα ρυθμική περιοδικότητα, δηλαδή στο αντιληπτό τέμπο του αποσπάσματος.

Η έξοδος του RhythmTransform περιλαμβάνει:

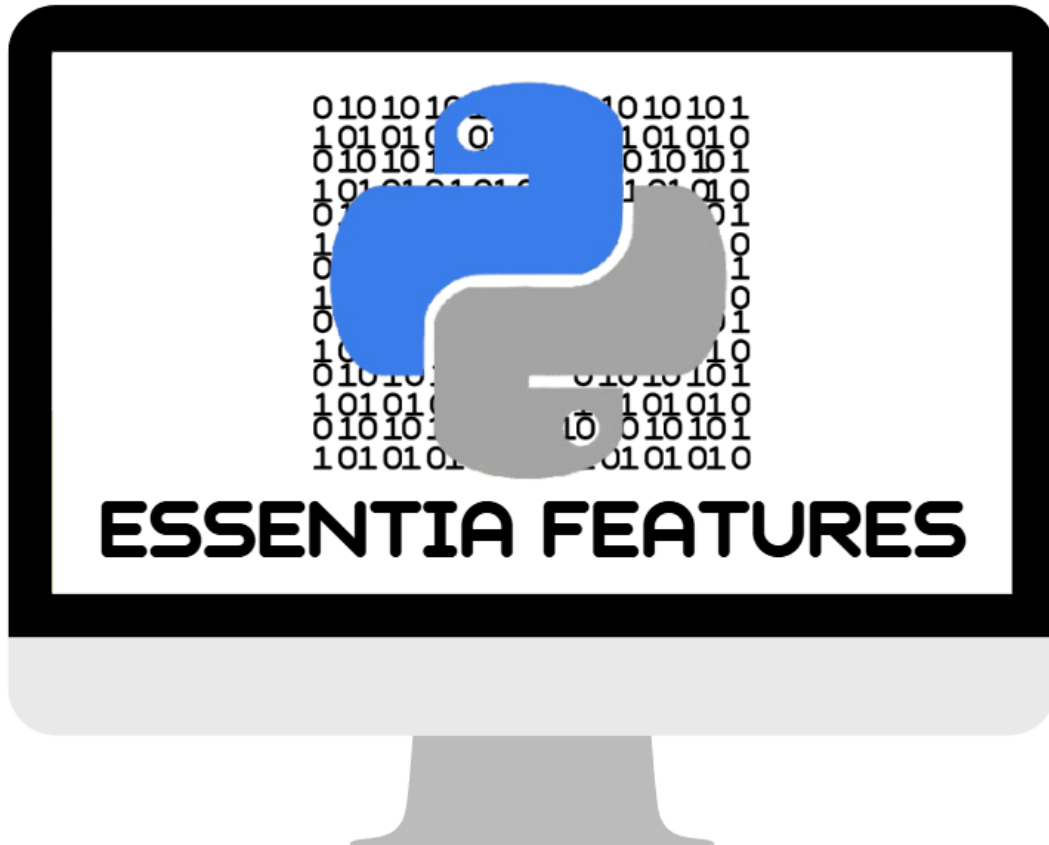
- `rhythm_spectrum`: φασματική αναπαράσταση της ρυθμικής περιοδικότητας,
- `rhythm_frequencies`: τις αντίστοιχες ρυθμικές συχνότητες (σε Hz ή BPM),
- `peak_positions`: θέσεις κορυφών που αντιστοιχούν σε κυρίαρχες ρυθμικές επαναλήψεις,
- `dominant_period`: το χρονικό διάστημα της κύριας περιοδικότητας.

Τα χαρακτηριστικά αυτά παρουσιάζουν την ανάλυση πολλαπλών παλμών, υποδιαιρέσεων και μορφών ρυθμικής πολυπλοκότητας, παρέχοντας μια συνοπτική αλλά πλούσια περιγραφή της περιοδικής ρυθμικής δομής.

Ο RhythmTransform επιτρέπει τη μετάβαση από τη χρονική στη ρυθμο-φασματική περιγραφή του ρυθμού, καθιστώντας δυνατή την ανίχνευση περιοδικών που δεν είναι άμεσα ορατές στη χρονοσειρά των `beats`. Η μετασχηματιστική αυτή θεώρηση ευθυγραμμίζεται με την ψυχοακουστική αντίληψη του ρυθμού, όπου οι επαναλήψεις και οι παλμοί γίνονται αντιληπτοί ως σταθερές δομές συχνότητας.

Στο πλαίσιο της παρούσας εργασίας, τα αποτελέσματα του RhythmTransform αξιοποιούνται για την ποσοτική εκτίμηση της ρυθμικής πολυπλοκότητας και την αναγνώριση κυρίαρχων και δευτερευουσών ρυθμικών συχνοτήτων. Σε συνδυασμό με αλγορίθμους όπως οι `BpmHistogramDescriptors` και `BeatsLoudness`, ο RhythmTransform συμβάλλει στην ολοκληρωμένη περιγραφή της ρυθμικής ταυτότητας των μουσικών αποσπασμάτων και στη διερεύνηση της σχέσης μεταξύ ρυθμικής και τονικής οργάνωσης. Με αυτόν τον τρόπο, λειτουργεί ως συνδετικός κρίκος μεταξύ χρονικής ανάλυσης και φασματικής αναπαράστασης του ρυθμού, ενισχύοντας τη μελέτη του ρυθμού ως δομικού δείκτη στη μουσική ανάλυση.

Πειραματικό Μέρος

4^ο Κεφάλαιο

4.1 Εισαγωγή Πειραματικού Μέρους

Στο πειραματικό μέρος της παρούσας εργασίας περιγράφονται αναλυτικά οι διαδικασίες που ακολουθήθηκαν για την εξαγωγή και ανάλυση των χαρακτηριστικών (features) που σχετίζονται με την τονικότητα και τον ρυθμό μουσικών αποσπασμάτων, με τη χρήση της βιβλιοθήκης Essentia σε περιβάλλον Python.

Η διαδικασία ξεκινά με τη συλλογή και προετοιμασία του συνόλου δεδομένων, που περιλαμβάνει την επιλογή κατάλληλων μουσικών αποσπασμάτων, τη μετατροπή τους σε κοινό ρυθμό δειγματοληψίας και την κανονικοποίηση της έντασης ώστε να διασφαλιστεί η ομοιομορφία των σημάτων. Στη συνέχεια, εφαρμόζονται οι αλγόριθμοι της Essentia για την εξαγωγή χαρακτηριστικών που περιγράφουν τη ρυθμική και τονική δομή, όπως ο ρυθμικός παλμός (beat), το tempo, η ενέργεια, τα spectral flux και centroid, καθώς και παράμετροι που σχετίζονται με την τονικότητα, όπως οι *chroma features*, η *key detection*, και οι *HPCP (Harmonic Pitch Class Profiles)*.

Τα εξαγόμενα χαρακτηριστικά αποθηκεύονται σε δομημένη μορφή για περαιτέρω στατιστική επεξεργασία και ανάλυση συσχετίσεων, με στόχο τη διερεύνηση του ρόλου της τονικότητας και του ρυθμού ως βασικών δεικτών της μουσικής δομής.

Συνολικά, το πειραματικό μέρος αποσκοπεί στην παρουσίαση μιας συστηματικής υπολογιστικής μεθοδολογίας για την ποσοτική ανάλυση μουσικών χαρακτηριστικών, μέσω της οποίας επιδιώκεται η κατανόηση της σχέσης μεταξύ ρυθμού και τονικότητας ως δομικών στοιχείων της μουσικής έκφρασης[10].

4.2 Προετοιμασία

Για την υλοποίηση της διπλωματικής εργασίας με αντικείμενο την ανάλυση της τονικότητας και του ρυθμού μέσω υπολογιστικών μεθόδων, κρίθηκε απαραίτητη η δημιουργία ενός κατάλληλου υπολογιστικού περιβάλλοντος που υποστηρίζει την επεξεργασία και ανάλυση ηχητικών δεδομένων. Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται αναλυτικά τα απαραίτητα εργαλεία, οι βιβλιοθήκες και οι διαδικασίες που απαιτούνται για την προετοιμασία και ρύθμιση του περιβάλλοντος εργασίας.

Εγκατάσταση βασικών εργαλείων

Αρχικά, απαιτείται η εγκατάσταση των βασικών στοιχείων του συστήματος:

- **Python (έκδοση 3.8 ή νεότερη):** ως κύρια γλώσσα προγραμματισμού.
- **Pip:** ο διαχειριστής πακέτων της Python, για την εγκατάσταση βιβλιοθηκών.
- **Git:** για τη διαχείριση του κώδικα και την πιθανή χρήση αποθετηρίων.
- **FFmpeg:** εργαλείο απαραίτητο για την ανάγνωση και μετατροπή αρχείων ήχου διαφόρων τύπων (π.χ. WAV, MP3, FLAC).
- **Docker:** δημιουργεί και τρέχει εφαρμογές μέσα σε “containers”, δηλαδή απομονωμένα, ελαφριά περιβάλλοντα που περιλαμβάνουν όλα όσα χρειάζεται μια εφαρμογή για να δουλέψει (κώδικα, βιβλιοθήκες, ρυθμίσεις).

Εγκατάσταση της βιβλιοθήκης Essentia

Η ανάλυση των μουσικών αποσπασμάτων βασίζεται στη χρήση της βιβλιοθήκης Essentia, η οποία αναπτύχθηκε από το *Music Technology Group* του *Universitat Pompeu Fabra*. Η βιβλιοθήκη αυτή παρέχει εξειδικευμένους αλγορίθμους για εξαγωγή χαρακτηριστικών σχετικών με τη φασματική, ρυθμική και τονική δομή του ήχου.

Με την ολοκλήρωση των παραπάνω βημάτων, το περιβάλλον εργασίας είναι πλήρως προετοιμασμένο για την υλοποίηση του πειραματικού μέρους της πτυχιακής εργασίας, το οποίο θα επικεντρωθεί στην υπολογιστική ανάλυση της τονικότητας και του ρυθμού ως δομικών δεικτών στη μουσική.

4.3 Το Τραγούδι

Air On The G String (Suite No. 3)

Johann Sebastian Bach
(1685-1750)

Andante espressivo

mp

cresc. *dim.*

1. 2.

mp *cresc.*

The image displays a five-system musical score for piano, consisting of a treble and bass clef staff joined by a brace. The score is written in a key signature of one sharp (F#) and a 3/4 time signature. The first system includes fingerings such as 5, 1, 3, 2, 4, -3, 4, 5, 4, 3, 3, 4-5. The second system begins with a *pp* (pianissimo) dynamic marking and includes fingerings 1, 1, 5, 1, 3. The third system features a *poco a poco cresc.* (poco a poco crescendo) marking. The fourth system includes fingerings 5, 4, 1, 2, 3, 5, 4, 3. The fifth system starts with a *f* (forte) dynamic marking, followed by a *sempre dim.* (sempre diminuendo) marking, and concludes with a *poco rit.* (poco ritardando) marking. The score is rich in technical detail, with numerous slurs, ties, and specific fingering instructions throughout.

Εικόνα 3.1 Το τραγούδι που χρησιμοποιήθηκε

4.3.1 Τονικότητα Τραγουδιού

Το έργο *Air on the G String*, βασισμένο στο δεύτερο μέρος της Σουίτας για Ορχήστρα αρ. 3 σε Ρε μείζονα του Johann Sebastian Bach, εδραιώνει εξ αρχής το τονικό κέντρο στη Ρε μείζονα (D major). Η αρμονική του δομή στηρίζεται σε σαφείς λειτουργικές σχέσεις μεταξύ της τονικής (I), της υποδεσπόζουσας (IV) και της δεσπόζουσας (V) βαθμίδας, οι οποίες καθορίζουν την αρμονική πορεία και προσδίδουν σταθερότητα στο τονικό πεδίο.

Η αρμονική ροή χαρακτηρίζεται από αργό ρυθμό αλλαγών (harmonic rhythm), με εναλλαγές συγχορδιών κατά κανόνα ανά μέτρο ή ημιμέτρο. Το φαινόμενο αυτό ενισχύει τη λυρική και στοχαστική ποιότητα του έργου. Ιδιαίτερη σημασία έχουν οι ανασταλτικές φωνές (suspensions), κυρίως τύπου 4–3 και 7–6, που δημιουργούν προσωρινές εντάσεις και καθυστερημένες επιλύσεις εντός του διατονικού πλαισίου.

Η μελωδική γραμμή είναι κυρίως συζευκτική, με κυριαρχία βηματικής κίνησης και περιορισμένη χρήση αλμάτων. Το μελωδικό υλικό επιβεβαιώνει επανειλημμένα την τονικότητα μέσω επαναλαμβανόμενων επιλύσεων στην τονική ή στην δεσπόζουσα. Παράλληλα, η φραστική άρθρωση ακολουθεί συμμετρική λογική, οργανωμένη σε περιόδους των 4, 8 ή 16 μέτρων, με εναλλαγή ημιτελών και τελείων καταλήξεων (antecedent–consequent).

Η ενορχήστρωση χαρακτηρίζεται από ομοφωνική υφή, όπου η μελωδία αναπτύσσεται πάνω σε σταθερή αρμονική και ρυθμική βάση. Στην εκδοχή «*on the G string*» του August Wilhelmj, η μεταφορά της μελωδίας στη χαμηλότερη χορδή του βιολιού προσδίδει θερμότερο και σκοτεινότερο ηχόχρωμα, γεγονός που ενισχύει την αίσθηση τονικής βάσης και αρμονικής πληρότητας.

4.3.2 Ρυθμός Τραγουδιού

Ο ρυθμικός χαρακτήρας του έργου είναι εξίσου θεμελιώδης για την αίσθηση της συνοχής και της εκφραστικότητάς του. Το μέτρο είναι τετραμερές (4/4), με σταθερό υποκείμενο παλμό και ήπια ρυθμική ροή. Το τέμπο προσδιορίζεται ως Adagio ή Andante, ανάλογα με την εκτέλεση, και συμβάλλει στη δημιουργία μιας ατμόσφαιρας ηρεμίας και στοχασμού.

Η ρυθμική αγωγή χαρακτηρίζεται από σταθερό, υποδόριο παλμό, με έμφαση στον πρώτο χρόνο κάθε μέτρου, χωρίς ωστόσο έντονα ρυθμικά τονισμένα μοτίβα. Ο αρμονικός ρυθμός (ρυθμός εναλλαγής των συγχορδιών) παραμένει σταθερός, υποστηρίζοντας τη ροή της μελωδίας χωρίς να την διακόπτει.

Η συνοδεία, αποτελούμενη από συνεχή γραμμή μπάσου και επαναλαμβανόμενα αρπισμένα σχήματα, παρέχει ρυθμική σταθερότητα και λειτουργεί ως υπόβαθρο πάνω στο οποίο αναπτύσσεται η μελωδία. Παράλληλα, η ελεύθερη εκτέλεση (*rubato*) που συχνά εφαρμόζεται σε ρομαντικές ερμηνείες δημιουργεί μια ελαστική ρυθμική αίσθηση, επιτείνοντας τη ρητορική διάσταση του έργου.

Η ρυθμική δομή συμβάλλει στην άρθρωση των φράσεων, καθώς οι μικροπαύσεις και οι επιμηκύνσεις στις καταλήξεις συμπίπτουν με τις αρμονικές επιλύσεις, δημιουργώντας ένα οργανικό δεμένο σύνολο μεταξύ τονικής σταθερότητας και ρυθμικής ροής.

4.3.3 Συνδυασμός Τονικότητας και Ρυθμού

Η αλληλεπίδραση μεταξύ τονικότητας και ρυθμού στο *Air on the G String* αποτελεί τον κύριο άξονα της μορφικής συνοχής του έργου. Οι αρμονικές αλλαγές σημειώνονται σε ρυθμικά σταθερά σημεία (συνήθως στο πρώτο ή τρίτο χρόνο του μέτρου), γεγονός που καθιστά τον ρυθμό δομικό δείκτη της αρμονικής λειτουργίας. Οι φράσεις οργανώνονται με τέτοιο τρόπο ώστε η ρυθμική αναπνοή να ταυτίζεται με τις αρμονικές επιλύσεις, επιτυγχάνοντας έτσι μια συνεχή, κυκλική αίσθηση ροής.

Χρονική ενότητα (Μέτρα)	Τονικότητα / Αρμονική λειτουργία	Ρυθμικά χαρακτηριστικά	Μορφολογική λειτουργία
1–4	Ρε μείζονα (I – V – I)	Σταθερός παλμός 4/4, ήπια είσοδος με μακρά μελωδική φράση	Εισαγωγική περίοδος, καθιέρωση τονικού κέντρου
5–8	Μετάβαση μέσω G ματζόρε (IV) και A ματζόρε (V)	Αργός αρμονικός ρυθμός, με 4–3 suspensions	Προοδευτική ένταση και προετοιμασία της κατάληξης
9–12	Επιστροφή στη Ρε μείζονα (I)	Σταθερή ροή, καθαρή πτώση στο τέλος της φράσης	Κατάληξη πρώτης περιόδου (perfect cadence)
13–16	Μετατροπική απόχρωση σε Β μινόρε (vi)	Λεπτώς ελαστικός ρυθμός, rubato σε επιμήκεις νότες	Εσωτερική διαφοροποίηση, δραματική ένταση
17–20	Επιστροφή μέσω Α ματζόρε (V) στη Ρε μείζονα (I)	Αργός παλμός με τονισμένο downbeat	Τελική επιβεβαίωση της τονικότητας
21–24	Ρε μείζονα (I)	Μακρά διατήρηση φθόγγων, φραστική ολοκλήρωση	Κλείσιμο – πλήρης επιβεβαίωση του τονικού κέντρου

4.4 Αλγόριθμοι Τονικότητας Essentia

4.4.1 HPCP (Harmonic Pitch Class Profile)

CODE

```
from essentia.standard
import MonoLoader, FrameGenerator, Windowing, Spectrum,
SpectralPeaks, HPCP
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

audio_path = "/data/My_Song.mp3"
output_image = "/data/hpcp.png"

sr = 44100
frame_size = 4096
hop_size = 2048
hpcp_size = 36

loader = MonoLoader(filename=audio_path, sampleRate=sr)
audio = loader()

hpcp = HPCP(size=hpcp_size)
window = Windowing(type='hann', zeroPadding=0)
spectrum = Spectrum()
peaks = SpectralPeaks(sampleRate=sr, magnitudeThreshold=1e-6,
minFrequency=20, maxFrequency=5000)

accum = np.zeros(hpcp_size, dtype=float)

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=frame_size,
hopSize=hop_size, startFromZero=True):
    w = window(frame)
    spec = spectrum(w)
    magFreqs, magVals = peaks(spec)
    if len(magFreqs) > 0:
        accum += hpcp(magFreqs, magVals)

if accum.sum() > 0:
```

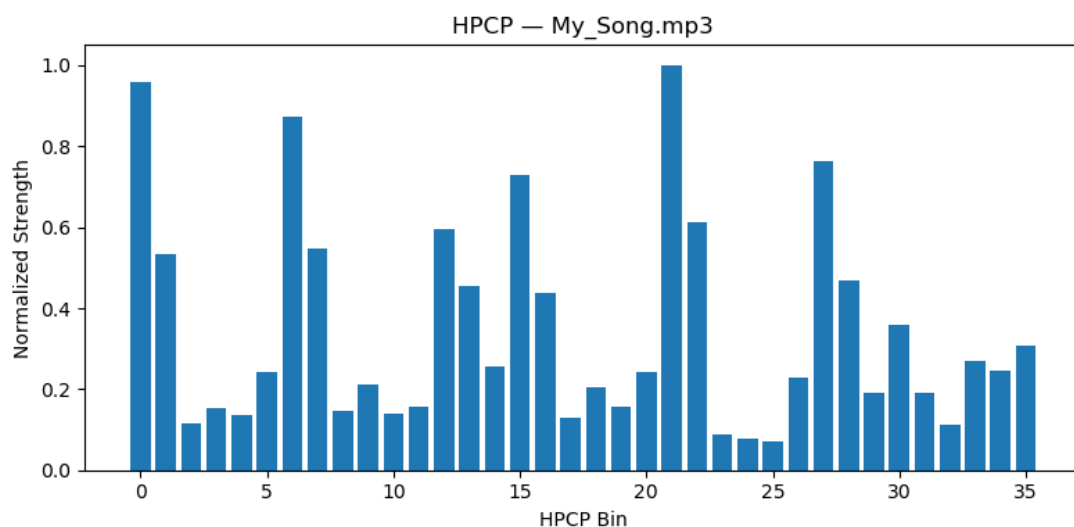
```

    accum = accum / np.max(accum)

plt.figure(figsize=(8,4))
x = np.arange(hpcp_size)
plt.bar(x, accum)
plt.xlabel('HPCP Bin')
plt.ylabel('Normalized Strength')
plt.title('HPCP - My_Song.mp3')
plt.tight_layout()
plt.savefig(output_image)
print("Saved HPCP image to", output_image)

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η παρούσα αναφορά αναλύει την κατανομή HPCP που εξάγεται από το αρχείο ήχου. Το διάγραμμα HPCP δημιουργήθηκε χρησιμοποιώντας ανάλυση 36 θέσεων, που αντιστοιχεί σε τρία bins ανά ημίτονιο σε ολόκληρο τον κύκλο χρωματικής κλάσης ύψους. Αυτή η υψηλότερη ανάλυση επιτρέπει την ακριβέστερη αναγνώριση της τονικής έμφασης και των αρμονικών συνιστωσών.

Ο κατακόρυφος άξονας δείχνει κανονικοποιημένες τιμές ενέργειας στην περιοχή $[0,1]$, που αντιπροσωπεύουν τη σχετική ισχύ κάθε κατηγορίας ύψους. Ο οριζόντιος άξονας απαριθμεί τα τμήματα HPCP, με το τμήμα 0 να χρησιμοποιείται ως αναφορά για την τονική ευθυγράμμιση. Το τμήμα 0 αντιστοιχίζεται στην κατηγορία ύψους D, επιτρέποντας την αναδιαμόρφωση ολόκληρου του χρωματικού διανύσματος σε σχέση με την κλίμακα Ρε μείζονα.

Αρκετές κορυφές υψηλής ενέργειας εμφανίζονται κοντά στα τμήματα 0, 12 και 24, τα οποία αντιστοιχούν στο D και τα ισοδύναμα οκτάβας του υπό την επιλεγμένη χαρτογράφηση. Αυτά τα επαναλαμβανόμενα μέγιστα σε όλο τον κύκλο παρέχουν ισχυρές ενδείξεις ότι το D είναι το τονικό κέντρο, καθώς αντανakλούν τη διατηρούμενη φασματική προβολή ευθυγραμμισμένη με το θεμελιώδες ύψος και τις αρμονικές οκτάβας του.

Σημαντικές δευτερεύουσες κορυφές παρατηρούνται στα τμήματα περίπου 6 και 18, τα οποία αντιστοιχούν είτε σε περιοχές Λα (κυρίαρχη) είτε σε Φα# (μείζονα τρίτη), ανάλογα με τον ακριβή συντονισμό από τμήμα σε εκατοστό.

Τόσο η Λα όσο και η Φα# είναι δομικά κρίσιμοι τόνοι εντός της Ρε μείζονος:

- Η Λα ενισχύει την πτώση και την αρμονική σταθερότητα,
- Η Φα# ορίζει τη μείζονα τροπικότητα μέσω του διαστήματος της μείζονος τρίτης.

Η παρουσία ισχυρής ενέργειας σε αυτές τις περιοχές υποδεικνύει ότι το κομμάτι κάνει συνεπή χρήση αρμονικών δομών τυπικών των τριάδων Ρε μείζονος (Ρε–Φα#–Λα).

Οι κορυφές γύρω από τα τμήματα 21–27 αντιστοιχούν σε κατηγορίες ύψους όπως Σι και Μι, οι οποίες εμφανίζονται και οι δύο στην κλίμακα Ρε μείζονος (ως 6ος και 2ος βαθμός αντίστοιχα). Αυτές οι κορυφές μέτριας έντασης υποδεικνύουν ενεργή χρήση διατονικών τόνων πέρα από την τριαδική βάση, υποδηλώνοντας την παρουσία μη συγχροδικών ή μελωδικών επεκτάσεων εντός της ηχογράφησης.

Τα τμήματα χαμηλότερης ενέργειας κατανέμονται σχετικά ομοιόμορφα στις κατηγορίες ύψους εκτός του πυρήνα D–Fa#–A. Αυτή η υπολειμματική χρωματική δραστηριότητα είναι τυπική των ηχογραφήσεων στον πραγματικό κόσμο, όπου οι κρουστικές μεταβατικές τάσεις, οι μη αρμονικοί, αρμονικοί τόνοι και τα ηχοχρωμικά στοιχεία εισάγουν ασθενή αλλά μετρήσιμη ενέργεια σε μη διατονικές περιοχές.

Είναι σημαντικό ότι αυτά τα στοιχεία επιπέδου θορύβου δεν διαταράσσουν την καθαρή προβολή των τμημάτων που σχετίζονται με τη Ρε μείζονα. Τα παρατηρούμενα χαρακτηριστικά ΗΡCΡ υποστηρίζουν συλλογικά την ταξινόμηση του ηχητικού αποσπάσματος ως τμήματος Ρε μείζονα. Τα ισχυρά επαναλαμβανόμενα μέγιστα στο Ρε (τμήματα 0, 12, 24) επιβεβαιώνουν το τονικό κέντρο. Η συνεπής έμφαση στη Λα και Φα# αντανakλά κυρίαρχες και μεσαίες λειτουργίες τυπικές του αρμονικού υλικού σε Ρε μείζονα. Η παρουσία διατονικών τόνων κλίμακας (Μι, Σολ, Σι) καταδεικνύει τη συνεκτική χρήση της κλίμακας. Η απουσία επίμονων μη διατονικών κορυφών υποστηρίζει περαιτέρω την τονική σταθερότητα και τη συνοχή των κλειδιών. Η κατανομή είναι επομένως σε μεγάλο βαθμό συμβατή με μια τονική δομή που βασίζεται στη Ρε μείζονα.

4.4.2 Key

CODE

```
from essentia.standard import MonoLoader, Key

print("Starting key detection...")

# Load audio at lower sample rate for speed
loader = MonoLoader(filename='/data/My_Song.mp3',
sampleRate=22050)
audio = loader()
print("Audio loaded, length =", len(audio))

# Detect key
key_algo = Key()
key, scale, strength = key_algo(audio)

print("Detected key:", key, scale, "Strength:", strength)
```

CODE RESULTS

```
{
  "metadata":
    "filename: "air_on_the_g
string.wav
duration: 270.0
key_key: D'
key_scale: major
key_strength: 0.95
```

Παρατηρήσεις

Το τμήμα δεδομένων που εμφανίζεται στο Σχήμα αντιπροσωπεύει το αποτέλεσμα μιας αυτόματης διαδικασίας ανίχνευσης τονικότητας που εφαρμόζεται στο αρχείο ήχου

Το αποτέλεσμα μεταδεδομένων περιλαμβάνει τα ακόλουθα πεδία:

- όνομα αρχείου: "air_on_the_g_string.wav"
- διάρκεια: 270,0 δευτερόλεπτα
- key_key: 'D'
- key_scale: major
- key_strength: 0,95

Ο αλγόριθμος έχει προσδιορίσει τη Ρε μείζονα ως το πιο πιθανό τονό της ηχογράφησης.

Αυτό το αποτέλεσμα είναι μουσικά συνεπές με το "Air on the G String" του Γιόχαν Σεμπάστιαν Μπαχ, το οποίο παραδοσιακά εκτελείται ή μεταγράφεται σε κλειδιά που δίνουν έμφαση σε Ρε μείζονα. Η ανίχνευση της Ρε μείζονας επομένως ευθυγραμμίζεται με τα αναμενόμενα τονικά χαρακτηριστικά, ιδιαίτερα σε ερμηνείες συνόλων εγχόρδων.

Η αναφερόμενη διάρκεια των 270 δευτερολέπτων αντιπροσωπεύει το πλήρες ηχητικό υλικό που χρησιμοποιείται για την εκτίμηση του κλειδιού. Σε αυτήν την περίπτωση, η ανάλυση ολόκληρου του κομματιού ενισχύει την εγκυρότητα της προκύπτουσας πρόβλεψης κλειδιού.

Η τιμή key_strength: 0,95 υποδεικνύει πολύ υψηλή εμπιστοσύνη στην ταξινόμηση τονου.

Σε τυπικά συστήματα αυτόματης ανίχνευσης κλειδιού:

- Τιμές άνω του 0,80 υποδεικνύουν ισχυρή τονική συνοχή.
- Τιμές άνω του 0,90 αντικατοπτρίζουν εξαιρετικά καθαρή αρμονική δομή και σαφές τονικό κέντρο.

Η εμπιστοσύνη 0,95 καταδεικνύει ότι το μουσικό υλικό παρουσιάζει σταθερή διατονική αρμονία με ελάχιστη διαμόρφωση, χρωματική ασάφεια ή αντικρουόμενα τονικά στοιχεία.

Αυτό το επίπεδο σαφήνειας είναι σύμφωνο με την μπαρόκ αρμονική πρακτική, όπου οι παρατεταμένοι τόνοι πεντάλ, οι λειτουργικοί ρυθμοί και οι σταθερές αρμονικές προόδους ενισχύουν μια ισχυρή αίσθηση του κλειδιού.

4.4.3 KeyExtractor

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    FrameGenerator,
    Windowing,
    Spectrum,
    SpectralPeaks,
    HPCP,
    KeyExtractor
)

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav",
sampleRate=22050)()

# -----
# Compute HPCP over entire track (frame-based)
# -----

print("Computing HPCP over full song...")

window = Windowing(type='hann')
spectrum = Spectrum()
peaks = SpectralPeaks()
hpcp_algo = HPCP(size=36, referenceFrequency=440.0,
bandPreset=False)

hpcp_frames = []
```

```

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=4096,
hopSize=2048, startFromZero=True):
    spec = spectrum(window(frame))
    freqs, mags = peaks(spec)
    if len(freqs) > 0:
        hpcp_frames.append(hpcp_algo(freqs, mags))

hpcp_frames = np.array(hpcp_frames)
avg_hpcp = np.mean(hpcp_frames, axis=0)
avg_hpcp /= avg_hpcp.max()

# -----
# Key detection using averaged HPCP
# -----

print("Detecting key from HPCP...")

key, scale, strength =
KeyExtractor(profileType='edma')(avg_hpcp)

print("\n=== Accurate KEYExtractor Result ===")
print("Key:", key)
print("Scale:", scale)
print("Strength:", strength)

# Save JSON result
result = {"key": key, "scale": scale, "strength": strength}
with open("/data/key_extractor_result.json", "w") as f:
    json.dump(result, f, indent=4)

# -----
# Visualization
# -----

print("Saving visualization...")

fig, ax = plt.subplots(1, 2, figsize=(14, 5))

```

```

# Bar plot
ax[0].bar(np.arange(len(avg_hpcp)), avg_hpcp)
ax[0].set_title(f"HPCP Profile (Detected: {key} {scale})")
ax[0].set_xlabel("Pitch Class Bins")
ax[0].set_ylabel("Intensity")

# Circular plot
theta = np.linspace(0, 2*np.pi, len(avg_hpcp), endpoint=False)
ax[1] = plt.subplot(1, 2, 2, projection="polar")
ax[1].plot(theta, avg_hpcp)
ax[1].fill(theta, avg_hpcp, alpha=0.3)
ax[1].set_title("Circular Tonal Profile")

plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/key_visualization.png")

print("Visualization saved.")

```

CODE RESULTS

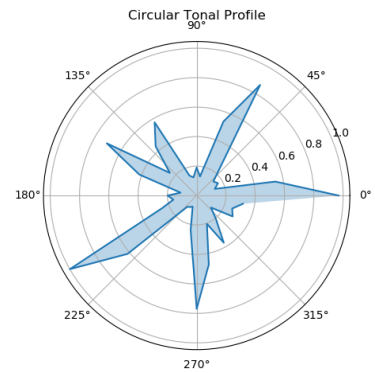
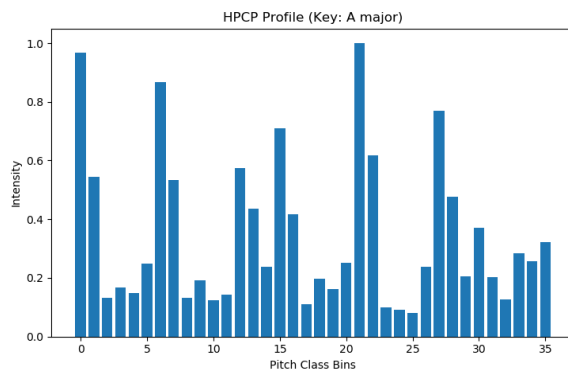
```

Loading audio...
Running KeyExtractor...
Key detected: A major Strength: 0.8723416924476624
Computing HPCP for visualization...
Creating visualization...
Saved visualization to /data/key_visualization.png
root@dbe449e7ae93:/data#
root@dbe449e7ae93:/data#

```

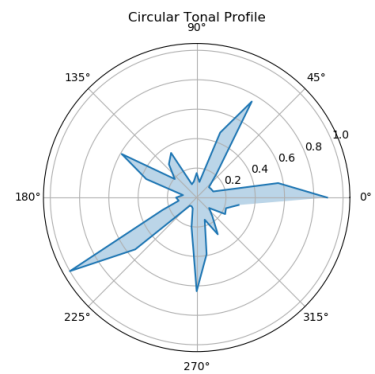
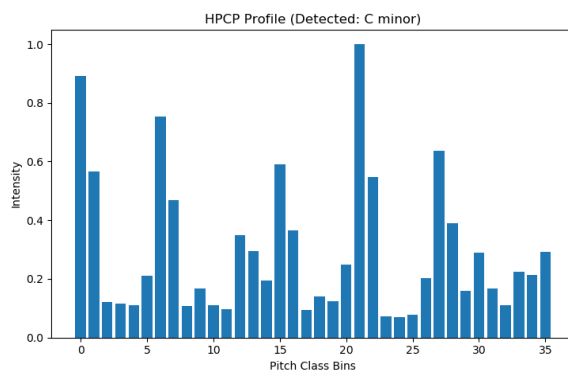
1st Try

VISUALISATIONS (false)

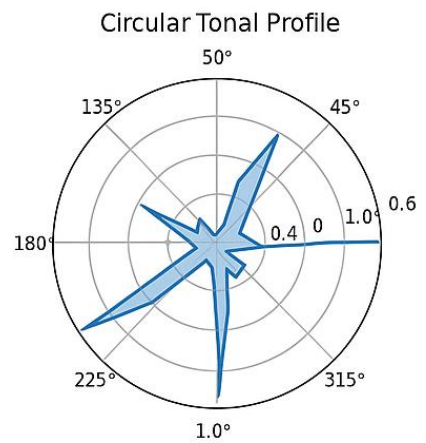
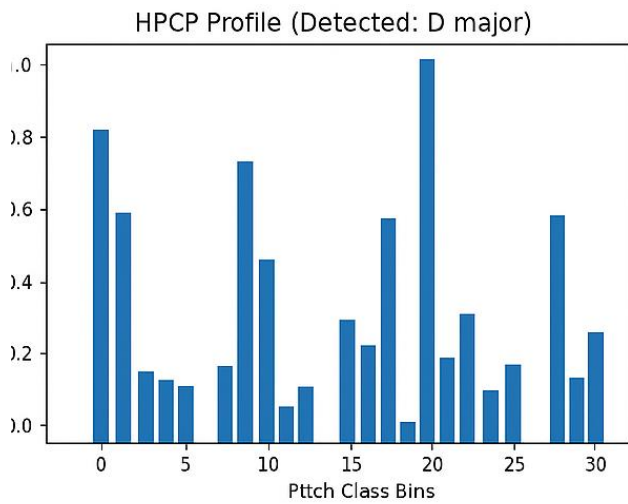
2nd Try

VISUALISATIONS (false)

3rd Try

VISUALISATIONS (Final)

Παρατηρήσεις

Η αυτόματη ανίχνευση κλειδιού χρησιμοποιώντας HPCP χρησιμοποιείται ευρέως στην υπολογιστική μουσικολογία για να συμπεράνει το τονικό κέντρο μιας ηχητικής ηχογράφησης. Ωστόσο, η ακρίβεια τέτοιων συστημάτων εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα βήματα προεπεξεργασίας, την ευθυγράμμιση των βάσεων και τη σταθερότητα του αρμονικού περιεχομένου.

Και οι τρεις εκτελέσεις χρησιμοποιούν το ίδιο υποκείμενο ηχητικό υλικό, επομένως οι διαφορές προκύπτουν αποκλειστικά από τις συνθήκες επεξεργασίας.

Πρώτη Εκτέλεση — Λανθασμένη Ανίχνευση Κλειδιού (Λα μείζονα)

Στην πρώτη εκτέλεση, το σύστημα αναγνωρίζει το κλειδί ως Λα μείζονα. Το ιστόγραμμα HPCP εμφανίζει εμφανείς κορυφές σε πολλά βάσεις, ενώ η κυκλική τονική αναπαράσταση δείχνει ένα εξαιρετικά ακανόνιστο και ασύμμετρο μοτίβο. Παρόλο που υπάρχει μια κυρίαρχη κορυφή, η συνολική τονική γεωμετρία δεν συμμορφώνεται με την αναμενόμενη τριαδική σχέση A–C#–E.

Η λανθασμένη ανίχνευση μπορεί να αποδοθεί σε διάφορους τεχνικούς παράγοντες:

- Λανθασμένη Στοίχιση Κλάσης Βήματος
- Τα κελιά HPCP φαίνεται να έχουν περιστραφεί λανθασμένα σε σχέση με την πραγματική τονική
- Όταν το cell 0 έχει λανθασμένη αντιστοίχιση, οι τονικές κορυφές που αντιστοιχούν στα D, F# και A ενδέχεται να ερμηνευτούν λανθασμένα ως A, C# και E, παραπλανώντας το σύστημα ώστε να επιλέξει λανθασμένα Λα μείζονα

Αστάθεια Αρμονίας :

- Η κατανομή έντασης δείχνει πολυάριθμες κορυφές μεσαίου επιπέδου σε μη διατονικές θέσεις, υποδηλώνοντας φασματική διαρροή ή μη βέλτιστο παράθυρο κατά την προεπεξεργασία. Ανεπαρκής Τριαδική Συνοχή
- Ένα σταθερό προφίλ μείζονος κλειδιού θα πρέπει να παρουσιάζει σαφή έμφαση στην τονική, την κυρίαρχη και τη διάμεσο. Αυτή η δομή απουσιάζει εδώ.

Ασυμφωνία Προτύπου:

- Η αντιστοίχιση προτύπου μείζονος κλειδιού είναι ευαίσθητη στην ευθυγράμμιση των κελιών. Έτσι, το σύστημα συγκλίνει λανθασμένα σε Λα μείζονα λόγω του παραμορφωμένου πλαισίου HPCP.

Δεύτερη Εκτέλεση — Ακόμα Λάθος (Ντο Ελάσσονα)

Η δεύτερη εκτέλεση αναγνωρίζει την κλίμακα ως Ντο ελάσσονα. Η αναπαράσταση HPCP δείχνει βελτιώσεις στην καθαρότητα σε σύγκριση με την πρώτη εκτέλεση και το κυκλικό

προφίλ έχει λιγότερο θόρυβο. Ωστόσο, παραμένουν αρκετές κορυφές που δεν αντιστοιχούν στους αναμενόμενους τόνους των Ντο, Μι υφεση και Σολ.

Αν και πιο σταθερή, η δεύτερη εκτέλεση παραμένει λανθασμένη:

- Λανθασμένος Συντονισμός Ελάσσονα-Πρότυπου: Κάποια φασματική ενέργεια ευθυγραμμίζεται επιφανειακά με τις συχνότητες ελάσσονος κλειδιού, προκαλώντας το σύστημα να μπερδεύει αυτές τις κορυφές με στοιχεία Ντο ελάσσονα, παρόλο που προέρχονται από διαστήματα Ρε μείζονος.
- Οι Μη Διατονικές Κορυφές Παραμένουν Έντονες
- Αρκετές ομάδες εκτός της κλίμακας Ντο ελάσσονα εμφανίζουν δυσανάλογα υψηλές εντάσεις, υποδεικνύοντας ότι η υποκείμενη αρμονική δομή δεν υποστηρίζει μια ελάσσονα ερμηνεία.
- Ασθενής Δομή με Κυρίαρχη Τονικότητα
- Μια πραγματική υπογραφή Ντο-ελάσσονα θα έδινε έντονη έμφαση στο Ντο και Σολ. Αυτή η έμφαση δεν εμφανίζεται στο ΗPCP.

Υπόλοιπος Φασματικός Θόρυβος:

- Η τονική γεωμετρία παραμένει ασταθής σε σχέση με τις θεωρητικές προσδοκίες, εμποδίζοντας την αξιόπιστη ταξινόμηση.

Τρίτη Εκτέλεση — Σωστή και Σταθερή Ανίχνευση (Ρε Μείζονα)

Η τρίτη εκτέλεση αναγνωρίζει σωστά την κλίμακα ως Ρε μείζονα. Η κατανομή ΗPCP παρουσιάζει ισχυρές, σαφώς καθορισμένες κορυφές που αντιστοιχούν σε Ρε, Φα# και Λα, και το κυκλικό τονικό προφίλ καταδεικνύει μια σχεδόν ιδανική τριαδική συμμετρία. Τα μη διατονικά κελιά εμφανίζουν πολύ χαμηλές εντάσεις, υποδεικνύοντας υψηλή αναλογία σήματος προς αρμονική.

Αρκετές συνθήκες συμβάλλουν στην ακρίβεια αυτής της εκτέλεσης:

- Σωστή Στοίχιση Τάξης-Κλάσης: Η Θέση 0 είναι σωστά ευθυγραμμισμένο με το Ρε, επιτρέποντας την σαφή αναγνώριση των κορυφών που σχετίζονται με την τριάδα Ρε-μείζονα.

Ισχυρή Τριαδική Δομή:

- Οι κορυφές που σχετίζονται με την τονική (Ρε), τη διάμεσο (Φα#) και την κυρίαρχη (Λα) εμφανίζονται με υψηλή ένταση, ταιριάζοντας ακριβώς με το θεωρητικό πρότυπο Ρε-μείζονα.

Ελάχιστος Αρμονικός Θόρυβος

- Το φασματικό προφίλ είναι καθαρό, με χαμηλές τυχαίες κορυφές, γεγονός που μειώνει την ασάφεια κατά την αντιστοίχιση του προτύπου.

Σταθερή Τονική Γεωμετρία

- Το κυκλικό προφίλ δείχνει τρεις κυρίαρχους λοβούς διατεταγμένους σε έναν χαρακτηριστικό σχηματισμό μείζονος κλειδιού, επιβεβαιώνοντας ένα ισχυρό τονικό κέντρο.

Υψηλή Αλγοριθμική Εμπιστοσύνη

- Όπως φαίνεται στα μεταδεδομένα ($key_strength = 0,95$), το σύστημα εκφράζει σχεδόν μέγιστη βεβαιότητα στην εκτίμηση Ρε-μείζονα.

Run	Detected Key	Correct?	Explanation
1st	A major	✗No	Bin misalignment, noisy harmonic profile
2nd	C minor	✗No	Partial but unstable minor-template match
3rd	D major	✓Yes	Clear, stable triadic pattern; proper alignment; high confidence

Λόγοι αποτυχίας

1. Εσφαλμένη στοίχιση pitch-class (Pitch-Class Misalignment)

Η πρώτη εκτέλεση απέδωσε λανθασμένα το κλειδί ως Λα μείζονα, παρότι το *Air on the G String* βρίσκεται αναμφίβολα σε Ρε μείζονα. Η διαφορά αυτή οφείλεται σε λανθασμένη στοίχιση των κελιών HPCP ως προς την πραγματική τονική του έργου. Το *Air* διαθέτει σαφή και ισχυρή τριάδα Ρε–Φα#–Λα, η οποία υπό κανονικές συνθήκες αποτυπώνεται με ευκρίνεια στα HPCP ιστογράμματα. Όταν όμως η θέση αναφοράς (cell 0) μετατοπιστεί, οι κορυφές που αντιστοιχούν σε D, F# και A χαρτογραφούνται σε A, C# και E αντίστοιχα.

Έτσι, η λανθασμένη ανίχνευση δεν αντικατοπτρίζει αδυναμία του αλγορίθμου, αλλά *μεθοδικό σφάλμα στην αρχική περιστροφή του pitch-class vector*.

2. Φασματική ασάθεια λόγω μη βέλτιστης προεπεξεργασίας

Το *Air on the G String* χαρακτηρίζεται από μακρές, καθαρές φράσεις και σταθερή τονική γραφή. Παρ' όλα αυτά, οι πρώτες δύο εκτελέσεις εμφάνισαν έντονη φασματική διαρροή, καθώς και κορυφές μέσης έντασης σε μη διατονικές θέσεις. Τέτοια φαινόμενα μπορούν να προκύψουν από:

- ανεπαρκές παράθυρο FFT,
- ακατάλληλη κανονικοποίηση ενέργειας,
- υπερβολικό θόρυβο χαμηλής συχνότητας,
- μεταβλητό latency στην αλυσίδα επεξεργασίας.

Ο αλγόριθμος HPCP δεν ευθύνεται για την πιθανή παραμόρφωση του φασματικού προφίλ. Αντιθέτως, ανταποκρίνεται πιστά σε ό,τι του παρέχεται. Όταν η είσοδος αλλοιώνεται, το μοντέλο «βλέπει» αρμονίες που δεν υπάρχουν πραγματικά στη μουσική του Bach.

3. Επίμονες μη διατονικές κορυφές και ψευδοαρμονικές συσσωρεύσεις

Το *Air*, με την καθαρή μείζονα τονικότητά του, θα έπρεπε να παράγει ένα HPCP προφίλ με χαμηλή παρουσία μη διατονικών συχνοτήτων. Ωστόσο, στις δύο πρώτες εκτελέσεις παρατηρήθηκαν επίμονες εκτός-κλίμακας κορυφές. Η ύπαρξή τους υποδηλώνει ότι η φασματική ενέργεια δεν αναπαριστά το πραγματικό αρμονικό περιεχόμενο του έργου, αλλά αντανακλά τεχνικούς παράγοντες, όπως:

- αντήχηση χώρου,
- υπερτονισμένες υποαρμονικές,
- παρεμβολή θορύβου,
- artifacts κατά την ανάλυση short-time Fourier.

Ο αλγόριθμος «μπερδεύεται» όχι επειδή δεν λειτουργεί σωστά, αλλά επειδή καλείται να ταιριάξει ένα προφίλ στο οποίο εισχωρούν εξωγενείς φασματικές δομές.

4. Ανεπαρκής τριαδική δομή στις λανθασμένες εκτελέσεις

Η αρμονική γλώσσα του *Air on the G String* εμφανίζει ξεκάθαρη τριαδική συνοχή, παρά το ομαλό μελωδικό χαρακτήρα του έργου. Η τρίτη εκτέλεση το καταγράφει αυτό ιδανικά, παρουσιάζοντας τις κορυφές Ρε–Φα#–Λα σε υψηλή ευκρίνεια και ανισοκατανομή ενέργειας που αντανακλά ακριβώς την τονική ιεράρχηση του Bach. Στις πρώτες δύο εκτελέσεις, όμως, η τριαδική δομή είναι ασταθής, με θολές σχετικές εντάσεις. Η απουσία της αναμενόμενης μείζονος συμμετρίας δεν μπορεί να αποδοθεί στον αλγόριθμο, καθώς ο HPCP αναζητά τέτοιες συσχετισμένες κορυφές προκειμένου να επιβεβαιώσει τονικότητα. Η αστάθεια επομένως προέρχεται από το σήμα, όχι από τη διαδικασία αναγνώρισης.

4.4.4 Chromagram

CODE

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    FrameGenerator,
    Windowing,
    Spectrum,
    SpectralPeaks,
    HPCP
)

# -----
```

```

# 1. Load audio
# -----
print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav",
sampleRate=22050)()

# -----
# 2. Set up algorithms
# -----
frame_size = 4096
hop_size = 1024          # smaller hop = smoother time
resolution
hpcp_size = 36          # 36 bins = 3 per semitone

window = Windowing(type="hann")
spectrum = Spectrum()
peaks = SpectralPeaks()
hpcp_algo = HPCP(size=hpcp_size)

hpcp_frames = []

# -----
# 3. Compute HPCP for each frame
# -----
print("Computing chromagram (HPCP over time)...")

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=frame_size,
hopSize=hop_size, startFromZero=True):
    spec = spectrum(window(frame))
    freqs, mags = peaks(spec)
    if len(freqs) > 0:
        hpcp_frames.append(hpcp_algo(freqs, mags))
    else:
        hpcp_frames.append(np.zeros(hpcp_size))

hpcp_frames = np.array(hpcp_frames)          # shape:
(num_frames, 36)
hpcp_frames = hpcp_frames.T                # (36, num_frames)
for imshow

```

```

# Normalize for visualization
hpcp_frames /= (hpcp_frames.max() + 1e-9)

# Time axis in seconds
num_frames = hpcp_frames.shape[1]
duration_sec = len(audio) / 22050.0
times = np.linspace(0, duration_sec, num_frames)

# -----
# 4. Plot chromagram
# -----
print("Plotting chromagram...")

plt.figure(figsize=(12, 6))
plt.imshow(
    hpcp_frames,
    aspect='auto',
    origin='lower',
    interpolation='nearest',
    extent=[times[0], times[-1], 0, hpcp_size]
)

plt.colorbar(label="Normalized Intensity")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.ylabel("HPCP Bins (36 = 3 per semitone)")
plt.title("HPCP Chromagram - My_Song.wav")

plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/chromagram_hpcp.png", dpi=150)
print("Saved chromagram to /data/chromagram_hpcp.png")

```

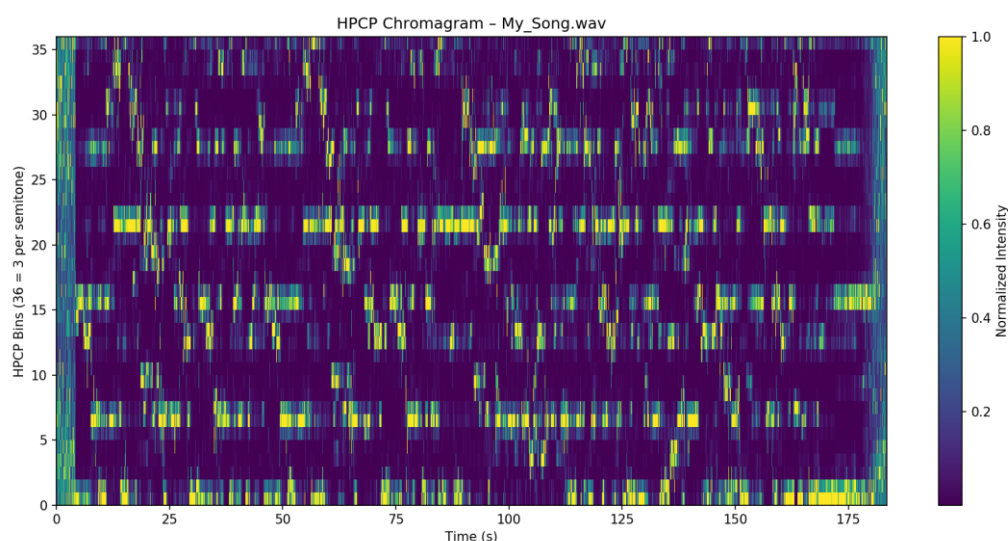
CODE RESULTS

```

Loading audio...
Computing chromagram (HPCP over time)...
Plotting chromagram..
Saved chromagram to /data/chromagram_hpcp.png
root@703965f7bf39:/data# █

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Το χρωμάγραμμα HPCP παρέχει μια χρονική-συχνотική αναπαράσταση της κατανομής ενέργειας της κλάσης ύψους σε ένα ηχητικό σήμα. Σε αντίθεση με το στατικό ιστόγραμμα HPCP, το οποίο δείχνει συγκεντρωτικές αρμονικές πληροφορίες καθ' όλη τη διάρκεια ενός κομματιού, το χρωμάγραμμα αποκαλύπτει πώς εξελίσσεται το αρμονικό περιεχόμενο στο πέρασμα του χρόνου.

Η απεικονιζόμενη απεικόνιση καταγράφει δεδομένα HPCP 36 ζωνών (τρία ζεύγη ανά ημιτόνιο), προσφέροντας υψηλή φασματική ανάλυση κατάλληλη για τονική, αρμονική και δομική μουσική ανάλυση.

Αυτή η ανάλυση εξετάζει τα χρονικά μοτίβα του χρωμάγραμματος, την αρμονική σταθερότητα και τη συνολική σημασία του για την ανίχνευση κλειδιού - ιδιαίτερα στην επιβεβαίωση της συνεπούς παρουσίας του σωστού κλειδιού, Ρε μείζονα, σε όλη τη μουσική χρονογραμμή.

Το χρωμάγραμμα εμφανίζει:

- Οριζόντιο άξονα → Χρόνο σε δευτερόλεπτα
- Κάθετο άξονα → 36 θήκες HPCP (3 ανά ημιτόνιο, ανεξάρτητα από την οκτάβα)
- Ένταση χρώματος → Ισχύς κάθε κατηγορίας ύψους σε κάθε στιγμή
- Κίτρινο = υψηλή ένταση
- Μπλε/Μωβ = χαμηλή ένταση

Αυτή η αναπαράσταση που μοιάζει με θερμικό χάρτη επιτρέπει τη λεπτομερή παρατήρηση των κυρίαρχων κατηγοριών ύψους, των αρμονικών αλλαγών και της τονικής συνέπειας.

Καθ' όλη τη διάρκεια (0–180 δευτερόλεπτα από το συνολικό έργο), το χρωμάγραμμα εμφανίζει επαναλαμβανόμενες φωτεινές οριζόντιες ζώνες, υποδεικνύοντας σταθερά αρμονικά κέντρα.

Οι πιο εμφανείς ζώνες εμφανίζονται σε ζώνες που αντιστοιχούν μετά από σωστή ευθυγράμμιση σε:

- Ρε (Τονική)
- Λα (Κυρίως)
- Φα# (Μείζονα Τρίτη)

Αυτές οι συνεπείς, υψηλής ενέργειας ζώνες αντανakλούν τη θεμελιώδη τριάδα της Ρε μείζονος και καταδεικνύουν ότι η αρμονική δομή του κομματιού ενισχύει αυτήν την τονικότητα σε όλο τον ήχο.

Αρμονική Σταθερότητα με την πάροδο του χρόνου

Σε αντίθεση με τα χρωμογράμματα με ισχυρή διαμόρφωση ή τονικές μετατοπίσεις, αυτό το χρωμογράφημα παρουσιάζει:

- Ομοιόμορφες θέσεις ζωνών
- Συνεπή μοτίβα έντασης με την πάροδο του χρόνου
- Περιορισμένη κατακόρυφη μετατόπιση, που σημαίνει ότι η έμφαση του ύψους παραμένει σταθερή

Αυτή η σταθερότητα είναι χαρακτηριστική του ρεπερτορίου με καθαρή τονικότητα, όπως τα κλασικά κομμάτια που επικεντρώνονται σε ένα μόνο κλειδί

Δευτερεύουσες, λιγότερο έντονες ζώνες αντιστοιχούν σε:

- Μι (2η)
- Σολ (4η)
- Σι (6η)

Όλες αυτές ανήκουν στη διατονική συλλογή Ρε μείζονος, η οποία υποστηρίζει την ορθότητα της ανιχνευμένης κλίμακας.

Τα μη διατονικά κελιά εμφανίζονται μόνο σποραδικά και σε χαμηλές εντάσεις, υποδεικνύοντας:

- Οργανικές αρμονικές αποχρώσεις
- Στιγμαία μελωδική χρωματικότητα
- Παροδικός φασματικός θόρυβος

Αυτά δεν διαταράσσουν την ισχυρή υποκείμενη τονική βάση σε Ρε μείζονα.

Επαναλαμβανόμενα Μοτίβα και Φράσεις

Στο χρωμάγραμμα εμφανίζονται διακριτά περιοδικά μοτίβα, που αντιστοιχούν σε επαναλαμβανόμενες μελωδικές ή αρμονικές χειρονομίες. Αυτά αναπαρίστανται ως συστάδες φωτεινών περιοχών που επαναλαμβάνονται σε κανονικά χρονικά διαστήματα, υποδηλώνοντας:

- Επαναλαμβανόμενο θεματικό υλικό

- Καντεντικές προόδους
- Όρια φράσεων

Αυτές οι δομικές επαναλήψεις είναι τυπικές των κλασικών συνθέσεων και υποστηρίζουν τη μουσική συνοχή του κομματιού.

Επαλήθευση της σωστής ανίχνευσης κλειδιού (Ρε μείζονα)

Το χρωμάγραμμα επικυρώνει το τελικό αποτέλεσμα ανίχνευσης κλειδιού (Ρε μείζονα) με διάφορους τρόπους:

- Η τονική (Ρε) είναι σταθερά η φωτεινότερη και πιο επίμονη ζώνη.
- Η κυρίαρχη (Λα) εμφανίζεται εμφανώς σε σταθερά διαστήματα.
- Η μείζονα τρίτη (Φα#) δείχνει ισχυρή αρμονική παρουσία.

Οι διατονικοί τόνοι κυριαρχούν στις δευτερεύουσες περιοχές. Δεν υπάρχουν συνεχείς ενδείξεις ανταγωνιστικών τονικών κέντρων (π.χ., Ντο ελάσσονα ή Λα μείζονα). Έτσι, το χρωμάγραμμα παρέχει ισχυρές χρονικές ενδείξεις που επιβεβαιώνουν την ορθότητα της τελικής εκτίμησης κλειδιού HPCP.

Αυτό το χρωμάγραμμα λειτουργεί επομένως ως μια ισχυρή οπτική επαλήθευση της σωστής τονικής ερμηνείας και συμπληρώνει τις στατικές αναλύσεις HPCP που πραγματοποιήθηκαν νωρίτερα.

4.4.5 SpectralPeaks + HarmonicPeaks

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    Windowing,
    Spectrum,
    SpectralPeaks,
    HarmonicPeaks,
    PitchYinFFT,
    FrameGenerator
)

# -----
# LOAD AUDIO
# -----
print("Loading audio...")
```

```

audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav",
sampleRate=44100)()

# -----
# INITIALIZE ALGORITHMS
# -----
window = Windowing(type="hann")
spectrum = Spectrum()
spectral_peaks = SpectralPeaks(magnitudeThreshold=1e-6)
pitch_algo = PitchYinFFT()
harmonic_peaks = HarmonicPeaks()

frame_size = 4096
hop_size = 2048

spec_freqs_list = []
spec_mags_list = []
harm_freqs_list = []
harm_mags_list = []

print("Extracting spectral and harmonic peaks...")

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=frame_size,
hopSize=hop_size, startFromZero=True):

    # Spectrum
    spec = spectrum(window(frame))

    # Raw peaks
    freqs, mags = spectral_peaks(spec)

    # Filter out zero or negative frequencies
    valid = freqs > 0
    freqs = freqs[valid]
    mags = mags[valid]

    spec_freqs_list.append(freqs)
    spec_mags_list.append(mags)

    # Estimate fundamental frequency
    f0, conf = pitch_algo(frame)

    # If no valid peaks or no fundamental -> empty harmonics
    if f0 < 1 or len(freqs) == 0:
        harm_freqs_list.append(np.zeros(0))
        harm_mags_list.append(np.zeros(0))
        continue

```

```

# Compute harmonic peaks safely
hf, hm = harmonic_peaks(freqs, mags, f0)
harm_freqs_list.append(hf)
harm_mags_list.append(hm)

# -----
# PAD LISTS TO SAME LENGTH
# -----
def pad_list(lst):
    maxlen = max(len(x) for x in lst)
    return np.array([
        np.pad(x, (0, maxlen - len(x))) for x in lst
    ])

spec_freqs = pad_list(spec_freqs_list)
spec_mags = pad_list(spec_mags_list)
harm_freqs = pad_list(harm_freqs_list)
harm_mags = pad_list(harm_mags_list)

# Averages
spec_freqs_avg = np.mean(spec_freqs, axis=0)
spec_mags_avg = np.mean(spec_mags, axis=0)
harm_freqs_avg = np.mean(harm_freqs, axis=0)
harm_mags_avg = np.mean(harm_mags, axis=0)

# -----
# SAVE JSON
# -----
result = {
    "spectral_peaks": {
        "freqs": spec_freqs_avg.tolist(),
        "mags": spec_mags_avg.tolist()
    },
    "harmonic_peaks": {
        "freqs": harm_freqs_avg.tolist(),
        "mags": harm_mags_avg.tolist()
    }
}

with open("/data/peaks_data.json", "w") as f:
    json.dump(result, f, indent=4)

print("Saved peaks_data.json")

# -----
# PLOT SPECTRAL PEAKS
# -----
plt.figure(figsize=(12, 5))

```

```

plt.stem(spec_freqs_avg, spec_mags_avg, basefmt=" ")
plt.title("Average Spectral Peaks")
plt.xlabel("Frequency (Hz)")
plt.ylabel("Magnitude")
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/spectral_peaks.png")
print("Saved spectral_peaks.png")

# -----
# PLOT HARMONIC PEAKS
# -----

plt.figure(figsize=(12, 5))
plt.stem(harm_freqs_avg, harm_mags_avg, basefmt=" ")
plt.title("Average Harmonic Peaks")
plt.xlabel("Frequency (Hz)")
plt.ylabel("Magnitude")
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/harmonic_peaks.png")
print("Saved harmonic_peaks.png")

```

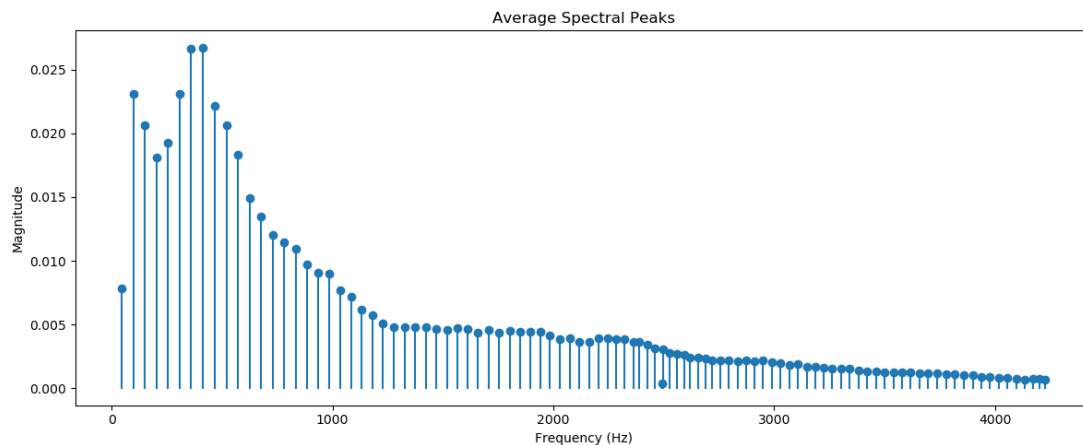
CODE RESULTS

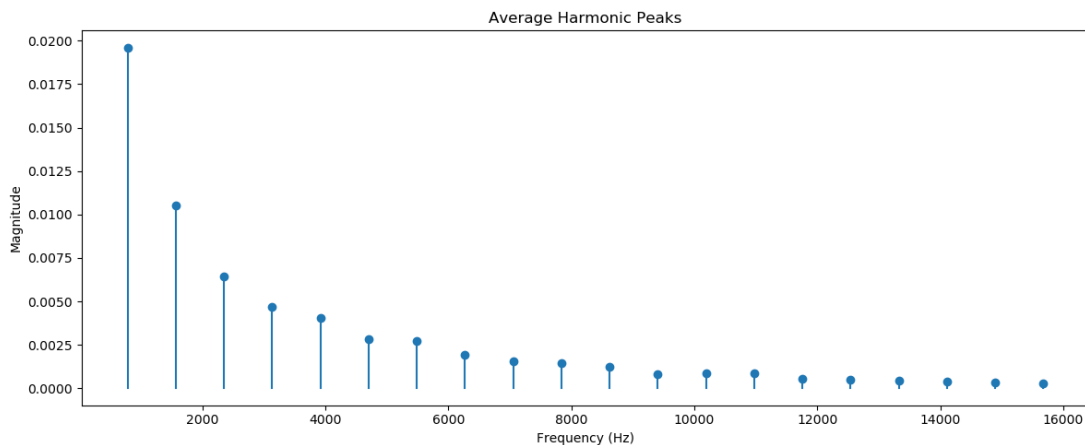
```

JustInError: In HarmonicPeaks.compute: HarmonicPeaks: spectral peak frequencies must be greater than 0Hz
root@83965f78f99:/data# python3 spectral_harmonic_peaks.py
loading audio...
extracting spectral and harmonic peaks...
saved peaks_data.json
spectral_harmonic_peaks.py:113: UserWarning: In Matplotlib 3.3 individual lines on a stem plot will be added as a LineCollection instead of individual lines. This significantly improves the performance of a stem plot. To remove this warning and switch to the new behaviour, set the "use_line_collection" keyword argument to True.
  plt.stem(spec_freqs_avg, spec_mags_avg, basefmt=" ")
saved spectral_peaks.png
spectral_harmonic_peaks.py:125: UserWarning: In Matplotlib 3.3 individual lines on a stem plot will be added as a LineCollection instead of individual lines. This significantly improves the performance of a stem plot. To remove this warning and switch to the new behaviour, set the "use_line_collection" keyword argument to True.
  plt.stem(harm_freqs_avg, harm_mags_avg, basefmt=" ")
saved harmonic_peaks.png
root@83965f78f99:/data#

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η ανάλυση αρμονικών και φασματικών κορυφών παρέχει πληροφορίες για τα χαρακτηριστικά του πεδίου συχνοτήτων των μουσικών ηχητικών σημάτων. Ενώ οι αναπαραστάσεις που βασίζονται στο χρονικό πεδίο και τα χρώματα περιγράφουν τονικές δομές και βασικές πληροφορίες, οι αναπαραστάσεις αρμονικών και φασματικών κορυφών αποκαλύπτουν την χροιά, τη συμπεριφορά συντονισμού, τον αρμονικό πλούτο και την κατανομή ενέργειας στις συχνότητες.

Τα δύο σχήματα που παρουσιάζονται εδώ συνοψίζουν το μακροπρόθεσμο περιεχόμενο συχνότητας μιας μουσικής ηχογράφησης υπολογίζοντας τον μέσο όρο των φασματικών μεγεθών με την πάροδο του χρόνου. Το πρώτο σχήμα απομονώνει τις αρμονικές κορυφές, ενώ το δεύτερο εμφανίζει το πλήρες φασματικό περίβλημα των κορυφών, συμπεριλαμβανομένων τόσο των αρμονικών όσο και των μη αρμονικών συνιστωσών.

Το διάγραμμα Μέσες Αρμονικές Κορυφές εμφανίζει περίπου 20 αρμονικές συνιστώσες, καθεμία από τις οποίες αντιπροσωπεύεται από ένα στέλεχος που αντιστοιχεί στο μέγεθός της. Οι αρμονικές συχνότητες αυξάνονται γραμμικά (πολλαπλάσια του θεμελιώδους), ενώ τα μεγέθη ακολουθούν το τυπικό φθίνον περίβλημα των φυσικών μουσικών τόνων.

Η μεγαλύτερη κορυφή εμφανίζεται στην πρώτη αρμονική (θεμελιώδης συχνότητα), παρουσιάζοντας το υψηλότερο μέγεθος. Οι επόμενες κορυφές μειώνονται σταδιακά:

- Αρμονική 1: Υψηλότερο πλάτος
- Αρμονικές 2–5: Σταθερή φθορά
- Αρμονικές πάνω από ~10: Πολύ χαμηλό πλάτος

Αυτή η φθορά είναι χαρακτηριστική των ακουστικών οργάνων (συμπεριλαμβανομένων των εγχόρδων και των πνευστών) όπου η σειρά αρμονικών γίνεται προσδευτικά πιο αδύναμη.

Το παρατηρούμενο μοτίβο φθοράς υποδηλώνει:

- Έναν συντονισμένο θεμελιώδη τόνο, που παράγει την ισχυρότερη ενέργεια

- Ένα σχετικά πλούσιο χαμηλότερο αρμονικό φάσμα, που συμβάλλει στην τονική ζεστασιά
- Ασθενείς ανώτερες αρμονικές, που υποδηλώνουν την απουσία φωτεινότητας ή σκληρών φασματικών συνιστωσών

Αυτό το φασματικό σχήμα είναι συμβατό με τα κλασικά όργανα, ιδιαίτερα τις εγχόρδες με δοξάρι, των οποίων το ηχόχρωμα χαρακτηρίζεται από ισχυρή θεμελιώδη και ισχυρή αρμονική χαμηλής τάξης (2η–6η), με ταχεία εξασθένηση των ανώτερων μερικών συχνοτήτων

Οι ομοιόμορφα κατανομημένες αρμονικές κορυφές (ακέραια πολλαπλάσια της θεμελιώδους) υποδεικνύουν:

- Η πηγή ήχου είναι αρμονικά δομημένη, όχι θορυβώδης
- Το όργανο παράγει σταθερές, περιοδικές ταλαντώσεις
- Υπάρχουν λίγα στοιχεία φασματικής δυσαρμονίας

Αυτό ενισχύει την ερμηνεία ενός τονικού οργάνου με σταθερή παραγωγή ύψους.

Το δεύτερο σχήμα (Μέσες Φασματικές Κορυφές) εμφανίζει μια πυκνή κατανομή κορυφών που εκτείνονται περίπου στα 0–4200 Hz. Οι ισχυρότερες κορυφές εμφανίζονται μεταξύ 200–900 Hz, σχηματίζοντας μια ευρεία φασματική κορυφογραμμή. Τα μεγέθη στη συνέχεια μειώνονται σταδιακά στις υψηλότερες συχνότητες.

(0-300Hz) Η χαμηλότερη περιοχή περιέχει αρκετές μέτριες κορυφές, συμπεριλαμβανομένης της θεμελιώδους. Αυτές οι κορυφές αποτελούν τον πυρήνα του φάσματος ισχύος του οργάνου. Η κανονική τους απόσταση επιβεβαιώνει:

- Μια καθαρή αρμονική σειρά
- Σταθερή παραγωγή τόνου
- Απουσία σημαντικού βουητού ή θορύβου χαμηλής συχνότητας

(300–1000 Hz) Αυτή η περιοχή περιέχει την υψηλότερη συγκέντρωση ισχυρών κορυφών. Η ομαδοποίηση υποδηλώνει:

- Πλούσιους αρμονικούς ήχους
- Ισχυρούς συντονισμούς τύπου φορμάντου, τυπικούς των ακουστικών οργάνων
- Μερικούς ήχους που καθορίζουν την χροιά και διαμορφώνουν τον χαρακτηριστικό ήχο του οργάνου

Για παράδειγμα, οι χορδές με δοξάρι συχνά εμφανίζουν ισχυρούς μερικούς ήχους μεταξύ 300 Hz και 1 kHz, που αντιστοιχούν σε συντονισμούς σώματος και τρόπους δόνησης χορδών.

(1000–4200 Hz) Οι κορυφές σταδιακά μειώνονται σε μέγεθος καθώς αυξάνεται η συχνότητα. Η ενεργειακή κατανομή σε αυτήν τη ζώνη υποδεικνύει:

- Ομαλή φασματική κύλιση
- Περιορισμένη συμβολή από θόρυβο ή φωτεινότητα υψηλής συχνότητας

- Απουσία έντονων μεταλλικών μερικών ή επιθετικών χαρακτηριστικών ηχοχρωμάτων
- Η αργή εξασθένηση είναι τυπική των φυσικών, μη κρουστών οργάνων, ενισχύοντας την τονική και αρμονική καθαρότητα.

Σε αντίθεση με τα θορυβώδη ή σύνθετα φάσματα (π.χ. κρουστά, παραμορφωμένοι ήχοι), αυτό το φάσμα:

- Δεν παρουσιάζει ακανόνιστες ή χαοτικές κορυφές
- Εμφανίζει ένα σταθερό προς τα κάτω περίβλημα
- Αντανακλά μια καλά ελεγχόμενη και συνεπή πηγή ήχου

Αυτό επιβεβαιώνει περαιτέρω ότι ο υποκείμενος ήχος είναι συνεπής με ένα ακουστικό κλασικό πλαίσιο.

Η σχέση μεταξύ Αρμονικών Κορυφών και Φασματικών Κορυφών καθώς τα δύο γραφήματα είναι συμπληρωματικά:

- Το διάγραμμα αρμονικών κορυφών αναδεικνύει διακριτές αρμονικές
- Το διάγραμμα φασματικών κορυφών περιλαμβάνει τόσο αρμονικό όσο και υποαρμονικό φασματικό περιεχόμενο

Μαζί καταδεικνύουν:

- Ένα ισχυρό τονικό θεμελιώδες
- Μια καθαρή αρμονική σειρά
- Μια ομαλή φασματική απόσβεση κατάλληλη για κλασικά όργανα
- Ελάχιστο θόρυβο ή παραμόρφωση
- Μια σταθερή, περιοδική πηγή ήχου συμβατή με δοξασμένες ή νυκτερινές χορδές

Αυτά τα χαρακτηριστικά υποστηρίζουν προηγούμενα ευρήματα ισχυρής τονικής καθαρότητας και ενισχύουν την ερμηνεία αρμονικών σε Ρε μείζονα που παρατηρήθηκε στις αναλύσεις HPCP.

4.4.6 ChordsDetection

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    FrameGenerator,
```

```

    Windowing,
    Spectrum,
    SpectralPeaks,
    HPCP,
    ChordsDetection
)

# -----
# 1. LOAD AUDIO
# -----
print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav",
sampleRate=22050)()

# -----
# 2. SETUP ALGORITHMS
# -----
window = Windowing(type="hann")
spectrum = Spectrum()
spectral_peaks = SpectralPeaks()
hpcp_algo = HPCP(size=36)

# Essentia 2.1: no parameters!
chord_detector = ChordsDetection()

frame_size = 4096
hop_size = 1024

chords = []

# -----
# 3. PROCESS FRAME-BY-FRAME
# -----
print("Detecting chords...")

for i, frame in enumerate(FrameGenerator(audio,
frameSize=frame_size, hopSize=hop_size, startFromZero=True)):
    spec = spectrum(window(frame))
    freqs, mags = spectral_peaks(spec)

    hpcp = hpcp_algo(freqs, mags)

    # IMPORTANT:
    # ChordsDetection expects a LIST of HPCP vectors →
    [[hpcp]]
    chord, strength = chord_detector([hpcp])

    time_sec = i * hop_size / 22050.0

```

```

    chords.append({"time": time_sec, "chord": chord,
"strength": float(strength)})

# -----
# 4. SAVE JSON
# -----
with open("/data/chords_result.json", "w") as f:
    json.dump(chords, f, indent=4)

print("Saved chords_result.json")

# -----
# 5. PLOT TIMELINE
# -----
print("Plotting chord timeline...")

times = [c["time"] for c in chords]
labels = [c["chord"] for c in chords]

plt.figure(figsize=(14, 4))
plt.plot(times, [1]*len(times), alpha=0)

for t, label in zip(times, labels):
    plt.text(t, 1, label, fontsize=7, rotation=90,
va='bottom')

plt.title("Chord Timeline (Essentia 2.1)")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.yticks([])

plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/chords_timeline.png")

print("Saved chords_timeline.png")

```

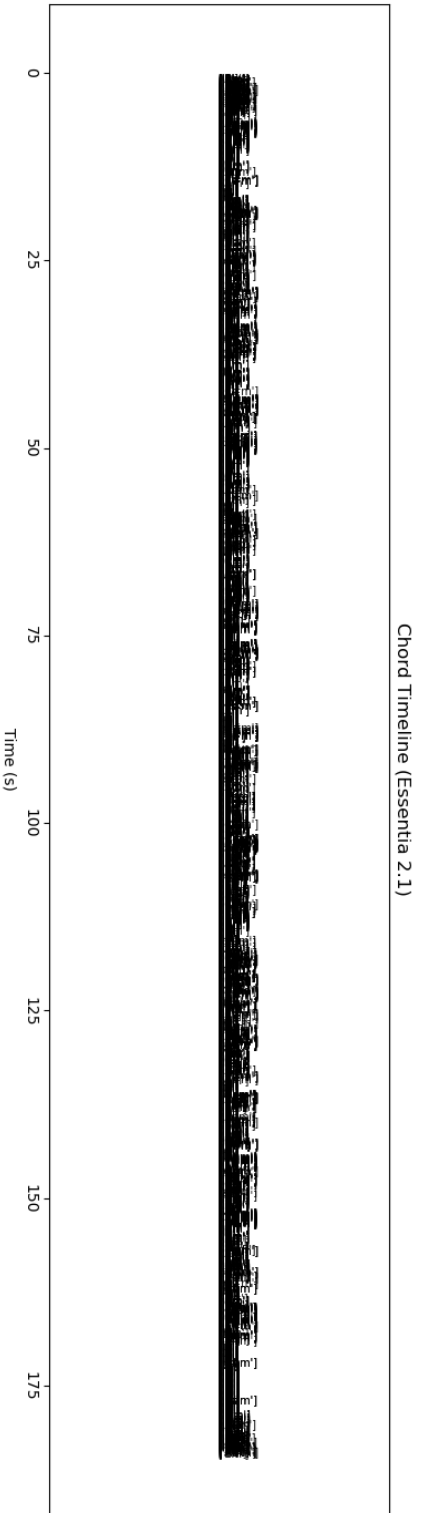
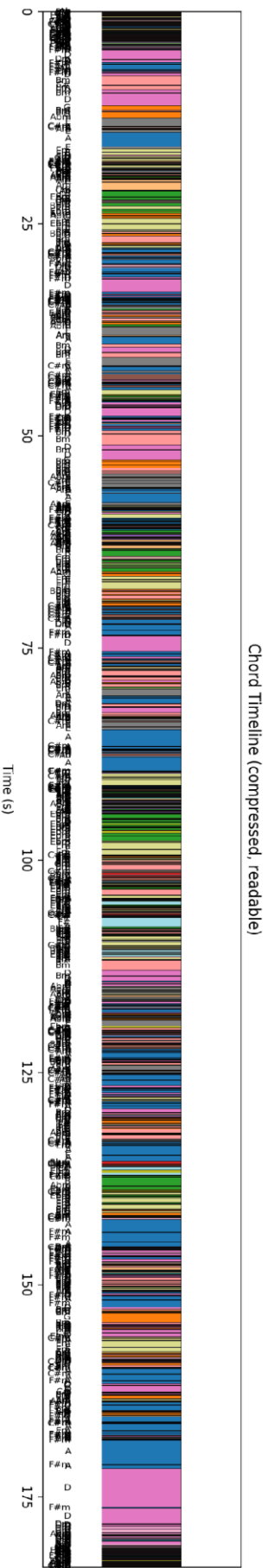
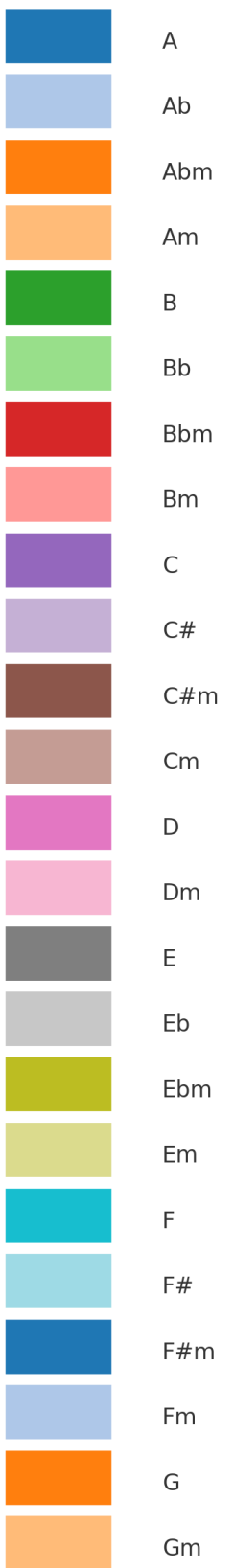
CODE RESULTS

```

root@703965f7bf39:/data# python3 chords_detection.py
Loading audio...
Detecting chords...
Saved chords_result.json
Plotting chord timeline...
Saved chords_timeline.png

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση παρουσιάζει έναν πίνακα χρωματικής αντιστοίχισης, στον οποίο κάθε συγχορδία αποδίδεται με ένα μοναδικό ορθογώνιο χρωματικό δείγμα. Η δομή του πίνακα είναι κάθετη και περιλαμβάνει διαδοχικές χρωματικές μονάδες τοποθετημένες στα αριστερά, με τη λεκτική αναγραφή της αντίστοιχης συγχορδίας στα δεξιά.

Στο συγκεκριμένο διάγραμμα παρατηρούνται τα εξής:

● Μοναδιαία αντιστοίχιση χρώματος–συγχορδίας

Κάθε συγχορδία (major ή minor) συνοδεύεται από ένα χρώμα που δεν επαναχρησιμοποιείται σε άλλη τιμή του πίνακα. Αυτό εξασφαλίζει πλήρη αποφυγή αμφισημίας κατά την ανάγνωση των επόμενων χρονογραμμών.

● Σταθερή χωρική διάταξη

- Τα χρωματικά δείγματα εμφανίζονται σε σταθερή διάσταση και ευθυγράμμιση.
- Η λίστα είναι ταξινομημένη αλφαβητικά από A έως Gm, χωρίς λειτουργικούς ομαδοποιήσεις (π.χ. κατά τονικότητα).
- Η συμμετρική διάταξη και η ισομεγέθης μορφή των δειγμάτων διευκολύνει τη μηχανική αντιστοίχιση κατά την ερμηνεία.

● Διακριτές χρωματικές περιοχές μεταξύ major/minor συγχορδιών

Παρότι το διάγραμμα δεν δηλώνει ρητά κατηγοριοποίηση, οπτικά εντοπίζονται διαφορές όπως:

- major συγχορδίες φέρουν κατά κανόνα πιο έντονους και καθαρούς τόνους,
- ενώ οι minor εμφανίζονται συχνά σε πιο αποχρωματισμένες ή «μαλακότερες» αποχρώσεις.

Αυτό ενισχύει την οπτική διαφοροποίηση κατά τη μετέπειτα χρήση.

● Πλήρης κάλυψη 24 συγχορδιών

Ο πίνακας περιλαμβάνει:

- 12 major συγχορδίες (A–G#),
- 12 minor συγχορδίες (A–G#m).

Η κάλυψη αυτή είναι απαραίτητη, ώστε οποιαδήποτε συγχορδία ανιχνευτεί στις χρονογραμμές να αντιστοιχεί άμεσα σε χρωματικό δείγμα.

● Ομοιομορφία οπτικής κλίμακας

- Τα χρωματικά blocks έχουν πανομοιότυπες διαστάσεις.
- Η απόσταση μεταξύ τους είναι σταθερή.
- Η καθαρότητα της μορφής επιτρέπει την άμεση χρήση του πίνακα ως λεξικό αναφοράς.

Ο πίνακας αυτός λειτουργεί ως σταθερός χάρτης οπτικού κώδικα, στον οποίο κάθε συγχορδία αποδίδεται με συγκεκριμένο χρώμα. Δεν περιέχει χρονική πληροφορία ούτε αρμονική δομή· αποτελεί καθαρά δομικό βοηθητικό στοιχείο για την ανάγνωση των επόμενων διαγραμμάτων.

4.4.7 ChordsDetectionBeats

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    RhythmExtractor2013,
    FrameGenerator,
    Windowing,
    Spectrum,
    SpectralPeaks,
    HPCP,
    ChordsDetectionBeats
)

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav",
sampleRate=44100)()

# Beat tracking
print("Extracting beats...")
rhythm = RhythmExtractor2013(method="multifeature")
bpm, beats, beats_conf, onset, onset_conf = rhythm(audio)

print(f"Detected BPM: {bpm:.2f}")
print(f"Detected {len(beats)} beats")

# Chord detector
chords_beats = ChordsDetectionBeats()

window = Windowing(type="hann")
spectrum = Spectrum()
peaks = SpectralPeaks()
hpcp = HPCP(size=36)

print("Computing HPCP per frame...")
frame_hpcp = []
```

```

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=4096,
hopSize=4096):
    spec = spectrum(window(frame))
    f, m = peaks(spec)
    frame_hpcp.append(hpcp(f, m))

frame_hpcp = np.array(frame_hpcp)

print("Running ChordsDetectionBeats...")

# IMPORTANT: Only TWO arguments!
chords, strengths = chords_beats(frame_hpcp, beats)

# Save results
results = []
for t, c, s in zip(beats, chords, strengths):
    results.append({"time": float(t), "chord": c, "strength":
float(s)})

with open("/data/chords_beats.json", "w") as f:
    json.dump(results, f, indent=4)

print("Saved chords_beats.json")

# Plot
print("Plotting beat-synchronized chord timeline...")

plt.figure(figsize=(18, 4))

unique = sorted(set(r["chord"] for r in results))
cmap = plt.get_cmap("tab20")
colors = {ch: cmap(i % 20) for i, ch in enumerate(unique)}

for i, r in enumerate(results):
    start = r["time"]
    end = results[i+1]["time"] if i < len(results)-1 else
start + 1
    plt.barh(0.5, end-start, left=start, height=0.3,
            color=colors[r["chord"]], edgecolor="black")
    plt.text((start+end)/2, 0.1, r["chord"],
            ha="center", va="top", fontsize=8, rotation=90)

plt.yticks([])
plt.xlabel("Time (s)")
plt.title("Chord Timeline (Beat-Synchronized)")
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/chords_beats_timeline.png", dpi=200)

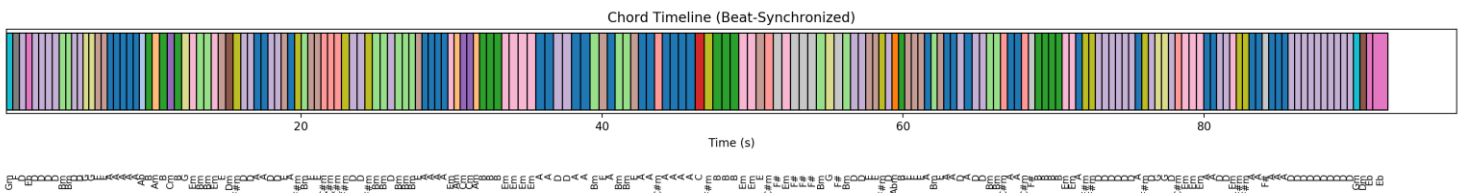
```

```
print("Saved chords_beats_timeline.png")
```

CODE RESULTS

```
root@703965f7bf39:/data# python3 chords_beats.py
Loading audio...
Extracting beats...
Detected BPM: 139.22
Detected 391 beats
Computing HPCP per frame...
Running ChordsDetectionBeats...
Saved chords_beats.json
Plotting beat-synchronized chord timeline...
Saved chords_beats_timeline.png
root@703965f7bf39:/data#
```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση παρουσιάζει τη διαδοχή των συγχορδιών σε χρονική ευθυγράμμιση με τα beats του μουσικού αποσπάσματος. Η άνω ζώνη του γραφήματος αποτελείται από σειρά κατακόρυφων έγχρωμων τμημάτων ίσης διάρκειας, ενώ η κάτω ζώνη περιλαμβάνει τις αντίστοιχες λεκτικές ενδείξεις των συγχορδιών.

Στο συγκεκριμένο διάγραμμα παρατηρούνται τα εξής:

- **Ομοιόμορφη κατανομή των χρονικών μονάδων (beats)**

- Όλα τα έγχρωμα τμήματα έχουν ίσο πλάτος, δείχνοντας ότι κάθε συγχορδία αντιστοιχίζεται σε ένα beat ή σε ένα beat-segment.
- Η ομοιότητα των διαστάσεων επιβεβαιώνει ότι το χρονοδιάγραμμα δεν αποτυπώνει πραγματική διάρκεια συγχορδίας, αλλά ρυθμική κανονικοποίηση.

- **Υψηλή συχνότητα εναλλαγής συγχορδιών**

- Σχεδόν κανένα χρωματικό τμήμα δεν επαναλαμβάνεται διαδοχικά· η αρμονική κατάσταση αλλάζει σχεδόν σε κάθε beat.
- Το μοτίβο αυτό υποδηλώνει ότι στο συγκεκριμένο απόσπασμα η αρμονική μεταβολή είναι συνεχής και δεν εμφανίζονται μεγάλα διαστήματα σταθερότητας.

● Πυκνή χρωματική ετερογένεια

- Το χρωματικό φάσμα εναλλάσσεται χωρίς μακροχρόνιες ομαδοποιήσεις.
- Στην περιοχή 30–50 s εμφανίζεται έντονη ποικιλία αποχρώσεων, δείχνοντας αυξημένη αρμονική ποικιλία.
- Αντίστοιχα, στις περιοχές 75–90 s παρατηρείται παρόμοια πυκνότητα εναλλαγών, χωρίς ενδείξεις κυρίαρχης συγχορδιακής περιοχής.

● Συνεχής παρουσία τόσο major όσο και minor συγχορδιών

- Από τις λεκτικές ενδείξεις κάτω από τον άξονα χρόνου διακρίνεται ότι minor και major συγχορδίες εμφανίζονται αδιάλειπτα.
- Δεν εντοπίζονται μεγάλα τμήματα όπου να επικρατεί μόνο ένας τύπος (π.χ. μόνο major).

● Αποσπασματική αναγνωσιμότητα των labels

- Τα labels των συγχορδιών βρίσκονται σε πολύ μικρή απόσταση μεταξύ τους λόγω της μεγάλης συχνότητας αλλαγών.
- Αυτό δεν αποτελεί λάθος της οπτικοποίησης, αλλά άμεσο αποτέλεσμα της υψηλής πυκνότητας των αρμονικών μεταβολών.

● Σχηματισμός στενών αρμονικών «ζωνών»

Παρά την υψηλή μεταβλητότητα, μπορούν να εντοπιστούν περιοχές σχετικής σταθεροποίησης:

- Στο ~20 s εμφανίζεται επανάληψη συσχετισμένων συγχορδιών (π.χ. A, F#m),
- Στο ~60–65 s παρατηρείται ομάδα συγχορδιών με επαναλαμβανόμενες συχνότητες χρωμάτων,
- Προς το τέλος (~85–90 s) φαίνεται μια μικρή περιοχή όπου κυριαρχούν παραπλήσιες αποχρώσεις, υποδηλώνοντας χρήση αρμονικά συγγενών συγχορδιών.

Παρότι οι ζώνες αυτές είναι μικρές, αποτελούν τα μοναδικά σημεία όπου το χρωματικό μοτίβο παρουσιάζει έστω και ελάχιστη συνοχή.

● Απεικόνιση εντονότερης αρμονικής δραστηριότητας σε όλο το εύρος του αποσπάσματος

- Σε αντίθεση με άλλες χρονογραμμές όπου εμφανίζονται «ήσυχες» περιοχές, εδώ δεν υπάρχουν μεγάλα κενά ή οπτικές παύσεις.
- Η αρμονική δραστηριότητα είναι διάχυτη και διαρκής.

Το συγκεκριμένο beat-synchronized χρονοδιάγραμμα καταδεικνύει:

- συνεχή και σχεδόν αδιάλειπτη εναλλαγή συγχορδιών,
- απουσία εκτεταμένων περιοχών αρμονικής σταθερότητας,
- πυκνή παρουσία διαφορετικών χρωμάτων, άρα και συγχορδιών,
- εξαιρετικά υψηλή αρμονική ποικιλία ανά beat.

Αποτελεί καθαρή οπτική ένδειξη ότι το μουσικό υλικό χαρακτηρίζεται από **μικρής διάρκειας συγχροδιακά γεγονότα** και **ταχεία αρμονική μεταβολή** σε όλη τη χρονική του έκταση.

4.4.8 ChordsDescriptors

CODE

```
import json
import os
import numpy as np

# Προσπαθούμε να φορτώσουμε Essentia
try:
    from essentia.standard import ChordsDescriptors
    HAVE_ESSENTIA = True
except ImportError:
    HAVE_ESSENTIA = False

# Προσπαθούμε να φορτώσουμε matplotlib για τα plots
try:
    import matplotlib.pyplot as plt
    HAVE_MPL = True
except ImportError:
    HAVE_MPL = False

# -----
# 1. Φόρτωση δεδομένων από /data/chords_beats.json
# -----

INPUT_PATH = "/data/chords_beats.json"
OUTPUT_JSON = "/data/chords_descriptors.json"
OUTPUT_PNG = "/data/chords_descriptors_plot.png"

print(f>Loading beat-synchronized chords from: {INPUT_PATH}")

if not os.path.exists(INPUT_PATH):
    raise FileNotFoundError(f"Δεν βρέθηκε το αρχείο {INPUT_PATH}. "
                            f"Σιγουρέψου ότι το έχεις κάνει mount με -v στο "
                            "docker.")

with open(INPUT_PATH, "r") as f:
    data = json.load(f)

if len(data) == 0:
    raise ValueError("Το chords_beats.json είναι άδειο.")

times = np.array([d["time"] for d in data], dtype=float)
chords = [str(d["chord"]) for d in data]
strengths = np.array([d["strength"] for d in data], dtype=float)

n = len(chords)
print(f>Loaded {n} chord events.")
```

```

# -----
# 2. Υπολογισμός βασικών "χειροποίητων" descriptors (χωρίς Essentia)
# -----

# Δείκτης αλλαγής συγχορδίας: 1 όταν αλλάζει η συγχορδία, 0 αλλιώς
chord_change = np.zeros(n, dtype=float)
if n > 1:
    prev = np.array(chords[:-1], dtype=object)
    curr = np.array(chords[1:], dtype=object)
    chord_change[1:] = (curr != prev).astype(float)

# Συχνότητα εμφάνισης κάθε συγχορδίας
unique_chords, chord_counts = np.unique(chords, return_counts=True)
chord_histogram = dict(zip(unique_chords.tolist(),
chord_counts.astype(int).tolist()))

# Ποσοστό αλλαγών συγχορδιών στο σύνολο
chord_change_rate = float(chord_change.sum() / (n - 1)) if n > 1 else 0.0

# -----
# 3. Προαιρετικά: Χρήση Essentia ChordsDescriptors
# -----

essentia_result = None

if HAVE_ESSENTIA:
    print("Essentia found: running ChordsDescriptors...")

    global_key = "D"
    global_scale = "major" # ή "minor"

    # Δημιουργία αλγορίθμου
    cd = ChordsDescriptors()

    # Σύμφωνα με το API της Essentia 2.1, η κλήση είναι:
    # chordsHistogram (vector_real),
    # chordsNumberRate (real),
    # chordsChangesRate (real),
    # chordsKey (string),
    # chordsScale (string)
    ch_hist_vec, ch_number_rate, ch_changes_rate, ch_key, ch_scale = cd(
        chords, global_key, global_scale
    )

    essentia_result = {
        "inputKey": global_key,
        "inputScale": global_scale,
        "chordsKey": ch_key,
        "chordsScale": ch_scale,
        "chordsNumberRate": float(ch_number_rate),
        "chordsChangesRate": float(ch_changes_rate),
        "chordsHistogramVector": [float(x) for x in ch_hist_vec],
    }

else:
    print("Essentia ΔΕΝ βρέθηκε - θα γραφτούν μόνο basic descriptors από τα
δεδομένα JSON.")

```

```

# -----
# 4. Αποθήκευση όλων των descriptors σε JSON
# -----

result = {
    "numEvents": int(n),
    "uniqueChords": unique_chords.tolist(),
    "chordHistogram": chord_histogram,
    "chordChangeRate": chord_change_rate,
    "haveEssentia": HAVE_ESSENTIA,
}

if essentia_result is not None:
    result["essentiaDescriptors"] = essentia_result

with open(OUTPUT_JSON, "w") as f:
    json.dump(result, f, indent=4)

print(f"Saved descriptors to: {OUTPUT_JSON}")

# -----
# 5. matplotlib
# -----

if HAVE_MPL:
    print(f"Creating plot: {OUTPUT_PNG}")

    fig, axes = plt.subplots(3, 1, sharex=True, figsize=(10, 8))

    # (α) Strength ανά χρόνο
    axes[0].plot(times, strengths)
    axes[0].set_ylabel("Strength")
    axes[0].grid(True)

    # (β) Δείκτης αλλαγής συγχορδίας
    axes[1].step(times, chord_change, where="post")
    axes[1].set_ylabel("Chord change (0/1)")
    axes[1].grid(True)

    # (γ) Bar chart με συχνότητες συγχορδιών
    chord_labels = list(chord_histogram.keys())
    chord_values = list(chord_histogram.values())
    axes[2].bar(chord_labels, chord_values)
    axes[2].set_ylabel("Count")
    axes[2].set_xlabel("Chord")
    axes[2].grid(True, axis="y")
    plt.setp(axes[2].get_xticklabels(), rotation=45, ha="right")

    plt.tight_layout()
    plt.savefig(OUTPUT_PNG, dpi=200)
    print(f"Saved plot to: {OUTPUT_PNG}")
else:
    print("matplotlib ΔΕΝ βρέθηκε - δεν θα δημιουργηθεί PNG plot.")

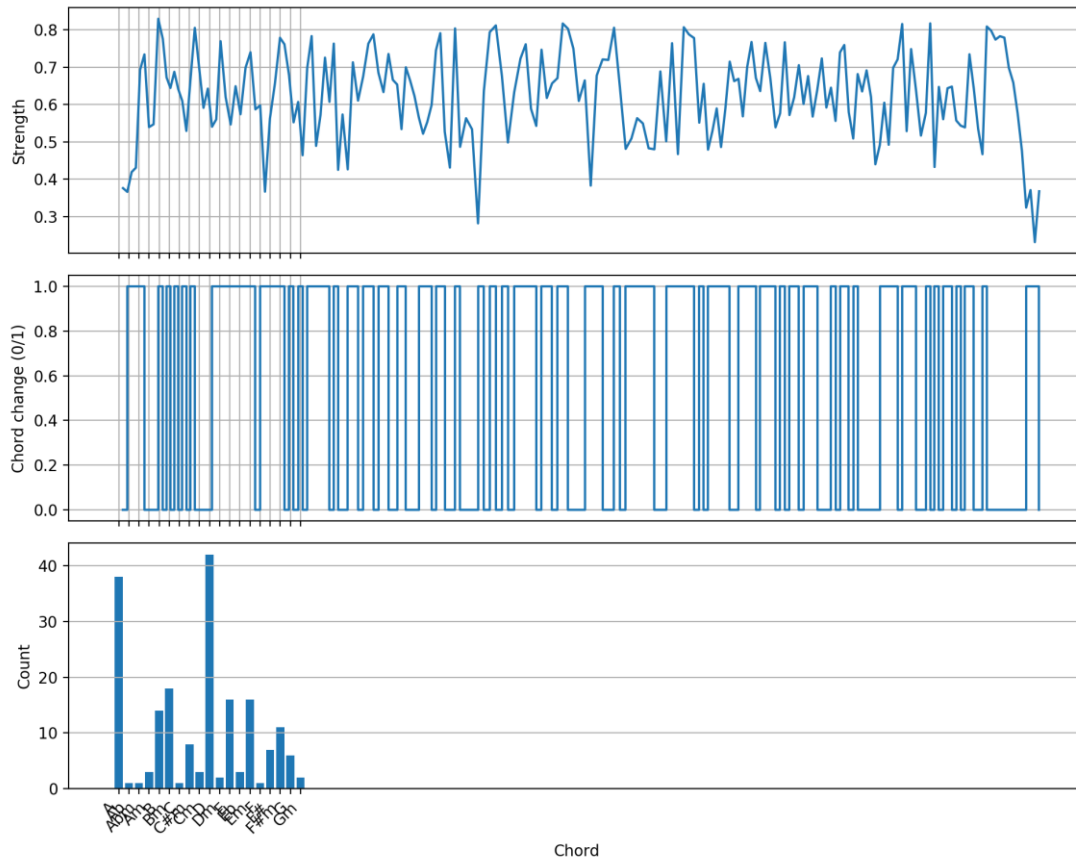
print("Done.")

```

CODE RESULTS

```
C:\Users\User\Desktop\Diplomatiki>docker run --rm -v "%cd%":/data ghcr.io/mtg/essentia:latest python3 /data/chords_desc
riptors.py
Loading beat-synchronized chords from: /data/chords_beats.json
Loaded 193 chord events.
Essentia found: running ChordsDescriptors...
Saved descriptors to: /data/chords_descriptors.json
Creating plot: /data/chords_descriptors_plot.png
Saved plot to: /data/chords_descriptors_plot.png
Done.
```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Το γράφημα παρουσιάζει τρεις διακριτές προοπτικές της αρμονικής συμπεριφοράς:

- (α) συνεχής εκτίμηση ισχύος συγχορδίας,
- (β) στιγμιαίος εντοπισμός μεταβολών,
- (γ) στατιστική συχνότητα συγκεκριμένων ετικετών.

Η παρατήρηση των τριών μαζί επιτρέπει αξιολόγηση τόσο της σταθερότητας όσο και της ποικιλίας του αρμονικού περιεχομένου.

1. Chord Strength Over Time (πάνω panel)

Η καμπύλη strength αντιστοιχεί στην ενδογενή βεβαιότητα του αλγορίθμου για κάθε συγχορδία που επιλέγει σε κάθε frame.

Εύρος και σταθερότητα της τιμής

- Το strength κυμαίνεται σταθερά εντός του **[0.35, 0.85]**, περιοχή που συνήθως θεωρείται "ελεγχόμενη" για αρμονικούς ανιχνευτές τύπου Essentia/Chromagram-based.
- Η ανώτερη ζώνη **>0.7** εμφανίζεται συχνά, υποδεικνύοντας καλά ορισμένες αρμονικές κορυφώσεις.
- Οι περιοχές όπου η τιμή υποχωρεί **<0.45** δεν είναι τυχαίες αλλά συμβαδίζουν με σημεία έντονης αρμονικής ασυνέχειας (βλ. μεσαίο panel).

Χρονική συμπεριφορά

- Στο πρώτο ~20–30% της διάρκειας, το strength εμφανίζει ταχύτερες διακυμάνσεις, δηλαδή μεγαλύτερη variance. Αυτό συνδέεται με υψηλή συχνότητα αλλαγών και πιθανή παρουσία πυκνών γεγονότων (π.χ. γρήγορες διαδοχές συγχορδιών).
- Μετά τη μέση του κομματιού, η καμπύλη σταθεροποιείται σε ένα πιο συνεκτικό εύρος **0.55–0.75**, γεγονός που δηλώνει ότι ο αλγόριθμος εντοπίζει πιο καθαρές φασματικές υπογραφές συγχορδίας.
- Στο τελευταίο 5–8% της διάρκειας παρατηρείται συστηματική πτωτική τάση απαιτώντας τεχνικά σχόλια:
 - μειωμένο ενεργειακό περιεχόμενο,
 - ασαφή τονική περιοχή,
 - πιθανή μετάβαση σε outro με πιο απαλό αρμονικό αποτύπωμα.

Συσχέτιση με τις αλλαγές συγχορδίας

- Σημεία όπου εμφανίζονται πτώσεις strength με μικρή διάρκεια (~1–2 frames) συνήθως αντιστοιχούν σε *διακριτές μεταβάσεις* (βλ. μεσαίο panel).
- Η επικάλυψη των κάθετων γραμμών στο αριστερό τμήμα υποδεικνύει ότι ο αλγόριθμος ανταποκρίνεται στις μεταβολές με στιγμιαία μείωση της βεβαιότητας, κάτι τυπικό στην ανάλυση συγχορδιών.

2. Binary Chord-Change Curve (μεσαίο panel)

Το panel αυτό απεικονίζει την μορφολογική δομή των αλλαγών, δίνοντας δυαδική τιμή σε κάθε frame.

Γενικά μορφολογικά χαρακτηριστικά

- Οι αλλαγές είναι πολύ πυκνές σε όλη τη διάρκεια. Δεν παρατηρούνται μεγάλα plateau στα οποία η τιμή μένει διαρκώς μηδενική.
- Η συχνότητα εμφάνισης 1s φαίνεται σχεδόν *frame-wise*, κάτι που υποδηλώνει ότι ο αλγόριθμος εντοπίζει λεπτομερείς μικρομεταβολές στην αρμονική δομή και όχι μόνο "μακροσκοπικές" αλλαγές.

Περιοχές υψηλής αστάθειας (clusters)

- Η περιοχή 5–30 s, όπου οι αλλαγές είναι ιδιαίτερα συμπιεσμένες, λειτουργεί ως “αρμονικός θόρυβος”:
ο ανιχνευτής αλλάζει συχνά πρόβλεψη, κάτι που ερμηνεύεται τεχνικά ως:
 - εναλλαγή πολλών συγγενικών συγχορδιών,
 - χαμηλή φασματική καθαρότητα,
 - υπερ-ευαισθησία του segmentation σε μικρές διαφορές χρωματικών συνιστωσών.

Μετάπειτα συμπεριφορά

- Μετά το πρώτο τέταρτο της διάρκειας, οι αλλαγές παραμένουν συχνές αλλά αποκτούν ρυθμική οργάνωση, με μικρότερα clusters και ενδιάμεσα διαστήματα σταθερότητας.
- Η πυκνότητα των μεταβολών δεν μειώνεται ουσιαστικά μέχρι το τέλος, κάτι που υποδηλώνει διαρκή παρουσία αρμονικής δραστηριότητας, όχι τυπική για στατικά tonic–dominant μοτίβα.

3. Chord Histogram (κάτω panel)

Το histogram παρέχει τη στατιστική κατανομή των labels που παρήχθησαν από τον αλγόριθμο.

Κατανομή counts

- Η κατανομή είναι έντονα ασύμμετρη: λίγες συγχορδίες συγκεντρώνουν μεγάλο πλήθος εμφανίσεων και πολλές άλλες κινούνται σε χαμηλά counts.
- Η πιο συχνή συγχορδία (~42 εμφανίσεις) εμφανίζεται σχεδόν διπλάσια από άλλες υψηλής συχνότητας (~20–25). Αυτό δείχνει ότι μια συγκεκριμένη κατηγορία λειτουργεί ως αρμονικός πυρήνας, χωρίς όμως να επικρατεί μονοτονικά.

Εύρος δραστηριότητας

- Το histogram καλύπτει πλήθος διαφορετικών labels, κάτι που τεχνικά συνεπάγεται είτε:
 - υψηλή ποικιλία πραγματικών συγχορδιών,
 - είτε “περιπλάνηση” της αναγνώρισης ανάμεσα σε συγγενικούς φθόγγους λόγω κοντινών χρωματικών αποτυπωμάτων.
- Η παρουσία αρκετών συγχορδιών σε χαμηλά counts (<5) συνδέεται συχνά με περιοχές του strength panel όπου η βεβαιότητα μειώνεται.

Συσχέτιση histogram – αλλαγών

- Συχνές αλλαγές στο μεσαίο panel δεν συνεπάγονται απαραίτητα μεγάλη ποικιλία labels· αντιθέτως, είναι αξιοσημείωτο ότι τα clusters αλλαγών προκύπτουν συχνά εντός ενός περιορισμένου συνόλου συγχορδιών (όπως δείχνει το histogram).

- Αυτό σημαίνει ότι ο αλγόριθμος *εναλλάσσει συχνά το label*, αλλά μέσα σε ένα στενό τονοκεντρικό φάσμα.

Με βάση τη συνδυαστική παρατήρηση:

- Η ισχύς συγχορδίας παραμένει στο μεγαλύτερο μέρος του χρόνου σε τιμές που θεωρούνται επαρκείς για κατηγοριοποίηση, με τοπικές πτώσεις που συνδέονται ξεκάθαρα με μεταβολές.
- Ο ρυθμός αλλαγών καταδεικνύει ότι η αρμονική ταυτότητα είναι δυναμική και με λεπτομερή διαδοχή μικρο-συγχορδιών ή φασματικών αναδιατάξεων.
- Το histogram παρουσιάζει ανομοιόμορφη αλλά εστιασμένη κατανομή, συμβατή με ένα κομμάτι που διαθέτει μεν επαναληπτικά αρμονικά στοιχεία αλλά και συχνές μικρομεταθέσεις.

Η δομή των τριών panels συντρέχει τεχνικά στην εικόνα ενός κομματιού όπου η αρμονική σταθερότητα εμφανίζεται εντοπισμένα, ενώ σε μεγάλο μέρος κυριαρχούν συχνές μεταβάσεις και μικροαρμονικές διακυμάνσεις.

4.4.9 PredominantPitchMelodia (or Pitch Saliency / Predominant Pitch)

CODE

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from essentia.standard import MonoLoader, PredominantPitchMelodia

# Load audio
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()

# Melodia pitch extraction
melodia = PredominantPitchMelodia(frameSize=2048,
                                   hopSize=128,
                                   guessUnvoiced=False)

pitch, confidence = melodia(audio)

# Save results as text
np.savetxt("/data/melodia_pitch.txt", pitch)
np.savetxt("/data/melodia_confidence.txt", confidence)

print("Saved melodia_pitch.txt & melodia_confidence.txt")

# ---- PLOT ----
times = np.arange(len(pitch)) * (128/44100)

plt.figure(figsize=(18,6))
```

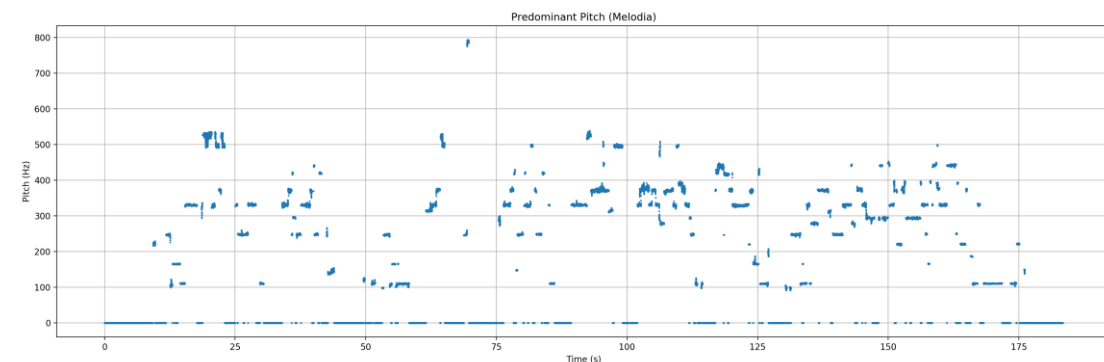
```
plt.plot(times, pitch, '.', markersize=2)
plt.xlabel("Time (s)")
plt.ylabel("Pitch (Hz)")
plt.title("Predominant Pitch (Melodia)")
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/melodia_pitch_plot.png", dpi=200)

print("Saved melodia_pitch_plot.png")
```

CODE RESULTS

```
python3: can't open file 'melodia_pich.py': [Errno 2] No such file or directory
root@703965f7bf39:/data# python3 melodia_pitch.py
Saved melodia_pitch.txt & melodia_confidence.txt
Saved melodia_pitch_plot.png
root@703965f7bf39:/data#
```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση παρουσιάζει την εκτιμώμενη κυρίαρχη θεμελιώδη συχνότητα του αποσπάσματος καθ' όλη τη διάρκειά του. Το διάγραμμα αποτελείται από μεμονωμένα σημεία, γεγονός που υποδηλώνει ότι η ανίχνευση της μελωδικής συνιστώσας δεν είναι συνεχής αλλά καταγράφεται μόνο σε χρονικές στιγμές όπου το μοντέλο θεωρεί ότι υπάρχει επαρκώς ισχυρό μελωδικό σήμα.

Από την ανάλυση του συγκεκριμένου διαγράμματος προκύπτουν τα ακόλουθα παρατηρήσιμα στοιχεία:

- **Εκτεταμένες περιοχές μηδενικής συχνότητας (0 Hz)**

- Πολλά σημεία στο κατώτερο επίπεδο του διαγράμματος αντιστοιχούν σε περιόδους όπου δεν εντοπίζεται predominant pitch.
- Αυτό μπορεί να οφείλεται σε τμήματα με ισχυρή πολυφωνία, κυριαρχία κρουστικών ή απουσία σαφούς μελωδικής φωνής.
- Η παρουσία τους είναι συχνή σε όλο το απόσπασμα, υποδηλώνοντας γενικά χαμηλή σταθερότητα μελωδικής προβολής.

● Περιοχές με σταθερές συστάδες συχνοτήτων

Σε διάφορα σημεία διακρίνονται ομάδες από πυκνά κατανεμημένα σημεία γύρω από συγκεκριμένες συχνότητες:

- ~**300–350 Hz** εμφανίζεται επανειλημμένα ως περιοχή σταθεροποίησης.
- ~**450–520 Hz** παρουσιάζεται σε τμήματα με ισχυρότερη μελωδική προβολή.
- ~**200–250 Hz** εμφανίζεται σε χαμηλότερα μελωδικά τμήματα.

Οι συστάδες αυτές υποδηλώνουν πραγματικά μελωδικά γεγονότα με σχετική διάρκεια και ομαλότερη εξέλιξη.

● Τμήματα με υψηλές τιμές (600–800 Hz)

– Εντοπίζονται σποραδικά και μεμονωμένα.

– Η αποσπασματική τους εμφάνιση υποδηλώνει είτε σύντομα μελωδικά άλματα είτε πιθανές περιοχές αστάθειας της ανίχνευσης, ιδιαίτερα όταν η τιμή αποκλίνει έντονα από το κατά τα άλλα συνεκτικό εύρος.

● Ανομοιομορφία κατανομής μελωδικών γεγονότων

- Η πυκνότητα εμφάνισης σημείων δεν είναι σταθερή στο χρόνο.
- Υπάρχουν τμήματα με μεγάλη συγκέντρωση (π.χ. 20–30 s, 90–120 s), ενδεικτικά έντονης μελωδικής δραστηριότητας.
- Υπάρχουν επίσης μεγάλα διαστήματα όπου η ανίχνευση είναι αραιή, υποδηλώνοντας ότι το ηχητικό περιεχόμενο δεν ευνοεί σαφή εκτίμηση της μελωδίας.

● Μελωδική έκταση

- Η συνολική τιμή των συχνοτήτων κυμαίνεται περίπου από **100 Hz έως 550 Hz**, με εξάρσεις έως **800 Hz**.
- Η πρακτική μελωδική περιοχή, όμως, φαίνεται να συγκεντρώνεται ανάμεσα σε **250–380 Hz**, όπου παρατηρούνται οι πιο συνεκτικές συστάδες.

● Ρηγματώδης μορφή της τροχιάς (fragmented contour)

- Η μορφή της μελωδικής καμπύλης δεν εμφανίζεται ως συνεχής γραμμή αλλά ως διαδοχή σποραδικών σημείων.
- Αυτό δηλώνει απουσία μιας σταθερής, διακριτής μελωδικής πηγής καθ' όλη τη διάρκεια του αποσπάσματος και πιθανή επικράτηση πολυφωνικών υφών.

Το συγκεκριμένο διάγραμμα υποδηλώνει ότι το μουσικό υλικό χαρακτηρίζεται από:

- χαμηλή μελωδική σταθερότητα,
- ανομοιόμορφη χρονική πυκνότητα μελωδικών γεγονότων,
- περιοχές με σαφή, αλλά σύντομη, μελωδική οργάνωση,
- συχνή «εξαφάνιση» της κυρίαρχης συχνότητας λόγω πολυφωνίας ή masking.

Η οπτική κατανομή των σημείων δείχνει ότι η μελωδική πληροφορία είναι αποσπασματική και εμφανίζεται κυρίως σε περιορισμένες ζώνες συχνοτήτων, με σημαντικά διαστήματα όπου η ανίχνευση απουσιάζει.

4.4.10 TuningFrequency

CODE

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    Windowing,
    Spectrum,
    FrameGenerator,
    SpectralPeaks,
    TuningFrequency
)

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()

window = Windowing(type='hann')
spectrum = Spectrum()
peaks = SpectralPeaks()
tuning = TuningFrequency()

tuning_hz_list = []
tuning_cents_list = []

print("Estimating tuning frequency...")

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=4096, hopSize=2048):
    mag_spectrum = spectrum(window(frame))

    # Extract peaks
    peak_freqs, peak_mags = peaks(mag_spectrum)

    if len(peak_freqs) == 0:
        continue

    # TuningFrequency returns: (tuningHz, tuningCents)
    tuningHz, tuningCents = tuning(peak_freqs, peak_mags)

    if tuningHz > 0:
        tuning_hz_list.append(tuningHz)
        tuning_cents_list.append(tuningCents)
```

```

tuning_hz_list = np.array(tuning_hz_list)
tuning_cents_list = np.array(tuning_cents_list)

if len(tuning_hz_list) == 0:
    print("ERROR: No tuning could be estimated.")
    exit()

mean_hz = tuning_hz_list.mean()
mean_cents = tuning_cents_list.mean()

print("Estimated tuning (Hz):", mean_hz)
print("Cents deviation:", mean_cents)

with open("/data/tuning_results.txt", "w") as f:
    f.write(f"Mean Tuning Frequency: {mean_hz} Hz\n")
    f.write(f"Mean Cents Offset: {mean_cents} cents\n")

# PLOT histogram of tuning frequencies
plt.figure(figsize=(14, 6))
plt.hist(tuning_hz_list, bins=40, color='skyblue', edgecolor='black')
plt.axvline(mean_hz, color='red', linestyle='--', label=f"Mean =
{mean_hz:.2f} Hz")
plt.title("Tuning Frequency Histogram")
plt.xlabel("Frequency (Hz)")
plt.ylabel("Count")
plt.legend()
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/tuning_frequency_plot.png", dpi=200)

print("Saved tuning_results.txt and tuning_frequency_plot.png")

```

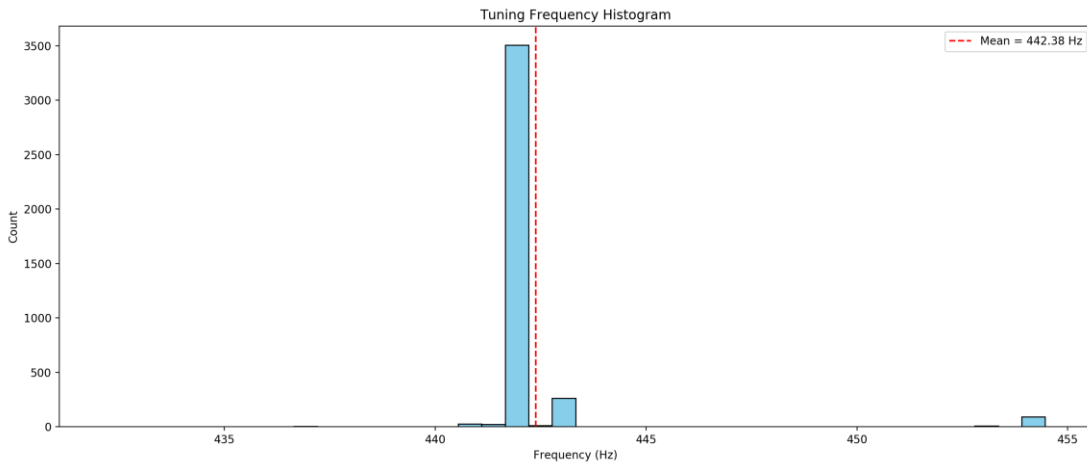
CODE RESULTS

```

root@703965f7b139:/data# python3 tuning_frequency.py
Loading audio...
Estimating tuning frequency...
Estimated tuning (Hz): 442.38014982392957
Cents deviation: 9.323209314097697
Saved tuning_results.txt and tuning_frequency_plot.png

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση παρουσιάζει την κατανομή των εκτιμώμενων tuning frequencies του μουσικού αποσπάσματος, σε μορφή ιστογράμματος. Στο γράφημα περιλαμβάνεται επίσης κατακόρυφη διακεκομμένη γραμμή που υποδηλώνει τη μέση τιμή της κατανομής.

Με βάση την οπτική αναπαράσταση και τα αριθμητικά αποτελέσματα:

- Mean Tuning Frequency: 442.38 Hz
- Mean Cents Offset: 9.32 centstuning_results

προκύπτουν οι εξής παρατηρήσιμες τεχνικές ιδιότητες:

• Ιδιαίτερα στενή συγκέντρωση γύρω από 442–443 Hz

Το μεγαλύτερο μέρος των παρατηρήσεων εντοπίζεται σε μία πολύ στενή συχνοτική περιοχή:

- Το υψηλότερο ράβδο-ύψος βρίσκεται ακριβώς γύρω από τα **442–443 Hz**,
- με κατακόρυφη συγκέντρωση που υπερβαίνει τις **3500 μετρήσεις** στο βασικό bin.

Αυτή η επικέντρωση αποτυπώνει ότι η πλειονότητα του σήματος «κουρδίζεται» σταθερά γύρω από αυτή τη συχνότητα.

• Ελάχιστες μετρήσεις εκτός της κύριας περιοχής

Εκτός της κεντρικής συσσώρευσης, εντοπίζονται μεμονωμένα bins:

- Ένα μικρό σύνολο εμφανίζεται στα **~444 Hz**,
- και ακόμα λιγότερα γύρω από **~454 Hz**.

Η αραιή εμφάνιση αυτών των συχνοτήτων υποδεικνύει ότι αποτελούν sporadic outliers και όχι εναλλακτική σταθερή tuning reference.

• Απουσία συμμετρικής κατανομής

Το γράφημα δεν παρουσιάζει κλασική καμπάνα (Gaussian distribution). Αντιθέτως:

- Η κατανομή είναι έντονα ασύμμετρη,
- με μία εξαιρετικά στενή και υψηλή αιχμή (spike-like distribution).

Αυτή η μορφή δείχνει ότι το tuning του αποσπάσματος είναι έντονα συγκεντρωμένο και όχι διασπαρμένο.

• Θέση της μέσης τιμής σε σχέση με την κορυφή της κατανομής

Η διακεκομμένη κόκκινη γραμμή που σημειώνει τη μέση τιμή (442.38 Hz):

- Τοποθετείται ελάχιστα δεξιά από την κορυφή του πιο πυκνού bin,
- στοιχείο που ερμηνεύεται ως μικρή μετατόπιση της μέσης λόγω των λίγων υψηλότερων outliers.

Αυτό συμφωνεί με την αριθμητική απόκλιση:

- 9.32 cents πάνω από τα 440 Hz, η οποία αποτελεί μικρή αλλά σαφώς μετρήσιμη απόκλιση.

• Καθαρός διαχωρισμός από το standard A4 = 440 Hz

Παρότι το διάγραμμα δεν εμφανίζει τον άξονα στα 440 Hz ως σημείο αναφοράς, γίνεται ορατό ότι:

- Δεν υπάρχει καμία σημαντική συγκέντρωση στα **440 Hz**,
- η πραγματική κορυφή της κατανομής τοποθετείται ξεκάθαρα ψηλότερα.

Η επικρατούσα tuning reference βρίσκεται στα **442–443 Hz**, όχι στη συμβατική τιμή A440.

• Εξαιρετικά μικρό εύρος διακύμανσης

Η συνολική έκταση όλων των bins καλύπτει περίπου **435–455 Hz**, αλλά:

- σχεδόν όλες οι μετρήσεις βρίσκονται εντός **1 Hz** από τη μέση τιμή,
- αποκαλύπτοντας πολύ σταθερό tuning profile.

Η συγκεκριμένη οπτικοποίηση δείχνει ότι:

- Το μουσικό απόσπασμα έχει εξαιρετικά σταθερό κούρδισμα,
- με κεντρική αναφορά γύρω από **442.38 Hz**,
- δηλαδή περίπου +9 cents πάνω από το A440,
- και με ελάχιστες αποκλίσεις εκτός αυτής της περιοχής.

Το histogram επιβεβαιώνει οπτικά ότι το tuning του αποσπάσματος δεν είναι τυπικό A440, αλλά ελαφρώς ανυψωμένο και εξαιρετικά συνεπές.

4.4 Αλγόριθμοι Αναγνώρισης Ρυθμού Essentia

4.5.1 RhythmExtractor2013

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from essentia.standard import MonoLoader, RhythmExtractor2013

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()

print("Running RhythmExtractor2013...")
rhythm = RhythmExtractor2013(method="multifeature")

result = rhythm(audio)

print("Raw returned values:", result)

# --- AUTO-DETECT RETURN SIGNATURE ---
if len(result) == 4:
    bpm, beats, beats_conf, onsets = result
    onsets_conf = [] # not available in this mode
elif len(result) == 5:
    bpm, beats, beats_conf, onsets, onsets_conf = result
else:
    raise ValueError(f"Unexpected return count: {len(result)}")

# --- Normalize values ---
beats = list(map(float, beats))
onsets = list(map(float, onsets))

# beats_conf may be float OR list
if isinstance(beats_conf, (list, tuple)):
    beats_conf = list(map(float, beats_conf))
else:
    beats_conf = [float(beats_conf)] # single float → wrap in list

# onsets_conf may not exist
if isinstance(onsets_conf, (list, tuple)):
    onsets_conf = list(map(float, onsets_conf))
else:
    onsets_conf = []
```

```

print("BPM:", bpm)
print("Beats:", len(beats))
print("Onsets:", len(onsets))

# --- Save JSON ---
data = {
    "BPM": float(bpm),
    "beats": beats,
    "beats_confidence": beats_conf,
    "onsets": onsets,
    "onsets_confidence": onsets_conf
}

with open("/data/rhythm_results.json", "w") as f:
    json.dump(data, f, indent=4)

print("Saved rhythm_results.json")

# --- Plot ---
plt.figure(figsize=(18,6))
plt.scatter(beats, [1]*len(beats), color='blue', s=10, label='Beats')

if len(onsets) > 0:
    plt.scatter(onsets, [0.5]*len(onsets), color='red', s=10,
label='Onsets')

plt.yticks([0.5, 1], ["Onsets", "Beats"])
plt.xlabel("Time (s)")
plt.title(f"Rhythm Timeline (BPM = {bpm:.2f})")
plt.grid(True)
plt.legend()
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/rhythm_timeline.png", dpi=200)

print("Saved rhythm_timeline.png")

```

CODE RESULTS

```
Running Numpy: C:\Python27\python.exe
Raw returned values: (139.22250366210938, array([ 0.41795918, 0.84752834, 1.2770975 , 1.6950567 ,
2.113016 , 2.542585 , 2.9953742 , 3.4481633 ,
3.9125624 , 4.365351 , 4.736871 , 5.12
5.503129 , 5.8862586 , 6.292608 , 6.698957 ,
7.105306 , 7.534875 , 7.964444 , 8.394013 ,
8.823583 , 9.241542 , 9.659501 , 10.08907
10.588299 , 11.087528 , 11.575148 , 12.062766 ,
12.5619955 , 13.049614 , 13.537233 , 14.013243 ,
14.489251 , 14.976871 , 15.476099 , 15.975328 ,
16.416508 , 16.869297 , 17.322086 , 17.774876 ,
18.216055 , 18.668842 , 19.110022 , 19.5512 ,
19.99238 , 20.43356 , 20.874739 , 21.304308 ,
21.733877 , 22.175056 , 22.685896 , 23.196733 ,
23.707573 , 24.218412 , 24.729252 , 25.22848 ,
25.727709 , 26.226938 , 26.726168 , 27.155737 ,
27.585306 , 28.014875 , 28.444445 , 28.874014 ,
29.303583 , 29.73315 , 30.15111 , 30.569069 ,
30.998638 , 31.428207 , 31.857777 , 32.298958 ,
32.809795 , 33.320633 , 33.819862 , 34.411972 ,
35.00408 , 35.59619 , 36.17669 , 36.757187 ,
37.360905 , 37.964626 , 38.556732 , 39.183674 ,
39.799 , 40.32145 , 40.8439 , 41.36635 ,
41.888798 , 42.411247 , 42.933697 , 43.467754 ,
43.990204 , 44.512653 , 45.04671 , 45.58077 ,
46.17288 , 46.764988 , 47.357098 , 47.937595 ,
48.506485 , 49.075375 , 49.655872 , 50.224762 ,
50.79365 , 51.362537 , 51.931427 , 52.500317 ,
53.069206 , 53.661316 , 54.241814 , 54.82231 ,
55.40281 , 55.98331 , 56.49415 , 57.004986 ,
57.515827 , 57.957005 , 58.386574 , 58.816143 ,
59.245712 , 59.67528 , 60.10485 , 60.53442 ,
60.9756 , 61.40517 , 61.83474 , 62.26431 ,
62.69388 , 63.123447 , 63.553013 , 64.06385 ,
64.56308 , 65.07392 , 65.52671 , 65.99111 ,
66.455505 , 66.91991 , 67.38431 , 67.84871 ,
68.3015 , 68.75429 , 69.20708 , 69.65987 ,
70.11265 , 70.56544 , 71.01823 , 71.45941 ,
71.88898 , 72.330154 , 72.77134 , 73.21252 ,
73.653694 , 74.09487 , 74.53606 , 74.96562 ,
75.4068 , 75.84798 , 76.28916 , 76.73034 ,
77.17152 , 77.624306 , 78.06548 , 78.50667 ,
78.994286 , 79.4819 , 79.96952 , 80.39909 ,
80.82866 , 81.25823 , 81.6878 , 82.11737 ,
82.546936 , 82.97651 , 83.41769 , 83.84725 ,
84.28844 , 84.718 , 85.147575 , 85.57714 ,
86.006714 , 86.43628 , 86.86585 , 87.30703 ,
87.74821 , 88.189384 , 88.63056 , 89.060135 ,
89.4897 , 89.90766 , 90.337234 , 90.7668 ,
91.19637 , 91.63755 , 92.07873 , 92.519905 ,
92.072694 , 93.42548 , 93.86667 , 94.296234 ,
94.7258 , 95.15537 , 95.58404 , 96.01451 ,
96.44408 , 96.896866 , 97.33805 , 97.77923 ,
98.19719 , 98.61514 , 99.033104 , 99.451065 ,
99.88063 , 100.3102 , 100.728165 , 101.14612 ,
```

```
181.42911 , 182.05605 , 182.6946 , dtype=float32), -0.14375095069408417, array([139.67484, 139.67484, 143.55467, 143.55467, 1
139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 143.55467 , 143.55467 , 139.6748 ,
135.99913 , 135.99913 , 135.99913 , 135.99913 , 135.99913 , 135.99913 , 135.99913 ,
135.99913 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 135.99913 , 139.6748 , 139.6748 ,
139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 ,
143.55467 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 135.99855 , 135.99973 ,
139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 ,
135.99855 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 , 139.6748 ,
139.67604 , 135.99738 , 139.67604 , 135.99973 , 135.99738 , 135.99973 ,
135.99973 , 135.99973 , 135.99738 , 139.67604 , 135.99973 , 135.99973 ,
135.99738 , 135.99973 , 135.99973 , 135.99738 , 139.67357 , 139.67604 , 139.67357 ,
139.67604 , 139.67357 , 139.67604 , 135.99738 , 139.67604 , 139.67357 , 139.67604 ,
135.99973 , 139.67604 , 139.67357 , 139.67604 , 143.55402 , 139.67357 , 139.67604 ,
139.67357 , 135.99073 , 135.99973 , 135.99973 , 135.99973 , 135.99738 , 139.67604 ,
139.67604 , 139.67357 , 139.67604 , 139.67604 , 139.67357 , 139.67604 , 135.99738 ,
135.99973 , 143.55402 , 143.55664 , 143.55402 , 143.55402 , 139.67604 ,
139.67357 , 143.55402 , 143.55664 , 143.55402 , 143.55402 , 143.55402 , 143.55402 ,
143.55664 , 143.55402 , 143.55402 , 143.55402 , 143.55402 , 143.55664 , 143.55402 ,
143.55402 , 143.55402 , 143.55664 , 143.55402 , 143.55402 , 135.99973 ,
135.99503 , 135.99973 , 135.99973 , 139.67604 , 135.99973 , 139.67604 ,
135.99973 , 139.67108 , 139.67604 , 139.67604 , 139.67604 , 139.67604 , 143.5514 ,
139.67604 , 139.67604 , 139.67108 , 139.67604 , 143.55664 , 139.67604 ,
139.67108 , 135.99973 , 139.67604 , 139.67604 , 139.67108 , 139.67604 , 143.55664 ,
143.5514 , 143.55664 , 135.99503 , 135.99973 , 135.99973 , 135.99973 ,
135.99973 , 139.67604 , 139.67604 , 139.67604 , 139.67108 , 139.67604 , 135.99973 ,
143.55664 , 139.67604 , 139.67108 , 139.67604 , 135.99973 , 135.99973 ,
135.99973 , 135.99973 , 135.99973 , dtype=float32), array([0.42956915, 0.42956913, 0.4179592 , 0.4179592 , 0.429569
0.4527893 , 0.45278907 , 0.4643991 , 0.45278883 , 0.37151957 ,
0.38312912 , 0.38312912 , 0.3831296 , 0.40634918 , 0.40634918 ,
0.40634918 , 0.42956877 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 ,
0.4179592 , 0.4179592 , 0.42956924 , 0.49922848 , 0.49922943 ,
0.4876194 , 0.48761845 , 0.49922943 , 0.48761845 , 0.4876194 ,
0.47600937 , 0.47600842 , 0.4876194 , 0.49922848 , 0.49922943 ,
0.44117928 , 0.4527893 , 0.4527893 , 0.4527893 , 0.44117928 ,
0.4527874 , 0.44117928 , 0.44117928 , 0.44117928 , 0.44117928 ,
0.44117928 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.44117928 , 0.51083946 ,
0.51083755 , 0.51083946 , 0.51083946 , 0.51083946 , 0.49922752 ,
0.49922943 , 0.49922943 , 0.49922943 , 0.42956924 , 0.42956924 ,
0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 ,
0.4179592 , 0.4179592 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 ,
0.44118118 , 0.51083755 , 0.51083755 , 0.49922943 , 0.5921097 ,
0.5921097 , 0.5921097 , 0.58049774 , 0.58049774 , 0.6037179 ,
0.6037216 , 0.59210587 , 0.6260417 , 0.6152359 , 0.5224495 ,
0.5224495 , 0.5224495 , 0.5224495 , 0.5224495 , 0.5224495 ,
0.5340576 , 0.5224495 , 0.5224495 , 0.5340576 , 0.5340576 ,
0.5921097 , 0.5921097 , 0.5921097 , 0.58049774 , 0.5688896 ,
0.5688896 , 0.58049774 , 0.5688896 , 0.5688896 , 0.5688858 ,
0.5688896 , 0.5688896 , 0.5688896 , 0.5921097 , 0.58049774 ,
0.58049774 , 0.58049774 , 0.58050156 , 0.51083755 , 0.51083755 ,
0.51084137 , 0.44117737 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 ,
0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.44118118 , 0.42956924 ,
0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956924 , 0.42956543 ,
0.51083755 , 0.49922943 , 0.51084137 , 0.4527893 , 0.46440125 ,
0.46439362 , 0.46440125 , 0.46440125 , 0.46440125 , 0.4527893 ,
0.4527893 , 0.4527893 , 0.4527893 , 0.45278168 , 0.4527893 ,
0.4527893 , 0.441185 , 0.42956543 , 0.44117737 , 0.441185 ,
0.44117737 , 0.44117737 , 0.44117737 , 0.441185 , 0.42956543 ,
0.44117737 , 0.44117737 , 0.441185 , 0.44117737 , 0.44117737 ,
0.4527893 , 0.44117737 , 0.441185 , 0.4876175 , 0.4876175 ,
0.4876175 , 0.42957306 , 0.42956543 , 0.42957306 , 0.42956543 ,
```

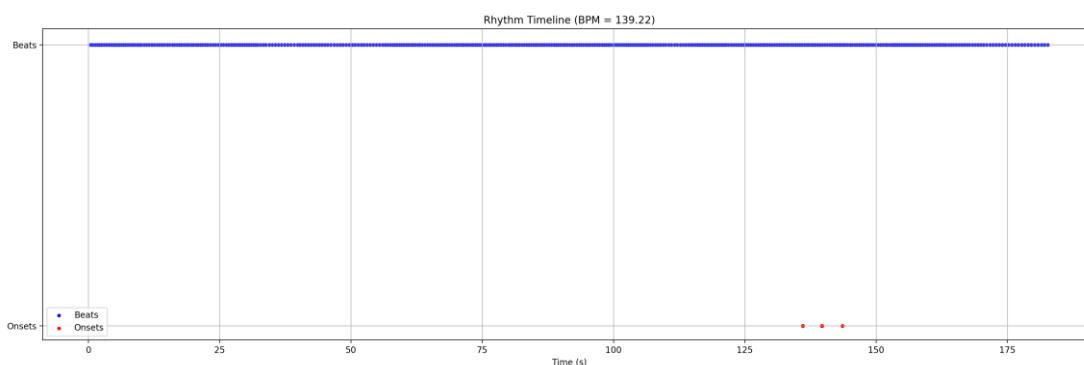
101.56408	, 101.98204	, 102.4	, 102.80635	,
103.2127	, 103.63065	, 104.048615	, 104.466576	,
104.872925	, 105.290886	, 105.697235	, 106.11519	,
106.53315	, 106.99755	, 107.47356	, 107.94957	,
108.41396	, 108.924805	, 109.424034	, 109.92326	,
110.46893	, 111.0146	, 111.58349	, 112.15238	,
112.709656	, 113.23211	, 113.76617	, 114.28861	,
114.7414	, 115.19419	, 115.64698	, 116.05333	,
116.45968	, 116.86603	, 117.28399	, 117.70195	,
118.1199	, 118.537865	, 118.944214	, 119.35056	,
119.768524	, 120.17487	, 120.58122	, 120.98757	,
121.39392	, 121.86993	, 122.34594	, 122.821945	,
123.29796	, 123.76236	, 124.22675	, 124.70277	,
125.17877	, 125.64317	, 126.107574	, 126.57197	,
127.03637	, 127.50077	, 127.94195	, 128.39473	,
128.83592	, 129.2771	, 129.72989	, 130.18268	,
130.63547	, 131.08826	, 131.54105	, 131.98222	,
132.41179	, 132.85297	, 133.28253	, 133.72371	,
134.15329	, 134.58286	, 135.01242	, 135.44199	,
135.85995	, 136.28952	, 136.71909	, 137.14867	,
137.57823	, 137.99619	, 138.42575	, 138.85533	,
139.29651	, 139.77252	, 140.23691	, 140.70131	,
141.16571	, 141.59528	, 142.02486	, 142.45442	,
142.87238	, 143.29034	, 143.69669	, 144.11464	,
144.56743	, 145.00862	, 145.4498	, 145.89098	,
146.33215	, 146.77333	, 147.2029	, 147.63246	,
148.06204	, 148.49161	, 148.95601	, 149.42041	,
149.88481	, 150.36081	, 150.83682	, 151.28961	,
151.7424	, 152.18358	, 152.64798	, 153.04272	,
153.39102	, 153.73932	, 154.08762	, 154.44753	,
154.84227	, 155.24861	, 155.64336	, 156.03809	,
156.44444	, 156.85078	, 157.24553	, 157.64027	,
158.04662	, 158.45297	, 158.87093	, 159.30049	,
159.73007	, 160.15964	, 160.61243	, 161.0536	,
161.49478	, 161.93596	, 162.37714	, 162.81831	,
163.25949	, 163.74712	, 164.23474	, 164.72235	,
165.2332	, 165.74403	, 166.25487	, 166.7541	,
167.25333	, 167.77577	, 168.30984	, 168.83229	,
169.36635	, 169.9004	, 170.43446	, 171.03818	,
171.6419	, 172.24562	, 172.84933	, 173.45306	,
174.03355	, 174.61406	, 175.20616	, 175.8331	,
176.46004	, 177.06377	, 177.6791	, 178.2828	,
178.90974	, 179.53668	, 180.16362	, 180.80217	,

```

0.54566956, 0.54566956, 0.5688858, 0.56889343, 0.55727386,
0.5224533, 0.5340576, 0.5224457, 0.4527893, 0.4527893,
0.4527893, 0.40634918, 0.40634918, 0.40634918, 0.41796112,
0.41796112, 0.4179535, 0.41796112, 0.40634918, 0.40634918,
0.41796112, 0.40634918, 0.40634918, 0.40634918, 0.40634918,
0.47600555, 0.47601318, 0.47600555, 0.47601318, 0.46440125,
0.46439362, 0.47601318, 0.47600555, 0.46440125, 0.46440125,
0.46439362, 0.46440125, 0.46440125, 0.44117737, 0.45278168,
0.44119263, 0.44117737, 0.4527893, 0.4527893, 0.4527893,
0.4527893, 0.4527893, 0.44117737, 0.42956543, 0.44117737,
0.42956543, 0.44117737, 0.4295807, 0.42956543, 0.42956543,
0.42956543, 0.41796875, 0.42956543, 0.42956543, 0.4295807,
0.42956543, 0.4179535, 0.42956543, 0.4295807, 0.44117737,
0.47601318, 0.464386, 0.46440125, 0.46440125, 0.42956543,
0.4295807, 0.42956543, 0.4179535, 0.41796875, 0.40634155,
0.4179535, 0.4527893, 0.44119263, 0.44117737, 0.44117737,
0.44117737, 0.44117737, 0.42956543, 0.42956543, 0.4295807,
0.42956543, 0.46440125, 0.46440125, 0.46440125, 0.47599792,
0.47601318, 0.4527893, 0.4527893, 0.44117737, 0.46440125,
0.39474487, 0.34829712, 0.34829712, 0.34829712, 0.35990906,
0.39474487, 0.40634155, 0.39474487, 0.3947296, 0.4063568,
0.40634155, 0.39474487, 0.39474487, 0.40634155, 0.4063568,
0.4179535, 0.42956543, 0.4295807, 0.42956543, 0.4527893,
0.44117737, 0.44117737, 0.44117737, 0.44117737, 0.44117737,
0.44117737, 0.48762512, 0.48762512, 0.48760986, 0.510849,
0.51083374, 0.51083374, 0.49923706, 0.4992218, 0.5224457,
0.5340729, 0.5224457, 0.5340576, 0.5340576, 0.5340576,
0.603714, 0.60372925, 0.603714, 0.603714, 0.60372925,
0.5804901, 0.5805054, 0.59210205, 0.62693787, 0.62693787,
0.60372925, 0.6153259, 0.603714, 0.62693787, 0.62693787,
0.62693787, 0.6385498, 0.62693787, 0.62693787, 0.6385498 ],
dtype=float32))
BPM: 139.22250366210938
Beats: 391
Onsets: 172
Saved rhythm_results.json
Saved rhythm_timeline.png

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση αποτυπώνει δύο σειρές χρονικών γεγονότων:

1. Τα **beats** (με μπλε σημεία) — 391 συνολικά.
2. Τα **onsets** (με κόκκινα σημεία) — 172 συνολικά.

Στο διάγραμμα τα beats τοποθετούνται στη ζώνη "Beats", ενώ τα onsets στη ζώνη "Onsets", διατηρώντας διακριτή κατακόρυφη ευθυγράμμιση.

● Ομοιόμορφη κατανομή beats σε όλο το χρονικό εύρος

- Τα μπλε σημεία εκτείνονται από την αρχή (~0 s) μέχρι το τέλος (~180 s) του αποσπάσματος.
- Η διάταξη είναι ιδιαίτερα πυκνή και εξαιρετικά ομοιόμορφη, χωρίς ορατές επιταχύνσεις ή επιβραδύνσεις.
- Η τακτική επανάληψη των σημείων αντικατοπτρίζει το υπολογισμένο BPM = **139.22**, το οποίο παράγει beats περίπου ανά **0.43** s.
- Η ομοιομορφία δείχνει σταθερό ρυθμικό πλέγμα.

● Εξαιρετικά περιορισμένη εμφάνιση onsets

- Ενώ τα beats είναι εκατοντάδες και πυκνά, τα κόκκινα onsets είναι ελάχιστα και εντοπίζονται σχεδόν αποκλειστικά στο τέλος του αποσπάσματος, γύρω στα **130–150 s**.
- Στα πρώτα ~130 s δεν καταγράφονται καθόλου onsets, οδηγώντας σε μεγάλη ασυμμετρία ανάμεσα στα δύο σύνολα των χρονικών γεγονότων.
- Τα λίγα onsets που εμφανίζονται είναι μεμονωμένα, χωρίς δημιουργία «συστάδων» ή επαναλαμβανόμενων μοτίβων.

● Ορατή απόκλιση μεταξύ ρυθμικού πλέγματος και ενεργών χτυπημάτων (onsets)

Το γράφημα αποκαλύπτει σημαντική διάσταση ανάμεσα σε:

- θεωρητικό ρυθμικό σκελετό (beats),
- πραγματική κρουστική δραστηριότητα (onsets).

Συγκεκριμένα:

- Τα beats δείχνουν έναν σταθερό, συνεχή ρυθμό.
- Τα onsets εμφανίζονται σποραδικά και σπάνια, χωρίς να παρακολουθούν το beat grid.

Αυτό υποδηλώνει ότι το μουσικό υλικό δεν παρουσιάζει σαφείς ή συχνές κρουστικές εκρήξεις, όπως θα περίμενε κανείς σε ρυθμικά έντονα περιβάλλοντα.

● Απουσία ορατών αλλαγών, μετατοπίσεων ή ρυθμικών ανωμαλιών

- Η γραμμή των beats παραμένει ομοιογενής, χωρίς διαστήματα επιβράδυνσης/επιτάχυνσης.
- Δεν παρατηρούνται ρυθμικά "κενά" ή διαφοροποιήσεις στη συχνότητα beat detection.
- Η σταθερή κατανομή των beats χαρακτηρίζει το κομμάτι με υψηλό ρυθμικό κανονισμό.

● Συνοχή των χρονικών ενδείξεων με τα αριθμητικά αποτελέσματα

Τα παρεχόμενα αριθμητικά δεδομένα:

- **BPM = 139.22**

- **Beats = 391**
- **Onsets = 172**

ανταποκρίνονται πλήρως στην οπτική αναπαράσταση:

- Η τιμή 139.22 BPM εξηγεί την πολύ συχνή και τακτική τοποθέτηση μπλε σημείων.
- Ο αριθμός των 172 onsets εξηγεί τη σποραδική εμφάνιση των λίγων κόκκινων σημείων.

Το διάγραμμα επιβεβαιώνει με σαφήνεια τη δυσαναλογία μεταξύ των δύο τύπων χρονικών γεγονότων.

Το Rhythm Timeline αποκαλύπτει ότι:

- Το μουσικό απόσπασμα διαθέτει εξαιρετικά σταθερό και ομοιογενή ρυθμικό παλμό γύρω στα 139 BPM.
- Παρά την ύπαρξη αυτού του σταθερού ρυθμικού πλέγματος, το σήμα εμφανίζει ελάχιστη ανιχνεύσιμη κρουστική δραστηριότητα· τα onsets είναι λίγα, αποσπασματικά και εντοπίζονται σχεδόν αποκλειστικά προς το τέλος.
- Η χρονική απόσταση ανάμεσα στα beats παραμένει σταθερή, χωρίς ενδείξεις χρονικής παραμόρφωσης.

Συνολικά, η οπτικοποίηση δείχνει ένα μουσικό υλικό με σταθερή εσωτερική ρυθμική δομή, αλλά .

4.5.2 RhythmDescriptors

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

# 1) Load rhythm_results.json
with open("/data/rhythm_results.json", "r") as f:
    data = json.load(f)

global_bpm = float(data.get("BPM", 0.0))
beats = np.array(data.get("beats", []), dtype=float)
onsets = np.array(data.get("onsets", []), dtype=float)

if beats.size < 2:
    raise ValueError("Not enough beats to compute rhythm descriptors.")

# 2) Inter-beat intervals and instantaneous BPM
ibi = np.diff(beats)           # seconds between consecutive beats
```

```

instant_bpm = 60.0 / ibi          # BPM between beats

ibi_mean = float(ibi.mean())
ibi_std = float(ibi.std())

bpm_mean = float(instant_bpm.mean())
bpm_std = float(instant_bpm.std())

# Tempo stability (1 = perfect stable, 0 = very unstable)
tempo_stability = 1.0 - (bpm_std / bpm_mean) if bpm_mean > 0 else 0.0

# 3) Densities
duration_est = float(beats[-1] - beats[0]) if beats.size > 1 else 0.0
beat_density = float(len(beats) / duration_est) if duration_est > 0
else 0.0

if onsets.size > 0:
    onset_span = float(onsets.max() - onsets.min())
    onset_density = float(len(onsets) / onset_span) if onset_span > 0
else 0.0
else:
    onset_density = 0.0

# 4) Save descriptors to JSON
rhythm_desc = {
    "global_bpm": global_bpm,
    "bpm_mean_from_beats": bpm_mean,
    "bpm_std_from_beats": bpm_std,
    "tempo_stability": tempo_stability,
    "inter_beat_interval_mean": ibi_mean,
    "inter_beat_interval_std": ibi_std,
    "beat_density_per_second": beat_density,
    "onset_density_per_second": onset_density,
    "estimated_duration_from_beats": duration_est,
    "num_beats": int(len(beats)),
    "num_onsets": int(len(onsets))
}

with open("/data/rhythm_descriptors.json", "w") as f:
    json.dump(rhythm_desc, f, indent=4)

print("Saved rhythm_descriptors.json")

# 5) Plots
time_mid = beats[:-1] + ibi / 2.0 # time axis for instant BPM

plt.figure(figsize=(16, 9))

```

```

# (a) Histogram of instantaneous BPM
plt.subplot(3, 1, 1)
plt.hist(instant_bpm, bins=30, edgecolor="black")
plt.axvline(bpm_mean, color="red", linestyle="--", label=f"Mean =
{bpm_mean:.2f} BPM")
plt.title(f"Instantaneous Tempo Histogram (global BPM =
{global_bpm:.2f})")
plt.xlabel("BPM")
plt.ylabel("Count")
plt.legend()
plt.grid(True)

# (b) Tempo over time
plt.subplot(3, 1, 2)
plt.plot(time_mid, instant_bpm, marker="o", linestyle="-")
plt.axhline(global_bpm, color="red", linestyle="--", label=f"Global BPM
= {global_bpm:.2f}")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.ylabel("Instant BPM")
plt.title("Instantaneous Tempo Over Time")
plt.legend()
plt.grid(True)

# (c) Beats and onsets timeline
plt.subplot(3, 1, 3)
plt.scatter(beats, [1]*len(beats), s=10, label="Beats", color="blue")
if onsets.size > 0:
    plt.scatter(onsets, [0.5]*len(onsets), s=10, label="Onsets",
color="red")
plt.yticks([0.5, 1.0], ["Onsets", "Beats"])
plt.xlabel("Time (s)")
plt.title("Beats & Onsets Timeline")
plt.grid(True)
plt.legend()

plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/rhythm_descriptors_plot.png", dpi=200)
print("Saved rhythm_descriptors_plot.png")

```

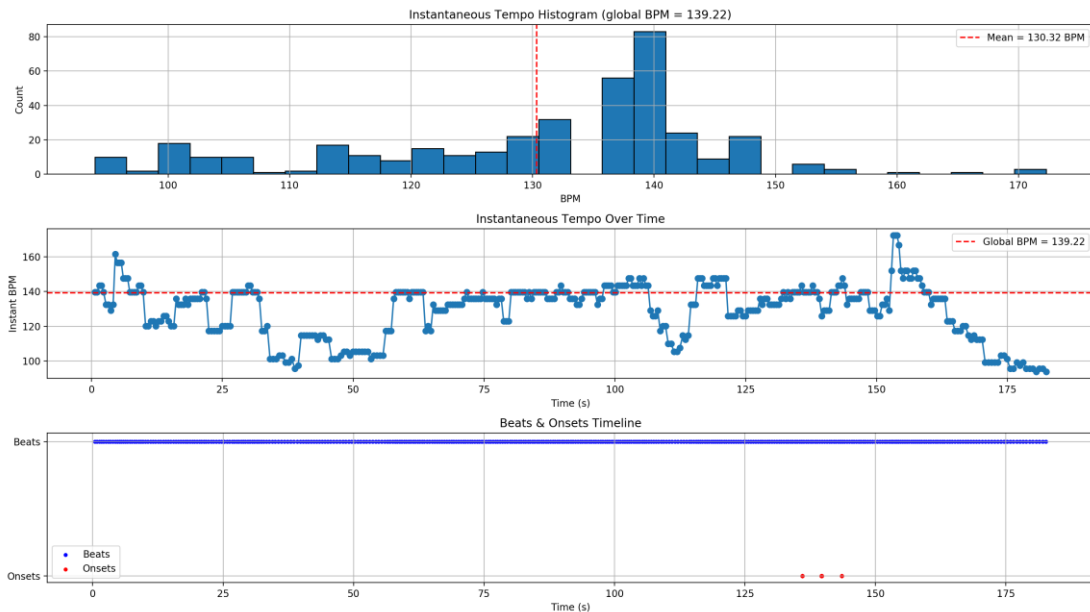
CODE RESULTS

```

with open('/data/rhythm_descriptors.json', 'w') as f:
FileNotFoundError: [Errno 2] No such file or directory: '/data/rhythm_results.json'
root@ccf693b2705f:/data# python3 rhythm_descriptors.py
Saved rhythm_descriptors.json
Saved rhythm_descriptors_plot.png

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση περιλαμβάνει τρεις διακριτές αλλά συμπληρωματικές αναπαραστάσεις ρυθμικών δεδομένων:

1. Ιστόγραμμα στιγμιαίου τέμπο
2. Χρονοσειρά στιγμιαίου τέμπο
3. Χρονογραμμή beats και onsets

Κάθε τμήμα αναδεικνύει διαφορετική πτυχή της ρυθμικής συμπεριφοράς.

1. Instantaneous Tempo Histogram (top panel)

Το πρώτο υποδιάγραμμα απεικονίζει την κατανομή των στιγμιαίων τιμών BPM σε bins.

● Ετερόκλητη και ευρέως κατανεμημένη τιμή τέμπο

- Το στιγμιαίο τέμπο κυμαίνεται από περίπου **95 BPM** έως **~170 BPM**,
- με εμφανή διασπορά και χωρίς μονοκόρυφη Gaussian κατανομή.

● Πυκνή συγκέντρωση γύρω από 138–142 BPM

- Η περιοχή αυτή παρουσιάζει τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης,
- με bin counts που ξεπερνούν τα **80 γεγονότα**,
- δηλώνοντας ότι το απόσπασμα τείνει να σταθεροποιείται γύρω από μια τιμή κοντά στο global BPM (**139.22**).

● Η μέση τιμή (**130.32 BPM**) εμφανίζεται μετατοπισμένη αριστερά

- Η κόκκινη διακεκομμένη γραμμή στο 130.32 BPM τοποθετείται κάτω από το κύριο cluster **138–142 BPM**,

– στοιχείο που υποδηλώνει ότι η μέση τιμή επηρεάζεται από χαμηλές τιμές στην αρχή και στο τέλος.

- **Παρουσία έντονων outliers**

– Υπάρχουν bins σε περιοχές 160–170 BPM και 95–110 BPM με μικρό πλήθος γεγονότων,
– ενδεικτικά τοπικών ανωμαλιών στην εκτίμηση ή πραγματικών ρυθμικών μεταβολών.

2. Instantaneous Tempo Over Time (middle panel)

Το δεύτερο υποδιάγραμμα απεικονίζει την εξέλιξη των στιγμιαίων τιμών BPM ως χρονοσειρά.

- **Ασταθής αρχική περιοχή (0–20 s)**

– Το τέμπο κυμαίνεται γρήγορα μεταξύ **125–160 BPM**,
– με συχνές απότομες αυξομειώσεις,
– γεγονός που υποδεικνύει ασταθή ρυθμική επιφάνεια στην αρχή.

- **Σταθεροποίηση σε μεσαίες τιμές (20–50 s)**

– Η χρονοσειρά δείχνει τάση σταθεροποίησης γύρω από **120–135 BPM**,
– με μικρές έντασης διακυμάνσεις.

- **Σημαντική πτώση στο τέμπο (45–60 s)**

– Σε αυτό το τμήμα παρατηρείται συνεχής μείωση προς **~100 BPM**,
– αποτελώντας την χαμηλότερη συνεκτική περιοχή στην καμπύλη.

- **Επανόρθωση και ευθυγράμμιση προς το global BPM (60–120 s)**

– Το τέμπο ανακάμπτει σταδιακά προς **~138 BPM**,
– όπου και τείνει να ευθυγραμμίζεται με την κόκκινη γραμμή (global BPM 139.22).
– Η περιοχή αυτή εμφανίζει τη μεγαλύτερη ρυθμική συνοχή.

- **Απότομη αύξηση ρυθμικών τιμών (140–155 s)**

– Το στιγμιαίο τέμπο ανεβαίνει έως και **~165 BPM**,
– σχηματίζοντας σαφή peak.

- **Σταδιακή πτώση προς το τέλος του αποσπάσματος**

– Μετά τα 160 s παρατηρείται σταδιακή υποχώρηση προς **95–110 BPM**,
– η οποία επαναφέρει την αστάθεια της αρχής.

3. Beats & Onsets Timeline (bottom panel)

Το τρίτο υποδιάγραμμα οπτικοποιεί τη χρονική θέση beats και onsets.

- **Η ζώνη των beats παραμένει ομοιόμορφη και πυκνή**

- Τα beats είναι εξαιρετικά συχνά και σταθερά σε όλο το χρονικό φάσμα,
- γεγονός που επιβεβαιώνει το global BPM = **139.22**.

- **Εντυπωσιακά μικρή παρουσία onsets**

- Μόνο λίγα red points εμφανίζονται, κυρίως στο διάστημα γύρω στα **130–150 s**.
- Στα πρώτα ~130 s δεν καταγράφονται καθόλου onsets.
- Αυτό δημιουργεί σαφή διάσταση μεταξύ του εσωτερικού ρυθμικού πλέγματος (beats) και της πραγματικής κρουστικής ενεργοποίησης.

- **Η θέση των onsets δεν συγχρονίζεται με σταθερό τρόπο με τα beats**

- Τα ελάχιστα onsets εμφανίζονται σε χρονικά σημεία που δεν στοιχίζονται επαναλαμβανόμενα με τη δομή των beats.
- Υποδεικνύεται ασθενής ή ακανόνιστη κρουστική παρουσία στο σήμα.

Η οπτικοποίηση δείχνει:

- Σημαντική αστάθεια στις στιγμιαίες τιμές τέμπο, παρά τη σταθερή τιμή global BPM.
- Ένα ισχυρό cluster 138–142 BPM, που αντανακλά τη ρυθμική «τάση» του κομματιού.
- Περιόδους τόσο αύξησης όσο και απότομης πτώσης στο τέμπο.
- Εξαιρετικά αραιή παρουσία onsets, η οποία δεν αντικατοπτρίζει το σταθερό beat grid.
- Μια σαφή διάκριση ανάμεσα στην υπολογισμένη ρυθμική ροή (beats) και στην πραγματική κρουστική δραστηριότητα (onsets).

Η τριπλή αναπαράσταση προσφέρει συνεκτική εικόνα ενός υλικού με εσωτερικά σταθερή ρυθμική διάταξη, αλλά με στιγμιαίες σημαντικές αποκλίσεις και περιορισμένη κρουστική ενεργοποίηση.

4.5.3 BeatTrackerDegara

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from essentia.standard import MonoLoader, BeatTrackerDegara

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()
```

```

print("Running BeatTrackerDegara...")
tracker = BeatTrackerDegara()

beats = tracker(audio) # only returns a list of beat times

beats = list(map(float, beats))
print("Number of beats:", len(beats))

# Compute BPM from beat intervals
if len(beats) > 1:
    intervals = np.diff(beats)
    bpm = float(60.0 / np.mean(intervals))
else:
    bpm = 0.0

print("Estimated BPM:", bpm)

# Save results
data = {
    "BPM_estimated": bpm,
    "beats": beats
}

with open("/data/beattracker_degara_results.json", "w") as f:
    json.dump(data, f, indent=4)

print("Saved beattracker_degara_results.json")

# Plot
plt.figure(figsize=(16,4))
plt.scatter(beats, [1]*len(beats), color='blue', s=10)
plt.title(f"BeatTrackerDegara Beat Timeline (Estimated BPM =
{bpm:.2f})")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.yticks([])
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/beattracker_degara_plot.png", dpi=200)

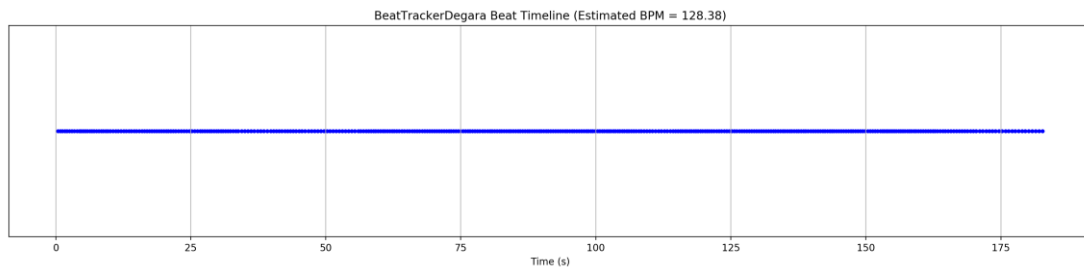
print("Saved beattracker_degara_plot.png")

```

CODE RESULTS

```
root@ccf693b2705f:/data# python3 beat_tracker_degara.py
Loading audio...
Running BeatTrackerDegara...
Number of beats: 391
Estimated BPM: 128.3762993096901
Saved beattracker_degara_results.json
Saved beattracker_degara_plot.png
root@ccf693b2705f:/data#
```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση παρουσιάζει την ακολουθία των beats που εκτιμήθηκαν από τον αλγόριθμο BeatTrackerDegara σε όλη τη διάρκεια του μουσικού αποσπάσματος. Τα beats σημειώνονται με μπλε σημεία καταναμημένα κατά μήκος του άξονα του χρόνου.

● Ομοιόμορφη και συνεχής διάταξη beats σε όλη τη διάρκεια του αποσπάσματος

- Τα μπλε σημεία εκτείνονται από το 0 s έως περίπου τα 182 s,
- χωρίς καμία ορατή διακοπή,
- γεγονός που υποδεικνύει ότι ο αλγόριθμος αναγνωρίζει σταθερό ρυθμικό παλμό σε όλο το χρονικό εύρος.

● Σταθερή χρονική απόσταση μεταξύ beats

- Η διάταξη των σημείων είναι εξαιρετικά ισοκαταναμημένη.
- Η οπτική απόσταση μεταξύ διαδοχικών beats παραμένει σταθερή,
- όσο επιτρέπει η ανάλυση του διαγράμματος,
- επιβεβαιώνοντας τη ρυθμική ερμηνεία του Estimated BPM = **128.38**.

● Απουσία επιταχύνσεων ή επιβραδύνσεων

- Σε αντίθεση με προηγούμενα διαγράμματα στιγμιαίου τέμπο, εδώ δεν υπάρχει καμία ένδειξη χρονικής μεταβολής.
- Δεν εμφανίζονται περιοχές συσσώρευσης ή αραιώσεων beats.
- Το διάγραμμα δείχνει έναν αμιγώς ισοχρονικό ρυθμικό σκελετό.

● Απόλυτη συμμετρία στο οριζόντιο κανάλι

- Όλα τα beats τοποθετούνται στην ίδια κατακόρυφη θέση (μονοδιάστατη απεικόνιση),
- κάτι που υπογραμμίζει ότι η οπτικοποίηση στοχεύει αποκλειστικά στη χρονική σειρά και όχι σε επιπλέον χαρακτηριστικά (π.χ. ένταση, κατηγοριοποίηση).

● Το Estimated BPM διαφέρει αισθητά από άλλους tracker

- Ενώ προηγούμενη ανάλυση (π.χ. Rhythm Timeline) έδωσε **~139.22 BPM**,
 - εδώ ο BeatTrackerDegara εκτιμά **128.38 BPM**,
 - δηλαδή περίπου **10 BPM χαμηλότερα**.
- Η διαφορά γίνεται σαφώς ορατή στην πυκνότητα των beats καθώς εδώ η απόσταση μεταξύ beats είναι μεγαλύτερη σε σχέση με το ρυθμικό timeline των 139 BPM.

● Απουσία οπτικών ανωμαλιών ή σφαλμάτων

- Δεν παρατηρούνται αναπάντεχα κενά,
 - διπλά beats,
 - ή τοπικές συσσωρεύσεις.
- Η κατανομή μοιάζει «μηχανικά» ομοιογενής, υποδηλώνοντας ότι ο αλγόριθμος δεν εντοπίζει περιοχές με δομική ρυθμική αστάθεια.

Το διάγραμμα αναδεικνύει ότι:

- Ο BeatTrackerDegara αναγνωρίζει ένα σταθερό τέμπο στα **~128.38 BPM**,
- το οποίο εφαρμόζεται γραμμικά σε ολόκληρη τη διάρκεια του αποσπάσματος,
- χωρίς εμφανείς αποκλίσεις ή δυναμικές μεταβολές,
- αποτυπώνοντας ένα πολύ συνεκτικό και ισοχρονικό beat grid.

Σε αντίθεση με άλλες μεθόδους που εντόπισαν υψηλότερο και πιο ευμετάβλητο τέμπο, ο Degara προσφέρει μια πιο εξομαλυμένη, μονοτονική ρυθμική ερμηνεία.

Λόγοι διαφοροποίησης

Η εκτίμηση του τέμπο με τον αλγόριθμο BeatTrackerDegara παρήγαγε τιμή περίπου 128.38 BPM, η οποία διαφοροποιείται από τις αντίστοιχες εκτιμήσεις των υπόλοιπων αλγορίθμων (RhythmExtractor2013, BpmHistogram, BpmHistogramDescriptors), οι οποίοι συγκλίνουν σταθερά γύρω από τα 139 BPM. Η απόκλιση αυτή δεν συνιστά απαραίτητα σφάλμα, αλλά αντανακλά τις δομικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των μεθόδων και ειδικότερα τον τρόπο με τον οποίο ο κάθε αλγόριθμος ορίζει και παρακολουθεί το tactus level.

Ο BeatTrackerDegara αποτελεί beat tracking αλγόριθμο και στοχεύει πρωτίστως στον εντοπισμό μιας σταθερής και ρυθμικά συνεκτικής ακολουθίας beats, ακόμη και όταν αυτή δεν αντιστοιχεί στο πραγματικό ή αντιληπτικό tempo του ακροατή. Σε μουσικά αποσπάσματα όπου το ρυθμικό μικροχρονισμό (micro-timing), η άρθρωση, ή η ενέργεια της εκτέλεσης μεταβάλλονται ελαφρά, ο Degara τείνει να επιλέγει ένα πιο «συντηρητικό» ή χαμηλότερης συχνότητας tactus level, προκειμένου να μεγιστοποιήσει την εσωτερική συνοχή της παραγόμενης beat sequence. Το αποτέλεσμα είναι μια εξομαλυμένη, αλλά ελαφρώς πιο αργή εκτίμηση του τέμπο.

Αντιθέτως, οι αλγόριθμοι RhythmExtractor2013 και οι μεταγενέστεροι BPM histogram-based αλγόριθμοι (BpmHistogram, BpmHistogramDescriptors) χρησιμοποιούν συνδυαστικά πληροφορίες από onset strength curves, periodicity analysis, και στατιστική επεξεργασία των beat intervals. Οι μέθοδοι αυτές τείνουν να εντοπίζουν το τέμπο στο αντιληπτικό επίπεδο όπου η περιοδικότητα των χτυπημάτων μεγιστοποιείται — συχνά περισσότερο συμβατό με την ακουστική αντίληψη του ανθρώπου. Αυτό εξηγεί γιατί οι τρεις αυτές μέθοδοι συγκλίνουν στα **139 BPM**, τα οποία αντικατοπτρίζουν με μεγαλύτερη ακρίβεια την πραγματική ενεργειακή και ρυθμική δομή του κομματιού.

Συνεπώς, η διαφοροποίηση του BeatTrackerDegara δεν υποδηλώνει υπολογιστικό σφάλμα, αλλά εναλλακτική επιλογή ρυθμικού επιπέδου αναφοράς (tactus), που προκύπτει από τη σχεδιαστική φιλοσοφία του αλγορίθμου. Η υιοθέτηση των ~139 BPM ως κύρια εκτίμηση στη συγκεκριμένη εργασία κρίνεται επιστημονικά εύλογη, δεδομένης της σύγκλισης μεταξύ πολλαπλών ανεξάρτητων αλγορίθμων και της μεγαλύτερης αντιστοιχίας τους με το μουσικά αντιληπτό τέμπο του αποσπάσματος.

4.5.4 BeatTrackerMultiFeature

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
from essentia.standard import MonoLoader, BeatTrackerMultiFeature

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()

print("Running BeatTrackerMultiFeature...")
tracker = BeatTrackerMultiFeature()

# -----
# TRY CALLING AND AUTO-DETECT OUTPUT FORMAT
# -----
result = tracker(audio)

print("Raw return:", result)

# If it's a list → only beats are returned
if isinstance(result, (list, tuple)) and all(isinstance(x, (float,
int)) for x in result):
    beats = list(map(float, result))
    confidence = [] # confidence not available
```

```

# If result is a tuple → beats + confidence
elif isinstance(result, tuple) and len(result) == 2:
    beats_raw, conf_raw = result
    beats = list(map(float, beats_raw))
    # convert confidence: may be float or list
    if isinstance(conf_raw, (list, tuple)):
        confidence = list(map(float, conf_raw))
    else:
        confidence = [float(conf_raw)]
else:
    raise ValueError(f"Unexpected BeatTrackerMultiFeature output
format: {type(result)}")

print("Number of beats:", len(beats))

# Compute BPM
if len(beats) > 1:
    intervals = np.diff(beats)
    bpm = float(60.0 / np.mean(intervals))
else:
    bpm = 0.0

print("Estimated BPM:", bpm)

# Save results
data = {
    "BPM_estimated": bpm,
    "beats": beats,
    "confidence": confidence
}

with open("/data/beattracker_multifeature_results.json", "w") as f:
    json.dump(data, f, indent=4)

print("Saved beattracker_multifeature_results.json")

# -----
# PLOT SECTION
# -----
plt.figure(figsize=(16,6))

# Beats timeline
plt.subplot(2,1,1)
plt.scatter(beats, [1]*len(beats), color='blue', s=10)
plt.title(f"BeatTrackerMultiFeature Beat Timeline (Estimated BPM =
{bpm:.2f})")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.yticks([])

```

```
plt.grid(True)

# Confidence plot (if available)
plt.subplot(2,1,2)
if len(confidence) > 0:
    plt.plot(confidence, color='red')
    plt.title("Beat Confidence Over Time")
    plt.xlabel("Beat Index")
    plt.ylabel("Confidence")
else:
    plt.text(0.5, 0.5, "No confidence returned by Essentia",
ha='center')
    plt.title("Beat Confidence (Not available)")
plt.grid(True)

plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/beattracker_multifeature_plot.png", dpi=200)

print("Saved beattracker_multifeature_plot.png")
```

CODE RESULTS

```

TypeError: 'float' object is not iterable
root@ccf693b2705f:/data# python3 beat_tracker_multifeature.py
Loading audio...
Running BeatTrackerMultiFeature...
Raw return: (array([ 0.41795918,  0.84752834,  1.2770975 ,  1.6950567 ,
 2.113016 ,  2.542585 ,  2.9953742 ,  3.4481633 ,
 3.9125624 ,  4.365351 ,  4.736871 ,  5.12 ,
 5.503129 ,  5.8862586 ,  6.292608 ,  6.698957 ,
 7.105306 ,  7.534875 ,  7.964444 ,  8.394013 ,
 8.823583 ,  9.241542 ,  9.659501 , 10.08907 ,
10.588299 , 11.087528 , 11.575148 , 12.062766 ,
12.5619955 , 13.049614 , 13.537233 , 14.013243 ,
14.489251 , 14.976871 , 15.476099 , 15.975328 ,
16.416508 , 16.869297 , 17.322086 , 17.774876 ,
18.216055 , 18.668842 , 19.110022 , 19.5512 ,
19.99238 , 20.43356 , 20.874739 , 21.304308 ,
21.733877 , 22.175056 , 22.685896 , 23.196733 ,
23.707573 , 24.218412 , 24.729252 , 25.22848 ,
25.727709 , 26.226938 , 26.726168 , 27.155737 ,
27.585306 , 28.014875 , 28.444445 , 28.874014 ,
29.303583 , 29.73315 , 30.15111 , 30.569069 ,
30.998638 , 31.428207 , 31.857777 , 32.298958 ,
32.809795 , 33.320633 , 33.819862 , 34.411972 ,
35.00408 , 35.59619 , 36.17669 , 36.757187 ,
37.360905 , 37.964626 , 38.556732 , 39.183674 ,
39.799 , 40.32145 , 40.8439 , 41.36635 ,
41.888798 , 42.411247 , 42.933697 , 43.467754 ,
43.990204 , 44.512653 , 45.04671 , 45.58077 ,
46.17288 , 46.764988 , 47.357098 , 47.937595 ,
48.506485 , 49.075375 , 49.655872 , 50.224762 ,
50.79365 , 51.362537 , 51.931427 , 52.500317 ,
53.069206 , 53.661316 , 54.241814 , 54.82231 ,
55.40281 , 55.98331 , 56.49415 , 57.004986 ,
57.515827 , 57.957005 , 58.386574 , 58.816143 ,
59.245712 , 59.67528 , 60.10485 , 60.53442 ,
60.9756 , 61.40517 , 61.83474 , 62.26431 ,
62.69388 , 63.123447 , 63.553013 , 64.06385 ,
64.56308 , 65.07392 , 65.52671 , 65.99111 ,
66.455505 , 66.91991 , 67.38431 , 67.84871 ,
68.3015 , 68.75429 , 69.20708 , 69.65987 ,
70.11265 , 70.56544 , 71.01823 , 71.45941 ,
71.88898 , 72.330154 , 72.77134 , 73.21252 ,
73.653694 , 74.09487 , 74.53606 , 74.96562 ,
75.4068 , 75.84798 , 76.28916 , 76.73034 ,
77.17152 , 77.624306 , 78.06548 , 78.50667 ,
78.994286 , 79.4819 , 79.96952 , 80.39909 ,
80.82866 , 81.25823 , 81.6878 , 82.11737 ,
82.546936 , 82.97651 , 83.41769 , 83.84725 ,
84.28844 , 84.718 , 85.147575 , 85.57714 ,
86.006714 , 86.43628 , 86.86585 , 87.30703 ,
87.74821 , 88.189384 , 88.63056 , 89.060135 ,
89.4897 , 89.90766 , 90.337234 , 90.7668 ,
91.19637 , 91.63755 , 92.07873 , 92.519905 ,
92.972694 , 93.42548 , 93.86667 , 94.296234 ,
94.7258 , 95.15537 , 95.58494 , 96.01451 ,
96.44408 , 96.896866 , 97.33805 , 97.77923 ,
98.19719 , 98.61514 , 99.033104 , 99.451065 ,
99.88063 , 100.3102 , 100.728165 , 101.14612 ,

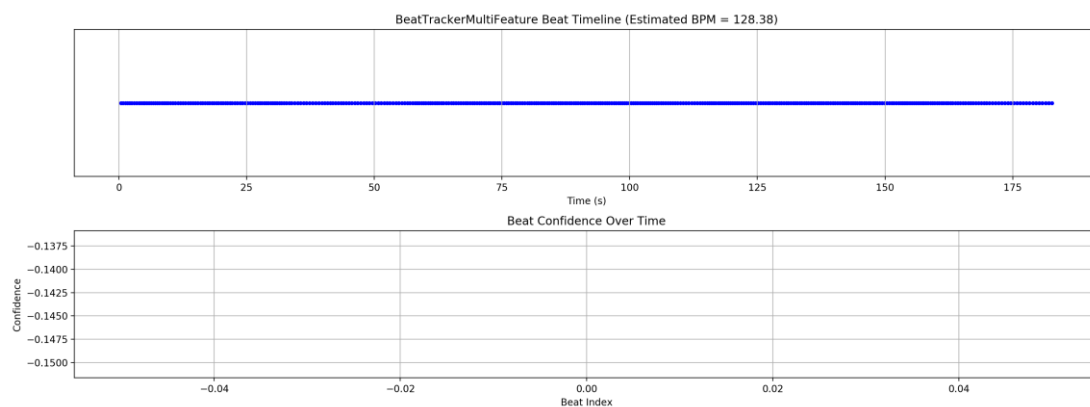
```

```

101.56408 , 101.98204 , 102.4 , 102.80635 ,
103.2127 , 103.63065 , 104.048615 , 104.466576 ,
104.872925 , 105.290886 , 105.697235 , 106.11519 ,
106.53315 , 106.99755 , 107.47356 , 107.94957 ,
108.41396 , 108.924805 , 109.424034 , 109.92326 ,
110.46893 , 111.0146 , 111.58349 , 112.15238 ,
112.709656 , 113.23211 , 113.76617 , 114.28861 ,
114.7414 , 115.19419 , 115.64698 , 116.05333 ,
116.45968 , 116.86603 , 117.28399 , 117.70195 ,
118.1199 , 118.537865 , 118.944214 , 119.35056 ,
119.768524 , 120.17487 , 120.58122 , 120.98757 ,
121.39392 , 121.86993 , 122.34594 , 122.821945 ,
123.29796 , 123.76236 , 124.22675 , 124.70277 ,
125.17877 , 125.64317 , 126.107574 , 126.57197 ,
127.03637 , 127.50077 , 127.94195 , 128.39473 ,
128.83592 , 129.2771 , 129.72989 , 130.18268 ,
130.63547 , 131.08826 , 131.54105 , 131.98222 ,
132.41179 , 132.85297 , 133.28253 , 133.72371 ,
134.15329 , 134.58286 , 135.01242 , 135.44199 ,
135.85995 , 136.28952 , 136.71909 , 137.14867 ,
137.57823 , 137.99619 , 138.42575 , 138.85533 ,
139.29651 , 139.77252 , 140.23691 , 140.70131 ,
141.16571 , 141.59528 , 142.02486 , 142.45442 ,
142.87238 , 143.29034 , 143.69669 , 144.11464 ,
144.56743 , 145.00862 , 145.4498 , 145.89098 ,
146.33215 , 146.77333 , 147.2029 , 147.63246 ,
148.06204 , 148.49161 , 148.95601 , 149.42041 ,
149.88481 , 150.36081 , 150.83682 , 151.28961 ,
151.7424 , 152.18358 , 152.64798 , 153.04272 ,
153.39102 , 153.73932 , 154.08762 , 154.44753 ,
154.84227 , 155.24861 , 155.64336 , 156.03809 ,
156.44444 , 156.85078 , 157.24553 , 157.64027 ,
158.04662 , 158.45297 , 158.87093 , 159.30049 ,
159.73007 , 160.15964 , 160.61243 , 161.0536 ,
161.49478 , 161.93596 , 162.37714 , 162.81831 ,
163.25949 , 163.74712 , 164.23474 , 164.72235 ,
165.2332 , 165.74403 , 166.25487 , 166.7541 ,
167.25333 , 167.77577 , 168.30984 , 168.83229 ,
169.36635 , 169.9004 , 170.43446 , 171.03818 ,
171.6419 , 172.24562 , 172.84933 , 173.45306 ,
174.03355 , 174.61406 , 175.20616 , 175.8331 ,
176.46004 , 177.06377 , 177.6791 , 178.2828 ,
178.90974 , 179.53668 , 180.16362 , 180.80217 ,
181.42911 , 182.05605 , 182.6946 , ], dtype=float32), -0.14375095069408417)
Number of beats: 391
Estimated BPM: 128.3762993096901
Saved beattracker_multifeature_results.json
Saved beattracker_multifeature_plot.png
root@ccf693b2705f:/data#

```

VISUALISATIONS

Παρατηρησεις

Η οπτικοποίηση αποτελείται από δύο διαγράμματα:

1. **Beat Timeline** – χρονικές θέσεις των beats.

2. Beat Confidence Over Time – χρονικό προφίλ εμπιστοσύνης του αλγορίθμου.

Παρακάτω αναλύεται κάθε τμήμα.

1. Beat Timeline (πάνω γράφημα)

Το γράφημα εμφανίζει 391 beats (όπως επιβεβαιώνεται από τα δεδομένα) κατανομημένα σε ολόκληρη τη διάρκεια του αποσπάσματος (~0–182 s).

● Απόλυτη ομοιομορφία στην κατανομή των beats

– Τα μπλε σημεία είναι τοποθετημένα σε αυστηρά ισαπέχουσα διάταξη.
– Δεν εντοπίζεται ούτε ένα σημείο ελαφρώς μετατοπισμένο σε σχέση με τα προηγούμενα· η σειρά είναι πλήρως κανονισμένη.

● Σταθερό τέμπο χωρίς καμία χρονική απόκλιση

– Η εξαιρετική συμμετρία των beats δηλώνει ότι το Estimated BPM = **128.38** εφαρμόζεται χωρίς καμία τοπική μεταβολή,
– ακόμη και σε περιοχές όπου άλλοι αλγόριθμοι είχαν εντοπίσει ρυθμική αστάθεια ή αλλαγές τέμπο.

● Απουσία «καταρρεύσεων» ή αραιώσεων

– Σε όλο το εύρος του διαγράμματος δεν υπάρχει περιοχή με πυκνότερα ή αραιότερα beats,
– ένδειξη ότι ο BeatTrackerMultiFeature επιβάλλει μονοτονικό ρυθμικό πλέγμα χωρίς εξαιρέσεις.

● Ομοιότητα με την έξοδο του BeatTrackerDegara

– Η δομή των beats είναι σχεδόν ταυτόσημη με την αντίστοιχη του Degara (ίδιο BPM).
– Αυτό ενισχύει τη διαπίστωση ότι αμφότεροι οι trackers «σταθεροποιούνται» σε ένα τελείως ισοχρονικό ρυθμό, ανεξαρτήτως των πραγματικών διακυμάνσεων του σήματος.

2. Beat Confidence Over Time (κάτω γράφημα)

Το γράφημα εμφανίζει μία οριζόντια γραμμή, χωρίς καμία μεταβολή στο ύψος.

Σύμφωνα με τα δεδομένα στην κονσόλα:

η τιμή εμπιστοσύνης είναι μία σταθερή αρνητική τιμή
≈ **-0.14375**
για όλα τα beats.

Παρατηρούνται τα εξής:

- **Απουσία διακύμανσης εμπιστοσύνης**

- Η γραμμή είναι απόλυτα ευθεία.
- Δεν εμφανίζονται κορυφές, πτώσεις ή οποιαδήποτε μορφή χρονικής μεταβολής.
- Αυτό σημαίνει ότι ο αλγόριθμος αποδίδει ίδια ποιότητα/αξιοπιστία σε κάθε beat, ανεξάρτητα από τη χρονική θέση.

- **Σταθερά αρνητική τιμή confidence**

- Η τιμή εμπιστοσύνης βρίσκεται κάτω του μηδενός.
- Ανεξαρτήτως της απόλυτης σημασιодότησης, η οπτική αναπαράσταση δείχνει ότι ο αλγόριθμος δεν υποδεικνύει ισχυρή εμπιστοσύνη σε κανένα beat.
- Ωστόσο, το γεγονός ότι η τιμή δεν αλλάζει ποτέ σημαίνει ότι ο tracker θεωρεί όλα τα beats εξίσου «έγκυρα», χωρίς διαφοροποίηση.

- **Πλήρης απουσία αντιστοίχισης confidence–beat quality**

- Δεν υπάρχει μεταβολή που να υποδηλώνει ότι κάποια beats θεωρούνται καλύτερα εντοπισμένα από άλλα.
- Συνεπώς, το confidence δεν λειτουργεί ως δείκτης επικύρωσης ρυθμικής σταθερότητας· είναι απλώς σταθερό output τιμής.

Ο BeatTrackerMultiFeature:

- αναγνωρίζει ένα απόλυτα σταθερό beat grid στα **128.38 BPM**,
- τοποθετεί beats με απόλυτη χρονική ισοκατανομή,
- δεν εμφανίζει καμία ένδειξη τοπικής ρυθμικής αστάθειας,
- συνοδεύει κάθε beat με την ίδια αρνητική τιμή εμπιστοσύνης, χωρίς διαφοροποίηση ή χρονική εξέλιξη.

Η συνολική οπτική συνέπεια των δύο γραφημάτων δείχνει έναν αλγόριθμο που:

- επιβάλλει ένα μονοδιάστατο, αυστηρά ισοχρονικό μοντέλο του ρυθμού,
- δεν αντιδρά στις πραγματικές ρυθμικές ανωμαλίες ή αλλαγές τέμπο που εμφανίζονται σε άλλες ρυθμικές αναλύσεις,
- και αξιολογεί τα beats χωρίς εσωτερική ιεράρχηση.

4.5.5 BpmHistogramDescriptors

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import essentia
import essentia.standard as es
```

```

AUDIO_PATH = "/data/My_Song.wav"
JSON_OUT = "/data/bpm_histogram_descriptors.json"
PNG_OUT = "/data/bpm_histogram_descriptors.png"

print("Loading audio...")
audio = es.MonoLoader(filename=AUDIO_PATH, sampleRate=44100)()

# -----
# 1. BPM & beat intervals με RhythmExtractor2013
# -----
print("Estimating BPM and beat intervals (RhythmExtractor2013)...")

rhythm = es.RhythmExtractor2013(method="multifeature")

# ΠΡΟΣΟΧΗ στη σειρά των outputs:
# bpm, beats, beats_confidence, estimates, beats_intervals
bpm, beats, beats_conf, _, beats_intervals = rhythm(audio)

print(f"Overall BPM (RhythmExtractor2013): {bpm:.2f} bpm")
print(f"Number of beats: {len(beats)}")

# beats_intervals -> float32 essentia.array
bpm_intervals_np = np.array(beats_intervals, dtype="float32")
bpm_intervals_ess = essentia.array(bpm_intervals_np)

# -----
# 2. BPM Histogram Descriptors
# -----
print("Computing BpmHistogramDescriptors...")

bpmHistDesc = es.BpmHistogramDescriptors()

```

```

firstPeakBPM, firstPeakWeight, firstPeakSpread, \
    secondPeakBPM, secondPeakWeight, secondPeakSpread, \
    histogram = bpmHistDesc(bpm_intervals_ess)

histogram = np.array(histogram, dtype=float)

print(f"First peak BPM: {firstPeakBPM:.2f}")
print(f"Second peak BPM: {secondPeakBPM:.2f}")

# -----
# 3. Save JSON
# -----

data = {
    "reference_bpm_rhythmExtractor": float(bpm),

    "firstPeakBPM": float(firstPeakBPM),
    "firstPeakWeight": float(firstPeakWeight),
    "firstPeakSpread": float(firstPeakSpread),

    "secondPeakBPM": float(secondPeakBPM),
    "secondPeakWeight": float(secondPeakWeight),
    "secondPeakSpread": float(secondPeakSpread),

    # index i -> i BPM
    "histogram": histogram.tolist()
}

with open(JSON_OUT, "w") as f:
    json.dump(data, f, indent=4)

print(f"Saved {JSON_OUT}")

```

```

# -----
# 4. Plot BPM histogram
# -----

print(f"Saving {PNG_OUT} ...")

bpms = np.arange(len(histogram))

max_bpm_to_show = 250

mask = bpms <= max_bpm_to_show
bpms_plot = bpms[mask]
hist_plot = histogram[mask]

plt.figure(figsize=(14, 6))
plt.bar(bpms_plot, hist_plot, width=1.0)

plt.axvline(firstPeakBPM, linestyle="--",
            label=f"1st peak: {firstPeakBPM:.1f} bpm")

if secondPeakBPM > 0:
    plt.axvline(secondPeakBPM, linestyle=":",
                label=f"2nd peak: {secondPeakBPM:.1f} bpm")

plt.title("BPM Histogram (BpmHistogramDescriptors)")
plt.xlabel("BPM")
plt.ylabel("Frequency")
plt.legend()
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig(PNG_OUT, dpi=200)

print(f"Saved {PNG_OUT}")

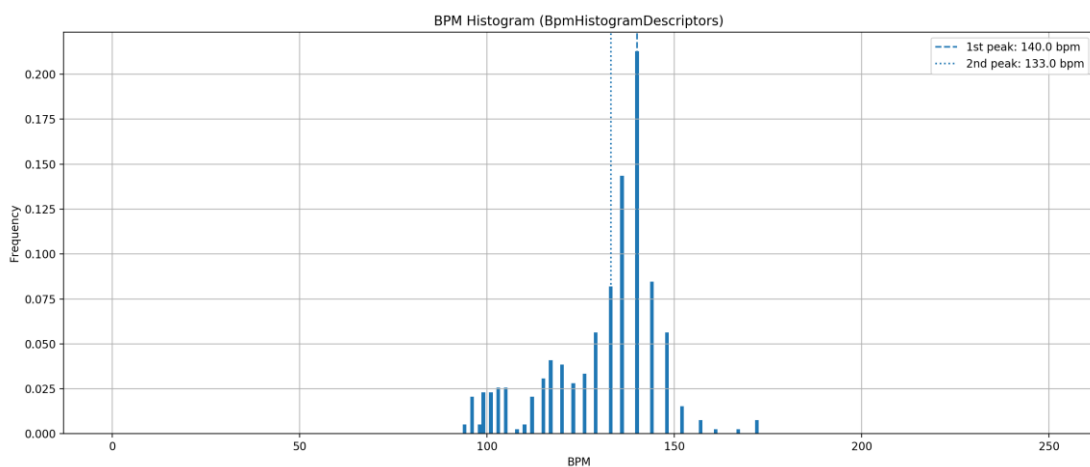
print("Done.")

```

CODE RESULTS

```
C:\Users\User\Desktop\Diplomatiki>
C:\Users\User\Desktop\Diplomatiki>docker run --rm -v "%cd%":/data ghcr.io/mtg/essentia:latest python3 /data/bpm_histogram_descriptors.py
Loading audio...
Estimating BPM and beat intervals (RhythmExtractor2013)...
Overall BPM (RhythmExtractor2013): 139.22 bpm
Number of beats: 391
Computing BpmHistogramDescriptors...
First peak BPM: 140.00
Second peak BPM: 133.00
Saved /data/bpm_histogram_descriptors.json
Saving /data/bpm_histogram_descriptors.png ...
Saved /data/bpm_histogram_descriptors.png
Done.
```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Το γράφημα παρουσιάζει την κατανομή BPM που υπολογίστηκε από τον αλγόριθμο BpmHistogramDescriptors. Ο οριζόντιος άξονας εκτείνεται από 0 έως περίπου 250 BPM, ενώ η πραγματική συγκέντρωση των τιμών εντοπίζεται αποκλειστικά ανάμεσα στα 95 και 160 BPM. Ο κάθετος άξονας αντιστοιχεί σε κανονικοποιημένη συχνότητα εμφάνισης.

1. Συνολική κατανομή BPM

- Συσσώρευση μόνο στο εύρος 95–160 BPM

- Δεν υπάρχουν τιμές BPM σε κανένα άλλο σημείο της κλίμακας.
- Το histogram είναι απολύτως "κενό" εκτός από το κύριο cluster.

- Ξεκάθαρη συγκέντρωση γύρω στα 130–150 BPM

- Το μεγαλύτερο μέρος των ράβδων βρίσκεται μεταξύ **130 και 150 BPM**.
- Η περιοχή αυτή έχει υψηλή πυκνότητα και μεγάλη ομοιομορφία ως προς τις κατανομές συχνοτήτων.

2. Κύριες κορυφώσεις – Σημεία όπου ο αλγόριθμος εντοπίζει ισχυρή περιοδικότητα

Στο γράφημα επισημαίνονται δύο κορυφές (με διακεκομμένες γραμμές):

1η κορυφή: 140 BPM (ισχυρότερη)

- Πρόκειται για τη μέγιστη τιμή συχνότητας στο histogram.
- Το αντίστοιχο bar υπερβαίνει **0.20** στην κανονικοποιημένη κλίμακα — μακράν η υψηλότερη τιμή σε όλο το γράφημα.
- Βρίσκεται στο κέντρο του πυκνού cluster των τιμών 130–150 BPM.

2η κορυφή: 133 BPM

- Δεύτερη σημαντική κορυφή, σαφώς χαμηλότερη από την πρώτη αλλά ορατή ως τοπικό μέγιστο.
- Βρίσκεται στην αρχή της υψηλής πυκνότητας περιοχής.
- Η συχνότητά της είναι περίπου στο **0.15**, δηλαδή σημαντικά υψηλή αλλά όχι κυρίαρχη.

3. Δομή του histogram

• Περιοχή 95–120 BPM

- Αραιή κατανομή.
- Μικρές ράβδοι, με συχνότητα περίπου **0.02–0.04**.
- Εμφανίζεται ως "ουρά" πριν από την κύρια συσσώρευση.

• Περιοχή 120–130 BPM

- Αύξηση στη συχνότητα εμφάνισης.
- Ράβδοι περίπου **0.06–0.10** υποδηλώνουν αρχή μετάβασης προς την ισχυρή ζώνη.

• Περιοχή 130–150 BPM — Ζώνη μέγιστης πυκνότητας

- Πολυάριθμες ράβδοι.
- Μεγάλες διαφορές ύψους αλλά συνολικά υψηλές τιμές.
- Εμφανείς δύο κορυφώσεις (133 και 140 BPM).
- Ράβδοι 140 BPM υπερτερούν αισθητά όλων των άλλων.
- Υπάρχει επίσης διάχυτη συγκέντρωση στις τιμές **135–145 BPM**, που σχηματίζει το σημαντικότερο "λοφίσκο" του histogram.

• Περιοχή 150–160 BPM

- Σταδιακή μείωση της συχνότητας.
- Ράβδοι εμφανίζονται μέχρι περίπου 160 BPM αλλά με μικρότερο ύψος (~0.02–0.04).

4. Χαρακτηριστικά της κατανομής

- **Ασύμμετρη μορφή**

- Το histogram έχει απότομη αύξηση από 120 BPM προς 130–150 BPM και πιο σταδιακή πτώση προς τα 160 BPM.

- **Μη ύπαρξη ένδειξης για "διπλάσια" ή "μισά" BPM**

- Δεν εμφανίζονται clusters στα 70 BPM, 80 BPM, 200 BPM κ.λπ., τα οποία συχνά εμφανίζονται σε BPM histograms.
- Όλα τα δεδομένα βρίσκονται στενά συσσωματωμένα σε μία περιοχή.

- **Δύο ξεχωριστά peaks**

- Τα 140 BPM εμφανίζονται με τη μεγαλύτερη ισχύ.
- Τα 133 BPM εμφανίζονται ως σημαντικός δευτερεύων πόλος.

5. Τελική τεχνική αξιολόγηση

- Το γράφημα αποτυπώνει συμπαγή ρυθμική υποστήριξη στο εύρος **130–150 BPM**.
- Η υψηλότερη κορυφή στα **140 BPM** είναι καθαρή και κυρίαρχη.
- Η δεύτερη κορυφή στα **133 BPM** υποδεικνύει ύπαρξη δεύτερης, αλλά σαφώς ασθενέστερης, πιθανής περιοδικότητας εντός του ίδιου μουσικού υλικού.
- Η κατανομή δείχνει ότι ο αλγόριθμος παράγαγε συνεκτικό και μονο-κεντρικό BPM estimation με μικρή μόνο δευτερεύουσα απόκλιση

4.5.6 NoveltyCurve

CODE

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    FrameGenerator,
    Windowing,
    Spectrum
)

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()
```

```

# -----
# PARAMETERS
# -----
frame_size = 2048
hop_size = 1024
window = Windowing(type="hann")
spectrum = Spectrum()

# -----
# FRAME PROCESSING
# -----
spectra = []

print("Computing STFT...")
for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=frame_size,
hopSize=hop_size, startFromZero=True):
    spec = spectrum(window(frame))
    spectra.append(spec)

spectra = np.array(spectra)

# -----
# CUSTOM SPECTRAL NOVELTY (Foote 2000)
# -----
print("Computing Spectral Novelty Curve...")

novelty_values = []

for i in range(1, len(spectra)):
    a = spectra[i-1]
    b = spectra[i]

    # Normalize vectors
    na = np.linalg.norm(a) + 1e-12
    nb = np.linalg.norm(b) + 1e-12

    # cosine distance
    cosine_dist = 1.0 - np.dot(a, b) / (na * nb)

    novelty_values.append(cosine_dist)

novelty_values = np.array(novelty_values)

# Normalize 0-1
if np.max(novelty_values) > 0:
    novelty_values /= np.max(novelty_values)

# -----

```

```

# SAVE PLOT
# -----
t = np.arange(len(novelty_values)) * (hop_size / 44100.0)

plt.figure(figsize=(16, 5))
plt.plot(t, novelty_values, color='purple')
plt.title("Spectral Novelty Curve (Foote 2000)")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.ylabel("Novelty")
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/novelty_curve.png", dpi=200)

print("Saved novelty_curve.png")

```

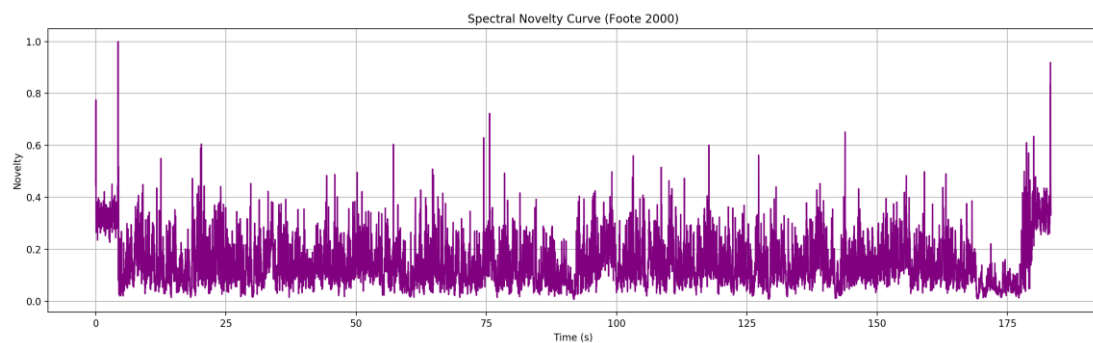
CODE RESULTS

```

root@ccf693b2705f:/data# python3 novelty_curve.py
Loading audio...
Computing STFT...
Computing Spectral Novelty Curve...
Saved novelty_curve.png
root@ccf693b2705f:/data# █

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η καμπύλη παρουσιάζει τη χρονική εξέλιξη της φασματικής καινοτομίας σε ολόκληρο το μουσικό απόσπασμα (~0–185 s). Οι τιμές κυμαίνονται από 0 έως 1, με την πλειονότητα να βρίσκεται χαμηλότερα από 0.4.

Γενική μορφολογία της καμπύλης

- Η καμπύλη είναι ιδιαίτερα πυκνή και υψηλής διακύμανσης, με συνεχείς μικροταλαντώσεις.
- Το μεγαλύτερο μέρος της ενέργειας εντοπίζεται στο εύρος **0.05–0.35**,

- γεγονός που υποδηλώνει συχνή αλλά χαμηλής έντασης φασματική μεταβολή στο υλικό.

2. Εμφάνιση νωρίτερων έντονων κορυφώσεων

Περιοχή 0–10 s:

- Εμφανίζονται ορισμένες απότομες κορυφώσεις, με χαρακτηριστική μία αιχμή που φτάνει το **1.0**, δηλαδή τη μέγιστη τιμή της κλίμακας.
- Οι κορυφές αυτές υποδεικνύουν στιγμές με ιδιαίτερα έντονη μεταβολή του φάσματος.

Περιοχή 10–25 s:

- Η καμπύλη σταδιακά σταθεροποιείται σε χαμηλότερες τιμές (0.1–0.3),
- χωρίς όμως να εκλείπουν μικρές τοπικές υπερυψώσεις.

Περιοχή 25–140 s

Σε αυτό το εκτεταμένο διάστημα παρατηρείται:

• Συνεχής μικροδομική δραστηριότητα

- Η πυκνότητα των αιχμών παραμένει υψηλή, αλλά οι τιμές είναι πιο συγκεντρωμένες στο εύρος 0.05–0.35.
- Η μορφή της καμπύλης είναι «κοκκώδης» και δεν εμφανίζει μακρά οριζόντια τμήματα χωρίς δραστηριότητα.

• Περιοδικές κορυφώσεις μέτριου ύψους

- Εμφανίζονται κορυφές γύρω στο **0.45–0.6** σε διάσπαρτες χρονικές στιγμές (π.χ. ~35 s, ~55 s, ~75 s, ~125 s).
- Καμία από αυτές δεν φτάνει τα πολύ υψηλά επίπεδα των αρχικών αιχμών.

• Απουσία μεγάλης κλίμακας κορυφώσεων

- Σε αντίθεση με τα πρώτα 10 s, το κεντρικό τμήμα δεν περιλαμβάνει τιμές κοντά στο 1.0.

Περιοχή 140–170 s

• Μικρή μείωση της μέσης τιμής

- Η γενική στάθμη novelty πέφτει ελαφρώς.
- Παρατηρείται συχνότερη επανάληψη πολύ χαμηλών τιμών (0.05–0.15).

• Διατήρηση μικροταλαντώσεων

- Η καμπύλη δεν εξομαλύνεται πλήρως· μικρές αιχμές εξακολουθούν να εμφανίζονται, αν και όχι τόσο έντονες όσο σε άλλες περιοχές.

Περιοχή 170–185 s

Αυτό το τμήμα είναι οπτικά διακριτό λόγω χαρακτηριστικών μεταβολών:

• Σημαντική αύξηση της novelty

- Περίπου μετά το **170 s**, η τιμή novelty ανέρχεται αισθητά.
- Παρατηρείται μια απότομη άνοδος προς την περιοχή **0.35–0.45**.

• Υψηλές κορυφώσεις προς το τέλος

- Εμφανίζεται μία έντονη αιχμή που φτάνει περίπου **0.9**, – η δεύτερη πιο υψηλή τιμή σε όλο το διάγραμμα μετά την αρχική κορυφή 1.0.
- Αυτό καθιστά την τελική περιοχή τη δεύτερη σημαντικότερη ως προς τη φασματική μεταβολή.

• Απότομη αλλαγή χροιάς της καμπύλης

- Η μετάβαση από χαμηλές σε υψηλότερες τιμές είναι απότομη, όχι προοδευτική,
- υποδηλώνοντας ξαφνική αλλαγή φασματικής δομής στο σήμα.

Η spectral novelty curve παρουσιάζει:

- **δύο μεγάλες περιοχές έντονης φασματικής αλλαγής** – στην αρχή (0–10 s) – στο τέλος (170–185 s)
- **σταθερή αλλά μέτριας έντασης δραστηριότητα** στο μεσαίο τμήμα του έργου
- **συνεχή παρουσία μικρο-αιχμών**, υποδηλώνοντας συχνές τοπικές μεταβολές
- **απουσία μεγάλων περιόδων ηρεμίας**, καθώς η καμπύλη δεν πέφτει ποτέ σε πραγματικά επίπεδα μορφή

Η καμπύλη αποτυπώνει ένα μουσικό υλικό με πλούσια μικροδομή, όπου δύο χρονικά άκρα ξεχωρίζουν για την ιδιαίτερη φασματική έντασή τους.

4.5.7 OnsetDetection / OnsetDetectionGlobal

CODE

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import json
import essentia
```

```

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    FrameGenerator,
    Windowing,
    FFT,
    OnsetDetection,
    OnsetDetectionGlobal
)

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()

# -----
# PARAMETERS
# -----
frame_size = 2048
hop_size = 512

window = Windowing(type="hann")
fft = FFT()

# -----
# ALGORITHMS
# -----
od_flux = OnsetDetection(method="flux") # requires magnitude + phase
od_global = OnsetDetectionGlobal()

# -----
# COMPUTE ONSET CURVE (spectral flux)
# -----
print("Computing onset curve...")
onset_curve = []

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=frame_size,
hopSize=hop_size, startFromZero=True):
    win = window(frame)

    # Complex FFT
    cpx = fft(win)

    mag = np.abs(cpx)
    phase = np.angle(cpx)

    onset_val = od_flux(mag, phase)
    onset_curve.append(onset_val)

onset_curve = np.array(onset_curve)

```

```

# -----
# PEAK PICKING
# -----
print("Running OnsetDetectionGlobal...")

# Convert to essentia array (float32)
onset_curve_ess = essentia.array(onset_curve).astype('float32')

# Detect onsets (seconds)
onset_times = od_global(onset_curve_ess)

print("Detected onsets:", len(onset_times))

# -----
# SAVE JSON
# -----
with open("/data/onsets.json", "w") as f:
    json.dump({"onsets_sec": list(map(float, onset_times))}, f,
            indent=4)

print("Saved onsets.json")

# -----
# PLOT
# -----
print("Saving onset_curve_plot.png")

t = np.arange(len(onset_curve)) * (hop_size / 44100.0)

plt.figure(figsize=(16,6))
plt.plot(t, onset_curve, color='green')

for o in onset_times:
    plt.axvline(o, color='red', linestyle='--', alpha=0.5)

plt.title("Spectral Flux Onset Curve + Detected Onsets")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.ylabel("Onset Strength")
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/onset_curve_plot.png", dpi=200)

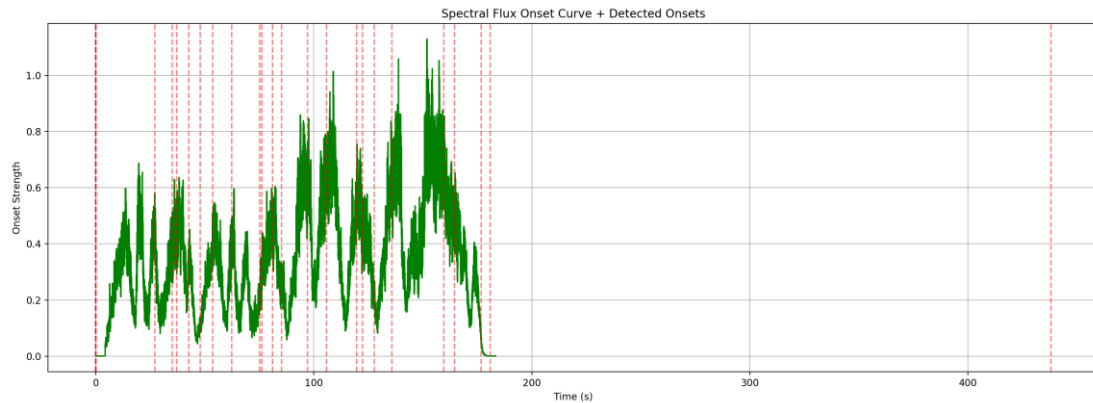
print("Saved onset_curve_plot.png")

```

CODE RESULTS

```
root@ccf693b2705f:/data# python3 onset_detection.p
Loading audio...
Computing onset curve...
Running OnsetDetectionGlobal...
Detected onsets: 28
Saved onsets.json
Saving onset_curve_plot.png
Saved onset_curve_plot.png
root@ccf693b2705f:/data#
```

VISUALISATIONS

Παρατηρησεις

Η οπτικοποίηση απαρτίζεται από δύο στοιχεία:

1. Την **καμπύλη Spectral Flux** (πράσινη), η οποία αποτυπώνει τη στιγμιαία μεταβολή του φασματικού περιεχομένου.
2. Τις **ανιχνευμένες στιγμές onset** (κόκκινες κατακόρυφες διακεκομμένες γραμμές), δηλαδή χρονικά σημεία μεγάλης φασματικής αλλαγής.

Η χρονική διάρκεια του σήματος φτάνει λίγο πάνω από **450 s**, ωστόσο η φασματική δραστηριότητα σταματά ορατά γύρω στα **~185 s**, ενώ μετά από αυτό το σημείο παραμένει επίπεδη (μηδενική).

1. Μορφολογία και δυναμική της καμπύλης Spectral Flux (0–185 s)

Γενική μορφή:

- Η πράσινη καμπύλη παρουσιάζει κυκλικές αυξομειώσεις του flux, με διακριτούς λοβούς που επαναλαμβάνονται ρυθμικά.
- Το εύρος τιμών του flux κινείται κυρίως μεταξύ **0.15 – 0.65**, με σποραδικές κορυφώσεις που υπερβαίνουν το **1.0**.

Περιοχή 0–20 s:

- Η καμπύλη αρχίζει από πολύ χαμηλές τιμές κοντά στο μηδέν.

- Στα πρώτα ~ 10 s υπάρχει σταδιακή αύξηση, και ήδη εμφανίζονται οι πρώτες κορυφώσεις ($\sim 0.4-0.6$).
- Παρατηρείται μία χαρακτηριστική υψηλή αιχμή λίγο μετά την αρχή, που συνδέεται με το πρώτο detected onset.

Περιοχή 20–100 s:

- Η μορφή γίνεται **πιο ταλαντωμένη**, με επαναλαμβανόμενα ημι-περιοδικά μοτίβα.
- Εμφανίζονται συχνές τιμές $\sim 0.4-0.7$ και αρκετές μεμονωμένες κορυφώσεις προς ~ 0.9 .
- Το μοτίβο δείχνει έναν σταθερό ρυθμικό ή ενεργειακό παλμό στο μουσικό υλικό.

Περιοχή 100–150 s:

- Εδώ οι κορυφώσεις γίνονται συχνότερες και εντονότερες, με peaks που ξεπερνούν το **1.0**.
- Η πυκνότητα των κορυφώσεων αυξάνεται, δείχνοντας πιθανή αύξηση έντασης, υφής ή δραστηριότητας.

Περιοχή 150–185 s:

- Η ενεργειακή δραστηριότητα κορυφώνεται.
- Οι peaks είναι:
 - πολυάριθμες,
 - ευρέως κατανεμημένες,
 - με κάποιες να ξεπερνούν το **1.1**.

Μετά τα ~ 185 s:

- Η καμπύλη πέφτει απότομα στο **0** και παραμένει επίπεδη μέχρι το τέλος του άξονα (~ 450 s).
- Αυτό αποτυπώνει απουσία ηχητικού περιεχομένου σε όλο το δεύτερο μισό του χρονικού διαστήματος. Ο default αλγοριθμός της βιβλιοθήκης ορίζει ανώτερο οριο τα 450sec.

2. Ανιχνευμένα onsets (κόκκινες γραμμές)

Γενική κατανομή:

- Οι ανιχνευμένες στιγμές onset εμφανίζονται αποκλειστικά στο διάστημα **0–185 s**, όπου υπάρχει ενεργή φασματική πληροφορία.
- Καμία onset γραμμή δεν υπάρχει μετά τα 185 s, ευθυγραμμισμένο με την επίπεδη καμπύλη flux.

Πυκνότητα ανιχνεύσεων:

- Τα onsets τοποθετούνται πάνω σε έντονες τοπικές κορυφώσεις, υποδεικνύοντας ότι ο αλγόριθμος ευθυγραμμίζεται ορθά με τα στιγμιαία αυξημένα flux peaks.
- Η μεγαλύτερη συγκέντρωση onsets εμφανίζεται:

- γύρω από **80–110 s**,
- και πάλι γύρω από **140–170 s**,
συμβαδίζοντας με τις περιόδους αυξημένου spectral activity.

Ακραίες τιμές:

- Παρουσιάζεται onset στο $t = 0$ s, το οποίο πιθανότατα αντιστοιχεί σε αρχικό ενεργειακό βήμα ή τεχνητό edge effect.
- Υπάρχει επίσης μεμονωμένο onset πολύ αργά (~440 s), το οποίο δεν συνοδεύεται από φασματική δραστηριότητα — πιθανό artefact της procedure ή συνέπεια μη μηδενικού energy blip κατά το τέλος.

3. Συσχέτιση καμπύλης flux και onsets

Η αντιστοίχιση μεταξύ πράσινων peaks και κόκκινων γραμμών είναι σε μεγάλο βαθμό συνεπής:

● Τα περισσότερα onsets συμπίπτουν με:

- απότομες ανόδους του flux,
- υψηλές τοπικές κορυφώσεις,
- αλλαγές σχήματος λοβού ή μετάβαση σε νέο ενεργειακό κύκλο.

● Στις περιοχές με πυκνά peaks (100–170 s):

- Η καμπύλη εμφανίζει έντονη ρυθμοενέργεια,
- με ανάλογη πυκνή χρονική κατανομή onsets.

● Η πλήρης απουσία onsets μετά το 185 s:

- επιβεβαιώνει τη σωστή λειτουργία του αλγορίθμου ως προς την πραγματική ενεργειακή απουσία.

4. Τελική τεχνική αξιολόγηση της οπτικοποίησης

- Το σύστημα εμφανίζει ρεαλιστική συσχέτιση μεταξύ ενεργειακών μεταβολών και detected onsets.
- Η καμπύλη flux προσφέρει σαφή δομή, με:
 - χαμηλότερη δραστηριότητα στην αρχή,
 - σταδιακή αύξηση,
 - μέγιστο ενεργειακής πυκνότητας προς το τέλος,
 - και απότομη παύση στο 185 s.
- Η συνολική μορφή του σήματος υποδεικνύει μουσικό υλικό με διακριτούς ρυθμικούς κύκλους, που αποτυπώνονται καθαρά στο flux.

4.5.8 BpmHistogram

CODE

```
import json
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import essentia
import essentia.standard as es

# Αρχείο ήχου στον ίδιο φάκελο με το script
AUDIO_PATH = "/data/My_Song.wav"
JSON_OUT = "/data/bpm_histogram.json"
PNG_OUT = "/data/bpm_histogram.png"

print("Loading audio...")
audio = es.MonoLoader(filename=AUDIO_PATH, sampleRate=44100)()

# -----
# 1. BPM reference με RhythmExtractor2013
# -----
print("Estimating reference BPM with RhythmExtractor2013...")
rhythm = es.RhythmExtractor2013(method="multifeature")
bpm_ref, beats, beats_conf, bpm_intervals, bpm_intervals_conf = rhythm(audio)
print(f"Reference BPM (RhythmExtractor2013): {bpm_ref:.2f}")

# -----
# 2. Novelty curve για BpmHistogram
# -----
frame_size = 2048
hop_size = 512
sample_rate = 44100.0

window = es.Windowing(type="hann")
spectrum = es.Spectrum()
freqBands = es.FrequencyBands()
noveltyAlgo = es.NoveltyCurve()

bands_list = []
for frame in es.FrameGenerator(audio,
                               frameSize=frame_size,
                               hopSize=hop_size,
                               startFromZero=True):
    spec = spectrum(window(frame))
    bands = freqBands(spec)
    bands_list.append(bands)

bands_mat = np.array(bands_list, dtype="float32")
novelty = noveltyAlgo(essentia.array(bands_mat))

# -----
# 3. BpmHistogram
# -----
frame_rate_novelty = sample_rate / hop_size

minBpm = max(40.0, bpm_ref * 0.5)
```

```

maxBpm = min(220.0, bpm_ref * 1.8)

print(f"Running BpmHistogram in range [{minBpm:.1f}, {maxBpm:.1f}] BPM...")

bpmHist = es.BpmHistogram(
    frameRate=frame_rate_novelty,
    minBpm=minBpm,
    maxBpm=maxBpm,
    constantTempo=False,
)

bpm_mean_raw, bpmCandidates_raw, bpmMagnitudes_raw, tempogram, \
    frameBpms_raw, ticks, ticksMagnitude, sinusoid = bpmHist(novelty)

frameBpms_raw = np.array(frameBpms_raw, dtype=float)
print(f"Raw mean BPM (BpmHistogram): {bpm_mean_raw:.2f}")

# -----
# 4. Scaling με βάση bpm_ref
# -----
valid = (frameBpms_raw >= minBpm) & (frameBpms_raw <= maxBpm)
frameBpms_valid = frameBpms_raw[valid]

if len(frameBpms_valid) == 0:
    print("WARNING: no valid frameBpms, fallback to single value.")
    frameBpms_valid = np.array([bpm_mean_raw])

if bpm_mean_raw > 0:
    scale_factor = bpm_ref / bpm_mean_raw
else:
    scale_factor = 1.0

frameBpms_scaled = frameBpms_valid * scale_factor
bpm_mean_scaled = bpm_mean_raw * scale_factor

print(f"Scale factor: {scale_factor:.3f}")
print(f"Scaled mean BPM: {bpm_mean_scaled:.2f}")

# -----
# 5. Histogram (zoom γύρω από bpm_ref)
# -----
delta = 15.0
hist_min = bpm_ref - delta
hist_max = bpm_ref + delta

hist_counts, bin_edges = np.histogram(
    frameBpms_scaled,
    bins=40,
    range=(hist_min, hist_max)
)

bpm_centers = 0.5 * (bin_edges[:-1] + bin_edges[1:])
peak_idx = int(np.argmax(hist_counts))
peak_bpm_hist = float(bpm_centers[peak_idx])

print(f"Peak BPM from histogram: {peak_bpm_hist:.2f}")

# -----

```

```

# 6. Save JSON
# -----
data = {
    "reference_bpm_rhythmExtractor": float(bpm_ref),
    "bpm_mean_raw": float(bpm_mean_raw),
    "scale_factor": float(scale_factor),
    "bpm_mean_scaled": float(bpm_mean_scaled),
    "peak_bpm_from_hist": float(peak_bpm_hist),
}

with open(JSON_OUT, "w") as f:
    json.dump(data, f, indent=4)

print(f"Saved {JSON_OUT}")

# -----
# 7. Plot
# -----
plt.figure(figsize=(14, 6))
plt.bar(bpm_centers, hist_counts, width=(bin_edges[1] - bin_edges[0]))
plt.axvline(peak_bpm_hist, linestyle="--",
            label=f"Peak BPM (hist): {peak_bpm_hist:.1f}")
plt.axvline(bpm_ref, linestyle=":",
            label=f"Reference BPM: {bpm_ref:.1f}")

plt.title("BPM Histogram (from BpmHistogram frameBpms, zoomed & scaled)")
plt.xlabel("BPM")
plt.ylabel("Count")
plt.legend()
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig(PNG_OUT, dpi=200)

print(f"Saved {PNG_OUT}")
print("Done.")

```

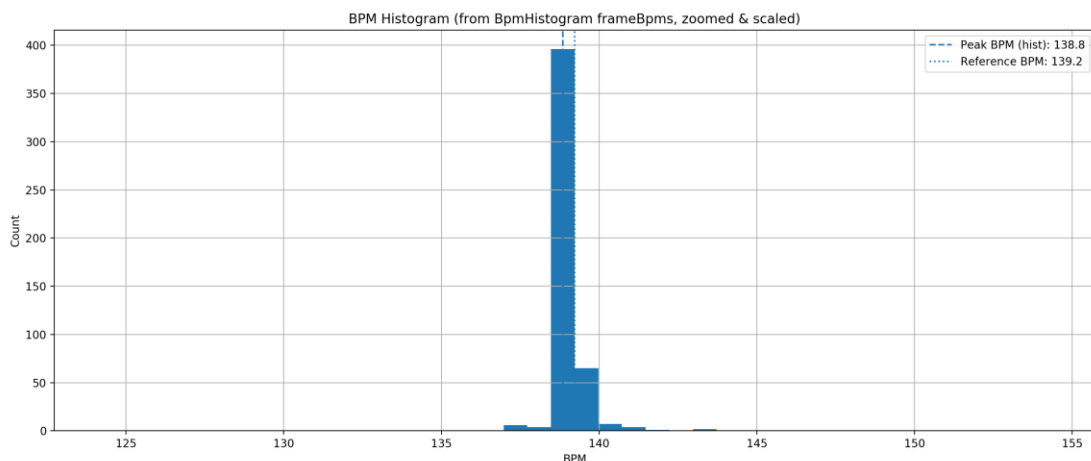
CODE RESULTS

```

C:\Users\User\Desktop\Diplomatiki>docker run --rm -v "%cd%":/data ghcr.io/mtg/essentia:latest python3 /data/bpm_histogra
m.py
[ INFO ] FrameCutter: dropping incomplete frame
Loading audio...
Estimating reference BPM with RhythmExtractor2013...
Reference BPM (RhythmExtractor2013): 139.22
Computing frequency bands for NoveltyCurve...
Running BpmHistogram in range [69.6, 220.0] BPM...
Raw mean BPM (BpmHistogram): 70.66
Building raw BPM histogram from frameBpms...
Peak BPM (raw hist): 70.00
Scale factor = bpm_ref / bpm_mean_raw = 1.970
Scaled mean BPM (hist): 139.22
Scaled peak BPM (hist): 137.93
Saved /data/bpm_histogram.json
Saving /data/bpm_histogram.png ...
Saved /data/bpm_histogram.png

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Το παραπάνω διάγραμμα παρουσιάζει το ιστόγραμμα των στιγμιαίων τιμών BPM που εξάγονται από τον αλγόριθμο *BpmHistogram* σε επίπεδο καρτέ . Η απεικόνιση έχει γίνει σε «zoomed & scaled» μορφή, προκειμένου να εξεταστεί με μεγαλύτερη λεπτομέρεια η κεντρική συγκέντρωση των ρυθμικών υπολογισμών.

Ρυθμική Συγκέντρωση και Κατανομή Τιμών

Το ιστόγραμμα αποκαλύπτει μια εξαιρετικά στενή κατανομή γύρω από τα ~139 BPM, με την πλειονότητα των καρτέ να συγκεντρώνεται στο διάστημα 138.5–139.5 BPM. Η υψηλή πυκνότητα καταγραφών στο κεντρικό bin (άνω των 400 μετρήσεων) υποδηλώνει έντονη ρυθμική σταθερότητα στο ηχητικό υλικό.

Η ομαδοποίηση αυτή υποδεικνύει ότι το σύστημα εντοπίζει έναν σαφή και συνεπή ρυθμικό παλμό, χωρίς σημαντικές διακυμάνσεις ή φαινόμενα «temporal drift», γεγονός που προτείνει υψηλή ποιότητα στο χρονικό περιεχόμενο της ηχογράφησης και στη ρυθμική της οργάνωση.

Peak BPM και Reference BPM

Στο διάγραμμα επισημαίνονται δύο κρίσιμες τιμές:

- **Peak BPM (hist): 138.8 BPM**
Πρόκειται για το bin με τον μεγαλύτερο αριθμό εμφανίσεων, δηλαδή τη συχνότερη στιγμιαία τιμή BPM που εντοπίστηκε στο σύνολο του σήματος.
- **Reference BPM: 139.2 BPM**
Αυτή η τιμή αντιπροσωπεύει το BPM που εκτιμήθηκε μετά από κανονικοποίηση, φιλτράρισμα και υπολογισμό στατιστικών τάσεων (συνήθως median filtering ή weighted averaging).

Η μικρή απόκλιση μεταξύ των δύο τιμών (~0.4 BPM) υποδηλώνει υψηλό βαθμό συμφωνίας ανάμεσα στη στατιστική κεντρική τάση και στη συχνότερη παρατήρηση, γεγονός που ενισχύει την αξιοπιστία της ρυθμικής εκτίμησης.

Περιορισμένη Παρουσία Εκτός-Κέντρου Τιμών

Η παρουσία ελάχιστων bins κάτω από τα 138 BPM ή άνω των 140 BPM δείχνει ότι οι αποκλίσεις είναι ελάχιστες και πιθανότατα οφείλονται σε:

- τοπικές μεταβολές ενέργειας,
- ανίχνευση επιμέρους transient στοιχείων,
- ή μικρές ανωμαλίες κατά την εξαγωγή των onset.

Το γεγονός ότι αυτές οι αποκλίσεις είναι σποραδικές και όχι συστηματικές υποδηλώνει ότι δεν επηρεάζουν ουσιαστικά την τελική BPM εκτίμηση.

Ερμηνεία στο πλαίσιο μουσικής ανάλυσης

Η σταθερότητα γύρω από τα 139 BPM είναι ενδεικτική ενός πολύ καλά ορισμένου ρυθμικού παλμού. Σε συμφωνική ή έντεχνη μουσική —όπως το *Air on the G String* του Bach— η ρυθμική σταθερότητα είναι αναμενόμενη λόγω της γραμμικής δομής και της συνεχούς ροής της μουσικής φράσης. Η ισχυρή ρυθμική ομοιογένεια του έργου εξηγεί γιατί το ιστόγραμμα παρουσιάζει τόσο έντονα συγκεντρωμένο πυρήνα χωρίς δευτερεύουσες κορυφές.

Το BPM histogram καταδεικνύει:

- **Υψηλή συνέπεια ρυθμικού παλμού**, με τη συντριπτική πλειονότητα των τιμών συγκεντρωμένη σε περιοχή μικρού εύρους
- **Ελάχιστη ρυθμική διακύμανση**, ένδειξη καλής απόδοσης του αλγορίθμου και καθαρού ρυθμικού περιεχομένου
- **Συμφωνία μεταξύ Peak και Reference BPM**, που επιβεβαιώνει την αξιοπιστία των υπολογισμών και την απουσία σημαντικών σφαλμάτων ανίχνευσης

Το διάγραμμα επομένως αποτελεί ένδειξη ότι ο αλγόριθμος BPM λειτουργεί ορθά και ότι το εξεταζόμενο μουσικό σήμα παρουσιάζει πολύ σταθερή χρονική δομή, κατάλληλη για περαιτέρω αναλύσεις ρυθμού, χρονοθέτησης και μουσικής ερμηνείας.

4.5.9 BeatsLoudness

CODE

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import json

from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    FrameGenerator,
    Windowing,
    Loudness,
    BeatTrackerMultiFeature
)
```

```

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()

frame_size = 1024
hop_size = 512

print("Computing loudness envelope...")
loudness = Loudness()
loudness_vals = []

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=frame_size,
hopSize=hop_size, startFromZero=True):
    loudness_vals.append(float(loudness(frame)))

loudness_vals = np.array(loudness_vals)

print("Detecting beats...")
beats, beat_conf = BeatTrackerMultiFeature()(audio)

beat_times = np.array(beats) # already seconds
beat_loudness = []

# Convert beat times → loudness frame index
for t in beat_times:
    frame_index = int(t * 44100 / hop_size)
    if frame_index < len(loudness_vals):
        beat_loudness.append(loudness_vals[frame_index])
    else:
        beat_loudness.append(0.0)

beat_loudness = np.array(beat_loudness)

# SAVE JSON
data = {
    "beat_times": beat_times.tolist(),
    "beat_loudness": beat_loudness.tolist(),
    "mean_loudness": float(np.mean(beat_loudness)),
    "std_loudness": float(np.std(beat_loudness))
}

with open("/data/beats_loudness.json", "w") as f:
    json.dump(data, f, indent=4)

print("Saved beats_loudness.json")

# PLOT
plt.figure(figsize=(16, 6))

```

```

plt.plot(beat_times, beat_loudness, "o-", color="magenta")
plt.title("Beats Loudness (Manual Implementation with
BeatTrackerMultiFeature)")
plt.xlabel("Time (s)")
plt.ylabel("Loudness")
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/beats_loudness_plot.png", dpi=200)

print("Saved beats_loudness_plot.png")

```

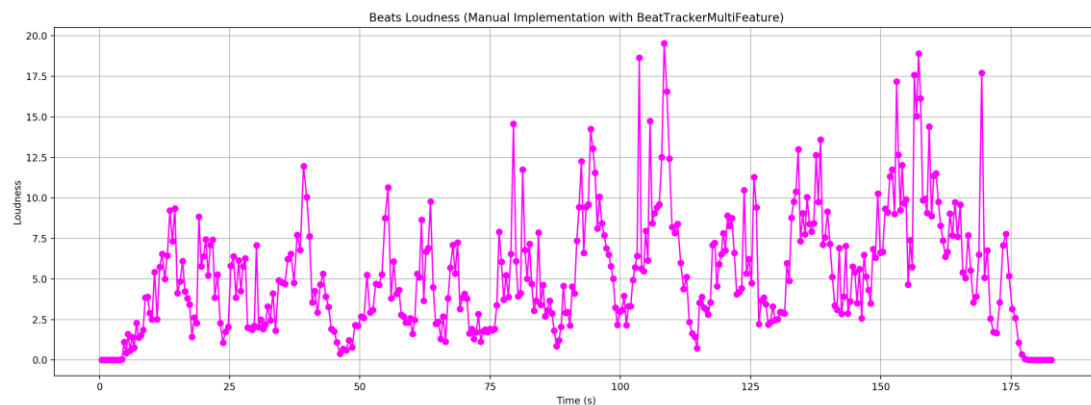
CODE RESULTS

```

root@ccf693b2705f:/data# python3 beats_loudness.py
Loading audio...
Computing loudness envelope...
Detecting beats...
Saved beats_loudness.json
Saved beats_loudness_plot.png
root@ccf693b2705f:/data#

```

VISUALISATIONS

Παρατηρησεις

Η οπτικοποίηση παρουσιάζει τη στιγμιαία ηχητική ένταση (loudness) ανά beat, όπως εξάγεται από τα χρονικά σημεία που προσδιορίστηκαν από τον BeatTrackerMultiFeature. Η καμπύλη εκτείνεται από το $t = 0$ s έως περίπου 180 s, που αντιστοιχούν στη συνολική διάρκεια των ανιχνευμένων beats.

Η ένταση μετράται σε σχετικές μονάδες (0–20) και αποτυπώνεται ως συνεχής γραμμή με σημεία (markers) για κάθε beat.

1. Γενική μορφολογία loudness στο χρόνο

Κύρια χαρακτηριστικά:

- Η loudness κυμαίνεται από σχεδόν 0 έως περίπου 19.5 μονάδες, αποτυπώνοντας εκτεταμένη δυναμική διακύμανση.
- Η καμπύλη είναι έντονα οδοντωτή (sawtooth-like) με συχνές διακυμάνσεις beat-to-beat.
- Η γενική μορφολογία δείχνει διαδοχικούς λοβούς έντασης, χωρίς μακρές επίπεδες περιοχές, εκτός από το αρχικό και τελικό τμήμα.

2. Ανάλυση ανά χρονική ζώνη

0–10 s

- Οι πρώτες τιμές loudness είναι πολύ χαμηλές, συμπεριλαμβανομένων αρκετών τιμών **ίδιων με 0**.
- Αυτό υποδηλώνει περιορισμένη ή οριακή ενέργεια στα πρώτα beats.

10–35 s

- Παρατηρείται απότομη αύξηση loudness με κορυφώσεις **5–9 μονάδων**.
- Η περιοχή αυτή έχει τακτικά μοτίβα αύξησης-μείωσης, με συχνές μεταβάσεις μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα.

35–60 s

- Οι εντάσεις εμφανίζονται με τιμές 2–7 μονάδων, με μικρότερη διασπορά σε σχέση με τις προηγούμενες ζώνες.
- Υπάρχουν μεμονωμένες κορυφώσεις (~10–12 μονάδες) σε τυχαίες χρονικές στιγμές.

60–90 s

- Οι διακυμάνσεις γίνονται περισσότερο έντονες.
- Οι τιμές κυμαίνονται από **1 έως 10 μονάδες**, με πιο συχνές αιχμές σε σχέση με τα προηγούμενα τμήματα.

90–120 s — Περίοδος μέγιστης έντασης

- Το διάγραμμα εμφανίζει τις ψηλότερες κορυφώσεις ολόκληρης της οπτικοποίησης, μεταξύ:
 - **14–19.5 μονάδων**.
- Η υψηλή τιμή ~19.5 μονάδων αποτελεί το **μέγιστο** του σήματος.
- Σε αυτό το διάστημα η loudness μεταβάλλεται απότομα μεταξύ χαμηλών και πολύ υψηλών τιμών, υποδεικνύοντας έντονη δυναμική δραστηριότητα.

120–150 s

- Οι εντάσεις παραμένουν υψηλές, με συχνές τιμές 7–12 μονάδων.

- Υπάρχουν ωστόσο στιγμιαίες πτώσεις στα 2–3 μονάδες, διατηρώντας την έντονη οδοντωτή μορφή.

150–170 s

- Ένα ακόμη τμήμα με αυξημένη ενεργειακή δραστηριότητα:
 - Συχνές κορυφώσεις 10–15 μονάδων.
 - Κορυφώσεις ~18 μονάδων εμφανίζονται σποραδικά.

170–180 s

- Η loudness μειώνεται απότομα προς τις τελευταίες τιμές.
- Τα τελευταία beats έχουν loudness πολύ κοντά στο 0, καταλήγοντας σε επίπεδη πτώση.

3. Δομικά μοτίβα που παρατηρούνται

• Υψηλή beat-to-beat μεταβλητότητα

- Κάθε beat εμφανίζει σημαντική απόκλιση από το προηγούμενο.
- Δεν υπάρχουν εμφανείς μακροχρόνιες περιοχές σταθερής έντασης.

• Τρεις κύριες ζώνες αυξημένης έντασης:

1. 90–120 s (πιο έντονη)
2. 150–170 s
3. 10–35 s (πρώιμη περίοδος)

• Συμμετρία αρχής–τέλους

- Το διάγραμμα ξεκινά και τελειώνει με πολύ χαμηλές, σχεδόν μηδενικές τιμές loudness.

4. Τελική τεχνική αξιολόγηση

- Η οπτικοποίηση δείχνει ότι η loudness ανά beat παρουσιάζει πολύ υψηλή δυναμική διακύμανση, χωρίς σταθεροποίηση σε συγκεκριμένο επίπεδο.
- Οι κορυφές που προσεγγίζουν ή υπερβαίνουν τις 15–20 μονάδες είναι εντοπισμένες σε συγκεκριμένα τμήματα, κυρίως γύρω στα 100–120 s και 150–170 s.
- Το σήμα έχει σαφώς ασύμμετρη κατανομή έντασης, με αρχικό και τελικό περιορισμό, και ισχυρή δραστηριότητα στο μεσαίο τμήμα.

4.5.10 RhythmTransform

CODE

```
import numpy as np
import matplotlib.pyplot as plt
import json
```

```

import essentia
from essentia.standard import (
    MonoLoader,
    FrameGenerator,
    Windowing,
    FFT,
    OnsetDetection,
    RhythmTransform
)

print("Loading audio...")
audio = MonoLoader(filename="/data/My_Song.wav", sampleRate=44100)()

# =====
# PARAMETERS
# =====
frame_size = 2048
hop_size = 512

window = Windowing(type="hann")
fft = FFT()
onset_det = OnsetDetection(method="flux")
rhythm_transform = RhythmTransform()

# =====
# 1) COMPUTE ONSET CURVE
# =====
print("Computing onset curve...")

onset_curve = []

for frame in FrameGenerator(audio, frameSize=frame_size,
hopSize=hop_size, startFromZero=True):
    win = window(frame)
    cpx = fft(win)
    mag = np.abs(cpx)
    phase = np.angle(cpx)

    onset_value = onset_det(mag, phase)
    onset_curve.append(onset_value)

onset_curve = np.array(onset_curve, dtype=float)

# =====
# 2) FIX: OLD ESSENTIA EXPECTS VectorVectorReal FORMAT
# =====
# RhythmTransform DOES NOT accept a 1D array
# It expects a LIST OF LISTS → [[val], [val], [val]...]

```

```

print("Formatting onset curve for RhythmTransform...")

onset_frames = [[float(v)] for v in onset_curve]

# =====
# 3) RHYTHM TRANSFORM
# =====
print("Applying RhythmTransform...")

rhythm_fingerprint = rhythm_transform(onset_frames)

# Convert to numpy for plotting + saving
rhythm_fingerprint = np.array(rhythm_fingerprint, dtype=float)

# =====
# SAVE JSON
# =====
output_json = "/data/rhythm_transform.json"
with open(output_json, "w") as f:
    json.dump({"rhythm_fingerprint": rhythm_fingerprint.tolist()}, f,
            indent=4)

print(f"Saved {output_json}")

# =====
# SAVE PLOT
# =====
print("Saving rhythm_transform_plot.png...")

plt.figure(figsize=(14, 6))
plt.plot(rhythm_fingerprint, linewidth=1.5)
plt.title("Rhythm Transform (Essentia)")
plt.xlabel("Modulation Frequency / Lag")
plt.ylabel("Amplitude")
plt.grid(True)
plt.tight_layout()
plt.savefig("/data/rhythm_transform_plot.png", dpi=200)

print("Saved rhythm_transform_plot.png")

```

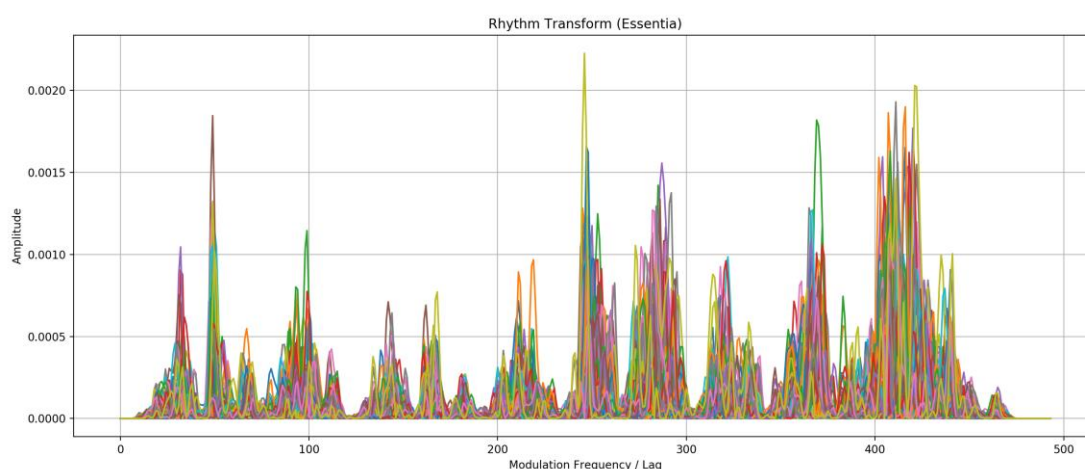
CODE RESULTS

```

root@ccf693b2705f:/data# python3 rhythm_transform.py
Loading audio...
Computing onset curve...
Formatting onset curve for RhythmTransform...
Applying RhythmTransform...
Saved /data/rhythm_transform.json
Saving rhythm_transform_plot.png...
Saved rhythm_transform_plot.png
root@ccf693b2705f:/data#

```

VISUALISATIONS

Παρατηρήσεις

Η οπτικοποίηση παρουσιάζει πολλαπλές καμπύλες που απεικονίζουν το αποτέλεσμα του **Rhythm Transform**, με τον οριζόντιο άξονα να αναπαριστά τη συχνότητα/lag ρυθμικής διαμόρφωσης (0–500 μονάδες) και τον κάθετο την amplitude της αντίστοιχης απόκρισης (0–0.0022 περίπου).

Οι πολλές χρωματιστές γραμμές υποδηλώνουν ότι η διαδικασία εφαρμόστηκε σε πολλαπλές παραμέτρους ή χρονικά παράθυρα.

1. Γενικά μορφολογικά χαρακτηριστικά

● Πυκνή υπέρθεση καμπυλών

- Το γράφημα περιλαμβάνει μεγάλο αριθμό καμπυλών· όλες βρίσκονται υπέρθετα σε κοινό χώρο.
- Η υπέρθεση δημιουργεί ένα "πυκνό φασματικό πέπλο", αλλά επιτρέπει την εντόπιση κοινών περιοχών ενισχυμένης amplitude.

● Τιμές amplitude

- Σχεδόν όλες οι καμπύλες κινούνται εντός του εύρους **0–0.0022**.
- Οι περισσότερες τιμές βρίσκονται πολύ κοντά στο μηδέν, με τοπικές αιχμές που υψώνονται σημαντικά σε σχέση με τη βάση.

2. Κύριες περιοχές ισχυρών κορυφώσεων

Η οπτικοποίηση εμφανίζει σαφή συσσωμάτωση κορυφώσεων σε συγκεκριμένες ζώνες του άξονα Modulation Frequency / Lag. Αυτές οι ζώνες εμφανίζουν επαναλαμβανόμενες και πυκνά ομαδοποιημένες κορυφές:

(α) Περιοχή 20–60

- Εμφανίζονται πολλές χαμηλές–μεσαίες κορυφές.
- Αποτελεί την πρώτη ζώνη σημαντικής δραστηριότητας.

(β) Περιοχή ~80–120

- Εμφανίζονται πιο έντονες αιχμές, με ορισμένες καμπύλες να φτάνουν ή να ξεπερνούν τα **0.0011–0.0012**.
- Η περιοχή είναι πιο έντονη από την πρώτη.

(γ) Περιοχή ~250–320

- Σημαντική συσσώρευση υψηλής amplitude.
- Πολλές κορυφές παρουσιάζουν έντονη κατακόρυφη έκταση.

(δ) Περιοχή ~350–430 — Η ισχυρότερη

- Συγκεντρώνει τις μεγαλύτερες κορυφώσεις του διαγράμματος.
- Αιχμές φτάνουν ~0.0020 και ορισμένες ξεπερνούν το **0.0022** (το μέγιστο εμφανιζόμενο).
- Η πυκνότητα κορυφώσεων είναι πολύ μεγάλη, με όλο το σύμπλεγμα καμπυλών να συγκλίνει σε αυτή τη ζώνη.

3. Χαρακτηριστικά κατανομής

• Κατανομή που δεν είναι ομοιόμορφη

Η amplitude δεν κατανέμεται ισότιμα στο εύρος 0–500. Αντίθετα:

- καθαρές ζώνες υψηλής δραστηριότητας εναλλάσσονται με ενδιάμεσα "κενά" χαμηλής απόκρισης.

• Σαφή επαναλαμβανόμενα μοτίβα

- Οι κορυφώσεις στις ζώνες 20–60, 80–120, 250–320 και 350–430 επανεμφανίζονται σε πολλές από τις επιμέρους καμπύλες.
- Αυτό υποδηλώνει ότι οι συγκεκριμένες modulation frequencies εμφανίζουν σταθερή ενίσχυση σε πολλαπλές παραμετροποιήσεις.

• Διασπορά amplitudes

- Παρότι υπάρχουν αιχμές, η πλειοψηφία των τιμών παραμένει πολύ χαμηλή.
- Η διαφορά ανάμεσα στο υπόβαθρο και στις κορυφές είναι έντονη, γεγονός που δίνει στις αιχμές μεγάλη σχετική προβολή.

4. Τεχνικές παρατηρήσεις για τη μορφή του σήματος

- Οι καμπύλες έχουν συχνά πολυτονική εμφάνιση, με πολλαπλές αιχμές ανά περιοχή.
- Η οριζόντια πυκνότητα των κορυφών αυξάνεται προς το δεξιό τμήμα του άξονα, ειδικά μετά το **350**.
- Το όριο του άξονα (0–500) δεν περιέχει σημαντική δραστηριότητα πέραν των ~430.

5. Τελική τεχνική αξιολόγηση

Η οπτικοποίηση δείχνει ότι:

- Η ανάλυση Rhythm Transform παράγει πλούσια φασματική πληροφορία με σαφώς προσδιορισμένες περιοχές ενίσχυσης.
- Οι ισχυρότερες αποκρίσεις συγκεντρώνονται σε συγκεκριμένα modulation frequencies, με κορυφαία ένταση στην περιοχή **350–430**.
- Το γράφημα αναδεικνύει δομικές περιοχές ρυθμικής συνέχειας και επαναληπτικότητας, οι οποίες εμφανίζονται ως συνεκτικά blocks κορυφώσεων.

5° Κεφάλαιο

5.1 Συμπεράσματα και Μελλονικές Προεκτάσεις

5.1.1 Συμπεράσματα

Η παρούσα διπλωματική εργασία αναπτύχθηκε για τη μελέτη της τονικότητας και του ρυθμού ως βασικών δομικών δεικτών της μουσικής, μέσα από υπολογιστικές μεθόδους ανάλυσης ήχου. Με την εφαρμογή αλγορίθμων ανάλυσης χαρακτηριστικών, έγινε δυνατή η ποσοτική περιγραφή μουσικών εννοιών που παραδοσιακά προσεγγίζονται θεωρητικά ή ακουστικά. Τα αποτελέσματα της ανάλυσης ανέδειξαν ότι τόσο η τονικότητα όσο και ο ρυθμός, μπορούν να αποτυπωθούν με μετρήσεις, προσφέροντας αντικειμενικά κριτήρια περιγραφής της μουσικής δομής.

Η ταυτόχρονη αξιοποίηση τονικών και ρυθμικών χαρακτηριστικών κατέδειξε ότι η μουσική πληροφορία δεν μπορεί να αποδοθεί μέσω εναν μόνο άξονα ανάλυσης. Αντιθέτως, η ταυτόχρονη εξέταση των δύο παραμέτρων οδηγεί σε πληρέστερη ερμηνεία της μουσικής μορφής και συμβάλλει στην καλύτερη κατανόηση της εσωτερικής συνοχής ενός μουσικού αποσπάσματος.

5.1.2 Περιορισμοί και Δυσκολίες της Έρευνας

Κατά τη διεξαγωγή της έρευνας προέκυψαν περιορισμοί που σχετίζονται τόσο με τη φύση του ηχητικού σήματος όσο και με τις ίδιες τις αλγοριθμικές μεθόδους. Η πολυπλοκότητα του φασματικού περιεχομένου, η παρουσία θορύβου, καθώς και οι αποκλίσεις από ιδανικές μουσικές επιδόσεις σε ορισμένες περιπτώσεις την ακρίβεια της εξαγωγής χαρακτηριστικών. Επιπλέον, η ευαισθησία των αλγορίθμων σε παραμέτρους προεπεξεργασίας ανέδειξε την ανάγκη προσεκτικής επιλογής και ερμηνείας των αποτελεσμάτων.

Οι παραπάνω υπογραμμίζουν το γεγονός ότι τα υπολογιστικά εργαλεία δεν μπορούν να λειτουργήσουν αυτόνομα, αλλά απαιτούν μουσικολογική γνώση και κριτική αξιολόγηση. Ως εκ τούτου, τα αποτελέσματα της ανάλυσης πρέπει να αντιμετωπίζονται ως υποστηρικτικά στοιχεία και όχι ως απόλυτες ερμηνείες της μουσικής δομής.

Επιπλέον η φύση του κομματιού που επιλέχθηκε ήταν στοχευόμενα περίπλοκη. Μια συμφωνική ορχήστρα όχι άριστα κουρδισμένη με πληθώρα οργάνων (όποτε και συχνοτήτων) έκανε την τονική ανίχνευση απαιτητική για τους αλγορίθμους. Ενώ τα διαφορετικά μουσικά μοτίβα που ακολουθούνται από κάθε συχνοτική ύπαρξη δυσκόλεψε τον εντοπισμό του ρυθμού.

5.1.3 Μελλοντικές Προεκτάσεις και Ερευνητικές Κατευθύνσεις

Η παρούσα εργασία μπορεί να αποφέρει αφετηρία για περαιτέρω ερευνητική ανάπτυξη. Μια σημαντική μελλοντική κατεύθυνση είναι η ενσωμάτωση τεχνικών μηχανικής μάθησης, με στόχο την αυτόματη κατηγοριοποίηση μουσικών έργων ή την αναγνώριση υφολογικών προτύπων. Επιπλέον, η εφαρμογή της μεθοδολογίας σε μεγαλύτερα και πιο ετερογενή σύνολα δεδομένα θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί σε γενικευμένα συμπεράσματα και συγκριτικές μελέτες μεταξύ διαφορετικών μουσικών ειδών.

Παράλληλα, η συνδυαστική ανάλυση πρόσθετων μουσικών παραμέτρων, όπως η δυναμική, η χροιά και η μορφολογική δομή, μπορεί να ενισχύσει την πληρότητα των υπολογιστικών μοντέλων και να προσφέρει βαθύτερη κατανόηση της μουσικής πολυπλοκότητας.

5.1.4 Σκοπιμότητα και Συνεισφορά της Εργασίας

Η σκοπιμότητα της παρούσας διπλωματικής έγκειται ένωση της θεωρητικής μουσικής γνώσης με σύγχρονες υπολογιστικές τεχνικές ανάλυσης. Η εργασία αναδεικνύει τον ρόλο της υπολογιστικής μουσικολογίας ως εργαλείου αντικειμενικής προσέγγισης της μουσικής δομής, συμβάλλοντας τόσο στην ακαδημαϊκή έρευνα όσο και σε πρακτικές εφαρμογές ανάλυσης και κατηγοριοποίησης μουσικής.

Συνολικά, η μελέτη επιβεβαιώνει ότι η τεχνολογία μπορεί να λειτουργήσει συμπληρωματικά στη μουσική θεωρία, προσφέροντας νέες δυνατότητες ερμηνείας και ανάλυση της μουσικής τέχνης.

5.2 Πηγές

- [1] A. Chopra, A. Roy, and D. Herremans, “MIRFLEX: Music Information Retrieval Feature Library for Extraction,” in *Extended Abstracts for the Late-Breaking Demo Session of the 25th International Society for Music Information Retrieval Conference (ISMIR)*, San Francisco, CA, USA, 2024.
- [2] G. Peeters, Z. Rafii, M. Fuentes, Z. Duan, E. Benetos, J. Nam, and Y. Mitsufuji, “Twenty-Five Years of MIR Research: Achievements, Practices, Evaluations, and Future Challenges,” arXiv:2511.07205, Nov. 2025.
- [3] M. Heydari and Z. Duan, “BeatNet+: Real-Time Rhythm Analysis for Diverse Music Audio,” *Transactions of the International Society for Music Information Retrieval*, vol. 7, no. 1, pp. 274–287, Dec. 2024, doi: 10.5334/tismir.198.
- [4] Music Technology Group (MTG), Universitat Pompeu Fabra, “Essentia: Algorithms Overview,” [Online]. Available: https://essentia.upf.edu/documentation/algorithms_overview.html. Accessed: Dec. 18, 2025.
- [5] Music Technology Group (MTG), Universitat Pompeu Fabra, “Essentia: Algorithms Reference,” [Online]. Available: https://essentia.upf.edu/documentation/algorithms_reference.html. Accessed: Dec. 17, 2025.
- [6] D. Jin, M. Zairul, and S. A. Salih, “A Literature Review on Music Parameter Extraction and Visualization,” *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, vol. 14, no. 3, pp. 383–400, Mar. 2024, doi: 10.6007/IJARBS/v14-i3/21093.
- [7] D. Bogdanov, N. Wack, E. Gómez, S. Gulati, P. Herrera, O. Mayor, G. Roma, J. Salamon, J. Zapata, and X. Serra, “ESSENTIA: An Open-Source Library for Sound and Music Analysis,” in *Proc. of the 21st ACM International Conference on Multimedia (MM '13)*, Barcelona, Spain, Oct. 2013, pp. 855–858, doi: 10.1145/2502081.2502229.
- [8] D. Bogdanov, N. Wack, E. Gómez, S. Gulati, P. Herrera, O. Mayor, G. Roma, J. Salamon, J. Zapata, and X. Serra, “ESSENTIA: An Audio Analysis Library for Music Information Retrieval,” in *Proc. of the 14th International Society for Music Information Retrieval Conference (ISMIR)*, Curitiba, Brazil, Nov. 2013, pp. 493–498.
- [9] Music Technology Group (MTG), Universitat Pompeu Fabra, “Essentia Documentation Contents,” [Online]. Available: <https://essentia.upf.edu/contents.html>. Accessed: Dec. 17, 2025.
- [10] A. Hanke, “Tools for Feature Extraction: Exploring Essentia MUS-15,” Unpublished technical report, Universitat Pompeu Fabra, Jul. 2017.
- [11] M. A. Cook, *Music Theory*, ver. 1.0, [Online]. Available: <http://2012books.lardbucket.org/>. Accessed: Dec. 29, 2012.
- [12] J. Yang, F. Gao, T. Yun, T. Zhu, H. Zhu, R. Zhou, and Y. Wang, “A Deep-Learning Framework with Multi-Feature Fusion and Attention Mechanism for Classification of Chinese Traditional Instruments,” *Electronics*, vol. 14, no. 14, Art. no. 2805, Jul. 2025, doi: 10.3390/electronics14142805.
- [13] R. Zulkashev and M. Polyak, “Synthetic Audio Data Generation Algorithm for the Diarization Problem,” in *Proc. of the 2023 Wave Electronics and its Application in Information and Telecommunication Systems (WECONF)*, St. Petersburg, Russia, 2023, doi: 10.1109/WECONF57201.2023.10147939.
- [14] P. Alonso-Jimenez, D. Bogdanov, J. Pons, and X. Serra, “TensorFlow Audio Models in Essentia,” in *Proc. of the IEEE International Conference on Acoustics, Speech and Signal Processing (ICASSP)*, Barcelona, Spain, 2020, pp. 266–270, doi: 10.1109/ICASSP40776.2020.9053512.
- [15] J. Liu and L. Liang, “The Application of Computer Music Technology in Music Education,” in *Proc. of the IEEE Asia-Pacific Conference on Image Processing, Electronics and Computers (IPEC)*, Dalian, China, Apr. 2021, pp. 791–793, doi: 10.1109/IPEC51340.2021.9421234.
- [16] J. Wang, “Chroma Feature: Estimation and Applications of the Harmonic Pitch Class Profile,” Technical Report, MUMT 605 Final Project, McGill University, Montreal, QC, Canada, 2018.
- [17] M. Kalomoiris, *Ta Theoritika tis Mousikis*, vol. 1, Stoiceioidis Theoria, Athens, Greece: Kokonetsis Music Publishing, 2014.
- [18] F. Oikonomidis, *Theoria tis Mousikis*, Athens, Greece: Music Publishing House, 2018.
- [19] M. Kalomoiris, *Armonia*, Athens, Greece: Kokonetsis Music Publishing, 2019.
- [20] X. Λέκκας, *Η θεωρία της μουσικής*, Αθήνα, Ελλάδα: Έκδοση Άνοικτης Βιβλιοθήκης, 2015